

OMEGA II

- Gods Gemeente op het randje -

door

Lewis R. Walton

J.D., LL.M

Opgedragen aan Mabel Nielsen Walton 1904 - 1993
Moeder, Lerares, Vriendin

Oorspronkelijke titel
Omega II, God's Curch at the brink
Atty. Lewis R. Walten
P.O. Box 308
Glennville, CA 93226/ USA

Uitgegeven door:
Inter Euro Publishing
Februari 1998

Voorwoord	- Wij zullen overal heengaan... om alles te doen	11
Hoofdstuk 1	- Als ik kon zou ik u helpen	15
Hoofdstuk 2	- Wij ontvingen het treurige nieuws	27
Hoofdstuk 3	- Een vurig zwaard	48
Hoofdstuk 4	- Ouders houd uw kinderen van Battle Creek weg.	66
Hoofdstuk 5	- Er wordt hypnose gebruikt	85
Hoofdstuk 6	- God heeft u deze boodschap niet gegeven	102
Hoofdstuk 7	- Omega	139
Hoofdstuk 8	- De allerlaatste misleiding van satan	181
Hoofdstuk 9	- Tot iedere ziel zal de test komen	193
Epiloog	- Als een verwoestende cycloon	215

[7]

Inleiding

Lees dit voordat u verder gaat

Wij staan op het punt een verhaal te beginnen vol personen die heel menselijk waren

Bij het aanbreken van de twintigste eeuw, zullen wij een zeer gunstig moment zien waarop de hemel duidelijk probeerde de wederkomst te bewerkstelligen. Wij zullen mensen enkele tragische fouten zien maken, die de wederkomst vele jaren vertraagde.

Wanneer wij door deze dynamische geschiedenis reizen, die zo vol staat met leerzame lessen, moeten wij ons herinneren dat deze broeders uit het verleden fouten hebben gemaakt, die pijnlijke overeenkomsten vertonen met de fouten die wij zelf heden ten dage maken. Het waren geen kleine mannetjes die wij kunnen afvoeren als mislukkelingen. Dit waren uitgelezen mannen en zeer kostbaar in Gods ogen. Als zij dwaalden, liep Ellen White 's nachts dikwijls rond, terwijl zij bij God voor hen smeekte. Het feit dat zij soms faalden zou ons eraan moeten herinneren hoe kwetsbaar wij zelf zijn. Als wij in hun plaats hadden gestaan, hadden wij gemakkelijk dezelfde fouten kunnen begaan.

Daarom worden hun verhalen hier verteld, niet om hen te veroordelen, maar om ervan te leren. De Bijbel vertelt ons getrouw over de levens van mannen als Petrus, David en Mozes, met hun fouten evenals met hun overwinningen, om ons eraan te herinneren dat zelfs de besten vreselijk in de fout kunnen gaan tenzij zij zich voortdurend overgeven aan de wil van God.

Als wij soms mislukkingen zien, laat ons dan nooit de fout maken het vertrouwen in Gods gemeente te verliezen. Ergens in de toekomst ligt één laatste enorme uitdaging voor de

[8]

Adventgemeente. Deze zal zó enorm zijn dat "het erop zal lijken dat de kerk op het punt staat te vallen". Toch is ons beloofd "*zij valt niet*, maar blijft bestaan, terwijl de *zondaars* in Sion zullen worden uitgezift". S.M. vol. 2, p.380. Let op dat er in de schudding (die naar ik geloof dezelfde gebeurtenis is als de laatste Omega afval), het de zondaars in Sion zullen zijn - niet Gods getrouwe gelovigen - die de gemeente verlaten.

God heeft Zijn gemeente al door menige storm geleid. Omstreeks 1850 zijn verschillende vooraanstaande leiders afvallig geworden en deden bittere aanvallen op de Geest der Profetie en op het leiderschap van James White. (Bij één gelegenheid verheugden zij zich er zelfs over toen zij hoorden dat voorganger White ziek was). En toch was het zo dat gedurende die periode van afval van deze "Boodschappers Partij", het aantal kerkleden verdubbelde! In 1865 probeerden leiders in Iowa de gehele Iowa Unie uit de kerk te verwijderen en toch bleef de gemeente groeien. Dudley M. Canright verliet in 1889 de dienst en schreef een boek waarin hij het Adventisme aanviel, maar gedurende zijn leven groeide de gemeente van 25.000 naar

175.000 leden!

Dr. J.H. Kellogg voorspelde eens dat de kerk 'totaal schipbreuk' zou lijden, maar tegen de tijd dat hij stierf was de gemeente zeventvoudig *gegroeid* tot meer dan een half miljoen mensen. In elk van deze geschiedenissen is er een gemeenschappelijk gegeven: iedere keer wanneer de kerk afval onder ogen moest zien heeft zij dit niet alleen overleefd, maar is zij *gegroeid!*

En waarom ook niet? Waar anders kan men een gevestigd lichaam van gelovigen vinden dat zo duidelijk tegemoet komt aan de Bijbelse maatstaven voor Gods laatste gemeente? Waar anders in de wereld kan men een georganiseerd kerkgenootschap vinden dat de boodschap heeft betreffende het oordeelsuur, de val van Babylon verkondigt, de wet van God houdt, de Sabbat in acht neemt, de wederkomst verwacht, en de Geest der Profetie heeft?

Als wij dus lezen over de fouten uit het verleden, laten wij ons dan herinneren dat God Zijn gemeente nog steeds liefheeft,

[9]

voor deze gemeente zorgt, en Zijn gemeente zal gebruiken om Zijn werk te beëindigen.

Als er ooit een tijd was om op het schip te blijven dan is het nu.

*Lewis R. Walton
Mission Bay, San Diego
13 februari 1995*

[10]

Het is de wereldgelijkvormigheid die er de oorzaak van is dat ons volk zijn eigen karakter verliest. Het bederf van de ware beginselen is niet plotseling teweeg gebracht. De engel des Heeren heeft mij deze zaak getoond in symbolen. Het leek alsof een dief onopgemerkt steeds dichterbij kwam om langzaam maar zeker het eigene van Gods werk weg te stelen.

The Upward Look, p.202.

[11]

Voorwoord

"Wij zullen overal heengaan... om alles te doen"

I

Op 27 september 1540, 's morgens, zat paus Paulus III verloren in zijn privé ontvangstruimte in het pauselijk paleis op de Vaticaan berg, terwijl hij zich wellicht afvroeg of de zaken nog wel slechter zouden kunnen gaan.

De Reformatie ging als een heidebrand over heel Europa, terwijl landen waar de katholieke macht absoluut had geleken, ondersteboven werden gekeerd. Dit was iets om nachtmerries van te krijgen voor de magere Italiaan met zijn donkere ogen, zittend op zijn omstreden troon.

Plotseling werden zijn zorgelijke overpeinzingen onderbroken. In zijn tegenwoordigheid kwam een kleine groep priesters die op een audiëntie hadden staan wachten. Eén van hen voerde het woord. Hij was mager, bijna kaal, met een vooruitstekende neus en was overduidelijk mank, een gebrek dat hij vroeger had opgelopen op het slagveld in Spanje toen hij soldaat was. Zijn naam was Ignatius de Loyola en hij kwam met een voorstel dat duidelijk militair klonk.

"Heilige Vader", zo smeekte hij, met woorden die door de befaamde auteur Malachi Martin geparafraseerd werden: "... het pausdom en de Rooms-Katholieke Kerk zijn in levensgevaar. Om deze geheel nieuwe strijd aan te gaan is een modern wapen nodig. Geef ons... een nieuwe vrijheid als geen andere vrijheid ooit gegeven. Maak ons onafhankelijk van elk plaatselijk gezag en direct verantwoordelijk aan Uwe Heiligheid... wij zullen op

[12]

ieder tijdstip overal heen gaan ten koste van leven of comfort, teneinde alles te doen... (1)

Iets aan deze mannen ving de scherpzinnige aandacht van de paus. Het waren geen priesters die door teveel jaren van het goede leven vet waren geworden. Zij waren mager en gedisciplineerd en de sleutel tot hun discipline lag in hun training. Priesters die zich bij deze groep aansloten ondergingen een moeilijke inwijding. Weken achtereen handhaafden zij absolute stilte. Onder het bekwame toezicht van een leider beoefenden zij een soort mystieke meditatie, waarin zij geleidelijk aan hun wil overgaven aan die van hun superieur, totdat ieder van hen "uit die wekenlange training tevoorschijn kwam als een geestelijk strijder, de strijd geheel toegedaan, een volslagen gehoorzaam dienaar van de paus". (2)

Met andere woorden, zij gebruikten het religieus mysticisme als hun werktuig.

Mysticisme. Het was een wapen dat de meeste Protestanten niet eens zouden herkennen. Het gebruikte een redeneerkunst die fascinerende overeenkomst had met wat men in veel Oosterse religies vindt en het werkte zo geweldig dat, als men het Woord niet grondig had bestudeerd, het hem kon verstrikken in een web van vragen die hij niet kon beantwoorden en hem verward en gedesoriënteerd en weerloos achterliet.

Malachi Martin, die ooit een lid van hun Orde was, is een van de opmerkelijkste schrijvers van onze tijd. Zijn boek *Keys of this blood* zou door iedereen gelezen moeten worden; het boek geeft diepgaand inzicht in de verborgen krachten die onze wereld vorm geven. In een van zijn andere boeken beschrijft hij het eerste grote plan van De Loyola om de Reformatie de oorlog te verklaren.

"Hun voornaamste doel", verklaart Martin, "was de nieuwe protestantse kerken, die zich door Europa razendsnel verbreidden". Zij "verplaatsten de strijd regelrecht naar het grondgebied van deze vijanden van de paus. Zij voerden in het openbaar strijd met koningen, *debatterden aan Protestantse universiteiten... vermomd infiltreerden zij in vijandelijk gebied* en werkten ondergronds voort. Zij waren *overal*". (3)

[13]

Een Orde als deze had nooit eerder bestaan. Nu had Paulus III een leger dat met agressieve virtuositeit de oorlog naar de vijand zou brengen. Hun naam was: *Societas Jesu* - de Sociëteit van Jezus. Zij zouden in de geschiedenis bekend staan als 'de Jezuïeten'.

II

De Jezuïeten zouden zo spectaculair succesvol worden, dat zij een groot deel van Europa voor het pausdom terugwonen. En op zekere dag, laat in de twintigste eeuw, zouden twee van zijn geestelijke zonen, leden van de Jezuïeten Orde, een plan opstellen om het werk af te maken dat de Loyola was begonnen. Hun strategie zou ervoor kunnen zorgen dat de Reformatie zou worden weggevaagd en het christendom herenigd onder Rome's invloed terug kwam. Bijna onopgemerkt, dreven hun ideeën de Protestantse kerken binnen, zo gestadig dat, toen het einde van de twintigste eeuw naderde, de vette krantenkoppen het nieuws uitbazuinden: "Baptisten knopen banden aan met Katholieken".

"Evangelischen reiken Katholieken de hand".

"Evangelischen en Katholieken reiken elkaar de hand". "Katholiek, evangelisch besluit bevestigt de banden". "Katholieken en Protestanten tekenen belofte van eenheid".

Er zijn maar weinig Adventisten die niet de plotselinge veranderingen in de wereldgebeurtenissen opgemerkt hebben, waarmee wij een wereld binnensuizen die zich klaarblijkelijk gereed maakt voor de komst van Jezus. Maar in al deze dingen is een zekere ironie: *wij zijn al eerder hier geweest - veel eerder*. Dit is niet de eerste keer dat het Adventisme oog in oog staat met een wereld die mogelijksterwijs in de eind-tijd leeft. Dit is ook al eens gebeurd bij het begin van de twintigste eeuw, en toen Gods volk dat gouden ogenblik aan zag komen, toen faalden zij op een catastrofale manier in een massale afval die Ellen White 'de afval van dodelijke ketterijen' noemde.

[14]

Te midden van deze beproevingen schreef zij een waarschuwing voor de Adventisten van een toekomstige generatie. Het zou alles opnieuw gebeuren. Gods gemeente zou nog eens een afval tegemoet gaan en klaarblijkelijk van verschrikkelijke afmetingen. Zij noemde die '*Omega*' en zij 'beefde' voor ons volk.

III

Onze geschiedenis begint in het zonlicht van 1900, toen Gods werk snel had kunnen worden beëindigd. Het eindigt in de schemering van een zorgelijke eeuw, waarin de schaduwen van de nacht zichtbaar over onze steden neerdalen, over ons milieu en onze politieke wereld. En voor hedendaagse Adventisten zwellen de krantenkoppen aan tot een enorme vraag: Zijn wij deze keer gereed? Of staan wij op het punt dezelfde fout te maken die wij maakten bij het begin van deze turbulente eeuw?

Ons verhaal is genoemd:

OMEGA II: GODS GEMEENTE AAN DE RAND

Verwijzingen:

1. Malachi Martin, *The Jesuits* (New York: Simon & Schuster 1987) p. 164;
2. Idem., p. 160;
3. Idem., p. 28. (Italics supplied)

[15]

Hoofdstuk 1

"Als ik kon zou ik U helpen"

I

Het was nieuwjaarsdag van 1900 en de toekomst zag er uit als een lentemorgen. Door geheel Amerika kwam de economie luidruchtig tot leven. "Ovens gloeien. Weefgetouwen zingen hun lied. Met de welvaart komt het geluk op ons af", riep een Senator uit.

De jonge Senator uit Ohio stond in deze mening niet alleen. Op 1 januari 1900 leek de toekomst vervuld van beloften. Voor het grootste deel was er eens een keer vrede in de wereld. In China, met zijn honderden miljoenen, stond de deur nog steeds open voor reizigers, en voor het evangelie. In het kolossale land, dat door haar zonen en dochters 'Groot-Rusland' werd genoemd, was nog steeds een weinig tijd. Spoedig zouden oorlog en revolutie de vrede vernietigen, maar er restten nog bijna twintig jaren voordat ratelend geweervuur buiten het winterpaleis van de Tsaar, de gang van de geschiedenis zou veranderen en ook de gelegenheden voor Gods werk. Snelle veranderingen hingen in de lucht, zoals het verre grijs van een regenbui de naderende storm aankondigt. Maar op Nieuwjaarsdag van het jaar 1900 konden maar weinig mensen iets anders dan zonneshijn zien.

"Wanneer iemand het afgelopen jaar geen geld heeft kunnen verdienen, dan is zijn geval hopeloos", juichte een krantenartikel en een New Yorkse geestelijke zei enthousiast: "de wetten worden rechtvaardiger, heersers menselijker, de muziek wordt zoeter en de boeken wijzer."

Een van de weinige stemmen die afwijkend van toon waren, kwam van een dame van 72 jaar, die op deze eerste januari

[16]

zich toevallig in New South Wales, Australië bevond. Haar naam was Ellen G. White en al meerdere jaren had zij op steeds dringender toon gesproken over de verschrikkelijke problemen die spoedig over de wereld zouden komen. "Spoedig zullen dood en vernietiging plaats vinden, toenemende criminaliteit en wreed optreden tegen de rijken, die zichzelf boven de armen verheven hebben." De mensen waren bezig "een machtig soort machine te ontwikkelen, teneinde te verwonden en te doden," zei zij, "zodat nergens op aarde enige veiligheid te vinden zou zijn".

Dit alles zou spoedig zijn invloed doen gelden op het werk van de kerk, zo waarschuwde zij. Zij voorspelde dat 'het gaan van de ene plaats naar de andere spoedig belemmerd zou zijn door gevaren van alle kanten' en zij drong er bij Gods volk op aan: "Laten de middelen en de werkers worden verspreid." (4)

Dit waren vreemde woorden, die duidelijk in strijd waren met de stemming van die dagen, en veel minder aangenaam waren om naar te luisteren dan de sussende gedachten van dominee Newell Hillis, die zijn gemeente in Brooklyn vertelde over wijzere boeken en zoetere muziek. Maar voor de Zevende-dags Adventisten verdienden de waarschuwingen van Ellen White zorgvuldige overweging. In het verleden had zij herhaalde malen gelijk gehad. Wanneer de

gemeente ervoor had gekozen haar te negeren, had het resultaat soms geleid tot tragische verliezen.

Weinig mensen konden dat zien op die heldere Nieuwjaarsmorgen, maar haar voorspellingen stonden op het punt in vervulling te gaan. Diezelfde maand nog zou Lenin uit Siberische gevangenschap worden vrijgelaten en zou razendsnel dwars door Rusland heen racen naar het zo veilige West-Europa. In Europa zelf waren de naties al bezig allianties te vormen, hetgeen direct zou leiden tot de eerste wereldoorlog. En in Zürich schreef een jonge universiteitsstudent genaamd Albert Einstein vreemde formules op, terwijl hij zich afvroeg of het mogelijk was 'massa' om te zetten in 'energie'. Vijfenvertig jaar later zou de ochtendlucht boven Hiroshima door zijn idee worden verlicht.

[17]

Voor de wereld scheen het ochtend te zijn, maar in de zandloper van de geschiedenis was het laat, zeer laat. Er waren twaalf jaar (1888) voorbij gegaan nadat Ellen White de gemeente had verteld dat de Spade Regen had kunnen vallen. Reeds werd de Zondags-wetgeving op grote schaal besproken in Amerika. Nu dit: een korte flits van vrede en voorspoed die was bedoeld om Gods volk een laatste kans te geven Zijn werk snel te beëindigen. De vraag waarmee de gemeente werd geconfronteerd was heel simpel: zou Zijn volk onderkennen hoe dringend dat ogenblik wel was? Of zouden zij alleen zelf van het zonlicht genieten, van de laatste heldere dag van de geschiedenis, totdat de gelegenheid voorbij was?

II

Op deze eerste januari stond Mevr. White vroeg op, zoals zij gewend was, nam een bad, kleepte zich en ging regelrecht naar haar schrijfbureau. Dit was een jarenlange gewoonte van haar geweest, de eerste uren waren de beste, vrij van de afleidingen die hoorden bij de drukkerij van de dag en als haar vroege opstaan was veroorzaakt door nachten vol pijn, had ze toch geleerd er het beste van te maken. Als het tijd was voor het ontbijt had zij gewoonlijk al verscheidene uren van schrijven achter de rug.

Deze ochtend was haar geest bezwaard door in het bijzonder één probleem, dat in de loop der voorgaande jaren een grote zorg was geworden: Wat was er met het medische werk van de Adventisten gebeurd? Als er één deel van het werk van de gemeente was waarmee niet kon worden geschipperd, dan was het wel het gezondheidswerk- het medisch zendingswerk, de rechter arm van de boodschap. Toch was er een toenemende reden voor zorg. Kortgeleden waren er verontrustende rapporten uit Battle Creek Michigan gekomen, waar het grootste medische instituut van de kerk was gevestigd. Geheel tegen de herhaalde waarschuwingen van E.G. White in, was die stad in toenemende mate een grote onbestuurbare Adventistische kolonie geworden.

[18]

Jarenlang had zij gewaarschuwd tegen de gevaren van het concentreren van mensen en geldmiddelen op één plaats, en toch bestond die stad rond 1900 voornamelijk uit Adventistische instituten. Aan de oevers van de Kalamazoo rivier stonden de gebouwen van de *Review and Herald*, waarvan het bestuur, aangetrokken door de winst, opdrachten voor drukwerk aanvaardde van bijna iedere klant die maar betalen wilde.

Het gevolg hiervan was dat de *Review* nu bezig was met het drukken van materiaal dat als Adventistisch onherkenbaar was.

Een blok verder bood de *Dime Tabernacle* plaats aan een menigte van 3.400 mensen. Iedere Sabbatmorgen kwamen hier 173 Sabbatschoolklassen bij elkaar. Men streed om de leiding en een korte tijd werden zelfs de tienden aan hun bestemming onttrokken om te worden uitgegeven aan onkosten voor de kerk. Op een afstand van één mijl kon men de kantoren van de Generale Conferentie vinden, een groeiende fabriek voor gezondheidsvoeding, een weeshuis en een duizend Adventisten opeengepakt in een wijk zo vol speculerende makelaars in onroerend goed, dat sommige toeschouwers geamuseerd en soms walgend spraken van een

"Adventistisch goudzoekers kamp". (5)

Voor Ellen White, die op deze morgen de welvaart van de gemeente overdacht, waren zulke berichten zeer verontrustend. Deze soort half toegewijde levensstijl had de wederkomst al 'vertraagd. De Advent was nu verlaat - tientallen jaren te laat. Al in 1883 had zij gezegd dat de Heere al veel eerder had kunnen komen: "Als de Adventisten na de grote teleurstelling van 1844 hun geloof hadden vastgehouden, als één geheel waren voortgegaan in de mogelijkheden die God voor hen opende... *zou Christus eerder gekomen zijn.*" (6)

In 1894 en 1898 had zij dit in bijna dezelfde bewoordingen herhaald en zij had het ook gepubliceerd in twee van haar meest gelezen boeken *De Grote Strijd* en *De Wens der Eeuwen*. In dit jaar, 1900, zou zij ditzelfde nog een keer zeggen in deel 6 van *De Getuigenissen voor de Gemeente*: "Als de doelstellingen van God door zijn volk waren uitgevoerd, zou Christus eerder naar de aarde gekomen zijn..." Maar deze keer voegde zij er

[19]

nog een scherpe opmerking aan toe over *wat* het precies was dat 'Gods doelstellingen' tegenhield:

"Laat geen middelen besteed worden aan het vermeerderen van voorzieningen waar het werk reeds gevestigd is. Voeg niet het éne gebouw bij het andere waar er nu al veel zijn gecentraliseerd". (7)

Dit alles belichtte een probleem dat snel bezig was in Battle Creek uit de hand te lopen: degenen die de leiding over de instituten hadden deden precies dat wat zij adviseerde *niet* te doen. Middelen, talenten en inspanningen werden geconcentreerd in grote en in toenemende mate onbestuurbaar wordende instituten, terwijl in de behoeftige gebieden van de wereld het werk leed onder geldgebrek.

Jammer genoeg werd dit gebrek aan richting eveneens weerspiegeld in de levens van de leken. Zich koesterend in een voorspoed die was bedoeld om God's werk snel te beëindigen, werden veel mensen door de materiële welvaart afgeleid, voegden het ene huis bij het andere en de ene investering bij de andere, alsof de wereld waarin zij leefden maar altijd door zou gaan. De vertraging in de wederkomst was geen geheim; het werd veroorzaakt door een hardnekkig falen van Gods belijdend volk om werkelijk ernst te maken met Jezus' terugkeer.

De crisis naderde nu een hoogtepunt. Het gevaar doemde op dat de wederkomst, die al zo lang was tegengehouden door de mensen die verondersteld werden deze juist te verkondigen, nu werkelijk een hele lange tijd zou worden vertraagd. Binnen een paar maanden, zou Ellen White inderdaad onthullen dat de gemeente dicht bij die mogelijkheid stond. "Het kan zijn dat wij hier in deze wereld nog vele jaren moeten blijven wegens weerspanning, evenals de kinderen Israëls", zei ze in 1901, "maar laat om Christus wil Zijn volk niet de éne zonde op andere stapelen door God te beschuldigen van de gevolgen van hun eigen verkeerde handelwijze." (8)

De kerk was dus gewaarschuwd; het zou erop uit kunnen draaien dat zij nog veel langer in deze wereld zou moeten blijven dan iemand wenste, en de oorzaak was eenvoudig een gebrek aan toewijding aan het geloof dat zij beleden. Overal

[20]

kon men in Battle Creek de bewijzen hiervan zien en misschien was dat nergens duidelijker dan in het Sanatorium.

III

Battle Creek Sanatorium was een kolossale voorziening, een verspreid liggend Victoriaans complex, dat zich bijna een vijfde mijl lang uitstreckte langs Washington-street. Ellen White waarschuwde hier dat ongeveer duizend werknemers hun werk begonnen te zien, niet als een zending, maar als een gemakkelijke half-wereldse carrière. Voor een gemeente die afhankelijk was van gezondheidsevangelisatie, was dit een gevaar dat nauwelijks kon worden overschat. Het betekende dat in operationele zin, een vitaal instituut

van de kerk stervende was.

De voortekenen die uit Battle Creek Sanatorium kwamen waren al verscheidene jaren zorgwekkend geweest, vol aanwijzingen dat dit kolossale instituut in werkelijkheid voor de Adventboodschap verloren was. Voordien had Dr. John Harvey Kellogg, leider van het medische werk, in 1895 het American Missionary College opgericht. De naam klonk geruststellend genoeg - een soort terminologie die erop gericht was om de achterban gerust te stellen. Maar toen hem gevraagd werd het instituut meer uitgesproken Adventistisch te willen maken, had Kellogg aangetoond dat sussende clichés niet altijd het héle verhaal vertellen, hij had prikkelbaar geantwoord: "Dit is geen sektarische school en sektarische leerstellingen zouden daar niet onderwezen moeten worden". (9)

Omstreeks 1900 was het Sanatorium de sterkste macht binnen de kerk, hetgeen betekende dat, als het Adventisme de toekomst van haar grootste instituut zeker wilde stellen, het vroeg of laat met Dr. Kellogg te maken zou krijgen.

Kellogg was een korte energieke man, die later in zijn leven in Battle Creek rond dribbelde in een wit kostuum en slobkousen en die, zoals verteld werd, als hij op de fiets naar zijn werk reed, vaak zijn correspondentie dicteerde aan een hijgende

[21]

secretaris die naast hem rende. Hij had een gecompliceerd en fascinerend karakter met een natuurlijke gave voor geneeskunde, en een intimiderende en bevelende spreektrant. Hij was een man die kon huilen als hij een brief van Ellen White aan een gebedsgroep voorlas en haar later kon veroordelen als iemand die plagiaat pleegt - die naar het scheen bijna alles kon doen, behalve de verleiding weerstaan Battle Creek Sanatorium te leiden op de verraderlijke neergaande weg van over-expansie. Zet die fout te ver door en een waterval van problemen volgt: te grote concentratie van welvaart, het verlies van het geestelijk karakter, verlies van persoonlijke benadering die juist de Adventistische gezondheidszorg zo effectief had gemaakt.

Tegelijkertijd komen hiermee andere problemen zoals: bestuurlijke moeilijkheden, schulden en een financiële crisis. Het resultaat zou kunnen zijn dat het Adventistische gezondheidswerk zou worden gereduceerd tot alleen nog maar weer een organisatie. De ziekenhuizen zouden niet te onderscheiden zijn van de zoveel andere, waarmee zou moeten worden geconcurrereerd omdat ze (in wereldse zin) beter voorzien, beter bestuurd en succesvoller waren.

Het was een scenario voor een nachtmerrie, in het bijzonder voor een kerk die haar medisch dienstwerk beschouwde als de rechterarm van haar boodschap. Ellen White probeerde wanhopig het probleem te stoppen voordat het tij niet meer gekeerd kon worden. Jarenlang had zij Dr. Kellogg geschreven en hem gesmeekt een halt toe te roepen, aan de ambitieuze plannen voor Battle Creek en om overtollige fondsen toe te zenden aan nieuwe projecten in het zendingsveld, waar door gebrek aan geld, het werk wanhopig te kort schoot. Zij had van Kellogg het vreemde antwoord ontvangen dat de statuten van het Sanatorium het onmogelijk maakten gelden uit Michigan weg te sturen.

Het was een ingenieus argument, oppervlakkig gezien overtuigend, als men in dit alles niet de mogelijkheid onderkende voor legale manipulatie, hetgeen voor Ellen White overduidelijk was. Met het profetisch oog kan zij de luxe ingerichte advocatenkantoren hebben gezien en sluwe ogen die documenten doorzochten en een kleine man in een wit kostuum die, terwijl de

[22]

advocaten hun werk deden, daar rustig in een stoel zat met zijn hoofd een beetje achterover en zijn vingers zachtjes trommelend op de stoelleuning. "Er zijn mij dingen getoond die mijn ziel met felle pijn hebben doorboord", schreef zij in 1898. "Ik zag mannen die zich arm in arm verenigden met advocaten, maar in hun gezelschap was God niet... ik heb de opdracht tegen dezulken te zeggen dat u niet handelt onder inspiratie van Gods Geest". (10)

Al in 1898 had zij gewaarschuwd voor wettige manipulaties die het medisch werk in gevaar zouden brengen en de timing van haar uitspraak was boeiend. In datzelfde jaar had Kellogg handig de structuur van Battle Creek's Sanatorium gewijzigd naar een vorm die zou toestaan dat het instituut op zekere dag bij verkiezingen buiten de kerk zou komen te staan. In 1897

waren de gezamenlijke statuten verlopen en volgens de wet van Michigan moest de onderneming worden ontbonden, de goederen worden verkocht en een nieuwe onderneming moest worden gevormd. Als men veranderingen wilde invoeren dan was dit de unieke gelegenheid en Kellogg had die niet onopgemerkt voorbij laten gaan.

In juli 1898 werden de goederen van Battle Creek verkocht aan een groep waarvan Dr. Kellogg de aanvoerder was, die ook prompt een nieuwe onderneming vormde. Het bezitten van aandelen, ooit voorbehouden aan Adventisten, werd nu opengesteld voor ieder die bereid was een document te ondertekenen waarin plechtig beloofd werd dat het Sanatorium "niet verbonden was aan een kerkgenootschap, dat het onsektarisch, humanistisch en filantropisch was". Voor hen die tegen dergelijke meeslepende taal protesteerden had Kellogg zijn antwoord klaar: "het was slechts een formaliteit zo verzekerde hij, zodat de onderneming van de voordelen van de staats-verordeningen zou kunnen profiteren". (11) Maar in werkelijkheid waren de nieuwe ondernemingsstatuten een soort document, waaruit vijandelijke overname voortkwam en tegen 1906 zou de val maar al te duidelijk zijn. Bij de nadering van zijn breuk met de kerk zou de dokter verklaren dat de ondernemingsstatuten iedere sektarische of kerkelijke activiteit verboden, en hij zou de kerk

[23]

botweg vertellen wat er geworden was van haar grote droom aan de oevers van de Kalamazoo rivier "Het kerkgenootschap is niet de eigenaar van het bezit en kan het ook nooit worden, want het is openbaar bezit." (12)

In 1898 hadden de kerkleiders de uitleg van Kellogg aanvaard hetgeen een valstrik bleek te zijn, en die ze op zekere dag duur kwam te staan. Al spoedig had Kellogg nog een ander voorstel: Waarom zouden niet alle Sanatoria die de kerk bezat gezamenlijk onder één bestuur worden gebracht? Als nieuwe Sanatoria werden opgericht zouden ze hulp-instellingen worden, onverbreekbaar verbonden met Battle Creek. Deze suggestie van Kellogg zou tot resultaat hebben dat er controle was over het totale gezondheidswerk van de kerk.

Ellen White onderkende ogenblikkelijk het gevaar. Breng vele instituten onder één bestuur, geef een paar mensen zeggenschap over het gezondheidswerk en het gehele systeem zou afhankelijk zijn van de vakbekwaamheid (geest) van enkele krachtige leiders. Als zij faalden - als zij slechte leiders werden of hun geestelijke visie verloren - zou het gehele systeem schade kunnen oplopen. In plaats van de grootste zegen voor het Adventisme, zou het gezondheidswerk het grootste probleem kunnen worden, mislukking op een zó grote schaal, dat het werk een generatie achterop zou raken.

Tezamen met andere leiders verzette zij zich krachtig tegen dit voorstel, maar al spoedig waren er aanwijzingen dat het wel eens te laat zou kunnen zijn. De gevaren waarvoor zij lang geleden al had gewaarschuwd, hadden wortel geschoten. Het Sanatorium met zijn overvloed aan geld en mogelijkheden, trok reeds mensen aan die vijandig stonden tegenover Ellen White en de leiders die achter haar stonden. Veel van de mensen die kritiek hadden, waren mensen met talenten, geschoold in de theologie óf geneeskunde. Eén ervan was een begaafd schrijver van liederen en zijn gezangen hadden de Adventboodschap weergegeven.

Sommigen van hen, van wie gefluisterd werd dat zij de geldstroom van het Sanatorium financierden, begonnen al gauw een boek samen te stellen waarin zij Ellen White als een

[24]

bedriegster te kijk zetten. Vooraanstaande figuren begonnen met toenemende stoutmoedigheid te spreken van een verandering in de kerk, van nieuwe doelen en een nieuwe roeping. Ondertussen streefden stukje bij beetje de andersdenkenden gestadig en ondergronds, gesteund door de welvaart van Battle Creek en door Kelloggs overredingskracht, naar doelstellingen die voor allen nog steeds zorgvuldig verborgen waren, behalve voor de ogen van de 72-jarige vrouw in Australië die, als zij sliep, vreemde vergaderingen en nachtelijke conferenties zag en een man in een wit pak met een zo grote overredingskracht, dat het in menselijke termen onverklaarbaar was.

IV

Dat is dan het probleem dat Ellen White's geest bezwaart op deze nieuwjaarsdag. De sterke gezondheidsarm van de kerk, die zo noodzakelijk is om vooroordeel af te breken en de deuren te openen voor de Adventboodschap, wordt onverbiddelijk van het Adventisme gescheiden. Ellen White neemt een blanco vel papier, neemt haar pen op en de woorden beginnen te vloeien aan president George Irwin van de Generale Conferentie: "Beste Br. Irwin... Bewaar Dr. Kellogg voor zichzelf. Hij besteedt geen aandacht aan de raadgevingen die hij zou moeten navolgen". (14)

Negentienhonderd - en de gelegenheid om Gods werk af te sluiten is nooit gunstiger geweest. Eindelijk heerst er vrede op het grootste deel van de wereld. Van Maine tot Manilla, van Parijs tot Kanton. Men kan bijna met het evangelie gaan waar men wil. Hevig verlangend naar een gezondheidsboodschap die de meesten van hen nog nooit gehoord hebben, zoeken de mensen buitenshuis beweging en storten zich op een gekte voor fietsen om aan hun behoeften, waaraan niet wordt voldaan, tegemoet te komen. Er komen duizenden naar Battle Creek en ze zijn zich niet bewust van de strijd die onder de oppervlakte woedt. Ze worden zelfs ontroerd door een gedeeltelijk zicht op de waarheid.

[25]

Hardwerkende engelen hebben alles gedaan wat de hemel maar kon doen om de wereld op de Adventboodschap voor te bereiden. De overweldigende boodschap van de spade regen, de boodschap van overwinning in Jezus, is gebracht. Overal gaan profetieën in vervulling. Het is onbegrijpelijk dat een dergelijke gelegenheid voorbij kan gaan en toch gebeurt het. Het Battle Creek Sanatorium is op weg om afscheid van de kerk te nemen, doordat de gelden zijn misbruikt, en er gemanipuleerd wordt met de juridische structuur. Bij de Review and Herald wordt een dermate verwerpelijk materiaal aanvaard om gedrukt te worden, dat Ellen White zich zelfs zorgen maakt over het welzijn van hen die eraan worden blootgesteld, doordat zij het materiaal moeten zetten. Spoedig zullen de grondslagen van de theologie van de kerk worden uitgedaagd door onorthodoxe ideeën, die zelfs vitale waarheden als het hemels Heiligdom zullen bedreigen.

Wanhopig trachtend de kerk tegen gevaar te beschermen, zal zij binnenkort Adventistische ouders waarschuwen hun kinderen uit Battle Creek weg te houden, waar zij zouden kunnen worden "doordrenkt door insinuaties... die worden ingebracht om het vertrouwen in onze predikanten en in onze boodschap te verzwakken". (15)

Nieuwjaarsdag 1900 - In Shanghai liggen Britse stoomschepen lui aan hun boeien te dobberen op de Huang p'u Rivier, zich koesterend in de dromerige winterzon. In St. Petersburg haast de Russische adel zich in helder rode sleden voort langs de oevers van de Neva Rivier, huiswaarts om zich te gaan kleden voor de avond. In Berlijn weet Graaf Alfred von Schlieffen al dat, wanneer de oorlog komt, die zal voortrazen over de open vlakten van België. Hij weet dat omdat de kaarten al getekend zijn.

Middels de geschriften van de Adventkerk gaat een laatste wanhopige smeekbede uit tot erkenning voor het te laat is. "Menselijke werktuigen worden getraind en gebruiken hun inventieve krachten om de krachtigst denkbare machinerieën in werking te stellen teneinde te verwonden en te doden... laten de middelen en de werkers zich verspreiden". (16)

[26]

Het laatste zonlicht glipt weg van Gods volk, terwijl zij bezig zijn met het kopen en verkopen van onroerend goed, het bouwen van uitbreidingen aan het Sanatorium van Battle Creek en beginnen te spelen met twijfels die net zo intrigerend schijnen als vuurwerk op de vierde juli. Spoedig zal een brief, geschreven door Ellen White een paar dagen voor kerstmis, Dr. Kellogg's bureau bereiken. "Ik schrijf u zoals een moeder haar zoon zou schrijven. Als ik kon zou ik u helpen... als ik kon zou ik u gaan opzoeken... Als u de u gezonden waarschuwingsboodschappen aanvaardt, worden u grote beproevingen bespaard". (17)

Alles is geheel gereed. Zoals Israël aan de Jordaan, zo is Gods volk nog maar een korte reis van het Beloofde Land af.

Voor de Adventboodschap is de tijd gekomen om als vuur door een hooiveld te schieten.

Het is tijd voor de tegenaanval van de duivel.

Het is tijd voor de afval genaamd Alpha.

Verwijzingen:

4. Ellen G. White, Testimonies for the Church, Vol, 6, p.22; Vol. 8. p.50.

5. Milton Hook, Flames over Battle Creek (Washington D.C. Review and Herald Pub. Assn., 1977), p. 98.

6. Ellen G. White, Evangelism (Washington D.C.; Review and Herald Pub. assn. 1946) p. 695.

7. Testimonies for the Church, vol. 6, p. 450.

8. Evangelism p. 696.

9. Medical Missionary Conference Bulletin October 1895.

10. Ellen G. White, Special Testimonies Series A, No. 11, p.21.

11. Medical Missionary Conference Bulletin, May 1899.

12. Medical Missionary Conference Bulletin, February 1906.

13. General Conference Bulletin 18 april 1901, p. 316,317.

14. Ellen G. White, letter 3, 1900.

15. Ellen G. White, Special Testimonies, Series B, No. 6, p.3

16. Testimonies, Vol. 8, p. 50.

17. Testimonies, Vol. 8, p. 190-191.

[27]

Hoofdstuk 2

“Wij ontvingen het treurige nieuws”

In de koude uren, op 18 Februari 1902, voor het ochtendgloren, klonk het alarm in de bakstenen gewelven van de brandweer in Battle Creek. Lichten flikkerden aan; mannen morrelden met de koperen knopen van hun onhandige uniformjassen met dubbele borst, terwijl beneden het tuig van de brandspuit- paarden werd aangesespt. Een koetsier sprong op de zitting van de motorpomp, greep de teugels en de grote machine ratelde naar buiten over de stenen bestrating, daarmee de stilte van een donkere wintermorgen verbrekend. Het was dinsdag en Battle Creek Sanatorium brandde tot de grond toe af.

Op het terrein van het Sanatorium, worstelde het nachtdienst personeel om vierhonderd patiënten in veiligheid te brengen, terwijl het hoofdgebouw één vuurzuil werd. De brandweelieden werkten als helden; uiteindelijk was dit het mooiste en grootste gebouw van Battle Creek; maar niets wat zij deden scheen het helse vuur tot staan te kunnen brengen. Integendeel, merkte later één van hen op, het leek alsof het bluswater de vlammen alleen maar aanwakkerde. Tegen het aanbreken van de dag was het grote complex zo goed als verdwenen, niets dan een rokende ruïne bleef over onder de winterlucht.

Toen Dr. Kellogg het tragische nieuws van een dagbladverslaggever vernam op het spoorwegstation, keerde hij juist terug van een reis naar de Stille Oceaan kust. Onmiddellijk ging hij aan het werk. Terwijl hij in de trein stapte gaf hij zijn secretaris opdracht hem een tafel te verschaffen en voor de rest van de reis zat hij hier overheen gebogen, terwijl hij bezig was de plannen voor een nieuw gebouw te schetsen.

[28]

Ook Ellen White reageerde zodra zij het nieuws hoorde. "Vandaag ontvingen wij het treurige nieuws over de brand in Battle Creek Sanatorium", schreef zij op een toon die geen enkel spoor droeg van een zelfgenoegzaam 'had-ik-het-niet-gezegd'. Voor haar was het werk van God nog steeds het werk van God en instituten van de kerk waren nog steeds dierbaar, zelfs al waren ze van Gods ideaal afgedwaald. "In een tijd als deze zou ik wijze woorden willen spreken, maar wat kan ik zeggen? Wij zijn bedroefd met degenen wier levensbelangen met dit instituut verbonden waren... Inderdaad kunnen wij wenen met de wenenen". (18)

Maar ze liet ook geen verbazing blijken. Vele weken lang had zij zich zorgen gemaakt over de gebeurtenissen in Battle Creek.

Door een voorafgaande waarschuwing van komende moeilijkheden waren haar nachten "zeer rusteloos" gemaakt. Jaren werk waren in rook opgegaan en er was ernstige schade toegebracht aan het medische werk. Ondanks deze schade zou achter de wolken de zon kunnen schijnen. Terwijl het daar stond was Battle Creek het sterkste argument tegen Gods advies om 'te groots' te bouwen. Nu was dat argument weg, slechts een berg natte houtskool onder een bleke winterzon en Ellen White had enkele raadgevingen voor de broeders die spoedig bij elkaar zouden moeten komen om dit alles aan te pakken: herbouw onder geen enkele voorwaarde in Battle Creek. Bouw in plaats daarvan een aantal kleinere instituten,

zodat de problemen uit het verleden zich niet zullen herhalen en zodat meer gebieden met de Adventboodschap in aanraking kunnen komen. "Een plechtige verantwoordelijkheid rust op hen die aan Battle Creek Sanatorium leiding hadden gegeven. Zullen zij in Battle Creek een gigantisch instituut bouwen, of willen zij Gods doelstellingen uitvoeren en in vele plaatsen instellingen oprichten?" (19). De ramp bood, zo tragisch als hij was, ook een kans op de goede koers terug te komen voordat ergere dingen gebeurden. (Spoedig zouden de kerkleiders ervaren dat, hoe erg de brand ook was geweest, de zaken inderdaad nog veel slechter konden gaan).

[29]

De vraag die Ellen White had gesteld was er één die door de broeders heel snel zou moeten worden beantwoord, en op dit punt gaat het verhaal een eigen leven leiden, en komt in een stroomversnelling die degenen die er toen bij betrokkenen waren zich niet hebben gerealiseerd. De broeders die over deze zaak moesten beslissen stonden op één van die onzichtbare tweesprongen in de weg, waar een beslissing voor altijd veranderingen teweeg brengt. Zij konden ervoor kiezen de raad van de Geest der Profetie op te volgen, die hen ertoe zou kunnen dwingen voorbij te gaan aan persoonlijk welzijn, standvastig te zijn en wat politieke risico's te nemen. Of zij konden een gemakkelijker weg kiezen en een compromis sluiten.

Het opvolgen van de raad van Ellen White zou niet bepaald gemakkelijk zijn. Met één uitgesproken vraag had zij zichzelf in botsing gebracht met Dr. Kellogg en daarin lag een zekere ironie. Kellogg was een oude vriend die zij zeer hoog achtte en zij hield ervan aan hem te schrijven "zoals een moeder aan haar zoon schrijft". (20) Zij had hem aangemoedigd medicijnen te gaan studeren en had hem daarbij geholpen. Hij was met uitzonderlijk talent opgegaan in de medicijnen studie, een geboren dokter en nu was hij één van de beroemdste artsen in Amerika. Ondanks de terugslag door de brand, was Kellogg nog steeds een kracht waarmee op elk gebied rekening moest worden gehouden, een beminnelijk en welbespraakt man die overliep van ideeën op het gebied van ziekenhuis-architectuur tot theologie en hij was omringd door machtige vrienden.

Als de broeders bij elkaar zouden komen om te besluiten wat er gedaan moest worden, zou hij in staat zijn geweldige argumenten voor de herbouw in Battle Creek naar voren te brengen, argumenten die hij met overtuigende kracht zou kunnen ontwikkelen voor zijn betoverde collega's. Battle Creek verlaten? Battle Creek *was* het Adventisme. ALLES was hier: de Generale Conferentie, de Review, de Dime Tabernacle, de industrie voor gezonde voeding. Hier kon men de werkers en de hulpbronnen vinden. Hier kon de wereld naar toe komen voor hulp. En, dokter Kellogg zou gelijk hebben: Henry Ford, Harvey Firestone, zelfs adellijke personen uit Europa kwamen naar Battle Creek

[30]

voor behandeling. Dat alles verliezen? Waarom? Verspreide kleine instituten in plaatsen waar niemand ooit van had gehoord? Bovendien - en hier kon Kellogg's vermogen om zaken te dramatiseren zich ontplooiën, - de plannen waren al getekend.

Om kort te gaan, het zich blootstellen aan een Kellogg op zijn best, was het risico nemen ideeën te horen die zo goed naar voren werden gebracht, dat ertegen stemmen zou lijken op verloochening van het eigen gezond verstand.

Natuurlijk zouden de broeders er goed aan doen één factor te overdenken vóórdat zij de commissiekamer ingingen: Kellogg kon niet in de toekomst kijken.

Er waren andere dingen die de broeders in dat roerige vroege voorjaar van 1902 in overweging hadden kunnen nemen. Het niet volgen van de herhaalde waarschuwingen van de Geest der Profetie had de kerk al ernstige schade toegebracht. Als één van Gods instellingen in de vlammen verdwijnt op een vroege morgen, is dat niet omdat God Zijn werk niet kan beschermen, inderdaad, als dat toch gebeurt is het logisch de vraag te stellen: WAAROM? Waarom liet Hij het gebeuren?

Als iemand diep over deze vraag nagedacht had, dan zouden zich vele antwoorden aangediend hebben. Tegen herhaalde waarschuwingen en smeekbeden in, liet God het toe dat de instelling zo ver van Gods plan zou afglijden, dat die schijnbaar was weggeglip van onder de beschermende hand van God.

Kon het zijn dat Hij dit verlies moest toestaan - dat de instelling eenvoudigweg te onbruikbaar was geworden voor Zijn werk om verdere Goddelijke interventie te rechtvaardigen, zelfs voor de veiligheid van het gebouw zelf? Ellen White zei ronduit: "God heeft het grote Sanatorium weggevaagd." (20) Als dat zo was, dan waren de problemen hier veel te groot voor een "oplossing" d.m.v. een compromis, hoe verleidelijk dit ook was. Hier was een beginsel in het geding - een beginsel van dien aard dat als Gods leiders zich hieraan gehouden hadden, dan zouden ze de rijpe vruchten hiervan hebben geplukt.

Er is gezegd dat luchtvaart voor 99% verveling en 1% volledige verschrikking is. Misschien is er een variatie op dit gezegde, dat toepasbaar is op de leiders van Gods werk: af en toe doet

[31]

zich iets voor, waarmee u in één enkel ogenblik het salaris verdient van een heel leven - iets dat alles waard is, inclusief uw eigen carrière. Als dat gebeurt is het vreselijk de Heere teleur te stellen.

Dat is, wat deze geheimzinnige onzichtbare tweesprong zo belangrijk maakte. Het is waar, het werk was geschaad door een brand die niemand had gewild, Ellen White wel het allerminst. Maar er was nog steeds een kans de zaken zonder verder verlies te keren. *Er was nog steeds tijd.* En de weg terug? Verwerp zelfs de ogenschijnlijk attractieve argumenten voor herbouw en handel volgens het door God gegeven advies en schep de keten van kleine instellingen die, zo hield Ellen White vol, zouden voorzien in de beste atmosfeer voor werkelijke gezondheids- evangelisatie.

Doe dat, en het Adventisme zou het wereldmodel kunnen leveren van de beste gezondheidszorg tegen de laagste prijs.

Doe dat, en het Adventisme zou van te voren kunnen bewijzen dat de kosten voor gezondheidszorg niet behoeven uit te lopen op een nationaal bankroet.

Doe dat, zelfs als op korte termijn het menselijk oordeel wordt gekrenkt en oude vriendschappen onder druk worden gezet.

Met andere woorden: Handel op grond van geloof!

Veel is al gezegd over de behoefte aan gerechtigheid door geloof. Hier was voor de leiding de tijd en de plaats dit in daden om te zetten. Uiteindelijk is 'geloof zoveel vertrouwen op God hebben dat men Zijn raad opvolgt. Gemeenten krijgen te horen dit te doen. Pas bekeerden moeten kiezen tussen Sabbat en hun baan. Zelfs als de bankrekening mager is, worden tienden betaald, want het geloof verplicht iemand eerlijk tegenover de Heere te zijn en erop te vertrouwen dat Hij voor de tijdelijke noden zal zorgen. Maar nu stonden de broeders voor een belangrijk punt, wanneer een verkeerde beslissing werd genomen zou dit resulteren in een verwarrende boodschap naar de wereld toe. Immers waarom zou u de Heere uw ziel toevertrouwen,

[32]

terwijl u Hem niet eens het uitkiezen van de juiste plek voor het bouwen van een ziekenhuis kunt toevertrouwen?

Nog steeds was er een beetje tijd, niet veel, maar misschien genoeg. Het werk zou geëindigd kunnen zijn, voordat de ontzettende problemen die de twintigste eeuw te wachten stonden, op de naefve onvoorbereide wereld neerstortten. En dit probleem zou misschien, meer dan iemand wist, afhankelijk kunnen zijn van wil er in een commissiekamer gebeurde. Want als hier een verkeerde beslissing werd genomen over zoiets ogenschijnlijk onbeduidends als het herbouwen van een Sanatorium, zou dat het begin kunnen zijn van een keten van gebeurtenissen die het Adventisme zou kunnen onderdompelen in de ernstigste crisis van haar

58-jarige geschiedenis en er de oorzaak van zijn dat Gods volk nog "vele jaren" moest blijven wachten in deze wereld.

II

Op maandag 17 maart 1902, kwam een grote groep kerkleiders in Battle Creek bijeen. Kellogg was aanwezig, vol enthousiasme en al pratend schilderde hij het portret van een prachtig nieuw gebouw en hoewel de waarschuwingen van Ellen White nog geen maand oud waren, luisterden de broeders verrukt, bevangen in de stuurloos makende atmosfeer van politiek, collegialiteit en zaken-logica. Men kon het eenvoudig niet oneens zijn met de dokter: Battle Creek was het Adventisme; het Sanatorium had de kerk op de wereldkaart geplaatst en nu terug krabbelen, verslagen door een brand, zou er inderdaad op lijken dat de verkeerde boodschap werd uitgezonden. Voor hen die nog steeds bezorgd waren door het advies van de Geest der Profetie, kwam Kellogg met een sussende belofte: het nieuwe Sanatorium zou niet te groot behoeven te zijn, in plaats van de herbouw van beide hoofdgebouwen, was hij bereid de bouw te beperken tot slechts één gebouw, vijf verdiepingen hoog en bijna 160 m. lang.

[33]

Na een andere ernstige ramp had Lot gesmeekt naar de stad Zoar te mogen gaan, onder het kinderachtige argument "zij is maar klein". Nu herhaalde de groep in Battle Creek deze redenering op zijn eigen manier: mocht de herbouw in Battle Creek een fout zijn, zou de fout dan niet kunnen worden beperkt door een kleiner gebouw te plaatsen? Tenslotte werd er gestemd. Kellogg kon zijn nieuwe instituut krijgen, zolang de afmetingen beperkt bleven. (Alleen werd later, toen de maten van de fundering werden geïnspecteerd, ontdekt hoe gemakkelijk Kellogg van plan was met zijn beperkingen om te springen.)

De broeders sloten dus een compromis. Bij een onzichtbare tweesprong in de weg hadden zij voor een richting gekozen die de menselijke rede, de politieke neigingen en de trots bevredigde. Men vraagt zich af of er iemand was die, toen zij weggingen, bij nader inzien toch zorgelijke gedachten had; of zij zich herinnerden dat bij eerdere gelegenheden het zorgeloos omgaan met de Geest der Profetie onnodig verlies teweeg gebracht had; of zij ervan droomden of de richting die zij gekozen hadden hun kerk zo vreselijk in botsing zou brengen, dat het zou kunnen worden vergeleken met een schip dat een aanvaring had met een ijsberg.

Het is belangrijk hier te stoppen en ons te realiseren dat dit geen slechte mannen waren, die probeerden hun kerk in moeilijkheden te brengen; velen van hen waren goede mensen die spoedig reden genoeg zouden hebben om spijt te hebben van hun fout en Ellen White zou vastberaden aan hun kant staan, als zij trachtten de kerk terug te leiden uit de crisis die zij hadden geschapen. Hun fout is er één die wij in dezelfde omstandigheden gemakkelijk zouden kunnen maken - en één die wij in onze eigen levens misschien wel vaak herhalen: ervoor kiezen goddelijke raad te veronachtzamen als die niet tegemoet komt aan onze eigen neigingen.

In ieder geval zouden zij er gauw genoeg achter komen dat er iets helemaal verkeerd was met hun besluit. Toen zij de duidelijke richtlijnen van de Heere ingeruild hadden voor hun eigen oordeel, ondervonden ze al spoedig iets dat leiders vaker

[34]

overkomt als zij dergelijke fouten maken: zij stortten hals over kop in een financiële crisis.

III

Zo'n 850 jaar voor de geboorte van Christus, stond een koning genaamd Josafat tegenover een noodsituatie. Vanuit de woeste streek van de Jordaan vallei hadden heidense koningen zich verenigd tegen hem en zij hadden hun krachten gebundeld tot

een zo overweldigend leger, dat de nederlaag voor Juda zeker scheen te zijn. In die tijd van levensgevaar was Josafat zo verstandig zich te realiseren dat de enige raadgeving die het luisteren waard was, van God kwam en hij deed het enige dat hem was overgebleven. Hij bad.

In de loop van die gebedsbijeenkomst stond er een onbekende Leviet op, die verklaarde dat hij een boodschap van de Heere had gekregen. Wij weten weinig van hem. In slechts vier verzen van de Schrift verschijnt hij en verdwijnt dan weer in de onbekendheid, dus nauwelijks het soort geloofsbrieven waarvoor iemand het voortbestaan van zijn leger zou willen riskeren. Verder leek het of zijn raad absoluut nergens op sloeg. Geconfronteerd met deze geweldige grote aantallen, was de enige kleine kans om te overleven, te blijven zitten in de versterkte stad en toch vertelde Jachaziël hen de stad te verlaten en zich in het open veld bloot te stellen aan geweld en gevaar.

Voor iemand die geschoold is in militaire technieken klinkt dit advies absurd; geen enkele verantwoordelijke officier zou zijn troepen daaraan blootstellen. Toch deed koning Josafat het wel. Waarom? Omdat hij geloofde dat hij raad van de Heere had gekregen. En toen hij zijn leger uitleidde naar wat een verbluffende overwinning zou worden, deed hij een uitspraak die zou moeten worden ingelijst en opgehangen aan de wand van iedere consistorie-kamer in de wereld: "...geloof in den Heere uw God, zo gij zult bevestigd worden; geloof aan Zijn profeten en gij zult voorspoedig zijn". (23)

[35]

Wanneer Gods volk dicht bij Zijn plannen blijft, dan heeft Hij beloofd dat er genoeg middelen voor Zijn werk zullen zijn. "Als de predikanten een geest van zelf-opoffering ten toon spreiden en liefde voor zielen, zullen de middelen voor het werk niet achterblijven". In Getuigenissen voor de Gemeente, band 2 schreef Ellen White, en in band 8 vatte zij haar gedachten samen tot een belofte:

"Als de Heere wordt gezocht en er is belijdenis van schuld, als de noodzakelijke hervorming plaats vindt... zal er ijver worden getoond om terug te geven dat wat achtergehouden is. De Heere zal Zijn vergevende liefde tonen en **Er zal geld komen om een einde te maken aan de schulden in onze instituten**". (24)

In 1902 doemden de schulden voor het instituut op als een monster. Het werd spoedig heel duidelijk dat het gebouw dat Kellogg in zijn gedachten had heel veel geld zou gaan kosten, geld dat niemand had, noch wist hoe er aan te komen. Men kan zich slechts een voorstelling maken van de pijnlijke spanning die er hing in de bestuurskamer, toen de groep leiders die achter het bouwprogramma stonden, nu geconfronteerd werden met het ongemak dat zij met geen mogelijkheid de rekeningen konden betalen. Tenslotte verzon A.G. Daniëls, president van de Generale Conferentie, een plan, maar het zou niet lang duren of hij zou daar bitter veel spijt van krijgen. Hij herinnerde zich dat Ellen White kort geleden haar boek "Lessen uit het leven van alledag" beschikbaar had gesteld om geld in te zamelen voor Adventistische scholen. Dat was heel succesvol verlopen, en Daniëls vroeg zich af of Dr. Kellogg, die in het land beroemd was om zijn toespraken over gezondheid, misschien een populair medisch boek zou kunnen schrijven om daarmee het geld in te zamelen dat Battle Creek nodig had.

Kellogg stemde bereidwillig toe. Hij was een productief schrijver, die dicteerde in de trein, vanaf zijn fiets, zelfs vanuit de badkuip aan een secretaris, die naar het schijnt redelijk goed functioneerde, ondanks de vaak verwarrende omstandigheden; en hij begon het schrijven van het boek met veel animo. Het onderwerp zou zeker gezondheid zijn, maar er was nog iets

[36]

anders dat hij op het publiek wilde uitproberen en nu had hij daarvoor de volmaakte gelegenheid.

Al geruime tijd had hij nagedacht over enkele nieuwe ideeën betreffende de natuur van God. Op Sabbat praatten en zongen wij over dit Wezen en trachtten soms een voorstelling te maken, wat was Hij nu echt? Was Hij werkelijk een Wezen dat zich op één plaats, hemel genoemd, bevond? Of was er een andere optie, stralend van intrigerende mogelijkheden: zou het zo zijn

dat Zijn aanwezigheid kon worden gevonden in alles dat Hij geschapen had?

Als dat zo was, opende dit een geheel nieuw gezichtspunt voor de menselijke geest. Als God *in* alles is, betekende dat dat Hij ook fysiek deel van ons uitmaakt. Wanneer men deze gedachtegang volgt is er niets meer voor de mensheid dat zij niet zou kunnen worden.

Om kort te gaan, Dr. Kellogg - aan wie pas geleden in feite de toekomst van het Adventistische gezondheidswerk in handen was gegeven - speelde in het voorjaar van 1902 met iets dat 'mysticisme' wordt genoemd. Hij was op iets gestuit wat wij nu New Age noemen.

Dit alles zou worden uiteengezet in het manuscript waaraan hij werkte op verzoek van A.G. Daniëls. Zijn boek zou de titel dragen *De Levende Tempel*. Kellogg stortte zich op deze taak met veel energie en hij schreef als een razende om zijn boek in record tijd gereed te maken en in het begin van de zomer was het zover - precies op tijd om op een lang uitgestelde vakantie naar Europa te gaan.

De teerling was dus geworpen. Battle Creek's Sanatorium zou herbouwd worden, niettegenstaande de raad van Ellen White, en spoedig zouden de broeders leren dat zij een spel speelden waarvan de inzet hoog was en de spelregels zeer onzeker. Vroeg in de zomer werd op zekere dag door iemand die de funderingen inspecteerde ontdekt, dat die funderingen meer dan 30 meter langer waren dan de dokter beloofd had, en ook bleek dat aan de achterkant van het gebouw verscheidene grote vleugels zich in de vorm van een halve cirkel zouden gaan uitstrekken. In 1904 vatte Ellen White in verdrietige

[37]

bewoordingen de situatie als volgt samen: "Toen de Heere het grote Sanatorium wegvaagde, was het niet Zijn bedoeling dat het ooit weer zou worden herbouwd... Als Zijn raad opgevolgd was, zouden de zware verantwoordelijkheden, verbonden aan het Sanatorium van Battle Creek, nu niet bestaan. Deze verantwoordelijkheden zijn een verschrikkelijke last. Dit instituut had moeten worden verdeeld op verschillende plaatsen. Maar het licht dat hierover gegeven was is niet opgevolgd". (25)

De "verschrikkelijke last" waarnaar zij verwees, was natuurlijk een financiële. Kellogg was op grote schaal aan het herbouwen, overdadiger dan de broeders zich hadden kunnen voorstellen en het begon zeer kostbaar te worden. Het gebouw aan de Washingtonstreet begon de vorm aan te nemen van een massief Italiaans "renaissance bouwwerk" dat uiteindelijk geschikt zou zijn om meer dan duizend patiënten te herbergen, zo ongeveer tien keer groter dus dan dat Ellen White geschikt achtte. Er was een geweldig grote glinsterende vloer, ingelegd met marmer, vervaardigd door dezelfde bekwame Italiaanse handwerkslieden die toezicht hadden gehouden op het mozaïekwerk van de bibliotheek van het 'Congres' en het leek erop of kosten noch moeite zouden worden gespaard om dit gebouw de meest complete en op en top uitgeruste instelling van zijn soort in de wereld te maken. (26) De financiële belasting tengevolge van zo'n gigantisch bouwplan, nam duizelingwekkende vormen aan.

"Geloofd in Zijn profeten en gij zult voorspoedig zijn". Deze woorden hingen zwaar boven Battle Creek - zwaar met een waas van verspilde tijd. Langzaam aan begonnen enkele broeders zich te realiseren dat dit niet een toevallige vergissing was. Er was iets zeer slechts bezig te gebeuren waarvan de volledige afmetingen nog niet duidelijk waren. Achteromziend kon men een duidelijke koerswijziging zien. Het schip ging nu noordwaards in de richting van de oceaan waar de koude winden bliezen en waar, achter de mist van de toekomst, het grimmigste gevaar op de loer lag: ijsbergen!

[38]

IV

De financiële last die de kerk onder ogen moest zien was erg genoeg, maar kon tenminste worden samengevat in een optelsom. Maak de optelling en u kent de draagwijdte van het slechte nieuws. Wat de kerk zich echter niet kon veroorloven was een theologische crisis. Geld was maar geld. Het was jammer om het kwijt te raken, maar men

kon er altijd meer van krijgen. Maar de theologische basis voor het Adventisme, dat was een ander verhaal. Zet het geloof daarin op losse schroeven en de schade is onmetelijk. En zoals de nacht volgt op de dag, zo kregen de broeders een barre les in oorzaak en gevolg.

Zij hadden ervoor gekozen het advies dat in het geheel niet belangrijk scheen, te negeren. Als gevolg daarvan hadden zij de toekomst van het gezondheidswerk toevertrouwd aan een man met een serie plannen waarvan zij geen notie hadden. Heel spoedig bracht hij de zaken in grote financiële opschudding, daarmee de volgende crisis scheppend. Overgelaten aan hun eigen onvolmaakte oordeel hadden ze naar wegen gezocht geld bij elkaar te krijgen, en hadden besloten dat Kellogg een boek zou schrijven. Dat leidde op zijn beurt weer tot nog grotere moeilijkheden - een noodtoestand die de gemeente tot in haar kern zou raken. Want Kellogg's manuscript bevatte de ingrediënten voor een ongeëvenaarde crisis in de leer.

Eén van de oudste fouten in deze wereld is het hardnekkig verlangen van de mensheid God terug te brengen tot een kracht die wij kunnen manipuleren teneinde iets te bereiken - om inzicht te verkrijgen, om onszelf naar voren te brengen, om (zoals Lucifer het stelde) te worden 'als góden'. Eigen aan deze fout is om te stellen dat God een Intelligentie is Die Zich in alle ruimte of materie bevindt. Daarop sluit aan, dat men bijvoorbeeld d.m.v. meditatie, zagezegd zelf goddelijk kan worden. Dit is de essentie van vele oosterse godsdiensten. Ook is het de basis voor de oudste leugen van Lucifer, rechtstreeks uit Eden, het lokaas dat Adam en Eva in een fatale fout leidde.

[39]

Al verscheidene jaren had Kellogg vreemde uitspraken gedaan over de natuur van God, die lieten zien dat hij gevaar liep in deze richting af te drijven. "God is in mij" had hij kortgeleden op de vergadering van de Generale Conferentie verteld "en alles was ik doe is Gods kracht, elke daad is een creatieve daad van God". (27) Het was een fascinerend idee dat de Godheid boeiend dichtbij scheen te brengen en het ving spoedig de aandacht van welbekende kerkelijke persoonlijkheden. Er ging een eigenaardige aantrekkingskracht uit van Kellogg's gedachte dat de lucht die wij inademen het middel is waardoor God Zijn Heilige Geest daadwerkelijk in ons leven brengt, dat het zonlicht Zijn zichtbare 'Shekinah' is. Zelfs goed opgeleide mensen reageerden op het nieuwe begrip en werden aangestoken door Kellogg's evangelisch enthousiasme. Nu verschenen deze ideeën in de drukproeven van het nieuwe boek waarvoor hij de naam gekozen had: *De Levende Tempel*. In het menselijk lichaam, zo beweerde hij, was de "kracht die opbouwt, en scheidt aanwezig - dat is God Zelf, de goddelijke Tegenwoordigheid in de tempel". (28)

Maar weinig mensen realiseerden zich dat dit idee iemand buiten het christendom zou voeren, regelrecht het gebied van religieus mysticisme binnen, waar geen plaats was voor het Goddelijk Wezen of voor een plaats genaamd hemel. Maar er was één man die ogenblikkelijk het gevaar wél inzag en dat was Br. W.A. Spicer. Op goede gronden overigens, want hij was een kortgeleden uit India teruggekeerde zendeling en in zijn oren klonk de theorie van Kellogg precies als de begrippen uit het Hindoeïsme. Ontsteld ging hij naar Kellogg, ongetwijfeld hopen dat dit alles een onschuldige misverstand was, dat in een persoonlijk gesprek zou kunnen worden rechtgezet.

De beide mannen zaten op de veranda van het grillig bebouwde zeventwintig kamers tellende huis dat Kellogg 'De Residentie' noemde en tot zijn wanhoop zat Spicer "onmiddellijk in een verhandeling vol van de meest aanvechtbare vragen."

"Waar is God?" vroeg Kellogg.

"Hij is in de hemel", antwoordde Spicer. "Daar schildert de Bijbel de troon van God en alle hemelse wezens die tot Zijn beschikking staan."

[40]

Kellogg die 50 jaar was en 13 jaar ouder dan Spicer, zwaaide met een heerszuchtig armgebaar naar het gazon en verklaarde dat God was in het gras, de bomen, de planten en alles om hen heen.

Even een herhaling van een eerder in dit boek gesteld punt. Mysticisme is een begrip dat aan

de meeste christenen zeer vreemd is. Het gebruikt een logica die dezelfde is als in sommige oosterse religies, en het argumenteert vaak vanuit een serie vragen die het doel hebben iemand in een hoek te drijven van waaruit ogenschijnlijk geen ontsnapping mogelijk is. Kellogg ging door en stelde de ene vraag na de andere.

"Waar is de hemel?", vroeg hij.

"Midden in het universum," antwoordde Spicer. "Waar dat is kan niemand zeggen".

Kellogg's prompte antwoord kwam meteen en was vol mystieke logica: "De hemel is waar God is", stelde hij en "God is overal".

De sluitrede was klassiek, met een ondertoon van Matreya en Dignaga, uit het India van de vierde eeuw:

"De hemel is waar God is.

"God is overal."

"Daarom is de hemel ook overal."

Spicer ging verstomd weg, zich realiserend dat hij een glimpje had opgevangen van iets dat groter was dan iemand zich kon voorstellen. Dit zou de kerk in gevaar kunnen brengen. "In dit wereldplan was geen plaats voor engelen die heen en weer tussen hemel en aarde gaan... De reiniging van het Heiligdom... was niet iets in een ver afgelegen hemel." Het hart was "het Heiligdom dat gereinigd moest worden". (29)

W.A. Spicer had de eerste winden van een storm gevoeld en de betekenis ervan was hem verschrikkelijk duidelijk. In de zomer van 1902, terwijl de wereld gereed stond voor de drie-engelen-boodschap en de laatste ogenblikken van een gunstige periode in vrede langzaam voorbijgingen, was één van de steunpilaren van het Adventistisch geloof plotseling uitgedaagd. **Op een manier die hij zelf misschien niet volledig had begrepen, had Kellogg de eigenlijke grondgedachte van**

[41]

het Adventisme aangevallen. Hij had de leerstelling van het hemels Heiligdom aangevallen.

V

In het centrum van de leer van het Zevende-dags Adventisme, stond het geloof dat Jezus in 1844 het hemels Heilige der heiligen was binnengegaan om een uiteindelijke daad van verzoening te verrichten in het onderzoekend oordeel.

Dat geloof baseerden de Adventisten op profetieën, gevonden in Daniël 8 en 9, waarin de 2300 jaren van profetische tijd, die begonnen met het decreet van een Perzische koning in 457 v. Chr. en eindigden in de herfst van 1844 na Chr. In de herfst van dat jaar hadden zij de profetieën opnieuw bekeken, om te leren begrijpen, waarom Christus niet was terug gekeerd zoals de volgelingen van Miller hadden voorgezegd. Hun onderzoek bracht hen tot een theologie die in de christelijke wereld niet begrepen werd, een verband tussen de 2300 profetische jaren van Daniël en de Oud-Testamentische Grote Verzoendag. In hoofdstuk 6 zullen wij diepgaand onderzoeken hoe zij tot deze conclusie kwamen, maar nu is het voldoende te zeggen dat dit denkbeeld in de hele christelijke wereld niet te vinden is, alleen in het Zevende-dags Adventisme. Het is werkelijk uniek en het is volkomen logisch. Het stelt het gehele Verlossingsplan op een rationele basis en verklaart met verhelderende duidelijkheid hoe God uiteindelijk een eind maakt aan het probleem dat *zonde* genoemd wordt.

Maar deze leerstelling had ook vurige verontwaardiging veroorzaakt en wel om een heel eenvoudige reden nl. dat het gezichtspunten opent waar vele christenen zich liever niet mee bezig willen houden.

De Heiligdomsleer dwingt de mens om in geloof in het allerheiligste te kijken. Daar ziet hij de ark des verbonds, waarin de Wet van God ligt. Mèt die Wet komt de Sabbat van de zevende dag, door God in steen geschreven - een verontrustende herinnering aan het feit dat zelfs de Protestanten onvoorwaar-

[42]

delijk een dag van aanbidding hebben aanvaard, door een decreet van Rome, dwingend opgelegd. En met een duidelijker inzicht in het boek Daniël komt het onontkoombare feit naar voren dat "de mens der zonde" die in de Schrift wordt voorzeggd, geen heidense macht is. De Antichrist is afvalligheid binnen het christelijk geloof.

Zo bevat de Adventistische leerstelling over het Heiligdom stekelige onderwerpen voor zowel Protestanten als Katholieken en van het begin af aan werd die krachtig tegengestaan. Theologen van andere kerken maakten de leerstelling belachelijk en stelden het voor als zou het een doorzichtige poging zijn om de teleurstelling van 1844 weg te verklaren. Soms kwam echter de aanval van binnen de kerk, door hen die zelf beleden Adventisten te zijn. Uit alle hoeken waren de aanvallen op deze leerstelling al gekomen en wel zo hardnekkig en ernstig, dat Ellen White uiteindelijk wanhopig zei, dat "in de afgelopen 50 jaar iedere vorm van ketterij in onze schoenen was geschoven, om onze gedachten inzake de leer van het Woord - en in het bijzonder betreffende de dienst in het hemels Heiligdom - te verduisteren". (30) En zij had uitgeroepen: "God verhoede dat de woordenstroom die van menselijke lippen komt, het geloof van ons volk zou verminderen in de waarheid nl. dat er een Heiligdom in de hemel is, en dat eens een afbeelding van dit Heiligdom op deze aarde gebouwd werd." (31)

Enkele van de luidste "woordenstromen", zoals Ellen White het verkoos te noemen, was gekomen van een eens vooraanstaande Adventistische predikant genaamd D.M. Canright, die zich al jarenlang met twijfels had bezig gehouden en die uiteindelijk de kerk geheel had verlaten en er daarna zijn levenswerk van had gemaakt zijn vroegere geloof aan te vallen. In 1889 had hij een boek gepubliceerd getiteld: "Zevende-dags Adventisme verworpen", waarin hij de aanklacht uitte dat bij Zevende-dags Adventisten alles draait om hun inzicht over het Heiligdom... Als zij in dit opzicht ongelijk hebben, stort hun hele theorie ineen. (32) Nadat hij dit gezegd had ging hij vervolgens over tot de aanval op Ellen G. White, daarna op de Sabbat, de Wet en de toestand van de doden, toen hij aan het

[43]

eind van zijn 418 pagina's was, kwam hij tot zijn conclusie: "Het systeem van het Zevende-dags Adventisme berust op het fundament van de niet ondersteunde theorieën van een onopgeleide boer in zijn nadagen en de dromerijen van een volledig onontwikkeld, ziekelijk, opgewonden meisje." (33)

Toen hij nog een Adventistische predikant was had Canright eens geklaagd dat hij een gevierd predikant had kunnen worden, als de Adventboodschap niet zo impopulair was geweest. Voor korte tijd heeft hij een beetje van de eer genoten waarvan hij gedroomd had. Zijn boek werd door een vooraanstaande New Yorkse uitgever aanvaard en nieuwsgierige mensen kwamen luisteren naar de eens zo begaafde Adventistische spreker die zijn vroegere geloof belachelijk maakte. (Zijn boek zou door evangelische critici van het Adventisme tot eind twintigste eeuw nog steeds worden gebruikt). Maar Canright's kortstondig geluk eindigde als een klassiek drama. Nadat hij door een vooraanstaande Protestantse kerk uit zijn ambt was gezet, dwaalde hij als een geest in Battle Creek rond, waar hij huis aan huis overjarige - soms Adventistische - boeken verkocht en daarmee in zijn karig onderhoud voorzag. Uiteindelijk bleven hem niet anders dan eenzame herinneringen over van wat had kunnen zijn. Terwijl de donkere schaduwen van zijn laatste ziekte boven zijn hoofd hingen, strekte hij vanuit de schemering waarin hij bezig was te verzinken, zijn hand uit voor een laatste oproep aan zijn broer: "Blijf bij de boodschap Jasper, ik heb die verlaten en ik weet dat ik sterf als een verloren mens". (34)

Canright had de Heiligdomsleerstelling frontaal willen aanvallen en had daarmee de Adventisten ervan beschuldigd, dat zij Daniël 8:14 verkeerd hadden uitgelegd en dit abusievelijk hadden verbonden met Leviticus 16, waar de Joodse Grote Verzoendag wordt beschreven. Canright zei dat Jezus na Zijn hemelvaart direct naar het Heilige der heiligen was gegaan. (Een punt waarop we in hoofdstuk 6 nog zullen terugkomen). Zodoende was ook de reiniging van het Heiligdom in 1844, waarop de Adventisten zoveel nadruk legden, niet waar.

Nogmaals, dit alles was een regelrechte aanval op het fundamentele geloof van de kerk, en

er was geen speciale gave

[44]

voor nodig om bij het lezen van zijn boek in te zien dat hij geen Adventist meer was. Maar de volgende uitdaging voor de Heiligdomsleer kwam in 1902 van Kellogg en die was alles behalve duidelijk.

De redenering leidde via een aantal ogenschijnlijk logische stappen, die elk voor elkaar wat duister waren, ver weg van het Adventisme, voordat de lezer zich realiseerde dat er iets verkeerd ging. Voor mensen die ernaar verlangden meer over God te weten was het intrigerend, Hem zich voor te stellen in het zonlicht en dat Hij een wezenlijk deel was van iedere levensdaad.

En toch, als iemand de moeite nam erover na te denken, dan riepen Kellogg's theorieën vragen op die het fundamentele Adventisme aanvielen, vragen waar Spicer al mee te maken had gehad op de veranda van Kellogg's huis. Als God overal is en als de hemel is waar God is, dan moet ook de hemel overal zijn. Als dat zo is, waar is dan het Heiligdom? Het antwoord van Kellogg kon worden afgeleid uit de titel van zijn boek, *de Levende Tempel*. Volgens Kellogg was Gods Heiligdom in het menselijk lichaam- een stap in de logica die ertoe dwong de gebeurtenissen van 1844 als niet ter zake te verwerpen en ongeschikt voor het nieuwe licht. Op zijn best zou 1844 slechts kunnen worden getolereerd als een pleisterplaats op de Adventistische weg tot "volwassenheid".

Het was een subtiel foutje dat misschien door de dokter zelf niet helemaal werd begrepen en toch waren er kerkleiders die het begonnen te herkennen. Spicer had het ingezien en ook Daniëls kreeg er begrip voor. Spoedig zou ook Ellen White ernstige waarschuwingen gaan schrijven. De vraag die nu in Battle Creek de ronde deed was: zou het nieuwe boek van Kellogg wel gedrukt moeten worden?

Het was geen eenvoudig probleem. Daar het jaar 1902 ten einde liep, betekende het dure bouwwerk een dreigende financiële crisis van formaat. Om financiële redenen was dus Kellogg's boek een dringende noodzaak. Bovendien zag een groot aantal mensen in en om Battle Creek geen enkel kwaad in het boek

[45]

en zij aanvaardden de theologische ideeën van de dokter met groot enthousiasme. Zes maanden eerder waren de broeders bijeen gekomen om te beslissen wat er met het Battle Creek Sanatorium moest gebeuren. Twee stemmen hadden gewedijverd om de loyaliteit: Ellen G. White, die er aanspraak op maakte een boodschap van de Heere te hebben, en J.H. Kellogg, die schitterende grootse ideeën had. Zonder het zelf te weten hadden de kerkleiders gestaan bij een onzichtbare wegsplitsing, waarvan het bestaan slechts was kenbaar gemaakt door het smekend stemgeluid van een oude dame die het onheil kon zien aankomen. Nu stortten de consequenties van hun besluit op hen neer in verbijsterende verwarring. Financiële crisis. Een gebouw, ongeschikt voor de wereldzending van de kerk. Een wanhopige gok om geld in te zamelen en het resultaat van de gok: een boek dat een zo diepgaande ketterij bevatte dat het een bedreiging tot vernietiging van het Adventisme zou kunnen zijn.

In een woelige atmosfeer kwam de Generale Conferentie- commissie in de herfst van 1902 bijeen om te besluiten of ze een druk-opdracht aan de beheerder van de uitgeverij 'Review and Herald', zou verstrekken. Hun besluit werd er niet gemakkelijker op gemaakt, door het rapport van de lees commissie die benoemd was om Kellogg's manuscript nader te bezien en aanbevelingen te doen of het zou worden gedrukt of geschrapt. De strijd om de leiding was al duidelijk in de beslissing van de commissie want de meerderheid zag "geen reden waarom het niet zou kunnen worden aanbevolen". (35) Het rapport was getekend door mannen als A.T. Jones, die in de jaren na 1888 met Ellen White had gereisd en gepredikt. Slechts twee van de vijf commissieleden hadden tegen het boek gestemd.

En toen vond één van die gebeurtenissen plaats die voor altijd de loop van de geschiedenis zou keren en de verhoudingen tussen het volk en de instellingen zou veranderen. De herfstvergadering van 1902 aanvaardde het minderheidsrapport, het boek zou niet worden

uitgegeven en ten langen laatste zou de

[46]

kerk eenvoudig op de Heere vertrouwen om hen uit deze crisis te leiden.

Dit had volgens alle kerkelijke normen het eind van de zaak moeten zijn, maar Dr. Kellogg naderde in 1902 een punt vanwaar geen terugkeer meer mogelijk was. Reeds meerdere jaren had hij de boodschappen van Ellen White die zijn eigen plannen hadden doorkruist, verworpen, gewoonlijk met het excuus dat zij had gehandeld volgens valse voorlichting die was verstrekt door zijn vijanden en dat zodoende haar getuigenissen aan hem een vergissing waren.

Nu stond hij oog in oog met een uitdaging van de georganiseerde kerk en moest hij een beslissing nemen. Snel greep hij naar een alternatief: Was het niet zo dat de Review ook opdrachten aannam van buitenaf? (Dat deden ze zeker, in de afgelopen jaren hadden ze zelfs dingen gedrukt die spiritualisme bevatten, zeer tot verdriet van Ellen White.) Er ging een boodschap naar Washingtonstreet naar het Centrale Adventistische Uitgevershuis: druk 5.000 exemplaren van *De Levende Tempel* voor rekening van J.H. Kellogg.

De opdracht werd aangenomen! De Review, die tegen deze tijd er al aan gewend was vreemd materiaal te drukken, had klaarblijkelijk zijn gezond oordeel al zo verloren dat Kellogg's boek geaccepteerd was ondanks de fouten die erin zaten. In de drukkerij gingen mannen aan het werk. De kopij werd gezet. De platen werden gereed gemaakt. In de perskamer stonden nette stapeltjes papier gereed om gepakt te worden door de grote stoompers. In een rustige vallei in Californië ging Ellen White bezorgd naar bed door een voorgevoel dat zij maar al te goed begreep: "In het nachtgezicht heb ik een engel zien staan met een vurig zwaard uitgestrekt over Battle Creek... de éne ramp scheen de andere op te volgen..." (36)

Voor de Review kon de tijd nu in uren worden geteld.

Verwijzingen:

18. Special Testimonies, Series B, No.6, p-5.

19. Idem., p.9.

20. Testimonies Vol., 8, p-190.

[47]

21. Special Testimonies Series B, No.6, p.26.

22. Genesis 19:20.

23. 3 Kronieken 20:20.

24. Testimonies Vol., 2, p.629; Vol.8, p.89.

25. Special Testimonies Series B, No.6, p.26.

26. The Battle Creek Sanatorium Food Idea, Vol. 1, No.1, nov.15, 1902.

27. G.C. Bulletin, 2d Quarter, 1901, p.497.

28. J.H. Kellogg, The Living Temple (Battle Creek, Mich; Good Health Publishing Company, 1903) p.52.

29. Ellen G. White Estate Document File 15 C, W.A. Spicer, "How the Spirit of Prophecy met a crisis," p.21.

30. Ellen G. White, Manuscript 44, 1905.

31. G. White, Letter 233, 1904

32. DM Canright, "Seventh Day Adventism renounced" (New York; Fleming H. Reveil Co., 1889) p. 117.

33. Idem., p.413.

34. E.G. White Estate Document File 351, letter dated July 5th, 1970.

35. Document File 15 C, Spicer, "How the Spirit of Prophecy met a Crisis", p.29.

36. Testimonies, vol.8, p.97.

[48]

Hoofdstuk 3

"Een vurig zwaard"

I

De vierenveertig jarige leider van de Generale Conferentie Arthur G. Daniëlls, was op de avond van 30 december 1902 nog laat aan het werk. Gedurende een korte pauze had hij eerst met zijn jonge administratief assistent gepraat en daarna met I.H. Evans de directeur van de uitgeverij Review en Herald. Het was een warme rustige avond, zoals men die heeft in Michigan, zonder sneeuw, en het is goed mogelijk dat de beide mannen ontspannen en gelijk gestemd waren in hun gesprek. In een overigens vrij somber jaar, scheen het tenminste met de Review goed te gaan. Het was het grootste en modernste uitgevershuis in heel Michigan en de jaarcijfers beloofden voor 1902 een gezonde winst. Voor een kerk die met haar financiën worstelde was dat welkom nieuws.

Vanaf een blok verderop in Washingtonstreet gaf de klok van de Tabernacle het gebedsuur aan, en het kan zijn dat Daniëlls even op zijn horloge heeft gekeken en zag dat het half acht was. Als dat zo was, was dat ook de laatste routinehandeling dat hij die avond maakte. Enkele ogenblikken later ging het licht uit, omdat de stroomtoevoer van de stad uitviel. Vanaf de overkant kwam een luguber schijnsel dat voor iemand die het herstellingsoord had zien afbranden, onmiskenbaar was. Beide mannen renden naar de deur. Het hoofdgebouw van The Review and Herald stond in brand.

[49]

Tegen de tijd dat Evans en Daniëlls de straat bereikten stond de hele perskamer al in lichterlaaie. Het was een vreselijk gezicht. De ramen werden door de explosies uit de oververhitte kantoren weggeblazen. De vreemde onheilspellende nacht werd gevuld met het geluid van schreeuwende brandweerlieden, het vallen van glas, het ratelen van machinepompen en waterstralen schenen, zonder enig effect te hebben, in het vuur te verdwijnen. Van tijd tot tijd kon men zware machines te pletter horen vallen als de vloeren in elkaar zakten, dan vielen de beste persen van Michigan in de vuurzee daaronder; drieënvijftig jaren van zwoegen en opofferingen en duur betaalde installaties regenden neer in een wilde lawine van uiteenspattend gietijzer en gesmolten zetwerk.

In nauwelijks een uur was alles voorbij. Het Uitgevershuis van de Review and Herald, met zijn beloften voor winst in 1902, was weg; een berg houtskool en kapotte stenen, gebroken Adventistische persen lagen tussen de gesmolten platen van Kellogg's *Levende Tempel*.

Weg. Binnen één rampzalig jaar waren twee belangrijke instellingen van de Adventkerk in rook opgegaan, en het hoofd van Battle Creeks brandweerkorps, meneer Weeks, verwoordde het zo goed mogelijk: "Er is iets vreemds aan de branden van jullie Zevende-dags Adventisten. Het water gedraagt zich alsof het benzine is". (37) Nog verscheidene weken hing over Battle Creek een griezelige herinnering, die het onmogelijk maakte het gebeurde te vergeten. Tijdens de brand had een grote berg steenkool vlam gevat, die brandde tot in februari en produceerde

een rookkolom die zwijgend herinnerde aan de waarschuwing van Ellen White: "Tenzij er een hervorming plaatsvindt, zal een ramp het uitgevershuis overvallen en de wereld zal de oorzaak weten". (38) Nu had de gevreesde gebeurtenis plaats gehad, en de boodschap stond wekenlang geschilderd in de lucht van Michigan.

[50]

"Vele jarenlang heb ik een zware last gedragen voor onze instellingen," schreef Ellen White, nadat ze het telegram met de droeve boodschap had ontvangen. "Soms heb ik bij mezelf gedacht dat ik geen grote samenkomsten voor ons volk meer zou gaan bijwonen, want mijn boodschappen schijnen geen blijvende indruk bij de leidende broeders achter te laten." Treurig sprak zij erover hoe zij die vergaderingen verliet "terneergedrukt als een kar onder een last schoven" en terwijl zij verdoofd naar het dunne gele telegram staarde waarop die verschrikkelijke boodschap in lange rijen letters was neergeschreven, kan het zijn dat zij zich die dag herinnerde, zo lang geleden, toen het uitgeverwerk begon, op een zomerdag in 1849 en een rafelige oude tas de hele eerste uitgave van "De tegenwoordige waarheid" had bevat en hoe haar echtgenoot James White die tas had opgetild om zijn lange wandeling van ruim 22 km. te beginnen naar Middleton, Connecticut.

Zó lang geleden... zo heel lang geleden. - Het werk was met een uitzonderlijke energie aangevat die slechts kan voortkomen uit opofferingsgezindheid, maar tientallen jaren waren voorbijgegaan en in die voorbijgegangene jaren had Gods volk een gewoonte gevormd die hen herhaaldelijk had beroofd van de kans de hemel te zien in hun leven. Zij hadden geleerd, als het hen niet goed uitkwam, Zijn raad naast zich neer te leggen. Nu was het werk jaren achterop. Als Gods volk voort zou gaan op dit glibberige pad, zou de wereld nog lang op de komst van Jezus moeten wachten.

"Het had kunnen zijn ..." De woorden bleven als rook boven Battle Creek hangen. Hier was een les te leren voor het volk dat zichzelf *het overblijfsel* noemde, een dure les, gekocht tegen de prijs van twee instellingen. Zouden zij eindelijk Gods plan voor de uitvoering van Zijn werk leren volgen?

Dit was een vraag die Dr. Kellogg op het punt stond onherroepelijk te beantwoorden. Herhaaldelijk was hij door Ellen White gewaarschuwd dat zijn nieuwe theologie hem en

[51]

zijn volgelingen op gevaarlijk terrein zou brengen. De georganiseerde gemeente had geweigerd zijn manuscript te drukken. Hij was op eigen houtje doorgedaan en nu lag de puinhoop van de Review and Herald onder een rookkolom die de ijle winterse lucht vervuilde. Naar ieders oordeel lag hierin voor Dr. Kellogg een boodschap; en toch stond hij op het punt aan te tonen dat, wanneer eenmaal de keuze is gemaakt de waarheid te verwerpen, het pad daar steeds verder van weg leidt. Eén van de eerste dingen die hij deed was zijn manuscript nemen en dat brengen naar een andere uitgever om gedrukt te worden!

II

Kellogg was begonnen aan een directe uitdaging van God en spoedig zou duidelijk worden dat dit spel meer inhield dan alleen het drukken van een boek. Het zou in feite de beheersing van de Generale Conferentie zelf in kunnen houden.

Op 28 juni 1905 gaf Ellen White in Californië haar meest opzienbarende getuigenis aan de gemeente dat zij ooit had gegeven. Hierin zei zij ronduit dat er een plan in de maak was om het beheer over eigendommen en de structuur van de kerk over te nemen. Het is zo'n verbazingwekkend geschrift dat ik hier de openingsregels wil laten zien in het formaat waarin

zij het uitgaf.

EEN ERNSTIGE WAARSCHUWING
San José, Cal., 28 juni 1905.

"Aan ons volk dichtbij en veraf wil ik een waarschuwingssignaal laten horen. Door diegenen die aan het hoofd staan van het medisch werk in Battle Creek wordt een poging gedaan om het beheer te krijgen over eigendommen, waarop zij in het oog

[52]

van de hemelse hoven, geen recht hebben. Nu schrijf ik om predikanten en leken te behoeden misleid te worden door hen die deze pogingen doen. Er is een bedrieglijk werk gaande om op slinkse wijze eigendommen te verkrijgen... Ik zal geen namen noemen, maar er zijn artsen en predikanten onder de hypnotische invloed van de vader der leugen." (40)

Op zichzelf zou dit al opzienbarend genoeg zijn, maar door haar volgende alinea te lezen valt uw mond van verbazing open.

"Aan vele artsen en predikanten heb ik waarschuwingen gezonden en nu moet ik al *onze gemeenten waarschuwen op hun hoede te zijn voor mannen die uitgezonden zijn om spionagewerk te doen in onze conferenties en gemeenten...* Ik kan nu niet in bijzonderheden treden, maar tegen onze gemeenten zeg ik, neem u in acht voor verklaringen die uit Battle Creek komen... *Op steelse wijze zijn daar machtige invloeden aan het werk geweest om het zaad van het kwaad te zaaien*". (41)

"Spionnen - machtige invloeden - hoedt u."

In kerkelijke kringen hoort men dergelijke taal nooit. In de collegiale sfeer van een typische kerkbestuur, waar zelfs de meest onbezonnen uitspraken zo mild mogelijk worden uitgedrukt, is haar taalgebruik ongeveer zo fijnzinnig als geschreeuw midden in de nacht. Iets ongelooflijk slechts was bezig te gebeuren: iemand (of iets) probeerde het beheer over het Adventisme te krijgen.

Het gebeurde van binnenuit. Mannen die voorgaven in het Adventisme te geloven waren erop uit het te veranderen en zij onthulde dat onverbloemd.

"Er zijn mannen die de waarheid leren, maar die hun wandel voor God niet vervolmaken, *die trachten hun ontrouw te verhullen en vervreemding van God aanmoedigen*". (42)

Men wordt koud van dit beeld. Deze mensen gaven voor iets te zijn wat zij niet waren. Dit was niet een eenmalig misverstand. Hier was een groep mensen die er actief mee bezig waren hun "ontrouw te verhullen", terwijl zij ijverig werkten om volgelingen

[53]

te trekken en Ellen White geeft ons een hint over de tactiek die gebruikt zou worden: *"Onverwachts binnensluipend zullen ze vleiende taal gebruiken en bekwaam, met verleidelijke tact een verkeerde voorstelling van zaken geven*". (43)

Het zou verleidelijk zijn haar uitspraak af te doen met een hoofdschuddend "dat zal nooit gebeuren". De geschiedenis geeft echter het bewijs. In feite kwamen haar voorzeggingen tragisch genoeg uit. De complotten die in het diepste geheim in Battle Creek gesmeed waren, werden in beweging gezet en waren een tijd lang slechts bekend aan de samenzweerders en de boodschapster van God, die hun vergaderingen in nachtgezichten zag. Tegen 1905 waren hun plannen tot rijpheid gekomen. Het herstellingsoord van Battle Creek werd onverbiddelijk uit de hoofdstroom van het Adventisme weggetrokken, en ondertussen hadden Kellogg en zijn partners een heftige campagne ondernomen om Br. Daniëls (die Ellen White steunde) uit de leiding van de Generale Conferentie te gooien.

Dit was geen geringe onenigheid. Dit was voorgoed. Wanneer het de krachten die vóór verandering waren gelukte, dan zouden zij de politieke controle grijpen.

De kerk van de Zevende-dags Adventisten was volgens een democratisch systeem georganiseerd. Plaatselijke gemeenten kozen ambtsdragers bij meerderheid van stemmen. Periodiek kozen zij ook afgevaardigden naar verkiezingsbijeenkomsten om hun gemeente bij het kiezen van conferentieleiders te vertegenwoordigen. Plaatselijke conferenties zonden op hun beurt vertegenwoordigers om unie-ambtsdragers te kiezen. En als de Generale Conferentie in officiële zitting bijeen was, werd hetzelfde democratische proces gehanteerd om de wereldleiders te kiezen.

Dit was een werkbaar systeem, dat overeen kwam met de democratische organisaties over de hele wereld, maar er was ook een gezamenlijk risico: het systeem was niet immuun voor manipulaties van de kant van degenen die politiek geschoold

[54]

waren. Op haar beurt bleef de kerk kwetsbaar voor manipulaties van degenen die het met het Adventisme oneens waren en die besloten hadden veranderingen aan te brengen door het politieke proces te gebruiken.

In de politiek is het regel dat een goed voorbereide minderheid vaak een ongeorganiseerde (en onvorbereide) meerderheid kan manipuleren. Iemand dient een motie in of beroept iemand in een ambt, onmiddellijk staat er dan iemand anders op die dat idee enthousiast ondersteunt. Een ander voegt zich daarbij en nog één, ieder uit verschillende plaatsen in de groep, totdat het erop lijkt alsof het voorstel een vloedgolf van steun krijgt uit het hele publiek. Tenzij de nietsvermoedende meerderheid het plan achter al deze activiteiten kent, zal zo'n stuwkracht het zeker tot een succesvolle stemming kunnen brengen.

Voor hen die het Adventisme wilden veranderen, scheen de koers dus duidelijk: gebruik de politieke methode om te trachten de administratieve controle van het kerkgenootschap in handen te krijgen.

Waar mogelijk zouden degenen die tegenstanders van verandering waren behendig opzij geschoven worden. Als in de leiding zich vacatures zouden voordoen, zouden voorstanders van verandering naar voren worden geschoven voor deze posten. Eenmaal in dienst, zouden deze nieuwe leiders op hun gemak veranderingen kunnen voorstellen waarvoor de meerderheid bewust nooit zou hebben gekozen. Op de plaats die zij beheerden, zou de kerk hun gezichtspunten beginnen weer te geven.

Dit leidde weer tot verdere mogelijkheden. Als ze eenmaal een houvast binnen de kerkelijke structuur hadden verkregen, kon de groep van Kellogg een netwerk beginnen op te zetten door elkaar te kiezen op invloedrijke posities in andere kerkelijke commissies b.v. schoolbesturen, ziekenhuisbesturen, besturen van de academie en conferentiebesturen. Geduldig en heimelijk konden zijn mensen hun macht versterken.

[55]

Ver gezocht? In 1906 schreef Ellen White een brief aan G.C. Tenney waarin zij een samenzwering beschreef waarin mensen "aan elkaar waren verbonden om elkaar te steunen". (44) In zijn uitstekende boekje *Honderd en één vragen over het Heiligdom en Ellen White*, stelt Br. Robert W. Olson het zo: "Het herstellingsoord verloor elk kerkelijk accent, het uitgevershuis was voor het grootste deel een zakelijke onderneming geworden en een paar sleutelfiguren oefenden overmatige controle uit over de kerk, door middel van met elkaar verbonden commissariaten." (p.46)

Breng een plan als dit ten uitvoer en, menselijkerwijs gesproken, zou het slechts een kwestie van tijd zijn totdat hun opzet de kerk zou beheersen, tenzij natuurlijk de meerderheid wakker

wordt, zolang het nog een meerderheid is.

Dit was een nachtmerrie-achtig draaiboek dat de vooruitgang van de kerk zou kunnen tegenhouden, alle energie zou worden opgeslokt door interne onenigheid.. Waar het gebeurde zou de kerk ophouden productief te zijn. Op het plaatselijke niveau zou een kerk, die aan dit soort intriges was onderworpen, beginnen het klassieke beeld van een kerk in nood te vertonen. In de instituten zou hetzelfde effect optreden. Hoewel in naam Adventistisch, zou het instituut in feite steeds minder aan zijn doel beantwoorden en in toenemende mate een beeld vertonen dat niet overeenkomstig de idealen van het Adventisme is.

Er zijn aanwijzingen dat al in 1903 iets dergelijks in Battle Creek onderweg was. Bijvoorbeeld in de Dime Tabernacle begonnen zich al verbijsterende conflicten te ontwikkelen. Politieke pressiegroepen die vóór het herstellingsoord waren, streden om de macht. Onvriendelijke geruchten begonnen de ronde te doen. Oude vriendschappen leden eronder. De Tabernacle ontwikkelde inderdaad alle symptomen van een gemeente in moeilijkheden. Ondertussen dreef het Battle Creek Sanatorium zelf steeds verder weg van de Adventistische idealen.

[56]

Ook waren er tekenen dat Dr. Kellogg een nog grootser idee had, namelijk de leiding van de Generale Conferentie uit het zadel werpen.

Van 1901 tot 1903 was er formeel geen presidentschap van de Generale Conferentie, in plaats daarvan was er een 25 personen tellende commissie, die een "voorzitter" kozen. Op vele punten was het een voortreffelijk idee, maar voor ieder die bekend was met de regels van het politieke spel, was het heel duidelijk dat het ook kwetsbaarheid inhield. De leider van de wereldkerk werd niet langer gekozen door de Generale Conferentie formeel in zitting, integendeel, hij werd benoemd door vierentwintig andere mensen uit de commissie; verkrijg de leiding over dertien van hen en u kunt benoemen wie u wilt.

Kellogg stond er bekend om dat hij zich een dergelijke kans niet zou laten ontglippen, en 1903 bleek daarop geen uitzondering te zijn. Hij begon een krachtige campagne om A.G. Daniëlls uit de leiding van de Generale Conferentie te werken, en hoewel zijn plan uiteindelijk mislukte, verwierf de dokter zich een coalitie van machtige mannen die zijn theologie ondersteunden en die vastbesloten waren te zorgen dat zijn inzichten ook in de kerk in zo breed mogelijke zin zouden worden verkondigd. Daniëlls zou ze later omschrijven als "vooraanstaande mannen", predikanten, artsen en opvoeders die "zich openlijk uitspraken ten gunste van het boek en zijn leer." (45)

Zij die de nieuwe theologie navolgden begonnen een agressieve manier van evangelieprediking toe te passen die, als zij werd tegengewerkt, dikwijls omsloeg in strijdlust. Op een avond wandelde Br. Daniëlls naar huis. Hij kwam terug van een herfstraadsvergadering van de commissie van de Generale Conferentie. Het was in oktober 1903. De kwestie van Kellogg's boek, dat tegen het kerkelijk advies nu toch in omloop was, had een ernstige emotionele strijd binnen de kerk veroorzaakt. Daniëlls bleef onder een helder schijnende lantaarn staan om

[57]

even een paar minuten met een arbeider te praten die Kellogg's inzichten geloofde en die al het mogelijke gedaan had om het boek te verspreiden. De mannen praatten een ogenblikje en probeerden ongetwijfeld elkaar te overtuigen, toen de arbeider plotseling verbitterd werd. "U maakt de fout van uw leven", zei hij verbolgen, terwijl hij daar dreigend en met een politieke ondertoon aan toevoegde: "Na al deze opschudding zult u op een dag wakker worden en merken dat u gevallen bent en dat iemand anders de strijdkrachten leidt."

"Ik geloof uw profetie niet", antwoordde Daniëlls, en na enig nadenken, op de toon van

iemand die net iets belangrijkers dan zijn eigen carrière heeft ingezien: "In ieder geval zou ik nog liever vallen terwijl ik datgene deed waarvan ik in mijn hart geloof dat het goed is, dan met vorsten te wandelen en bezig zijn met dingen waarvan mijn geweten mij zegt dat ze fout zijn".

Daarna keerde hij zich om naar zijn voordeur om wat nog over was van deze zorgelijke nacht te redden, ongetwijfeld peinzend over de vreemde gedragsverandering van zijn vriend in de nieuwe theologie.

III

Dat was, als men erover nadacht, één van de grootste gevaren die de kerk bedreigden. Bij de boodschap van het Adventisme was altijd het gedrag inbegrepen geweest. Vreest God en geef Hem heerlijkheid. Gedenkt den Sabbatdag dat gij dien heiligt. Gezegend zijn zij die Zijn geboden *doen*. Voor hem die overwint.

Voor hem die overwint. - Adventisme was geen zaak zoals gebruikelijk - zelfs geen christelijke zaak zoals gebruikelijk, met zijn verbluffende openlijke fouten; de kruistochten, de inquisitie, de mishandeling van Joden, de gebroken beloften aan Amerikaanse inboorlingen door mensen die iedere zondag

[58]

over verlossing zongen. Het Adventisme *moest* anders zijn. Het verklaarde dat op zekere dag een generatie zou leven die Gods aangezicht zou zien, en het geloofde dat er een dag zou komen dat Adventisten onder zeer grote druk zouden moeten getuigen voor een wereld die geen enkele reden voor de Zevende-dags Sabbat kon vinden.

"Orde in de rechtszaal; de zaak tegen John Q. Adventist; u wordt ten laste gelegd overtreding van de strafwet sectie 1258 (a) (2), nagelaten op zaterdag op het werk te verschijnen, en sectie (a) (3), nagelaten aanwezig te zijn in de godsdienst oefening op de dag des Heeren. Acht u zichzelf schuldig of onschuldig?"

Op dat moment zou er slechts één grond voor *onschuldig* zijn: een standvastige persoonlijke overtuiging dat de Wet des Heeren onderhouden kan worden. (Hoe zou het in een overvolle cynisch gestemde rechts-zaal klinken als John Q. Adventist, antwoordde: "onschuldig Edelachtbare, op basis van Gods Wet *die ik niet kan houden*". Als iemand werkelijk het Adventisme zou willen neutraliseren en het zonder zending of boodschap voor de eindtijd zou willen achterlaten, dan zou één van de beste methodes zijn, om het Adventisme in verwarring te brengen over het feit of de Wet van God nu wel of niet gehouden kan worden door hen die dit verkondigen.

"Hier is de lijdzaamheid der heiligen: *hier zijn zij die de geboden Gods bewaren*". (47) In de Adventboodschap was niets gemakkelijks voor mensen die het christendom slechts half wilden accepteren. Het Adventisme droeg het begrip van overwinning verder dan enig ander christelijk geloof en om gegronde redenen; Adventisten hadden de Heiligdomsboodschap, met de aantekening van de ernst van de eindtijd.

"De gelovigen die op aarde zullen leven wanneer er een eind komt aan het verzoenend werk van Christus in het hemels Heiligdom, zullen zonder Middelaar voor een heilig God staan. Hun klederen moeten vlekkeloos zijn en hun karakter moet

[59]

door het bloed der besprenkeling van zonde zijn gereinigd. Door Gods genade en hun eigen inspanning moeten zij overwinnaars zijn in de strijd tegen het kwaad. Terwijl het onderzoekend oordeel in de hemel plaatsvindt en de zonden van de gelovigen die berouw

hebben getoond uit het Heiligdom worden verwijderd, moet er een bijzonder reinigingswerk, een afleggen van zonden onder Gods volk op aarde plaatsvinden". (48)

Bij het opnieuw ontdekken van de Heiligdomswaarheid had het Adventisme de gelovigen verder meegenomen dan zij ooit tevoren gegaan waren, ja, zelfs tot in het hart van de hemel, naar een ruimte waar verblindend licht zweefde over een plaats die het verzoendeksel genoemd werd en waar, in de Ark van het Verbond, men een eeuwig houvast vond genaamd: Gods wet. Op deze plaats vond de uiteindelijke handeling in het Verlossingsplan zijn voortgang. Door de geschiedenis heen hadden mensen *beweerd* verlost te zijn, nu openbaarden de gedenkschriften van hun levens of zij dit *werkelijk meenden*.

Het laatste oordeel vond plaats en voor hen die gedurende deze gebeurtenis leefden, bood het leven een ongekeerde uitdaging: spoedig zou er een generatie mensen in leven zijn als het oordeel geëindigd was en de genadetijd sloot. Voor hen zou het niet mogelijk zijn zich op het sterfbed te bekeren; deze mensen zouden gereed moeten zijn om God levend te ontmoeten, en Jezus zelf had gewaarschuwd dat op die dag de meeste mensen onvoorbereid zouden zijn - zo onvoorbereid, dat zij nog liever onder een lawine zouden worden begraven dan Zijn aangezicht te zien.

Maar voor die tijd van uitdaging had het Adventisme een antwoord in het afsluitend Heiligdomsdienstwerk van Christus. Hier zouden de gebeden van Christus worden vermengd met het machtige werk van de Heilige Geest. Vanuit het Heiligdom kwamen niet alleen eisen voor de eindtijd, maar ook ongekeerde kracht om Gods werk te doen.

[60]

Daarom is het van zo uitermate groot belang dat zij Zijn werk op Zijn manier doen.

Dit was de unieke bijdrage van het Adventisme aan de christelijke theologie, een laatste boodschap die het puntje zet op de 'i' van de reformatie. Eeuwenlang hadden christenen geloofd dat verlossing komt door geloof in Jezus. Terwijl zij dit volledig aanvaardden, trokken de Adventisten een nieuwe dimensie uit de Schriften die de diepten van het geloof peilde; door geloof in Christus kon het hele leven in harmonie worden gebracht met Gods Wet. "*Door Gods genade en hun eigen inspanning moeten zij overwinnaars zijn in de strijd tegen het kwaad.*" (49) Dit alles was gezegd met een gevoel van noodzakelijkheid, alsof de tijd om dat te volbrengen heel kort was. "Wij maken ons gereed om Hem te ontmoeten die, begeleid door een stoet van heilige engelen, zal verschijnen op de wolken des hemels om de getrouwen en rechtvaardigen te bekleden met onsterfelijkheid.

Wanneer Hij komt komt Hij niet om ons van onze zonden te reinigen, onze karakter gebreken weg te nemen, of ons te genezen van de zwakheden in onze natuur. Als dat al voor ons gedaan is, zal dat werk voordien hebben plaatsgevonden. Wanneer de Heere komt, zullen zij die heilig zijn nog meer geheiligd worden". (50)

Op een zomerdag in 1868 had Ellen White gelijksoortige gedachten geschreven aan haar zoon in een verjaardagsbrief, waarin haar moederliefde vermengd was met de onmiskenbare uitdaging van de oude Adventboodschap: "Laat je niet misleiden, God laat niet met Zich spotten. Niets anders dan heiligheid zal je voor de hemel voorbereiden... Het hemels karakter moet op aarde verkregen worden, of het zal nooit verkregen worden. (51)

In dit geloof stak een idealisme, iets dat zelfs verder ging dan de dromen van de hervormers die de wereld verlicht hadden met de boodschap van de gerechtigheid door het geloof. Luther,

[61]

Calvijn, Knox - allen hadden geleefd aan het einde van de lange nacht der geschiedenis, elk van hen had op zijn eigen manier de schaduwen teruggeschoven. Maar nu was die dag, die zo

veelbelovend was begonnen in de zestiende eeuw, al ver gevorderd. De menselijke geschiedenis was bijna ten einde en de Zevende-dags Adventisten hadden een boodschap die nog nooit aan de wereld gebracht was: *"Vreest God en geeft Hem heerlijkheid, want de ure Zijns oordeel is gekomen"*. (52)

Dit doel kon niet langer worden uitgesteld tot in een comfortabele verre toekomst, en de Adventisten zochten in de Bijbel naar voorbeelden van wat God van mensen verwachtte die zouden kunnen worden opgenomen in de hemel zonder eerst in het graf geweest te zijn. "Door de opneming van Henoch wilde God een belangrijke les leren", schreef Ellen White. De mensen werd geleerd dat het belangrijk is Gods wet te gehoorzamen; dat het voor hen door Gods genade mogelijk is, zelfs levend temidden van zonde en verderf, de verleidingen te weerstaan een rein en heilig leven te leiden... (PP p.60). Het goddelijk karakter van de profeet stelt de staat van heiligheid voor, die allen moeten bezitten, die van de aarde gekocht zullen zijn (Openb. 14:3) ten tijde van Jezus' wederkomst.

Henoch had op de aarde geleefd voordat deze vernietigd werd door water, terwijl hij door zijn overwinnend leven bewees dat rechtvaardigheid mogelijk was. Nu wachtte er een zelfs grotere vernietiging en de wereld verdiende één laatste overtuigende test dat verlossing werkelijk het zondenprobleem kon oplossen. De laatste generatie van menselijke wezens zou binnen korte tijd moeten beslissen óf God te willen gehoorzamen óf de opstand voort te zetten; óf te leven óf te sterven. Dit zou wel onder zeer moeilijke omstandigheden zijn. Het punt waar het om gaat in deze laatste generatie is hoe zij de waarheid in hun leven uitleven.

[62]

Zodoende was een overwinnend christelijk leven niet iets dat zij aan zichzelf verschuldigd waren, *maar het was iets dat zij aan hun burens verschuldigd waren.*

"Zoals Henoch, zullen zij de wereld waarschuwen voor de wederkomst van de Heere en voor het oordeel dat zal worden uitgesproken over zonde. En door hun *heilig taalgebruik en voorbeeld* zullen zij de zonden van de goddelozen veroordelen. (54) In 1902 herinnerde Ellen White de Adventisten er opnieuw aan dat "niet alle boeken die geschreven zijn ook nuttig zijn voor een heilig leven. Mensen zullen niet zo zeer geloven wat de predikant predikt, maar wat de gemeente in haar dagelijks leven uitleeft". (55)

De Adventisten maakten er aanspraak op inzicht te hebben in het gebeuren van de eindtijd in het hemelse gerechtshof, waar men de norm kon vinden waarnaar Jezus nu bezig was de wereld te oordelen. Zij hadden de wet herontdekt en nu moesten zij er iets mee doen ook: óf zij moesten die uitleven door de kracht Gods, óf de beste excuses bedenken om te blijven zondigen.

IV

Er bestond een groeiend gevaar dat zij zouden worden verleid het laatste alternatief te kiezen en hoe langer zij hier in deze wereld bleven, hoe groter het gevaar werd. De norm die zich in het Heiligdom openbaarde was uiteindelijk uitzonderlijk hoog. Wanneer de wederkomst uitbleef en welvaart hen afleidde, zouden zelfs de mensen aan wie de drie-engelenboodschap was toevertrouwd, verleid kunnen worden de normen te verlagen, overwegend dat overwinning in de eindtijd eenvoudig niet te doen was. Ellen White waarschuwde hiervoor in termen die moeilijk misverstaan kunnen worden.

"Niemand hoeft te zeggen ik kan niets aan mijn karaktergebreken doen. Als u tot deze conclusie bent gekomen, zult u beslist het eeuwige leven niet verkrijgen". (56)

[63]

In het belangrijke jaar 1888, had zij dergelijke gedachten geschreven. "Door karakter

gebreken werkt satan teneinde de gehele geest onder controle te krijgen en hij weet dat wanneer deze gebreken gekoesterd worden, hij succes zal hebben. *Daarom probeert hij voortdurend de volgelingen van Christus met zijn fatale drogredenen wijs te maken dat zij niet kunnen overwinnen.* (57)

Maar dat was nu juist het punt. Het *was* mogelijk. "Laat dan niemand zijn gebreken als onherstelbaar zien. God zal geloof en genade geven om ze te overwinnen." (58)

Adventisten hadden dus een speciale missie, de wet niet alleen te prediken, maar die ook uit te leven. Alles wat die boodschap van persoonlijke overwinning betwistte, trok ook het bestaansrecht van de gemeente in twijfel en daarin lag nu het gevaar van Kellogg's leerstellingen. De kerk en de wereld doken door de dieper wordende nacht heen in de richting van iets dat genoemd werd de afsluiting van de genadetijd, wanneer het oordeel zou zijn geëindigd en de bestemming van iedere ziel op aarde voor altijd zou zijn vastgelegd.

Gedurende de snel voorbij glijdende oordeelsuren, zal ieder persoonlijk door God onderzocht worden. "Hij zal elk geval toch even nauwkeurig onderzoeken als wanneer er maar één mens op aarde was". (59) Het is een onderzoek dat niet kan worden overdreven.

Toch werden de Adventisten in slaap gesust met aangename theorieën over de natuur van God, waarin de vitale Heiligdomswaarheden uit het gezicht verdwenen en de Shekinah werd teruggebracht tot niet meer dan het zomers zonlicht. Wanhopig proberend de gemeente te waarschuwen, gealarmeerd door de betoverende kracht van de dwaling, zocht Ellen White naar een manier om te illustreren hoe gemakkelijk het was dwaling voor waarheid aan te zien, en zij nam haar toevlucht tot het voorbeeld van het optisch bedrog van twee treinrails die schijnbaar in de

[64]

verte dichter naar elkaar toe komen, totdat ze één schijnen te zijn geworden.

"Het spoor van de waarheid ligt dicht naast dat van de dwaling, en voor de geest die niet wordt bewerkt door de Heilige Geest, kunnen ze één schijnen" (60)

Omdat zij enkele van de beste denkers van de gemeente in de val zag lopen, terwijl die weer anderen, met de kracht van welsprekendheid die éénmaal gewijd was aan de Adventboodschap, daar ook heen leidden, riep zij in bijna totale wanhoop uit: "Mijn ziel is zo uitermate diep bedroefd wanneer ik de uitwerking van de plannen van de verleider zie, dat ik geen uitdrukking kan geven aan mijn geesteskwelling. Moet Gods gemeente altijd verward worden door de bedenkels van de aanklager, terwijl de waarschuwingen van Christus zo ondubbelzinning, zo duidelijk zijn?" (61)

V

Zelfs geharde werkers werden meegesleurd in een ketterij die zij niet als dwaling herkenden en de krachten van Kellogg verheugden zich in een opzienbarend succes. Maar er naderde iets dat zelfs nog erger was. Ellen White en A.G Daniëlls waren zeer geschokt toen zij zich realiseerden dat het probleem bezig was een nieuwe dimensie te krijgen. De afval had zijn doelstellingen verbreed buiten de volwassen werkers. Er waren al nieuwe krachten geworven.

Het volgende doel zou de Adventistische jeugd zijn.

Verwijzingen:

37. Aangehaald in een brief van B.P. Fairchild aan A.L. White. 4 dec. 1965,

38. Testimonies, vol. 8, p.96.

39. Special Testimonies, Series B, no.6, p.56.

40. Special Testimonies, Series B, no.7, p.30.

41. Idem., p.30,31.

42. Special Testimonies Series A, no. 11, p.6

[65]

43. Brief Ellen G. White, G.C. Tenney, 29 juni 1906
44. A.G. Daniëls, *The Abiding Gift of Prophecy* (Mountain View, Calif., Pacific Press Publishing Assn., 1936)p.336.
45. Daniëlls, op. cit., pp.336,337.
46. Openbaringen 14:12. Zie ook Openb. 12:17.
47. Ellen G. White. *De Grote Strijd* p.397, 398.
48. Ellen G. White. *De Grote Strijd* p.397.
49. *Testimonies*, vol.2, p.355.
50. Ellen G. White *Testimony Treasures* (Mountain View Calif: Pacific Press Pub. Assn. 1958) p.88, 89.
51. Openbaring 14:7.
52. Ellen G. White, *Patriarchen en Profeten*, bladz.60.
53. Idem.
54. *Testimonies*, vol.9, p.21.
55. Ellen G. White, *LLD* p.201.
56. *De Grote Strijd* p.451.
57. Idem.
58. *De Grote Strijd* p.452.
59. Ellen G. White brief 211, 1903.
60. *Special Testimonies*, Series B, no.2, p.22,23.

[66]

Hoofdstuk 4

“Ouders houd uw kinderen van Battle Creek weg”

I

Op een dag in juni van het jaar 1904 was Ellen White in Nashville, Tennessee. Het jaargetijde was schitterend, stralend in de eerste zomerbloei en de geur van wilde bloemen kwam aandrijven over de Cumberland rivier. In betere tijden zou zij stilgestaan hebben om er even van te genieten. Zij hield van het leven en van de natuur en toen zij ouder was probeerde zij iedere dag wat tijd over te houden om een wandelingetje te maken door haar eigen kleine boomgaard. Maar vandaag in Nashville was er iets anders dat haar drukte en haar denken in beslag nam. Zij had vernomen dat Kellogg's mensen Battle Creek college heropend hadden; dit was een alarmsignaal dat zij onmiddellijk had herkend; degenen die de nieuwe theologie erdoor drukten, hadden het besluit genomen zich te richten op de jonge mensen van de kerk.

Voor degenen die op revolutionaire veranderingen uit zijn, zijn jonge mensen altijd een attractief doel. De jonge geest is nog op zoek naar zijn identiteit en gewillig nieuwe ideeën uit te proberen en in gecontroleerde situaties zoals in een klaslokaal (waar uiteindelijk de cijfers op het spel staan) kan de geest blootstaan aan de druk en overtuigingskracht van de leraar en vooral als deze charisma heeft. Zo'n revolutie zal zeker een strategie inhouden die op de jongeren zal zijn gericht. Win de

[67]

loyaliteit van de jeugd en vroeg of laat zal de oppositie van de ouderen letterlijk uitsterven. U kunt hopen uw doel te bereiken door zwaar te gokken op een nieuwe generatie.

Ellen White was zich ernstig bewust van de kracht van de jeugd. Zij kon het weten, want uiteindelijk was het een groep tieners en jonge volwassenen geweest die het Adventisme zo'n dynamisch begin had gegeven. Kijk naar een schema waarin de pioniers en hun jeugdige leeftijd vermeld staan. Het zal u verbazen: James White was toen hij in 1842 begon te prediken net 21 jaar geworden. In 1844 was J.N. Andrews 15 jaar. Ellen Harmon was 17, Annie Smith was nog maar 16. Cyrus Farnsworth was 22 en Uriah Smith nog maar 12 jaar oud. Zelfs de pioniers Himes en Edson waren nog in hun dertiger jaren. Natuurlijk, patriarchen als kapitein Bates en William Miller waren ouder, maar velen van de oprichters van het Adventisme waren nauwelijks meer dan tieners.

Dus had Ellen White een gezond respect voor de primitieve kracht van jonge mensen die zich aan een ideaal hadden toegewijd; zij was zelf één van hen geweest toen het Zevende-dags Adventisme geboren was, en haar hele leven lang verloor zij nooit het jeugdige talent voor het dromen van grootse dromen. Verlangend sprak zij over een "leger" jonge mensen die het evangelie aan de "hele wereld" zouden brengen, en toen het duidelijk werd dat de mensen van Kellogg met interesse naar de jeugd van de kerk begonnen te kijken, herkende zij ogenblikkelijk moeilijkheden.

De eerste aanwijzing voor de tactiek werd zichtbaar toen Kellogg's boek van de drukpers

kwam. Onmiddellijk werd er reclame gemaakt voor *De Levende Tempel* en werd het boek aan de plaatselijke Unies verzonden, precies op tijd voor de zomer campmeetings en er werden energieke pogingen in het werk gesteld om de jeugd te betrekken bij het voor de verkoop in omloop brengen ervan. (63) Deze ontwikkeling werd door Br. Daniëlls met grote zorg gadegeslagen.

[68]

Ik zag dat onder de honderden jonge mensen in onze vooraanstaande instituten een zaad gezaaid werd," rapporteerde hij, "iets dat naar hij *vast geloofde*, voor honderden van onze broeders een hartbrekend resultaat zou opleveren". (64)

Kellogg begon de jonge mensen ook op een politieke manier te gebruiken. In november 1903 schreef Ellen White aan Br. S.N. Haskell om hem te waarschuwen dat studenten deelnamen aan een brievencampagne om politieke druk uit te oefenen ten gunste van het Sanatorium. "In het Sanatorium van Battle Creek zijn de studenten en hulpen door het bestuur aangemoedigd aan hun ouders en vrienden te schrijven om ze te vertellen over de wonderlijke dingen die in het Sanatorium gedaan werden". Ze zei dat het inderdaad een slimme techniek was. Welke moeder zou ertoe geneigd zijn slechte dingen over een plaats te geloven, wanneer ze een met eigen hand geschreven brief van haar kind in haar hand had, waarin juist stond dat deze zo ontzettend van de plaats hield? (65)

Ongelukkigerwijze stonden de zaken er in het Sanatorium verre van wonderlijk voor, een werkelijkheid die aan Ellen White al herhaaldelijk getoond was en nu verergerde Kellogg het probleem nog door Battle Creek College te heropenen.

In 1901 was de school in Battle Creek gesloten en was verhuisd naar een verblijfplaats in Berrien Springs, waar de school, door de afstand, zou worden beschermd tegen de groeiende problemen rond het Sanatorium. De enige lessen die nog in Battle Creek gevolgd moesten worden stonden in verband met medisch werk. Het contract voor het college was niet verlopen, zodat de mogelijkheid tot heropening bleef bestaan en Kellogg greep deze kans aan als een manier om meer jonge mensen te bereiken. Hij heropende de school omdat, naar hij zei, dit noodzakelijk was in verband met het geloofwaardig maken van de medische school.

Als volgende stap werd er wervingsmateriaal voorbereid om aan jongelui te sturen, daarin werd gewezen op de voordelen

[69]

van de studie in Battle Creek. Gedurende het jaargetijde van de campmeetings reisden er teams rond om leerlingen te werven. Voor het nieuwe instituut werden grootse plannen gesmeed en de jeugd werd gevlod met beloften over de grote voordelen die dit heropende Battle Creek college te bieden had - geen slecht wervingsplan alles bij elkaar genomen, en de inschrijving van studenten begon te lopen. (66)

Dit veroorzaakte de waarschuwing van Ellen White, die zij op een junidag in 1904 vanuit Nashville schreef. Zend onder geen enkele voorwaarde uw kinderen naar Battle Creek, zo waarschuwde zij de ouders. Wanneer dat wel gebeurt kan dat betekenen dat hun ziel verloren gaat.

"Het deed mij veel verdriet, toen ik voor het eerst over de heropening van Battle Creek hoorde, want ik wist dat, als de wens van sommige mensen in vervulling ging, daar velen heen zouden gaan...

Hoe kunnen wij ermee instemmen dat de bloem van ons volk, onze kostbare jeugd, naar Battle Creek geroepen wordt om daar een opleiding te krijgen, als God de éne na de andere waarschuwing heeft gegeven om daar *niet* bijeen te komen?" (67)

II

Wat was precies het probleem met de school? Ten eerste was Battle Creek zelf vol geharrewar, dus nauwelijks een atmosfeer waaraan jonge mensen onnodig zouden moeten worden blootgesteld. Maar er was een diepere reden in verband met de school zelf. In Battle Creek College waren bestuurders en wetenschappelijke medewerkers die eenvoudigweg niet onderlegd waren in het Adventisme. Sommigen van hen "haatten" de Geest der Profetie. Als zij de kans kregen zouden zij de jonge mensen gaandeweg beïnvloeden met twijfels over de Adventboodschap.

[70]

"Sommigen van de leiders en onderwijzers begrijpen de ware grondslag van ons geloof niet", zei Ellen White. "Ik heb inlichting ontvangen dat er in Battle Creek mannen zijn... die het licht hebben verworpen... Tenzij ze zich bekeren, zullen deze mannen satan's lokaas worden om zielen van de waarheid weg te leiden... zij zullen het vertrouwen van hen in wier geest zij het zaad van twijfel en onzekerheid kunnen planten, ondermijnen. *Zij haten de getuigenissen en berispingen die hen gezond zijn*, en weigeren het door God gegeven licht te volgen..." (68)

Het is dan ook niet verwonderlijk dat veel afgestudeerden het instituut verlieten zonder dat ze enig idee hadden wat het betekende een Adventist te zijn. "Velen van hen die in Battle Creek zijn opgeleid moeten de eerste begrippen van de tegenwoordige waarheid nog leren... God verhoede dat er een woord van aanmoediging wordt gesproken om onze jeugd naar een plaats te roepen waar zij zullen worden doordrongen van verkeerde voorstellingen en onwaarheden betreffende de getuigenissen en het werk en karakter van Gods dienaars." (69)

Het hier bovenstaande en haar waarschuwing betreffende "spionnen" is niet het soort taal dat men gewoonlijk in kerkelijke mededelingen hoort. Het is een wanhoopskreet en de diepte van haar wanhoop kan men proeven uit hetgeen ze een paar zinnen verder zegt: "Mijn boodschap zal steeds scherper worden, net als de boodschap van Johannes de Doper, *zelfs al zou het mij mijn leven kosten*. De mensen zullen niet misleid worden". (79)

Ellen White is er soms op een onvriendelijke manier van beschuldigd de jonge mensen met teveel geestelijk advies te hebben verstikt - een kritiek die eraan voorbij gaat dat zijzelf een tiener was toen zij het Adventisme hielp van start te gaan. Maar in plaats van jonge mensen te verstikken, was zij in 1904 bereid voor ze te *sterven*.

Haar uitspraken over opvoeding waren duidelijk en onomwonden. Maar voordat nu iemand vanuit zijn comfortabele positie vanuit een luie stoel een weloverwogen oordeel over

[71]

haar uitspreekt, moeten we maar eerst een paar dingen op een rijtje zetten. Niets in deze wereld is voor een mens zoveel waard als zijn eigen kind. De auto, de boot, de T.V. met het grote beeldscherm, zelfs het pensioen, niets haalt er ooit bij de waarde van een menselijk wezen dat u heeft zien opgroeien.

Als een jong mens naar de universiteit gaat, komt hij of zij onder invloed van een nieuwe omgeving en dat gedurende de meest kritieke en belangrijke jaren in de vorming van het leven, waarin beslissingen worden genomen die het leven, het werk, het persoonlijk succes, het huwelijk en ook het eeuwige leven raken. Er wordt wel gezegd dat er in het leven twee perioden zijn waarin men in belangrijke mate wordt gevormd; in de vroege kindertijd en in de college tijd. Als ouders een zoon of dochter naar college sturen is dat een teken van het grootste vertrouwen dat zij in iets of iemand kunnen tonen - punt uit.

De doelstelling van een Adventistisch college of universiteit zou er niet op gericht moeten zijn het eigen bestaan te verzekeren, maar om studenten af te leveren die productief en

succesvol in het leven staan en zichzelf en anderen gereed maken voor de hemel. Als de academische wereld ophoudt deze functie te vervullen, heeft die elke reden van bestaan verloren.

Toch openden de volgelingen van Kellogg Battle Creek College. Het was eerder gesloten nadat de kerk de school naar Berrien Springs had verplaatst en nu werd deze hele omgeving "doortrokken" van verwarring over wat het werkelijk betekende een Adventist te zijn. Een valse leer vermengde zich met Adventisme zodat zelfs aan Adventistische basisbegrippen een nieuwe omschrijving werd gegeven. In deze omgeving zouden jonge mensen worden blootgesteld aan de nieuwe theologie in zijn aantrekkelijkste verpakking.

Dit was een uitdaging die Ellen White ertoe bracht de openhartigste waarschuwing te geven die zij ooit aan ouders gegeven had. "Hoe konden wij ermee instemmen dat de bloem van ons volk naar Battle Creek geroepen zou worden om daar

[72]

een opleiding te krijgen", riep zij uit. Sommigen van de onderwijzers "begrijpen de ware grondslag van ons geloof niet. God verhoede dat er een woord van aanmoediging wordt gesproken om onze jeugd naar een plaats te roepen waar zij zullen worden doordrongen met verkeerde voorstellingen.." (71)

Het is interessant te zien welke problemen het waren die haar ertoe brachten de mensen dringend te raden hun kinderen niet naar een bepaalde universiteit te sturen: Leraars die de grondslag van het Adventisme "niet begrijpen". Leerlingen die afstudeerden zonder iets te weten van de "eerste beginselen" van ons geloof. "Verkeerde voorstellingen en onwaarheden" in verband met de Geest der Profetie en de dienst van de kerk. Zij waarschuwde dat de jeugd in Battle Creek College ertoe zou worden gebracht te twifelen aan de meest kenmerkende punten van het Adventisme.

Ook was er een steeds groeiende kans dat zij nog een gevaar zouden tegenkomen en wel doodgewone onomwonden immoraliteit. Een Adventistisch schandaal stond op de voorpagina van het dagblad en er was één overspannen theoloog die zoiets leerde als "geestelijke affiniteit", waarin hij suggereerde dat het zou kunnen zijn dat iemands vrouw in de hemel een heel andere persoon zou zijn dan zijn vrouw op aarde. Het onmiddellijke resultaat van een dergelijke leer kan maar het best aan de verbeelding worden overgelaten.

Eén van de kerkleiders van die tijd zou zich later herinneren dat er "verwarrende ideeën over vrije liefde" bestonden en dat sommigen die de nieuwe theologie aanhingen zich bezig hielden met "immorele praktijken". Daarna zei hij, terwijl hij bijna bloosde tot achter zijn oren: "de details van dat schaamteloze hoofdstuk kan ik nu niet vertellen", maar zij die de feiten kenden begrepen hoe waar zijn woorden waren...

"Pantheïstische theorieën worden door het Woord van God niet ondersteund... de duisternis is er de oorsprong van en sensualiteit de sfeer waarin het bestaat. Zij bevredigen het natuurlijke hart en laat de lusten overheersen". (72)

[73]

"Aan hun vruchten zult gij ze kennen", had Jezus eens gezegd. Zelfs als de dwaling zo knap verborgen is dat het tot tijdelijke verwarring leidt, was er een toets die kon worden toegepast op het effect van de leer: wat waren de resultaten in het gedrag? In 1903 blijkt dat het uiteindelijke *resultaat* van de nieuwe theologie onder anderen een zorgeloze moraal was. Dus was het geen wonder dat Ellen White bezorgd was over het agressieve wervingsprogramma om jonge mensen naar een dergelijke plaats op te roepen.

De strijd had zich verplaatst naar een nieuw terrein, maar deze keer stond er meer op het spel dan alleen een instituut. De pionnen in de machtsstrijd waren nu de kostbaarste schatten die Adventistische ouders in deze wereld hadden en al spoedig lieten de gevolgen zich voelen.

Angstige brieven van ouders die hun kinderen naar Battle Creek hadden gezonden, begonnen bij Ellen White binnen te komen. Zij zagen dat zij hun geloof begonnen op te geven en sinds 1906 hoorde men deze droeve verhalen. "Een vader schrijft dat van zijn twee kinderen die naar Battle Creek gezonden waren er één nu ongelovige is en de ander de waarheid heeft opgegeven..."

"Dergelijke brieven komen *van verschillende mensen*". (73)

"Wie is er verantwoordelijk voor het geven van een opleiding aan jonge mannen en vrouwen die op hun geest een misleidende invloed heeft?", riep zij in retorische wanhoop uit. "*Ouders houd uw kinderen weg uit Battle Creek... als uw kinderen in Battle Creek zijn, roep ze daar dan zonder uitstel vandaan*". (74)

III

De droevige ironie van dit alles was dat God aan zijn gemeente zo'n duidelijk opleidingsplan had gegeven. Net als zijn raad inzake de gezondheidszorg, ging het regelrecht tegen het conventionele denken in en tegen de bestaande ijdelheid, maar als die raad opgevolgd was, zouden

[74]

veel problemen vermeden hebben kunnen worden, die anders de gemeente in gevaar zouden brengen.

Eén regel was om de instituten klein te houden. "Er mogen geen maatregelen worden getroffen om grote aantallen studenten op één plaats te laten samenkomen. Wanneer dit wel plaatsvindt, dan wordt het stempel van de aard van de onderwijzer op de geest en het karakter van de studenten gedrukt. Als de leraar een radicale geest heeft of als hij onvolkomen is... dan zal de studenten een gebrekkig stempel opgedrukt worden." (75)

Denk hierover na, het is logisch; als men teveel mensen op het instituut onder de invloed van één persoon houdt, dan is alles overgeleverd aan de geestelijke instelling van diegene die de leiding heeft. Net als onze gezondheids-instituten, moesten onze scholen klein blijven, gevestigd in een landelijke omgeving, zodat de studenten in aanraking konden komen met de natuur en een gedeelte van de tijd van hun opleiding kon worden besteed aan lichamelijke arbeid. Ellen White schreef dikwijls over de noodzaak de gehele persoon op te voeden, sterke geestelijke inspanning moest in evenwicht zijn met lichamelijke activiteit, zodat beide, geest en lichaam, ontwikkeld kunnen worden. Misschien zouden mensen het heden ten dage pijnlijk Victoriaans vinden, maar zij keerde zich zelfs tegen competitie in de sport en dat verklaarde zij door te zeggen dat in iemands fysieke behoefte beter kan worden voorzien als hij bezig is nuttig lichamenlijk werk te leren.

Misschien zijn er maar weinig van haar ideeën die minder worden gewaardeerd dan dit. Sport maakt een belangrijk deel uit van het leven in Amerika vandaag de dag en men ziet veel liever de jongeren op een goal schieten dan op elkaar. Maar zouden er gezien in het raam van het Adventistische universiteitsleven, voor haar uitspraken redenen te noemen zijn die nog steeds relevant zijn?

Ik kan er wel een paar bedenken. Ten eerste zijn er bij iedere sportwedstrijd per definitie winnaars en verliezers. Als er iemand

[75]

wint moet er natuurlijk ook één zijn die verliest. Dat staat absoluut haaks op de manier waarop de verlossing werkt. Om gered te worden hoeft u met niemand te wedijveren, integendeel, u helpt anderen om ook te winnen. In het Verlossingsplan hoeft niemand te verliezen.

Vergelijk dat nu eens met wedstrijd sport. U doet uw best een goal te maken en het is

iemands werk te proberen dat te verhinderen. Even goede vrienden. Zo wordt het spel nu eenmaal gespeeld. Wedstrijdsporten zijn in het algemeen een vorm van oorlogsveld (trouwens net zoals de meeste video spelletjes). Zou het mogelijk zijn dat zodoende in de jonge geest het idee doordringt dat dit de manier is waarop het levensspel gespeeld moet worden? Als dat zo is, geeft dat onze jonge mensen een krachtige les, waaruit zij moeten leren dat zij dit zullen moeten afleren, voordat zij werkelijk Christus kunnen bekendmaken.

Alleen voor de zelden voorkomende legendarische basketball-ster die uit de Adventistische scholen naar voren zou komen, die dan alleen in de professionele sport roem verwerft, is het advies van Ellen White nl. om een tweede beroep te leren, economisch gezien misschien niet noodzakelijk, maar voor de gemiddelde leerling die nu niet bestormd wordt door talentenjagers voor de hoofdklasse clubs, zit misschien in deze "wijze woorden", toch nog wel goede raad verborgen. In de hedendaagse economie, zouden bijna alle jonge Adventisten het wel mooi vinden een tweede vak te beheersen waarop ze zouden kunnen terugvallen, en al helemaal nu de straten overstroomd van afgestudeerden die om het steeds kleiner wordende aantal witte-boorden-banen wedijveren. Als haar advies zou worden opgevolgd, zou tenminste iedere jongere dezelfde nuttige reserve hebben die ook de apostel Paulus van tijd tot tijd kon aanboren, een andere vaardigheid die u kunt aanbieden, eventueel op de markt als dat nodig is.

Meer dan iets anders zag zij echter de Adventistische opleiding als een training voor evangelisten, medische, opvoedkundige,

[76]

zakelijke evangelisten, zelfs *met name* zakelijke evangelisten. De zakenwereld was het gebied waar de meeste leken-Adventisten hun brood verdienden en dus degenen ontmoetten die niets van de drie-engelen-boodschap wisten. Van alle genoemde groepen was het juist voor hen noodzakelijk dat zij hun geloof uitleefden. Het is goed vrome belijdenissen af te leggen, maar als die niet in overeenstemming zijn met de daden, zal deze tegenstelling juist in de zakenwereld sneller worden opgemerkt dan waar ook. Iedereen kan zijn geloof verkondigen, maar als mensen in de zakenwereld hem met angst en beven zien aankomen omdat ze weten dat zijn beloften onbetrouwbaar zijn, zou hij meer schade aanrichten dan tien evangelisten weer ongedaan kunnen maken. "Er is behoefte aan zakenmensen die de beginselen van de waarheid verweven met hun zakelijke transacties. En hun talenten zouden moeten worden verbeterd *door grondige studie en training...* Van Daniël leren wij dat zelfs toen hij werd onderworpen aan zeer nauwkeurig onderzoek, er in zijn zakelijke handelingen geen enkele fout gevonden kon worden. Hij was een voorbeeld van wat iedere zakenman zijn kan". (76)

Ellen White verwachtte veel van Adventistische jonge mensen, en met een goede reden. Beter dan de meeste mensen wist zij wat jeugd tot stand kan brengen. Toen in 1844 belijdende christenen spotten met Christus' komst, - en na de teleurstelling uitbundig feest vierden - was er een handjevol jonge mensen die standvastig bij hun overtuiging bleven, zij werden de kern van het Zevende-dags Adventisme. Nooit verloor zij haar jeugdige droom van grootse idealen die op een grootse manier bereikt werden. Als hun een kans gegeven werd, zei ze, zouden Adventistische jonge mensen het werk Gods afsluiten.

Natuurlijk was er een gevaar. Als de studenten op de Adventistische universiteiten altijd maar aan twijfel en cynisme waren blootgesteld, als de profetische boodschap van de gemeente op Adventistische academies maar steeds betwist

[77]

werd, zou een ramp voorspelbaar zijn. Een hele generatie jonge mensen zou verloren kunnen gaan. Op zijn slechtst zou het overleven van de kerk op het spel kunnen staan. Daarom legde Ellen White de nadruk op de zware verantwoordelijkheid van het kiezen van leraren voor onze scholen en ze waarschuwde in het bijzonder tegen het aanstellen van leraren die de

Heiligdomswaarheid niet geloofden.

"Ieder die probeert theorieën voor te leggen die ons zouden kunnen vervreemden van het licht dat over de dienst in het hemels Heiligdom tot ons gekomen is, zou niet als leraar moeten worden aanvaard" (77)

Terwijl in 1905 de strijd woedde, schijnt het dat Ellen White de beproeving zo zwaar voelde, dat zij zich begon af te vragen of zij er wel door zou komen. In november van dat jaar schreef ze vanuit haar huis in Elmshaven. Ze kon niet slapen en lag te piekeren over de naderende afval in de kern van het Adventisme, en in dit getuigenis liet zij doorschemeren dat de spanning haar wellicht teveel zou worden. "Ik schrijf dit omdat mijn leven elk moment ten einde kan zijn. Zielen zullen verloren gaan in hun misleiding, tenzij de invloed van satan wordt gebroken". En haar zorg ging uit naar het onderwijs. "Al dit hoger onderwijs waarvoor plannen worden gemaakt, zal worden vernietigd; want het is onjuist. Hoe eenvoudiger het onderwijs voor onze arbeiders is, zoveel minder gelegenheid zal er voor hen zijn omgang te hebben met mensen die God niet leidt, en zoveel te meer zal er bereikt worden. Het werk zal gedaan worden in de eenvoud van ware vroomheid en de hele oude tijden zullen onder de leiding van de Heilige Geest terugkeren, toen duizenden op één dag werden bekeerd".

[78]

IV

En Hij, antwoordende, zeide tot hen: *Ik zeg ulieden, dat, zo dezen zwijgen, de stenen haast roepen zullen*". (Lukas 19:40) Als Adventisten verschillen wij in vele opzichten van onze katholieke burens. De verandering van de Sabbat, de vervolgingen in de Middeleeuwen, de aanbidding van Maria, de priesterlijke biecht - dit alles gaat heel duidelijk tegen het Adventgeloof in.

Maar af en toe roepen de stenen.

Zeven jaar van mijn studietijd, studeerde ik aan een Rooms katholieke universiteit, in die tijd behaalde ik drie graden en - misschien ironisch genoeg - van een Rooms Katholieke bisschop ontving ik een prijs voor grondwettelijk recht. Gedurende die tijd heb ik het katholieke geloof goed leren kennen. Bovendien kan ik het ook net zo goed toegeven: ik leerde van de katholieke mensen te houden. Nog steeds lees ik iedere maand enkele katholieke publicaties.

Op uitnodiging van Malachi Martin, had ik mij aangesloten bij een groep die maandelijks uit Rome instructies ontving, omdat ik wilde weten wat mijn katholieke vrienden denken. Het verhaal dat ik u wil gaan vertellen las ik het eerst in het oktobernummer 1993 van het blad "Crisis", een katholiek tijdschrift dat ik bij iedereen die werkelijk begrijpen wil wat de katholieke conservatieven vandaag de dag zeggen, warm wil aanbevelen.

Franciscan University is een universiteit in Steubenville, Ohio. Een paar jaar geleden stond deze universiteit voor hetzelfde probleem waarmee meer kerkelijke universiteiten te kampen hebben, namelijk financiële. De inschrijvingen waren teruggelopen tot een aantal van 1.033. De interesse onder de studenten voor religieuze zaken liep langzaam terug; op zekere dag ontving de president zelfs een memo van de decaan van de studenten met de suggestie de zondagochtendiensten af te schaffen, want

[79]

er was niemand meer die de moeite ervoor nam op te staan. De universiteit stond er zo slecht voor dat, toen het bestuur op zoek ging naar een nieuwe president, de eerste drie daarvan in feite een aanbeveling deden de universiteit maar te sluiten.

Uiteindelijk richtte het comité zich tot een katholieke priester, Michael Scanlan geheten, die hen openlijk zei dat, als hij tot president zou worden gekozen, hij zou zorgen dat het instituut

"christelijke en katholieke waarden" zou voorstaan. Toen hij werd uitgenodigd om president te worden, verklaarde hij voor het gehele bestuur dat hij van plan was een geestelijke revolutie te bewerkstelligen, "die zou leiden tot een duidelijke toewijding aan Jezus Christus als de Weg, de Waarheid en het Leven".

Zijn komst verliep stormachtig. Hij werd begroet met een eis van de studenten om de slaapzalen geheel open te stellen. De decaan voor studentenzaken gaf hem de raad "om iedere interne student er nu uit te gooien en opnieuw te beginnen". Hij zag dit als enige manier om het gedrag op de campus te veranderen.

Toen hij begon toe te zien op de faculteits-prestaties en hij erop stond dat een en ander moest voldoen aan werkelijke katholieke waarden, riepen sommigen van de jongere faculteits-leden een vergadering bijeen om te proberen een stemming van wantrouwen tegen de president te doen plaatsvinden. *Eén van de hervormingen die hij doorvoerde was interessant. Hij beëindigde alle college-wedstrijden in atletiek.*

Waarom?

Omdat (in zijn woorden) *"hij de schoolbeginselen wilde verhelderen!"*

Deze hervorming kostte hem boze telefoontjes van oud-leerlingen. Op dit punt kan dit verhaal het welsprekendst worden verteld in president Scanlan's eigen woorden:

"Ik heb ervaren dat het gebed mijn grootste hulpbron is... Ik heb vurig om Gods hulp gebeden, speciaal als ik wanhopig in nood zat, ook in financiële nood. Soms bleef ik drie of vier

[80]

uur in gebed, voordat ik naar kantoor ging, en vroeg de Heere wat ik doen moest".

"Waarom naar kantoor gaan als u niet weet wat u doen moet?" In het derde boek van Selected Messages op blz.386 doet Ellen White een uitspraak die hier met dwingende kracht van toepassing schijnt te zijn: "God heeft veel kinderen in de Protestantse kerken, en *een nog groter aantal in de katholieke kerken* die getrouwer zijn in het gehoorzamen van het licht en handelen naar hun beste weten, dan velen van de Sabbatvierende Adventisten die niet in het licht wandelen".

Vandaag is de Franciscaanse Universiteit een hele andere plaats. Het aantal inschrijvingen is bijna verdrievoudigd. Kortgeleden hadden ze de grootste eerste klas en het grootste aantal inschrijvingen in hun geschiedenis. "Onze kapel is iedere dag tweemaal gevuld voor de mis" schrijft Scanlan. "Op het universiteits-terrein hebben wij nog vijf kapellen erbij om het toenemend aantal studenten te bedienen, die aan een dagelijks gebed voorrang geven. Onze 12 priesters worden overstromd met verzoeken om het sacrament van verzoening". (80)

Hoe heeft die verandering plaatsgevonden? Omdat een universiteitspresident pal stond voor de idealen die zijn universiteit verondersteld werd voor te staan. Vaak wordt hem door bezoekers gevraagd naar het geheim van het succes van zijn school. Zijn antwoord is: "Waar staat uw president? Wat zijn zijn prioriteiten en waarden? Daar begint het allemaal."

Voor hen die zijn ervaring op andere katholieke universiteiten willen navolgen heeft hij een goede raad:

1. Sluit geen compromis t.a.v. beginselen. Maak het hele schoolprogramma duidelijk katholiek en christelijk."
2. Zorg dat het leerplan van de school "gebaseerd is op katholieke waarheden". Als een katholieke school niet de katholieke beginselen voorstaat "zouden we die niet *katholiek* moeten noemen", zegt Scanlan.

[81]

3. Het in dienst nemen of ontslaan van universiteitspersoneel moet niet alleen gebaseerd zijn op hun academische geloofwaardigheid, maar op "hun steun aan de roeping van de school".
4. Geeft de studenten een omgeving die zo duidelijk godsdienstig is, dat het is alsof verkeerde handelingen daar niet op zijn plaats zijn.

Toen hij geconfronteerd werd met de eis voor open slaapzalen, veranderde hij daarentegen de slaapzalen in "geloofs huisgezinnen", en nam persoonlijk de taak van de universiteits-pastor op zich. Tegenwoordig is het gebruikelijk dat de campuskapellen gedurende de diensten overvol van studenten zijn.

In dezelfde fascinerende uitgave van "Crisis" verscheen tevens een artikel dat de moeite van het lezen waard is, getiteld: Gids voor ouders bij het kiezen van een College. Het is geschreven door C. John McCloskey III, kapelaan van de Opus Dei Centrum bij Princeton University. Hij raadt een aantal interessante tests aan voor ouders om te gebruiken als zij een college voor hun kinderen uitkiezen. Omdat hij een priester is vat hij het samen in katholieke termen natuurlijk, maar zijn ideeën in het algemeen kunnen een veel bredere toepassing vinden.

1. "Het hart van een universiteit", zegt hij, "is een sterke theologische afdeling". Het is loyaal aan de leer van de kerk. "Een college dat een leer toestaat die niet in overeenstemming is met de leer van de kerk, verspeelt in feite de naam Rooms Katholiek".
2. Bekijk de lijst van degenen die gedurende het laatste jaar op de campus hebben gesproken. Ondersteunen zij uw religieuze idealen? Waarom zou uw schoolgeld bijdragen aan de verspreiding van meningen die anti-katholiek zijn?
3. Bestaat er op de universiteit werkelijk een gevoel voor missie, dat de studenten niet alleen voorbereidt op een carrière, maar ook voor een leven met godsdienstige overtuiging?
4. Hoeveel van het aantal studenten dat er woont leven hun geloof ook werkelijk uit?

[82]

5. Hoe zien de slaapzalen eruit? Probeer er een nacht door te brengen. Heerst er op de slaapzalen dezelfde morele ondertoon en is er toezicht door volwassenen, "zoals u ook voor uw kind zou wensen als het thuis woonde?" Bedenkt dat hij zegt dat "het uw kind is dat moreel en fysiek risico loopt".

6. Tenslotte: "Laat u niet voor de gek houden door degenen die voorgeven katholiek te zijn, die deze overtuiging alleen aanmeten vanwege hun levensonderhoud en hun pensionering. Houdt uzelf ook niet voor de gek door te denken dat het tóch een katholiek instituut is waar u uw zoon of dochter naar toe stuurt, *althoewel het instituut de beginselen van de kerk niet uitleeft*."

"Niet kerkelijke universiteiten hebben veel problemen, maar voorgeven dat ze Katholiek zijn is voor hen geen probleem."

Recht voor zijn raap gesproken? Ja, maar niet erger dan de taal die Ellen White gebruikte toen de Advent-jeugd op het spel stond.

Sommige mensen vinden het vreemd dat ik schrijf: "Stuur uw kinderen niet naar Battle Creek"... De jonge mensen in Battle Creek zijn in gevaar. Zij zullen met dwalingen in aanraking komen. Jaren geleden zou ik niet gedacht hebben dat ze juist in onze Sanatoria tegen deze dwalingen zouden aanlopen, maar toen *De Levende Tempel* uitkwam en predikanten mij zeiden dat er niets anders in stond dan dat ik mijn hele leven al had geleerd, zag ik in hoe groot het gevaar wel was. Ik zag, dat op hen die de waarheid al heel lang hadden gekend, een blindheid gevallen was. Ik bid dat de Heere de ogen van deze predikanten zal

openen en zij het verschil tussen licht en duisternis mogen zien en het verschil tussen waarheid en dwaling.

"Het zou nog veel beter zijn te stoppen met het zoeken naar een opleiding... dan de beste opleiding te verkrijgen en het zicht op de eeuwige voordelen te verliezen." (82)

Ja, ik weet het C. John McCloskey is een katholiek priester, en wij hebben met de Katholieken veel verschillen. Maar als ik zo aan mijn bureau zit, terwijl ik uit mijn raam naar buiten

[83]

staar en naar de beregende Californische bergen kijk, komt er in mijn geest een uitspraak van Ellen White.

"Veel zielen zullen uit de kerken komen - zelfs uit de Katholieke Kerk - wier ijver die van hen, die voorheen gestaan hebben in onze rijen om de waarheid te verkondigen, verre te boven gaat... Wanneer de crisis over ons komt, als de tijd van ramspoed komt, zullen zij naar voren komen... en Zijn wet verhogen."

Dan herlees ik het krachtige artikel van kapelaan McCloskey nog een keer en dan ontdek ik iets: verander het woord 'Katholiek' in 'Adventist' en u hebt een soort raadgeving die ouders veel hartzeer had kunnen besparen gedurende de tijd van afval genaamd de Alpha. Het is een raadgeving uit een bron die wij nooit verwacht hadden.

V

En Hij antwoordende zeide tot hen:
*"Ik zeg ulieden, dat, zo dezen zwijgen,
de stenen haast roepen zullen."* (Lukas 19:40)

Verwijzingen:

62. Ellen G. White, Education NL. Karaktervorming blz.269

63. Daniëls, op. cit., p.336

64. Idem.

65. Brief Ellen G. White aan S.N. Haskell, 28 nov.1903.

66. Daniëls, op. cit, p.341.

67. Special Testimonies, Series B, no. 7, p.33

68. Special Testimonies, Series B, no. 7, p.33, 34

69. Idem. p.33, 34

70. Idem. p.34

71. Special Testimonies, Series B, No. 2, p. 21,22.

72. L.H, Christian, The fruitage of Spiritual Gifts (Washington, D.C. Review and Herald Pub. Assn., 1974) pp. 291, 292, waarin Ellen White geciteerd wordt uit de Review and Herald van 21 januari 1904, p. 9. Als men deze droeve geschiedenis verder wil onderzoeken, kunnen nog gegevens worden gevonden in de White Estate File 236. Ook wordt er in Froome's boek "Movement of Destiny" naar verwezen op blz. 526-530.

73. Ellen G. White manuscript 20, 1906.

[84]

74. idem.

75. Speciaal Testimonies Series B, no. 7, p.35

76. Ellen G. White, Messages to Young People (Nashville, Tenn. Southern Publishing Assn... 1930) p. 222.

77. Ellen G. White manuscript 125,1907. Ellen G. White, The Upward look Washington D.C.,

- Review and Herald Pub. Assn., 1982 p.199
78. Special Testimonies, Series B, no.7, p.63
79. LUKAS 19:40
80. Ik ben mij goed bewust van het feit dat deze Universiteit zowel katholiek als charismatisch is, maar hoewel men het met hun theologie niet eens hoeft te zijn, hun spectaculaire ommekeer, en dientengevolge het grote succes, bewijst dat vele studenten zich voelen aangetrokken tot een universiteit die de conservatieve beginselen waarin zij geloven, in praktijk brengt.
81. Special Testimonies Series B, no.7, p.35
82. Ellen G. White, Fundamentals of Christian Education, Nashville Tenn: Southern Publ. Assn., 1923 p. 350
83. Selected Message book III, p.386,387

[85]

Hoofdstuk 5

“Er wordt hypnose gebruikt”

I

Nu was het 1904, en overal waar men keek zag men wrakhout. Nog maar vijf jaar eerder had het Adventisme een gouden moment onder ogen gehad - een wijd open wereld vol signalen van het feit dat Jezus spoedig wilde komen. Toen hadden gunstige gelegenheden gewenkt als een voorjaarshorizon, maar nu was het landschap vervuild met overblijfsels van de strijd. John Harvey Kellogg was bezig de Gemeente te verlaten, nam de grootste instelling mee als ook de knapste geesten daaruit. Twee grote instellingen waren vernietigd. Krachten, die als zij konden, het Adventisme zouden veranderen tot het onherkenbaar was, probeerden nu zelfs gretig de jeugd te winnen.

Overal schenen de machten van het kwaad in opmars te zijn, terrein opslokkend als een plunderend leger. Het is mogelijk dat één van de redenen voor hun succes kan worden gevonden in een door Ellen White in dit ellendige jaar geschreven getuigenis.

Zij verloor geen tijd om te proberen goed te praten wat zij gezegd had. Zij waarschuwde, dat in deze afval krachtige psychologische technieken werden gebruikt - technieken die ontworpen waren om mensen te manipuleren door middel van het uitschakelen van hun bewustzijn!

"Laten wij een getuigenis geven, duidelijk en terzake, dat er door hen die het geloof verlaten hebben, hypnose is gebruikt, en dat wij ons niet met hen moeten verbinden."

[86]

Maar nog erger, de techniek die gebruikt was, was een variant van de hypnose die ontworpen was effect te hebben op de mensen, zonder dat zij zich ervan bewust waren dat dit gebeurde.

"Dikwijls vindt satan een sterk wapen om kwaad te doen, in de macht die de éne geest over de andere kan uitoefenen (hypnose). Deze invloed is vaak zo misleidend dat de persoon die op deze manier beïnvloed wordt, zich niet bewust is van de kracht ervan. God heeft mij bevolen tegen dit kwaad te waarschuwen, zodat zijn dienstknechten niet onder de misleidende macht van satan zullen komen". (85)

"Niet bewust van de kracht ervan". Dit was zelfs niet de gebruikelijk vorm van hypnose met een specialist en een gewillig slachtoffer. Dit ging volledig voorbij aan iemands toestemming; die was niet gevraagd. Als er iets dergelijks gaande was, was het misschien ook gemakkelijker te begrijpen dat sommige mensen die in de kring van Kellogg rondhingen in Battle Creek, uiteindelijk zo verward waren.

Vele tientallen jaren later zouden psychologen ontdekken dat het mogelijk is door subtiele technieken mensen te manipuleren, technieken die niet bewust worden waargenomen, maar die invloed kunnen hebben op de gedachten en het gedrag van de persoon waarop ze gebruikt worden, en die verrassend effectief kunnen zijn. Laat in de twintigste eeuw, zou deze vorm van manipulatie zo uitgroeien, dat deze gretig werd nagevolgd door verkopers, therapeuten, New Age goeroe's en zelfs gezondheidswerkers, door iedereen die het gedrag van een ander wilde veranderen.

Is het mogelijk dat Ellen White in 1905 dit soort gevaren al voorzag, en dat ze in een

beginnende vorm al gebruikt waren? Haar geschriften geven een fascinerend inzicht.

Op 28 juni 1905 schreef zij vanuit San José, Californië, in termen die zo dringend waren, dat men wel moest luisteren. "Ik wil een waarschuwend geluid laten horen aan onze mensen, dichtbij en veraf... er zijn artsen en predikanten die zijn beïnvloed door de hypnose die gebruikt wordt door de vader der leugen". (86) Let wel dat deze manipulaties met succes waren uitgeoefend op "artsen en predikanten" goed opgeleide en gewoonlijk

[87]

wilskrachtige mensen, en zij waarschuwt dat ze zich het gevaar niet eens realiseren.

Met andere woorden, zij beweert dat gedurende de Alpha-afval, dit kwaad ingang probeerde te vinden tot de geest van mannen en vrouwen, door technieken te gebruiken die bedoeld waren om het bewuste oordeel uit te schakelen. Zelfs beschreef zij de manier waarop dit zou worden gedaan: "Temidden van ons zullen valse leraars opstaan, die acht slaan op verleidende geesten waarvan de leer van satanische oorsprong is. Deze leraars zullen leerlingen achter zich aantrekken. Ongemerkt binnensluipend, zullen zij vleierende woorden gebruiken en met misleidende tact vakkundig verkeerde voorstellingen brengen.

(87) Mensen zouden tot een zo krachtig kwaad worden getrokken dat, "wanneer zij eenmaal het lokaas aannemen het onmogelijk lijkt de betovering, die satan over hen werpt, te verbreken".

(88)

Zij die zo verstrikt werden, zouden geen idee hebben van hun ware toestand; "tegen de gedachte dat zij zo in de val gelopen waren zouden ze zeker in opstand komen, en toch is het de waarheid". (89)

Dit is een bijna volmaakte omschrijving van het effect van bepaalde twintigste eeuwse programmeringstechnieken en de methoden waardoor suggesties in iemands onderbewuste worden vastgelegd. Gebeurde iets dergelijks al in 1904? Het zou goed zijn dit voor onmogelijk te houden, maar als Ellen White voor de onderzoeker een bron van gezag is, kan dit niet. In brief 237, geschreven in 1904, gebruikt zij een zo duidelijke taal, dat deze niet kan worden misverstaan: "Door hen die het geloof hebben verlaten wordt hypnose gebruikt".

Als zij niet nog iets hieraan had toegevoegd, zou het bovenstaande een interessante, wat eigenaardige, geschiedenis zijn. **Dit alles zou echter, kort voor de afsluiting van de genadetijd, opnieuw gebeuren! Via de kanalen van psychologie en hypnose, waarschuwde zij, "werkt satan met enorme kracht die kenmerkend is voor zijn werk als het einde van de genadetijd nadert.**

[88]

Wanneer deze problemen zich opnieuw zouden voordoen, zou de genadetijd spoedig ten einde zijn.

II

Als manipulatie van de geest een van satan's speciale gereedschappen voor de eindtijd is, dan is dit wel even het overdenken waard.

De menselijke geest is wonderbaarlijk gecompliceerd en degenen die hem bestuderen staan nog maar aan het begin van enig begrip hoe ons leven hierdoor wordt beheerst. Maar wat we wel weten is, dat de geest tenminste twee niveau's heeft. Het eerste is het bewuste, waar informatie wordt opgenomen en overdacht en waar redelijke beslissingen worden genomen. Hier evalueren wij objectieve bewijzen en overdenken onze oordelen.

Er is nog een ander niveau, een spelonkachtige opslagplaats, die soms het onderbewuste wordt genoemd. Daar bewaren we de dingen die we niet meer nodig hebben, het "vergeten" telefoonnummer, de droge feiten van een geschiedenis cursus die we ooit hebben afgemaakt, zelfs onprettige herinneringen waar we ons niet meer druk over maken. Al onze voorbije ervaringen stapelen zich daar op. We zijn ons er niet langer van bewust, maar onderzoekers leren dat de informatie die in het onderbewuste is opgeslagen ons gedrag kunnen beïnvloeden

op manieren die we niet herkennen.

Denk daar eens een ogenblik over na, dan zult u zich realiseren dat, als u een manier kon vinden toegang te krijgen tot iemands onderbewuste, u in staat zou kunnen zijn, zijn of haar gedrag te manipuleren. Bingo!

Dan hebt u zojuist ontdekt waarom de zakenwereld miljoenen gulden besteedt aan televisie reclame.

Denk eens na over de laatste Ster-spot die u gezien heeft en u zult erkennen dat deze waarschijnlijk niet was ontworpen om een beroep te doen op uw kritische oordeel. Beelden en geluid vallen over u heen als een lawine, iedere paar seconden

[89]

veranderen de beelden en u krijgt geen tijd het in u op te nemen voordat het volgende zich alweer aan u opdringt. De hoek van de camera verandert, er zijn overlappingen, er wordt ingezoomd, er zijn vervagingen, verdwijningen, snelle opeenvolging van fragmenten en elk van deze fragmenten weer volgepropt met nog meer informatie. In de televisie-wereld, waar ik als nieuwslezer 6 jaar gewerkt heb, worden deze dingen "technische gebeurtenissen" genoemd, en het doel is mensen te overstroomden met meer informatie dan zij bewust kunnen opnemen.

Wij weten dat het bewustzijn maar een paar onderwerpen tegelijkertijd de baas kan, en alles wat daarbovenuit gaat veroorzaakt overbelasting. Het heeft te maken met alle gegevens die binnenkomen en als die een betere opslagplaats behoeven, kunnen ze direct in het onderbewuste worden opgeslagen. Zodoende komen er ideeën uw geest binnen zonder eerst door beoordeling te zijn gefilterd. Als die eenmaal binnen zijn hebben zij het vermogen uw gedrag te beïnvloeden.

Opzettelijke overbelasting is een techniek die gebruikt wordt bij de hypnose van Erikson. Stop iemands bewuste geest vol met meer informatie dan hij aan kan, en terwijl hij bezig is die strijd te voeren, prent dan in het onderbewuste een mededeling die eventueel zijn of haar gedrag zal veranderen.

Televisie geeft u tenminste nog een kans: u kunt het toestel afzetten. Wat zou er gebeuren als zulke manipulatie-technieken verpakt werden op een manier die erop gericht was u zonder uw medeweten te beïnvloeden?

In de afgelopen jaren is er een industrie gegroeid van populaire psychologische technieken waardoor de éne mens het gedrag van de ander kan manipuleren. Hoewel ze methodes gebruiken die onconventioneel en soms een beetje vreemd zijn, ze kunnen een verrassend goede uitwerking hebben. Ze zijn ontworpen om iemand te beïnvloeden zonder dat het proces van de formele hypnose wordt toegepast, en ze kunnen effectief zijn, hoewel de persoon op wie ze worden toegepast zich van dit feit helemaal niet bewust is.

Sommige van die technieken lijken op vergevorderde gespreksvaardigheden. Een voorbeeld: In één van die conversa-

[90]

tie-trucjes past men de taal aan de andere persoon aan, zoals men denkt dat zijn visie op de wereld is. Sommige mensen merken de dingen op langs visuele weg, het gezicht is hun overheersende zintuig. In de conversatie zou uw benadering van hen kunnen zijn: "ja, ik zie het". Anderen zijn meer gericht op het gehoor. In dat geval zou uw antwoord zijn: "ik hoor waar u heen wilt."

Wanneer zij in de eerste plaats afgaan op de tast en op aanraking reageren, zou kunnen zeggen: "ik voel met u mee." Wat u probeert te doen is het bouwen van onderbewuste bruggen naar de andere persoon toe, door ogenschijnlijk hun gevoelens te weerspiegelen.

De handboeken die deze technieken aanbevelen, hebben een hele serie klandestiene tests waarmee iemands gevoelsvoorkeuren kunnen worden onderscheiden. Stel iemand een vraag en kijk dan naar zijn ogen welke kant die opkijken terwijl hij het antwoord zoekt. Uit deze aanwijzing kan iemand vermoedelijk zeggen of die persoon visueel, gevoelsgericht of auditief

is ingesteld.

Dit alles kan maken dat wij ons wat ongemakkelijk voelen. Ik weet niet zeker dat ik het idee prettig vind dat een toevallig gesprekje een onderzoek wordt naar mijn persoonlijke voorkeuren - helemaal niet als de gesprekspartner mij een tweedehands auto wil verkopen. Als iemand u een vraag stelt en het blijkt dan dat hij uw ogen bestudeert, zou u zich uiteindelijk wel eens kunnen gaan afvragen of hij naar informatie vist.

Zijn dit alles maar gespreksvaardigheden? Misschien. Maar ze kunnen meer zijn dan dat. Als ze de bedoeling hebben iemands bewuste gedachten te beïnvloeden, worden het gereedschappen die zich regelrecht uitstrekken naar het onderbewuste.

Wanneer men de tijd neemt om deze vorm van "overreding" eens te bestuderen, dan ziet men dat het conversatie te boven gaat. Het kan inderdaad heel manipulerend zijn.

Sommige van die mechanismen zijn bijvoorbeeld ontworpen om diep verborgen een beroep op het ego te doen door een onbewuste subtiele vorm van vleierij toe te passen. Voor de meesten van ons is het vleierend wanneer anderen ons nadoen; als wij bemerken dat iemand ons imiteert voelen wij ons tot

[91]

die persoon aangetrokken en staan we meer open voor diens suggesties. Degene die manipuleert, en dit principe gebruikt zal dus op subtiele manier verborgen signalen uitzenden dat hij de ander imiteert. Hij kan diens houding of manieren aannemen; dit is een techniek die "spiegelen" genoemd wordt. Door een spiegelbeeld van zijn slachtoffer te worden verkrijgt hij zijn vertrouwen. Ellen White's uitspraak is dus werkelijk een juiste beschrijving: "vleierende woorden", "verkeerde voorstellingen van zaken", en "misleidende tact".

Ook andere misleidende technieken worden gebruikt. Wanneer de persoon die u probeert te overtuigen tekenen van weerstand vertoont, bestaat er een procedure die "fogging" ("mist-maken") wordt genoemd. U doet het voorkomen of u het met hem eens bent en u verbergt uw ware gevoelens. Als hij kalmeert en zijn verdediging wat laat zakken, kunt u hem opzettelijk met gegevens overladen en zo'n stroom van zintuigelijke informatie toesturen dat zijn bewuste geest dit niet aan kan. Verstoep in deze hele informatiestroom stuurt u een suggestie waarvan u wilt dat die zich in zijn onderbewuste verankert. Vergezeld van een toevallige lichamelijke aanraking lukt deze truc dikwijls. Bedenk wel dat dit alles plaatsvindt terwijl de ander meent dat hij de zaak onder controle heeft en zich totaal niet bewust is van de methode die tegen hem in stelling is gebracht.

Manipulatie? Natuurlijk, en het wordt door een groeiend aantal mensen gebruikt die anderen willen beïnvloeden. Men zou deze dingen verwachten tegen te komen bij een verkoper van tweedehands auto's, maar nauwelijks in de omgeving van een kerk. Toch bestaat er bewijs dat tenminste een vroege vorm van deze techniek in de Alpha werd uitgeoefend!

Klaarblijkelijk was één van Kellogg's favoriete trucs, vergaderingen te houden die zich voortsleepten tot in de nachtelijke uren. "De lange nachtelijke vraaggesprekken die Kellogg houdt, zijn één van de meest effectieve manieren om zijn zin te krijgen," zei Ellen White en dan ging zij verder en beschreef iets dat verwonderlijk veel leek op de techniek die nu "fogging" wordt genoemd.

[92]

"Zijn voortdurende woordenstroom verwacht de geest van hen die hij probeert te beïnvloeden. Hij stelt woorden verkeerd voor of doet verkeerde aanhalingen en plaatst dan degenen die met hem argumenteren in een dusdanig verkeerd daglicht, dat diens onderscheidingsvermogens verlamd raken. Hij neemt hun woorden en geeft die een betekenis die schijnbaar precies het tegenovergestelde is van wat gezegd is". (91)

Om dit punt nog eens samen te vatten, "fogging" is ontworpen om opzettelijk verwarring te stichten. Wanneer dit nog wordt gekoppeld aan overlading van de zintuigen, hetgeen door het bewustzijn niet verwerkt kan worden, kan dat een directe toegang openen naar iemands onderbewuste. Wat wij zojuist van Ellen White lezen is een goede omschrijving van deze

moderne techniek. Tientallen jaren was het dus al formeel geïdentificeerd, een vroege variant van deze manipulatie-techniek schijnt door Kellogg met buitengewoon succes te zijn aangewend. Op zekere nacht in 1904, voordat Ellen White Washington verliet om naar Berrien Springs te gaan, werd aan haar een vergadering getoond die gaande was in Battle Creek. "Dr. Kellogg sprak en hij was vol enthousiasme over zijn onderwerp... In zijn presentatie bedekte hij de zaak enigszins, maar in feite bracht hij wetenschappelijke theorieën die verwant zijn aan pantheïsme".

Daarna beschreef zij de "tevreden, geïnteresseerde gezichten van hen die luisterden," en haar woorden schetsten een beeld van mensen die gegrepen zijn door een of andere kracht die verder gaat dan gewone conversatie. Zij was "verbaasd te zien met welk enthousiasme de spitsvondigheden en de misleidende theorieën ontvangen werden". Maar er was hier meer gaande dan alleen maar populaire psychologie. Ze zei dat in deze vergadering satanische invloeden de overhand hadden genomen. "Eén die naast mij stond vertelde mij dat de boze engelen de geest van de spreker gevangen hadden genomen". (92) Zo legde zij verband tussen de manipulatie technieken die Dr. Kellogg aanwendde, en de tegenwoordigheid van occulte krachten.

"Schitterende, sprankelende ideeën komen plotseling op in de geest die door de grote misleider wordt beïnvloed. Zij die zitten te luisteren en ermee instemmen, zullen worden ange-

[93]

trokken, zoals Eva bekoord werd door de woorden van de slang. Zij kunnen niet luisteren naar de betoverende filosofische speculaties en tegelijkertijd het woord van de levende God duidelijk in hun gedachten houden." (93)

Wanneer iemand eenmaal de weg tot in de geest van mensen heeft ontdekt, kan hij met verrassend gemak naar veraf gelegen plaatsen worden geleid. Het is een heel menselijke neiging om een sterke leider te volgen, en in het bijzonder wanneer deze leider sprankelt van charisma. Sekten hebben dat gedaan en ook hele naties zijn leiders gevolgd tot in duistere schaduwen, en het is een bedreiging waarvoor zelfs Gods volk niet immuun is. Ellen White waarschuwt dat er een groep is die in het bijzonder kwetsbaar is voor deze tactiek. "Er zijn velen die geen christelijk karakter hebben ontwikkeld en zij zullen hun onvolkomenheden de kerk binnenbrengen en hun geloof verloochenen *door vreemde theorieën aan te nemen die zij als waarheid naar voren zullen brengen.* (94)

(Hier hebben wij een punt dat even nader moet worden onderzocht. Wanneer een valse leider eenmaal aanvoelt dat onvolkomenheden in de levens van zijn volgelingen hen nauwer met hem zullen verbinden, zal dit een sterke motivatie geven een theologie te volgen die de mensen zich op hun gemak doet voelen met hun gebreken.)

De brute kracht van de psychologische mechanismen waarvan hier sprake is kan geproefd worden uit iets dat Ellen White heeft gezegd.

"Hoe wanhopig is mijn hart geworden toen ik zag dat zielen ingingen op de verzoeking zich te verenigen met hen die strijd voerden tegen God. Als ze eenmaal daarop ingaan is het bijna onmogelijk de betovering te verbreken die satan over hen werpt..." (95)

Kellogg hield zich dus bezig met technieken die een bijna overweldigend effect hadden op de geest van anderen, en Ellen White waarschuwde dat die verstrengeld waren met bovennatuurlijke krachten. Zijn overredingskracht was zo doeltreffend dat zelfs de knapste en meest geleerde mensen zoals David Paulson, zich voor een tijdlang lieten beetnemen en ervan

[94]

overtuigd waren dat de leer van Kellogg de juiste was. Er was één ding dat Kellogg hielp. Dat was nl. om zijn werkelijke plannen verborgen te houden achter een mist van voorgewende orthodoxie. De leiders van de afval maakten bewuste plannen zich als loyale Adventisten voor te stellen, terwijl zij ondertussen ideeën aanmoedigden die veel van het fundamenteel Adventistisch geloof zou vervangen.

III

Er is nog een manier om direct toegang te krijgen tot iemands geest en die is misschien nog wel verfijnder. Denk eens na over de televisie-spots waar u naar kijkt, en u herkent dat achter deze hogelijk gewaardeerde video de filmmuziek een krachtig onderdeel vormt, die dikwijls een stevig ritme heeft. Waarom wordt zo vaak gebruik gemaakt van rockmuziek? Denken de adverteerders dat wij allemaal liefhebbers zijn van rock, of gaat de bedoeling nog dieper?

Meerdere tientallen jaren hebben onderzoekers zich al bezig gehouden met de invloed van muziek op geest en lichaam van de mens en de bevindingen tonen aan dat muziek een invloed op ons kan hebben waarvan we zelfs niet kunnen dromen. Sommige onderzoekers geloven dat zij het bewijs hebben gevonden dat muziek werkelijk invloed heeft op de chemie van het bloed. Als dat waar is, gebeurt er iets zeer geheimzinnigs. Chemische veranderingen zijn enkele van de meest fundamentele manieren waarmee het lichaam zichzelf leidt. Als er dus verandering plaatsvindt, dan grijpt muziek heel diep in in het proces dat wij leven noemen.

Bovendien blijkt het dat mensen op muziek kunnen reageren, het voelen, zonder dat zij er zich bewust van zijn. Voor muziek is het mogelijk direct door te dringen tot het menselijk organisme via een gedeelte van de hersenen dat reageert op emotie en gevoel, zonder dat het bewustzijn (d.i. het gedeelte van de hersenen waar de bewuste gedachte en beoordeling plaatsvindt) het opmerkt. Het dringt zo gezegd door de achterdeur de hersenen

[95]

binnen en gaat op die manier aan uw bewuste geest voorbij. Als het echter eenmaal binnen is, kan het verregaande gevolgen hebben.

Sommige effecten zijn duidelijk. Wanneer zware beat wordt toegepast, kan muziek een onweerstaanbare drang tot lichaamsbeweging uitlokken, het eerste het beste rockconcert is daarvan het beste voorbeeld. Een ander voorbeeld is de militaire marsmuziek, die 900 personen kan omvormen tot één georganiseerd bataljon dat in de maat marcheert alsof het door één persoon wordt geleid. Het is niet verwonderlijk dat de meeste primitieve godsdiensten rituele muziek maken die de nadruk legt op percussie ritme. Als er maar lang genoeg naar wordt geluisterd kan het regelmatige gedreun van de drum een gemeenschappelijke surrogaat hartslag worden, die iedereen tot een eenheid kneedt.

Andere effecten die muziek heeft zijn minder duidelijk. Het kan zijn dat mensen niet weten waarom ze zo gemakkelijk tot tranen toe bewogen zijn wanneer de film droevig wordt, maar als ze erover nadachten, zou de invloed van achtergrondmuziek veel kunnen verklaren. Het is klinisch aangetoond dat muziek onze reactie op dingen die om ons heen gebeuren verhoogt, onze emoties intensiveert, hetgeen verklaart waarom de filmindustrie, zelfs nog vóór er geluidsfilms konden worden gemaakt, al organisten inhuurde om gedurende de film te spelen.

Muziek heeft nog meer effect, zelfs heel subtiel. Studies tonen aan dat zwaar *ritmische beat een uitwerking heeft die bijna gelijk is aan hypnose.* (96)

Dit is niet zo verrassend als men bedenkt dat het hele lichaam een bundel van vele ritmes is: hartslag, ademhaling, zelfs hersengolven. Net als muziek zijn ook wij ritmisch, en als het lichaam een ritme in zijn omgeving opmerkt, past het zich daarbij aan en aanvaardt de stemming die daardoor wordt doorgegeven.

Laat ons, met dit in het achterhoofd, de structuur eens analyseren van de echte "rockbeat" en kijken waarom het zoveel effect heeft. In de conventionele muziek ligt de nadruk op de eerste en de derde slag van elke maat. Wanneer de dirigeerstok

[96]

daalt en het koor begint te zingen "Een vaste burcht is onze God", is het ritme conventioneel en voorspelbaar. De eerste lettergreep van elke maat krijgt de nadruk: De tekst wordt normaal gelezen, zoals iemand hem zou zeggen als hij sprak. Maar in de rock muziek wordt het ritme veranderd.

In plaats van de eerste en derde maat te benadrukken, wordt dat gedaan met de derde en vierde maat. Wanneer dat wordt toegepast op "Een vaste burcht is onze God" is het effect heel anders. Desoriënterend? Natuurlijk. Het geeft een vage herinnering aan kuilen in een slecht wegdek. Niets gebeurt zoals de verwachting is, en geconfronteerd met deze verwarring, reageert het lichaam daarom op een vreemde manier.

Mijn goede vriend Louis Torres, die secretaris was van de Groot New York Conferentie, werkte, voordat hij overging van Radio Evangelisatie, in de rock muziek industrie, ongeveer in dezelfde tijd dat ik uitzendingen verzorgde. Eén van de uitzendketens waarvoor ik de nieuwsuitzendingen verzorgde had ook een "Top Veertig" rock muziek programma; wij waren de eersten die de "Beatles" naar Hollywood Bowl brachten. Louis speelde met Bill Haley en The Cornets, beroemd van "Rock around the clock", en hij beschrijft het probleem met rock muziek beter dat ik het iemand ooit heb horen doen. Normaal wil het lichaam zich voortbewegen in een voorwaartse richting, zo gaan we van de ene plaats naar de andere, en dat is ook waarop onze zintuigen gericht zijn. Maar wanneer het lichaam wordt geconfronteerd met het desoriënterende effect van de rockbeat, reageert het daarop niet door vooruit te bewegen zoals het gewoonlijk doet, maar van rechts naar links en terug, van de ene kant naar de andere dus! Dit van de ene naar de andere zijde bewegen is de basis dans pas. Zoals Louis het zegt: "is dit een signaal dat de muziek een desoriënterend effect op de lichaamsritmen van de luisteraar heeft gehad..." (97)

Het kan zijn dat u die ervaring heeft gehad toen u misschien met een zondagvierende vriend een kerk heeft bezocht waar nogal zwaar ritmische muziek in het programma was opgenomen. Als dat zo is, hebt u misschien ook wel veel mensen gezien met gesloten ogen en opgeheven handen terwijl de muziek

[97]

speelde. Misschien hebt u ook wel opgemerkt dat ze vaak van de ene kant naar de andere zwaaiden.

Misschien is het nu nuttig een vraag te stellen. Als deze zwaar ritmische muziek een overheersende invloed op de geest heeft, zou het dan enig verschil maken als bij de muziek een christelijke tekst werd gezongen? Aan dit soort muziek is een zeer manipulerende kracht eigen. Is dit dan een passend middel om het Verlossingsplan mee door te geven?

Om die vraag te kunnen beantwoorden, moet men eerst nog een andere vraag stellen. Gebruikt God ooit geweld? Het antwoord is duidelijk. Als Hij ervoor gekozen had geweld te gebruiken, had Hij dit al heel lang geleden gedaan en op die manier het probleem van een gevallen wereld kunnen vermijden, met Zijn eis van Golgotha.

Dit alles leidt dus tot de laatste vraag: kan men Gods werk doen met gebruikmaking van gereedschap dat Hij niet kan gebruiken?

Lang geleden waarschuwde Ellen White voor een probleem dat zich in de evangelisatie muziek zou voordoen kort voor Jezus' komst.

"De Heere verlangt in Zijn dienst orde en discipline, en geen opwindning en verwarring", zegt zij, en daar voegt ze aan toe: "Vlak voor de sluiting van de genadetijd zal er geschreeuw, met drums, muziek en gedans zijn. De zintuigen van weldenkende mensen zullen zo verward worden, dat men er geen vertrouwen in kan hebben dat zij de juiste beslissingen nemen. Dat wordt genoemd de werking van de Heilige Geest..."

"De Heilige Geest openbaart zich nooit op deze wijze, in zo'n heksenketel van lawaai. Dit is een uitvinding van satan om de vernuftige manieren weg te moffelen waarmee hij de heiligende waarheid voor deze tijd probeert buiten werking te stellen..."

Daar voegde zij nog een gedachte aan toe waar u best eens over na mag denken, en die met een diepe betekenis weerklank vindt bij deze oud radio-T.V.-man die zich goed kan herinneren hoe boodschappen soms verstopt worden in het lawaai van een rock concert: "Een luidruchtige heksenketel schokt de zintuigen..."

[98]

De krachten van satanische werking vermengen zich met het kabaal om een viering te

verkrijgen, en dit wordt genoemd *de werking van de Heilige Geest...* "

Dit soort eredienst moet niet worden aangemoedigd". (98)

Vlak voor de afsluiting van de genadetijd. Die woorden blijven in de gedachten hangen, vol betekenis. Wanneer dit probleem zich voordoet, kunnen wij weten dat het einde nabij is.

IV

Niet alleen waarschuwde Ellen White voor technieken die ontworpen zijn om de geest te manipuleren, maar in de Alpha-afval verbindt zij dit met het occulte en waarschuwt Adventisten van die tijd dat er meer te vrezen is dan alleen menselijke krachten. In deze strijd om de kern van het Adventisme, roept satan krachten binnen van bovennatuurlijke aard. "Satan gebruikt in het spel dat om de menselijke ziel gaat, al zijn wetenschap. Zijn engelen mengen zich onder de mensen, en geven ze instructie in de geheimen van het kwaad.

Deze gevallen engelen zullen volgelingen achter zich aan trekken, zullen met mensen spreken en beginselen naar voren brengen die zo onjuist zijn als maar mogelijk is, om zielen op het pad van de misleiding te voeren". (99)

Bij de menselijke vijanden, riep satan ook nog de machten van de wereld der duisternis op. Menselijke dwaling en bovennatuurlijke krachten vormden een vreemd soort fusie, waarin de scheidlijn tussen die twee erg onduidelijk werd. Terwijl zij vasthielden aan dwaling, verenigden menselijke wezens zich met de machten van het kwaad en wel op een manier die zij zich zelf niet realiseerden. Door dit te doen hadden zij misschien hun eigen levens **gemaakt tot kanalen, waardoor satan bovennatuurlijke krachten kon invoeren op een nieuw niveau zoals niet vaak werd waargenomen.**

[99]

V

Tezamen met de kerk die zij liefhad, daalde Ellen White nu af in een crisis zo groot, dat zij zich openlijk afvroeg of zij die wel zou overleven.

Vijf kostbare jaren zijn voorbij gegaan, jaren van vrede en overvloed en de kerk, die dat moment te baat had moeten nemen om haar boodschap van wezenlijk belang te verkondigen, worstelde integendeel in verwarring over de meest fundamentele waarheden. Haar grootste instelling wankelde op de rand van verlies. De Geest der Profetie lag onder zware aanvallen zowel openlijk als in het geniep, door bekwame geesten die verbonden waren met Battle Creek's Sanatorium. Zelfs de Tabernacle, deels gebouwd van de stuivers, afgestaan door getrouwe leden en de burgerij van Battle Creek, was het onderwerp van een strijd om het bestuur. Ondertussen werd dwaling naar voren gebracht als nieuw licht, en dat in een vorm die nauwelijks merkbaar was, zodat zowel studenten als de seizoens werkers erdoor in verwarring kwamen. Als een schip bewoog de kerk zich nu voort over een verraderlijke en in mist gehulde oceaan die Ellen White gevuld zag met ijsbergen.

VI

De gunstige gelegenheid die voor de kerk zo lang was opengehouden, sluit zich nu. In het verre oosten zijn spanningen uitgebroken tussen Rusland en Japan, en deze oorlog kan de wereld gaan veranderen. Als Japan wint, zal een Aziatische natie tonen dat een Europese macht verslagen kan worden, iets dat het opperbevel zich lang zal herinneren. En als Rusland verliest, zal een vurige stokebrand, genaamd Vladimir Lenin, om revolutie schreeuwen.

Mei wordt juni 1905. In Battle Creek markeren ruzie en gekonkel de voortgaande strijd om het Adventisme te veranderen. Een halve wereld verderop, zwaait ondertussen de deur van de

[100]

goede gelegenheid in de geschiedenis, met een denderende beslistheid in het slot. In het Oostelijke Kanaal van de Straat van Korea, noordelijk van de rossige Tsushima Eilanden, geeft Admiraal Togo bevel aan de Japanse vloot te gaan varen in een strijdformatie, die de moderne zee-oorlog radicaal zal veranderen. Op een gedurfde manier stelt hij zijn gehele vloot in slagorde op in één rechte lijn, waarmee hij de "T" formatie van de opkomende Russische Baltische vloot doorkruist. Elk kanon op zijn schepen kan nu gericht worden op de ongelukkige Russen en als hij zijn donder loslaat, is de Russische vloot weggeblazen. Het is een verbluffende overwinning die vijf en dertig jaar later nog in de herinnering voortleeft, wanneer Japan voort dendert in de richting van een oorlog met de Verenigde Staten. Rusland geeft Zuid Mantsjoerije op; en Japan, haar macht niet uitgedaagd, bezet Korea. De wereld balanceert, en trilt als één van Ellen White's symbolische ijsbergen; één deel ervan begint net als een kleine lawine ijs naar beneden te rollen, langzaam de andere kant op, een soort van sneeuwbaaleffect.

In Rusland wakkert Lenin het eerste vuur van het opkomend communisme aan. In Azië slaat de balans van de macht over naar een krachtig zelf-verzekerd Japan. Nu komen gebeurtenissen in beweging die niet zullen ophouden totdat oorlog en revolutie een groot deel van de wereld, een tijd lang voor openlijke evangelisatie zal afsluiten.

Het is duidelijk dat generaal Lucifer nu persoonlijk het bevel over de zich ontwikkelende aanval tegen God's werk heeft overgenomen. Niets anders kan de virtuositeit verklaren van de eerstvolgende aanval.

Een principe in de oorlogvoering is dat wanneer een vijand schade geleden heeft, men snel op dezelfde plaats moet toeslaan. In 1904 hebben Kellogg's ideeën de leerstelling van het Heiligdom aangevallen, en veel mensen verward achtergelaten. Als Lucifer denkt als een generaal, kan men verwachten dat het Heiligdom onder een tweede aanval komt te liggen.

Dat is ook precies het volgende dat hij doet, en deze methode werkt fascinerend.

Nogmaals kiest hij een vooraanstaand leider.

[101]

Evenals tevoren gebruikt hij daarvoor een Adventist.

Maar deze keer, alsof hij geen enkel aspect ongemoeid wil laten, kiest hij een welbekend predikant.

Verwijzingen:

84. Selected Messages Vol.3, p.412

85. Ellen G. White, brief 244, 1907, zie Ellen G. White Selected Messages (Washington D.C. Review and Herald Pub. Assn., 1938) vol.2, p. 352.

86. Special Testimonies, Series B, no.7, p.30.

87. Ellen G. White Manuscript 94, 1903.

88. Brief Ellen G. White aan Brs. Daniëls en Prescott en hun medewerkers, oktober 30, 1905, J.H.N. Tindall Collectie.

89. Idem.

90. Signs of the Times, 6 november 1884, Selected Messages vol.2, p.351.

91. Ellen G. White, brief 239, 1904.

92. Special Testimonies, Series B, no.6. p.41.

93. Selected Message, book 1 p.197.

94. Ellen G. White Manuscript 145, 1905.

95. Battle Creek Brieven, p. 128. Ook gevonden in J.H.N. Tindall collectie als een brief van Ellen G. White aan Brs. Daniëls en Prescott en hun medewerkers, 30 oktober 1903.

96. Voor een uitstekende discussie over het onderwerp, zie H. Lloyd Leno, "Music, How it Affects the Whole Man". Ministry, november 1973.

97. Zie Louis Torres, "What's wrong with Rock?" Insight report March, 1994.
(Gepubliceerd bij "Amazing Facts").
98. Selected Messages, Book II, p.35-37
99. Ellen G. White Manuscript 145, 1905.

[102]

Hoofdstuk 6

“God heeft u deze boodschap niet gegeven”

I

Albion Fox Ballenger was een geboren predikant, knap ondanks een overdadig groeiende snor en als hij sprak luisterden de mensen meestal. Er was nauwelijks een conferentie in Amerika waar hij niet een gezien spreker geweest was, en zijn boek *Kracht om te getuigen*, was alom bekend. Af en toe schreef hij poëzie, en innemend als hij was kon hij spreken met zo'n ontwapenende zachtheid, dat, om hem niet te geloven u het gevoel kreeg dat u uw eigen zintuigen moest betwijfelen.

Dat werd spoedig het probleem. Ballenger had zo'n charisma dat hij onnadenkende mensen kon opzweepen zodat ze zonder na te denken conclusies trokken.

Op 16 maart 1905, schreef Br. Daniëlls van de Generale Conferentie aan Br. W C. White die toen in Californië was, over een verontrustend dilemma. Br. Ballenger die pas als evangelist en zendingsleider naar Engeland was gezonden, was begonnen vreemde dingen te spreken over het Heiligdom; ideeën die overeenkwamen met die Br. D.M. Canright achttien jaar eerder hadden genoodzaakt de kerk te verlaten. Het scheen dat Ballenger in de kerken van Ierland, Wales en Noord Engeland grote aanhang verkreeg en waar de man dan ook geweest was, waren de kerken nu in beroering. In Birmingham en andere

[103]

plaatsen, hadden de leidende broeders plotseling "grote moeilijkheden" met het onderwerp "het Heiligdom". (100) In Londen had Br. Eugene W. Farnsworth geprobeerd de zaak bij elkaar te houden en de arme man leek nu bijna buiten zichzelf, toen hij Daniëlls om hulp vroeg. In Daniëlls brief aan White citeerde hij Farnsworth's eigen woorden:

"Broeder Ballenger is in een geestestoestand geraakt die hem, naar het mij toeschijnt, totaal ongeschikt maakt de boodschap te prediken. Hij heeft de laatste tijd het onderwerp "Het Heiligdom" bestudeerd en hij komt tot de conclusie... dat toen Hij (Christus) ten hemel voer, Hij onmiddellijk het Heilige der heiligen binnenging en dat Zijn dienst sindsdien daar voortgaat. Hij neemt teksten als Hebr. 6:19 en vergelijkt die met vijf en twintig of dertig uitdrukkingen van gelijke strekking in het Oude Testament en hij beweert dan dat in al die gevallen de term "binnen het voorhangsel" het Heilige der heiligen wordt bedoeld...

"Hij ziet duidelijk in dat zijn inzicht niet in harmonie met de getuigenissen kan worden gebracht", zei Farnsworth, terwijl hij daaraan toevoegde dat er tussen Ballenger en Ellen White een "onverzoenlijk verschil" bestond, dat ook Ballenger zelf had opgemerkt. (101)

Het is de moeite waard even stil te staan om te begrijpen wat Ballenger eigenlijk zei. Hij beweerde dat Christus bij Zijn hemelvaart, direct naar het Heilige der heiligen van het hemels Heiligdom was gegaan, een zaak die voor sommige mensen vandaag de dag van weinig belang

zou kunnen zijn. Maar in zijn tijd, ging het alarm af in het hoofdkwartier van de kerk en wel om een heel speciale reden: dit inzicht leidde tot een conclusie, totaal in tegenstelling met het gevestigde Adventistisch geloof.

De pioniers, Ellen White inclusief, hielden vast aan het geloof dat Jezus na zijn hemelvaart het Heilige was binnengegaan, om daar een specifieke en noodzakelijke dienst te doen. Zij geloofden dat Hij in 1844 naar het Heilige der heiligen was gegaan om

[104]

het oordeel te beginnen. Door te beweren dat Jezus direct het Heilige der heiligen was binnengegaan, ging Ballenger totaal voorbij aan de dienst die Jezus te doen had in het Heilige en dus logischerwijs ook aan 1844, volgens zijn begrip gebeurde er dus *niets* in 1844. Christus kon onmogelijk toen zijn binnengegaan in het Heilige der heiligen, Hij was daar al die tijd al "geweest".

In een tijd dat termen als "Heilige" en "Heilige der heiligen" al vaak vervangen worden door termen als "fasen in het dienstwerk van Christus", is het toegestaan te vragen waarom het onderwerp van Christus' dienstwerk in het Heiligdom de kerkleiders van 1905 zo tot opwinding bracht. Zoals we in dit hoofdstuk zullen zien is dat, omdat de hele zaak geen toevalligheid is. Het is diepgaand.

Ellen White en de andere pioniers van de kerk, geloofden dat het hemels Heiligdom precies dat was wat de *Bijbel* zei dat het was, een werkelijke plaats met drie onderscheiden structuren: een voorhof, een Heilige en een Heilige der heiligen. Zoals we dadelijk zullen zien, *betekent* ieder van deze Heiligdomsafdelingen iets. Zij illustreren het hele Verlossingsplan; laat er één weg en de hele duidelijkheid van de Adventboodschap valt weg.

De voorhof beeldt berouw en belijdenis van zonde uit. Het Heilige voegt hieraan toe de dienst van heiliging door Christus, waar Gods volk Zijn toebedeelde gerechtigheid ontvangt, met alle gedragsveranderingen die dat inhoudt. Zijn dienst in het Heilige is daarom een vitaal onderdeel, om Zijn volk voor het oordeel toe te bereiden. Het Heilige der heiligen openbaart het oordeel zelf, waarin de levens van degenen die aanspraak maken op de verlossing, worden vergeleken met de norm van Gods wet. Zodoende illustreert het Heiligdom een proces waardoor iedere gelovige, in elke eeuw, heen moet gaan. Laat één element van het geheel weg en alles valt in elkaar.

[105]

Zoals alle goddelijke illustraties, is ook deze van een treffende duidelijkheid. Binnen de Heiligdomswaarheid is één punt zo helder, dat men zich afvraagt hoe iemand die geestelijk volwaardig is dat zou kunnen missen. Als het Heilige der heiligen het oordeel voorstelt en als het werk van Christus in het Heilige zijn *voorbereiding* van ons voor dat oordeel uitbeeldt, dan zou toch niemand die bij zijn volle verstand is, het dienstwerk in het Heilige als onbetekenend kunnen afdoen. Laat dit eruit en dat betekent dat men alleen tegenover het oordeel komt te staan. Daar alleen tegenover wensen te staan, dan moet men wel van zijn zinnen beroofd zijn. Toch was dat het effect van Ballenger's prediking in 1905.

Dus iedere afdeling van het Heiligdom, zowel het hemelse als het aardse, *betekent* iets. Elk daarvan betekent een volgende stap in de richting van de ontmoeting met God.

Eén ervan weglaten, negeren of vriendelijk terzijde schuiven met wat passende woorden volgens de algemene opvatting, en een hele generatie staat zonder de noodzakelijke voorbereiding voor de gebeurtenissen van de eindtijd. En in 1905 stonden weldenkende Adventisten nog dicht genoeg bij de wortels van het Adventisme om dat te erkennen.

Zeker Eugene Farnsworth kon het inzien. Hij was in hartje winter gedoopt in Washington, New Hampshire, in een gat dat in meer dan een halve meter dik ijs was uitgehakt en het was niet zijn bedoeling in verwarring te raken over iets dat zo fundamenteel was als het

Heiligdom. Ook Daniëls niet. Nadat hij de brief van Farnsworth had overdacht, schreef hij naar Br. White, en vroeg zich daarin af hoe de kerk dit probleem dat door Ballenger was opgeworpen, zou behandelen. "Ik zal blij zijn als ik hem uit Groot Brittannië wegstrijk", peinsde hij "maar wat wij hier met hem kunnen doen kan ik op het ogenblik niet zeggen... het lijkt me vreemd dat een man die zijn leven lang in deze boodschap heeft gestaan, om een dergelijke zaak zou

[106]

kunnen worden afgezet. Het Heiligdom is de steunpilaar van deze hele beweging, *als men die weghaalt valt alles in elkaar.*

"Kent u deze broeder en kunt u raad geven?"

Inderdaad kende Br. White Albion Fox Ballenger en ook Ellen White kende hem. Dit was niet de eerste keer dat Ballenger ongelukkig bezig was te knoeien met grondbeginselen van het Adventistisch geloof. Toen hij enkele jaren voordien werkzaam was als assistent-redacteur van de kerk voor het tijdschrift inzage geloofsvrijheid, had hij het idee gekregen dat de kerk zich aantrekkelijker zou moeten voordoen, door minder de nadruk te leggen op de leerstellingen die haar van andere onderscheidde. Het had een goede reden dat Zr. White zich de jong uitzijnde man met zijn grote snor nog levendig herinnerde. Zijn slechte idee was de oorzaak van één van de meest indrukwekkende visioenen die zij ooit gehad had. Dit visioen ging de Advent- geschiedenis in als het 'Salamanca visioen'.

In november 1890, had Ellen White de vergadering van de staat Pennsylvanië bijgewoond in Salamanca, New York, net over de staatsgrens. Het weer was heel slecht, de koude regen werd sneeuw en op reis vatte zij kou. In Salamanca verslechterde haar toestand zodanig dat iedereen, ook zijzelf, dacht dat zij naar huis zou moeten terugkeren om te herstellen. "Ziek, vermoeid en nerveus" knielde zij uiteindelijk op een nacht neer om te bidden, terwijl ze heimelijk bang was dat ze niet de kracht zou hebben weer op te staan. "Ik had nog geen woord gezegd", vertelde zij later, "toen de hele kamer gevuld scheen met een zacht zilver licht, en mijn pijn en ontmoediging waren weggenomen". (103) Toen werd zij in een visioen opgenomen, waarin zij verontrustende details zag van een fout die binnenkort door enkele kerkleiders gemaakt zou worden. Er werd namelijk voorgesteld dat enkele van de kenmerkende dingen van het Adventistisch geloof zouden worden weggelaten uit het tijdschrift van de kerk inzake geloofsvrijheid, om daardoor de bijval van niet Adventistische lezers te verkrijgen.

[107]

Dat was het echter niet alleen waarom deze ervaring zo opmerkelijk was. Het bijzondere van het Salamanca visioen was niet de inhoud, maar de manier waarop het gegeven werd. In de daarop volgende maanden, probeerde zij meermalen het visioen in het openbaar te herhalen, maar iedere keer dat zij het in haar boodschap wilde meenemen, was het voor haar onmogelijk zich de details te herinneren. Voor de luisteraars was dit een vreemde ervaring waardoor zij zich zouden kunnen afvragen, of er werkelijk wel een visioen was geweest waarnaar zij had kunnen verwijzen. Maar voor de historicus (en voor de advocaat die op zoek was naar overtuigend bewijs), was deze gebeurtenis een goudmijn, want terwijl zij bezig was zonder succes dit visioen te omschrijven, bevestigde zij in een openbaar verslag dat zij echt een visioen *had gehad*, al maanden vóór de gebeurtenis plaatsvond die de nauwkeurige beschrijving zou invullen.

Het bezoek aan Salamanca vond plaats in 1890. Vier maanden gingen voorbij, en goed gezond maakte Ellen White haar tournee langs de conferentie-vergaderingen af, terwijl ze nog pauzeerde om de prachtige Luray Spelonken in Virginia te bezoeken. In maart daarna was zij terug in Battle Creek en woonde een voorjaars-vergadering van de Generale Conferentie bij.

Laat op de Sabbatmiddag vroeg Br. Olsen haar of ze van plan was de predikantenvergadering 's zondagsmorgens vroeg ook te bezoeken. Omdat zij zich moe voelde antwoordde ze dat ze de vergadering maar aan hem zou overlaten.

Die zaterdagavond, terwijl Ellen White in haar kamer uitrustte, ging een groep kerkleiders naar het uitgevershuis, gingen het privé kantoor van de directeur binnen, en sloten de deur achter zich voor een besloten vergadering. Een van de aanwezigen was Albion Fox Ballenger, de knappe ambitieuze dertig-jarige secretaris van het Nationale Genootschap voor Godsdienst Vrijheid.

Achter de gesloten deuren van het kantoor van Clement Eldridge, begonnen de mannen een idee te overwegen dat door

[108]

Ballenger werd ondersteund. Destijds publiceerde de kerk een tijdschrift inzake godsdienstvrijheid dat getiteld was *American Sentinel* (Amerikaanse Schildwacht). Waarom zouden ze het blad niet wat populairder maken door *Zevende-dags Adventistisch* uit de kop weg te laten? Waarom zouden ze nog niet een stap verder gaan en alle kenmerkende leerstellingen, zoals bijvoorbeeld de Sabbat, eruit weg te laten? Door het te doen voorkomen alsof het tijdschrift niet kerkelijk gebonden was, "zouden de grote mannen van de wereld zich abonneren." De gezichten in de kring van mannen klaarden op van enthousiasme. De groep "begon een politiek plan samen te stellen om van de *Sentinel* een succes te maken". (104)

Zonder dat Ellen White het wist waren deze mannen bij elkaar gekomen. Op die vreemde avond gebeurde nu iets waar zij geen weet van hadden. Om ongeveer 3 uur werd Ellen White gewekt zoals zij later vertelde, door een engel, die haar opdroeg om die morgen de predikanten-vergadering, met een zeer speciaal doel bij te wonen: *zij moet het Salamanca visioen openbaar maken*.

Nooit tevoren was zij in staat geweest de details daarvan in het openbaar te beschrijven. Deze keer zou ze die echter levendig beschrijven, want het visioen dat haar zo lang geleden al gegeven was in Salamanca, bleek in bijzonderheden de gebeurtenissen van de vergadering, die de avond tevoren gehouden was in het kantoor van Eldridge, te onthullen.

De volgende morgen om 5.30 uur vergaderden de predikanten en medewerkers, waaronder Ballenger en zijn landgenoten. Niet denkend Ellen White te zullen zien, waren zij de vergadering begonnen, toen zij plotseling binnenschreed met een bundel manuscripten onder haar arm. "Waarom Zr. White?", riep Br. Olsen uit, "hebt u een boodschap voor ons?" (105)

"Dat heb ik zeker", antwoordde zij. "Toen ik in Salamanca was toonde de Heere mij een vergadering te Battle Creek". (106) Dan beschrijft zij bijzonder nauwgezet de ideeën waarover de voor-

[109]

gaande avond gediscussieerd is, tezamen met de houding van hen die aanwezig geweest waren.

In modern taalgebruik kwam Albion Fox Ballenger los. In tranen en "diep getroffen" ging hij staan en zei: "Ik was in die raadsvergadering die tot gisteravond laat voortging, en Zr. White heeft het nauwkeurig beschreven. Dezelfde woorden die zij zegt dat ze heeft horen spreken, werden gisteravond gesproken. Ik stond aan de verkeerde kant van de zaak..." (107)

Op dat moment nam het drama een andere wending. Kennelijk had Ellen White tot op dat moment zelf niet geweten dat de vergadering die zij in visioen had gezien, pas de avond tevoren had plaats gehad. Toen Ballenger dat feit onthulde, keek ze hem stomverbaasd aan. Eén van de aanwezigen vertelde later, "ik zal nooit de onthutste uitdrukking op het gezicht van die lieve vrouw vergeten toen ze naar Br. Ballenger keek en uitriep: "Gisteravond!"

Ballenger was niet de enige die de nauwgezetheid van haar beschouwing bevestigde. Ook

Eldridge stond op. "Ik was in die vergadering... Als ik een beschrijving had gegeven van wat had plaatsgevonden en de persoonlijke houding van hen in die kamer, had ik het nooit zo nauwkeurig en juist kunnen doen als Zr. White het gedaan heeft... Ik beken dat ik fout was". (109)

Gebeurtenissen als deze helpen te verklaren waarom zoveel mensen haar als een profeet van de Heere hebben aangenomen. Spijtig genoeg lieten ze dikwijls na haar raad op te volgen (een dwaling die wij zonderling zouden kunnen noemen als wij niet vaak dezelfde fout maakten), maar zij die ervaringen meemaakten zoals de vergadering in Battle Creek, hadden teveel van het bovennatuurlijke gezien om haar niet te geloven en voelden zich daarbij werkelijk op hun gemak.

Er was eens een Assyrische koning aan wie verteld werd (waarschijnlijk door generaal Naäman, die persoonlijk wel reden had dat te geloven) dat er in Israël een profeet was die

[110]

oorlogs-beraadslagingen kon onthullen die gehouden werden in de privé-vertrekken van de koning. In 1905 was er in Israël ook een profeet. Herhaalde bovennatuurlijke gebeurtenissen toonden aan dat God waakte over het welzijn van Zijn werk, met een intense persoonlijke zorg, maar al te vaak werd echter Zijn raad spoedig vergeten. Tijdens een moment van klaarblijkelijk goddelijke tussenkomst, had Ballenger onder tranen beleden dat hij verkeerd was... Veertien jaar later, dreef hij opnieuw weg van een boodschap die hij eens als waarheid had erkend, en deze keer zou hij te ver wegdrijven om nog terug te keren.

II

De klip waarop Albion Ballenger nu schipbreuk ging lijden, was groter dan alleen de zaak van het Heiligdom. Hiermee verbonden was nog een andere kwestie; had de Heere door Ellen White gesproken? Als dat zo was, kon dan de Geest der Profetie als gezaghebbende bron worden genomen als leerstellige zaken werden besproken?

Iemand die voor de kerk werkte kon nu, voor het voortbestaan van zijn baan, lippendienst aan haar bewijzen als een "fijne christelijke vrouw", wier geschriften "werkelijk een zegen zijn geweest", terwijl hij in het geheim zich het recht voorbeheld in een leerstellige zaak te beslissen of zij wel iets meer was dan gewoon een godsdienstige schrijfster. Onvermijdelijk zou zo'n voorbehoud op de preekstoel duidelijk worden, omdat geen predikant met overtuiging zou kunnen spreken als hij in zijn hart daarover onzekerheid koesterde. Wanneer dat gebeurde stond het Adventisme tegenover een identiteitscrisis. Openbaring 12:17 in verbinding met Openbaring 19:10 zei duidelijk dat Gods laatste gemeente gezegend zou worden met de gave der profetie. Maar als de Geest der Profetie zo onvolledig zou zijn dat die zelfs geen leerstellig gezag zou hebben, kon het

[111]

Adventisme er dan werkelijk wel aanspraak op maken Openbaring 12:17 te vervullen?

Voor Ballenger, die door heel Engeland gemeenten in verwarring bracht inzake de Heiligdomswaarheid, doemde dit op als een onderwerp waar hij niet langer onderuit kon, want niets in de geschriften van Ellen White was duidelijker dan haar standpunt over het Heiligdom.

"De tekst van Daniël 8:14: *"Tot tweeduizend driehonderd avonden en morgens; dan zal het Heiligdom gereinigd worden"* (KJ), was zowel de grondslag als de belangrijkste pijler van het Adventisme". (110)

De dagelijkse dienst van de priester in de eerste afdeling van het Heiligdom "binnen het voorhangsel", dat de ingang vormde tot het Heilige en het Heilige scheidde van de voorhof,

stelt de dienst voor die Christus na Zijn hemelvaart op zich nam. De priester op aarde moest elke dag het bloed van het zondoffer voor God brengen. Dit deed hij ook met het reukwerk, dat met de gebeden van Israël opsteeg.

Zo pleitte Christus ook met Zijn bloed bij de Vader in het belang van de zondaren en bracht hij de gebeden van de berouwvolle gelovigen met het fijne reukwerk van Zijn gerechtigheid voor de Vader. Dit was de dienst in de eerste afdeling van het Heiligdom in de hemel". (111)

Taal kon het niet duidelijker uitdrukken. Als Ellen White de boodschapster was die zij zei te zijn, dan had Jezus al 1800 jaar een wezenlijke dienst in het Heilige vervuld. In 1844 was Hij "het Heilige der heiligen binnengegaan, om zijn verzoeningswerk af te sluiten voordat Hij terug zou komen." (112)

Dat vocht Ballenger nu aan met als resultaat, dat hij verdeelde gemeenten achter zich liet. Daarom is het belangrijk een vraag te stellen: had de Bijbel gelijk? Was er in de hemel een Heiligdom met twee afdelingen en was Christus het Heilige der heiligen daarvan in 1844 binnengegaan?

[112]

Onze speurtocht naar het antwoord zal ons brengen tot in de wortels van het Adventisme.

III

In het najaar van 1844 noemden meer dan honderd duizend mensen zich Adventist. Het was een groep mensen die voortgekomen was uit een verscheidenheid van kerkgenootschappen - Baptisten, Methodisten, Presbyterianen, Christelijke verbanden, en hun aandacht was getrokken door een tekst uit het boek Daniël: "Tot twee duizend driehonderd avonden en morgens, dan zal het Heiligdom gereinigd worden." (KJ)

Deze tekst uit Daniël 8:14, had al honderden jaren de interesse van ernstige Bijbelstudenten gehad. Al in de negende eeuw had een vooraanstaande rabbi genaamd Nahawendi geleerd dat "de 2300 dagen" van Daniël 8:14 in feite 2300 jaar profetische gebeurtenissen voorzegden. Velen waren in deze overtuiging gevolgd, waaronder de beroemde Engelse wetenschapper en Bijbelgeleerde Sir Isaac Newton. In de jaren rond 1840 verklaarde een professor Hebreeuws aan de Universiteit van New York openlijk dat hij ermee instemde dat de profetie van Daniël stond voor een periode van 2300 jaar, en dat deze periode spoedig zou eindigen. (113)

Al eeuwenlang dus, had een brede kring van Bijbelleraren gezegd dat de 2300 "dagen" van Daniël, in werkelijkheid 2300 jaren wereldgebeurtenissen voorzegden en de profetie bewees indrukwekkend nauwkeurig te zijn. Beginnend bij het bevel van een Perzische koning in 457 v.Chr. voorzegde de profetie van de 2300 jaren nauwkeurig, tot op het jaar, wanneer Christus Zijn aardse dienst zou aanvangen, tot het jaar dat Hij zou sterven. Beide gebeurtenissen vonden plaats op schema. De profetie kon dus door de geschiedenis worden bevestigd, en met rekenkundige zekerheid werd bewezen dat Jezus Christus gekomen was precies op het moment dat de Messias moest komen. (Mogelijk verklaart

[113]

dit waarom Perzische wijze mannen, die mogelijk toegang hadden tot de geschriften van Daniël, een nieuwe ster aan de westelijke hemel konden zien en duidelijk inzagen dat die de geboorte van de Messias aankondigde.)

Maar dat was nog niet alles. Vanaf het beginpunt in 457 v.Chr. reikte de periode van 2300 jaar, diep tot in de moderne tijd, eindigende in 1844. Tegen die tijd voorspelde Daniël 8:14, zou er iets plaatsvinden van wezenlijk belang: "Tot twee duizend en driehonderd avonden en morgens; dan zal het Heiligdom gereinigd worden." (KJ)

Toen 1844 naderde, trok deze tekst opnieuw de aandacht. Zo'n 2.500 predikanten in de hele

wereld, geloofden abusievelijk dat de exacte tijd van Jezus tweede komst hier voorzegd werd. Hun fout was niet dat zij verwachtten dat er in 1844 iets zou gebeuren. De profetie van de 2300 jaren op zichzelf was al nauwkeurig bevestigd en een eenvoudige rekensom toonde aan dat het hoogtepunt in 1844 moest vallen. Hun fout lag er meer in dat zij naar de verkeerde gebeurtenis uitkeken, en zij maakten die fout omdat in 1844 geen mens op deze aarde enig begrip had van de betekenis van het hemels Heiligdom.

William Miller, de drijvende kracht achter de Adventbeweging, had de profetieën van Daniël verscheidene jaren bestudeerd. Er zijn vandaag de dag maar weinig mensen die het zich realiseren, maar in feite overwoog Miller de mogelijkheid dat het Heiligdom, waarnaar in Daniël 8:14 verwezen werd, misschien het Heiligdom in de hemel was. Maar hij schoof het idee terzijde en de manier waarop hij tot zijn uiteindelijke conclusie kwam is het waard om even tijd voor te nemen, omdat het een fout inhield die wijzelf onopzettelijk zouden kunnen herhalen. Zelfs theologen die gepromoveerd waren hebben dit gedaan.

Met zijn basisconclusie kwam Miller in moeilijkheden en dat kwam zo:
 "Daniël 8:14 voorzegt de reiniging van het Heiligdom".

[114]

"Maar God zondigt niet, dus hoeft er in de hemel niets te worden gereinigd."

"Daarom kon het Heiligdom van Daniël 8:14 onmogelijk in de hemel zijn".

Met andere woorden, de fout die William Miller maakte was niet het vaststellen van de tijd voor de wederkomst. Hoe spectaculair die fout ook was, het was in werkelijkheid een symptoom van iets dat veel dieper lag. *Miller maakte de fout omdat hij concludeerde dat het hemelse Heiligdom nooit gereinigd zou behoeven te worden.*

Door het maken van deze fout ontstond een tweede. Als het Heiligdom, zoals beschreven in Daniël 8:14, niet in de hemel was, dan moest het wel deze aarde zijn die 'gereinigd' zou worden bij de komst van Christus. Dat was een veelvoorkomende fout die door vele christenen werd gemaakt in Miller's tijd. Hij heeft de fout niet ontdekt, hij bleef in gebreke die te herstellen. *Hij bleef in gebreke omdat hij het hemels Heiligdom niet begreep.*

Als resultaat hiervan verwachtten meer dan honderd duizend mensen Jezus te zullen zien op 22 oktober 1844, en werden teleurgesteld.

"Dan zal het Heiligdom gereinigd worden." (KJ) Om de Adventboodschap weer op koers te krijgen, zou Gods volk moeten ontdekken waarom het nodig was dat zelfs de tempel in de hemel reiniging behoefde, en als zij dat deden, zou er een deur geopend zijn naar iets van de diepste Godskennis in het hele christelijke geloof.

Op de ochtend na de teleurstelling, was er nog slechts een handvol Adventisten over. Onder hen was iemand uit de staat New York die Hiram Edson heette, hij woonde op een kleine boerderij bij het Erie Kanaal. In zijn huis was een armzalig groepje mensen bijeen, verbijsterd door de teleurstelling, maar toch trachtend vast te houden aan hun geloof. Edson zelf zou later toegeven dat hij oog in oog was komen te staan met de vraag: "Is er geen God?"

[115]

In dat ontmoedigende uur had hij één ding om trouw aan te blijven en dat was de Bijbelprofetie. De profetie van de 2300 jaren kon zelfs na de teleurstelling niet terzijde worden geschoven; men kan toch iets dat met succes tot op het jaar nauwkeurig de eerste komst van Jezus had voorspeld zo maar niet wegdoen? Dus bleef Edson maar één keus over; als de profetie dan nog steeds van kracht was, dan was de teleurstelling van gisteren ook het gevolg van hun eigen fout.

Maar waar hadden zij een fout gemaakt?

Voor de kleine groep die met hem vergaderd was had hij een degelijk advies: waarom zouden ze hier niet over bidden en de Heere vragen hen beter begrip te geven? Zij trokken

zich terug in de lege graanschuur, - leeg omdat hij, in afwachting van de wederkomst zijn oogst dat jaar niet binnen had gebracht, en daar baden zij totdat zij de overtuiging voelden dat het antwoord op hun gebed onderweg was. Voor Edson was dat genoeg. Zodra hij ervan overtuigd was dat het antwoord zou komen, stelde hij voor nabijgelegen Adventisten te gaan bezoeken en hen met dit nieuws te bemoedigen.

Op 23 oktober 1844 was er één plaats waar geen Adventist wilde zijn en dat was op de openbare weg. Buiten was het vol mensen die enorm opgelucht waren dat zij de Heere, waarover zij iedere zondag zongen, niet hoefden te zien en iedere keer dat er een Adventist in het zicht kwam kon men hun gespot horen. Weinig Adventisten wilden zo spitsroeden lopen en Edson was daarop geen uitzondering. Om van de weg af te blijven liepen hij en een vriend over zijn bouwland en daar, in het ritselend bruin gebladerte van zijn herfstachtig korenveld, voelde hij plotseling dat zijn geest getrokken werd naar een tekst in Daniël.

Het Adventisme was geboren uit Daniël 8:14. *Zevende-dags Adventisme* stond op het punt geboren te worden uit de tekst die in Hiram Edson's geest opkwam.

[116]

Door de jaren heen hebben mensen die kritiek hadden op de Adventistische theologie gespot met de uitleg van Hiram Edson. Spottend noemden zij het de 'korenveld-theologie'. Laten we eens kijken naar die tekst en zien of die werkelijk deze term verdient.

"Dit zag ik, totdat er tronen gezet werden, en de Oude van dagen Zich zette, Wiens kleed wit was als de sneeuw, en het haar Zijns hoofd als zuivere wol; Zijn troon was als vuurvonken, deszelfs raderen een brandend vuur."

Dat schouwspel dat staat opgetekend in Daniël 7:9, beschrijft een blik in het hart van de hemel. Het beschrijft de 'Oude van dagen', niemand anders dan God de Vader, gezeten op een troon gloeiend als een brandend vuur. Rondom Hem zijn myriaden wezens, glanzend en stralend door de heerlijkheid van de hemel. De ziener Johannes beschrijft een ontzagwekkende vergaderplaats, een uitgestrektheid geplaveid met kristal, zo groot dat het een oceaan lijkt en ook dat glanst als vuur. Is dit 'korenveld-theologie'. Als men dat beweert, dan moet men wel een verschrikkelijk hoge dunk van zichzelf hebben.

Dat is de tekst die door Edson's brein flitste op die herfstmorgen net buiten die ongewone kanaalstad Port Gibson, New York. Hier wordt God de Vader getoond op Zijn troon, maar het toont ook iets dat zou kunnen verklaren wat er op 22 oktober 1844 gebeurde. Aan die troon is iets heel ongewoons. *Daniël 7:9 spreekt over vurige raderen of wielen daaraan.*

Waarom?

Waarom zou de troon van God wielen hebben?

Op gevaar af het waarschijnlijke teveel nadruk te geven, er is maar één reden waarom ergens wielen aan gemaakt worden: om ergens heen te gaan!

Op dit punt kan de Bijbelgeleerde die zo vol van zichzelf is, ons met een zelfgenoegzaam glimlachje vertellen dat dergelijke

[117]

taal Bijbelse beeldspraak is en dat we dit alles niet te letterlijk kunnen nemen. Waarop de Bijbelstuderende leek weer kan zeggen: "O ja? Wat moet ik dan niet letterlijk nemen, de hemel? God? Gods troon? Of alleen de *wielen* aan die troon maar? Wat geloof ik en wat schuif ik als beeldspraak terzijde?"

Terwijl hij die vraag overdenkt heeft de Bijbelgeleerde nog een probleem; het Aramese woord voor *raderen of wielen* dat in Daniël 7:9 is gebruikt is *Galgal*. Dat betekent precies wat het bedoelt: (letterlijk) 'wielen'. (De nieuwe King James vertaling, net als andere moderne

vertalingen, spreekt niet eens over 'zijn wielen' zoals de King James vertaling, maar van 'wielen daarvan', hetgeen nog duidelijker maakt dat die wielen tot de troon behoren).

De betekenis zou duidelijk moeten zijn; de hemel probeert ons iets te vertellen in zulke duidelijke menselijke woorden, dat wij die niet verkeerd kunnen begrijpen. In dit tafereel in het boek Daniël gaat God de Vader ergens heen.

Waarheen?

Waarom?

Daniël 7:10 geeft het antwoord: "Een vurige rivier vloeide, en ging van voor Hem uit, duizendmaal duizenden dienden Hem, en tien duizendmaal tien duizenden stonden voor Hem; *het gericht zette zich, en de boeken werden geopend.*"

Voor ieder die ooit vergelijkbare wet-systemen heeft bestudeerd, is deze omgeving onmiskenbaar. In het oude Engeland zaten zij die zitting hadden in het hooggerechtshof soms niet op stoelen of banken. In plaats daarvan zaten zij op de grote met wol gevulde zakken, die op zijn plaats gezet waren voordat het gerecht zitting nam. Iets van gelijke aard had plaats in de oude Hebreeuwse jurisprudentie; (rechtspraak) de 71 leden van het Sanhedrin zaten, als zij als rechters dienst deden, met gekruiste benen op grote kussens die voor hen waren "opgesteld" op de vloer in een halve cirkel.

[118]

Nu ziet Daniël rechterlijke "tronen" die "gezet" zijn. De verslagen komen de rechtszaal binnen. Miljoenen heilige wezens wachten om aan de eisen van het gerecht te voldoen, formeel opgesteld. *"Het gericht zette zich, en de boeken werden geopend."* Voor iedere rechtsgeleerde die ooit een rechtszaak heeft gedaan is ook dit beeld overduidelijk; hier zal een rechtszitting plaatsvinden.

De conclusie is onontkoombaar. Daniël 7:9,10 - de tekst dus die Hiram Edson in gedachten kwam op 23 oktober 1844 - beschrijft de omlijsting voor het oordeel.

Maar iets aan dit hof is niet compleet, en een rechtsgeleerde die deze rechtszaal overziet zal dat ogenblikkelijk opvallen. *Er mist iemand.*

God de Vader is daar, luisterrijk in verblindend licht. Ontelbare engelen staan gereed. Andere beampten zijn aanwezig. (Openbaringen beschrijft 24 oudsten rond de troon van God gezeten). De verslagen zijn geopend. *Maar er is geen rechter aanwezig.*

Johannes 5:22 maakt duidelijk: "Want ook de Vader oordeelt niemand, maar heeft al het oordeel aan de Zoon gegeven". Handelingen 17:31 zegt: "Omdat Hij een dag heeft bepaald, waarop Hij de aardbodem rechtvaardig zal oordelen door een Man, die Hij aangewezen heeft," dezelfde Man die God uit "de doden heeft opgewekt". De Vader is in dit proces niet de rechter. Jezus is rechter.

En in Daniël 7:10 is Jezus nog niet aangekomen.

Hij komt drie verzen later in Daniël 7:13: "Verder zag ik in de nachtgezichten en ziet, er kwam Een met de wolken des hemels, als eens mensen zoon, en Hij kwam tot de Oude van dagen, en zij deden Hem voor Denzelven naderen."

"En zij deden Hem voor Denzelven naderen." Jezus werd in de tegenwoordigheid van de Vader gebracht door een stoet van begeleidende engelen. In overduidelijke termen, toont Daniël Jezus, Zich in de hemel van de ene plaats naar de andere voortbewegend, met het specifieke doel het oordeel te beginnen!

[119]

Dat is de waarheid die Edson begon in te zien op die herfstdag op het akkerland in west New York.

Hoewel onjuist, hadden de Millerieten in vreugdevolle afwachting gedacht dat Daniël 7:13, Jezus' komst op de wolken naar de aarde toe beschreef.

Plotseling realiseerde Edson zich wat de fout was. Op 22 oktober *was* Jezus ook ergens heen gegaan, maar Zijn bestemming was niet de aarde geweest; het was een zeer speciale plaats in de hemel. Bijna kan men Edson horen uitroepen: "*Daarom* is Jezus gisteren niet gekomen!"

IV

Het paste alles in elkaar. Het geopende boek. Het getuigenis van de begeleidende engel, God de Vader, in koninklijke pracht binnengaand in de onmetelijke hemelse rechtszaal. De Zoon, begeleid door een wolk van hemelse wezens, binnenkomend om als rechter te zetelen. Hier was iets gebeurd dat herinnerde aan een gebeurtenis in Israël.

"En dit zal voor u tot een eeuwige inzetting zijn: gij zult in de zevende maand, op den tienden der maand, uw zielen verootmoedigen, en geen werk doen... Want op dien dag zal hij voor u verzoening doen, om u te reinigen: van al uw zonden zult gij voor het aangezicht des HEEREN gereinigd worden".

In overeenstemming met Leviticus 16:29, was Israël's hogepriester eenmaal per jaar binnengegaan in het Heilige der heiligen voor een speciale dienst, om Gods Heiligdom te reinigen van beleden en vergeven zonden - zonden die door het geloof waren overgegaan op het Lam Gods. Zoals we in het kort zien, hadden de zonden zich in het Heiligdom opgestapeld omdat God Zelf, in de persoon van de Messias, onze zonden droeg. Voor Israël was de Grote Verzoendag een levendige illustratie geweest van iets waarover door christenen zelden was nagedacht; zonde verdwijnt niet op mysterieuze wijze op het moment van

[120]

vergeving; de gevolgen ervan leven voort, en iemand moet die last dragen, iemand met een hoofdletter "I", want die iemand is Jezus.

Om die reden was de Grote Verzoendag in Israël een plechtige gebeurtenis. Het laat zien dat zonde niet een toevalligheid is, iets waaraan zorgeloos is toegegeven omdat vergeving toch voorhanden is. Elke zonde deed pijn. Het deed de persoon die kwaad was aangedaan pijn, en het deed opnieuw pijn als een klein dier met wijd open ogen stierf onder iemands handen, alleen om de komende Verlosser te verbeelden, en het deed het allermeest pijn op een plek die Golgotha genoemd werd, waar de Zoon van God de zonden van de mens zou dragen tot aan het einde toe. Dit alles kwam op de Grote Verzoendag in een duidelijk licht te staan, en dus was die dag een dag van intens zelfonderzoek, het doorzoeken van het eigen hart, om te zien of alles met God in het reine was. Zij die dit nalieten werden uit Israël verbannen.

Zodoende was de Grote Verzoendag meer dan alleen een tijd van reiniging; het was ook een oordeelsdag. Voor hen die gereinigd wilden worden, was het dat ook. Symbolisch werden de zonden van Israël uit het Heiligdom verwijderd en geplaatst op de kop van de bok die satan vertegenwoordigde, een duidelijke illustratie dat satan aan het eind van de tijd zelf de vergeven zonden van alle verlost, de eeuwige vernietiging in zou dragen. (115) Maar zij die nalieten deel te hebben aan berouw en zelfonderzoek, werden uit Israël verbannen. Zij hadden ervoor gekozen aan de zonde vast te houden, terwijl zij gereinigd hadden kunnen worden en nu werden zij van het volk van God afgescheiden.

Oordeel. Het beeld kon niet helderder en de engel die Daniël bezocht kon het niet duidelijker gemaakt hebben: "*Dan zal het Heiligdom gereinigd worden.*" (KJ) De Grote Verzoendag van Israël *illustreerde* iets. Aan het einde van de 2300 jaren zou Jezus doen wat de hogepriester van Israël al zo lang symbolisch

[121]

had voorgedaan. Hij zou het Heilige der heiligen binnen gaan voor een laatste verzoeningsdaad, het reinigen van de verslagen van allen die deelgenomen hadden aan een

eerlijk onderzoek van hun eigen zielen. De hemel zou zijn zegel plaatsen op de verlost en zij die ervoor hadden gekozen aan de zonde vast te houden, zouden voor altijd van Gods volk worden afgescheiden.

Dit was de hemelse Grote Verzoendag. Het was ook een oordeelsdag en Jezus zou als rechter dienstdoen.

Dat is de waarheid die in de daaropvolgende maanden systematisch zou worden ontdekt door de stichters van het Zevende-dags Adventisme, en die enthousiast werd beaamd door Ellen G. White. Wanneer de grote strijd zijn einde zou naderen, zou zelfs Gods Heiligdom gereinigd moeten worden van de opgestapelde zonden die door Jezus, voor de verlost, gedragen waren.

Misschien, meer dan iets anders, zou dit inzicht kwade reacties oproepen bij mensen buiten (en soms ook binnen) het Adventisme, en daarom is het noodzakelijk een vraag te beantwoorden: waarom is het nodig om in een zondeloze hemel iets te reinigen?

V

Is het noodzakelijk dat het hemels Heiligdom gereinigd wordt? Soms is het zo dat een vraag het beste beantwoord wordt door het stellen van een andere vraag. Om vast te stellen of de reiniging van het Heiligdom Bijbels en logisch is, moeten we de volgende vraag stellen: wat gebeurt er met de zonde als die vergeven is?

Stel die vraag aan bijna iedere christen en waarschijnlijk krijgt u één of andere variant op dit antwoord:

"Die is weg, is verdwenen. Op het moment van vergeving bestaat die niet meer". Maar is het werkelijk zo eenvoudig?

[122]

Eens vertegenwoordigde ik een cliënt, die meestal een model burger was, het soort man die men als buurman zou willen hebben. Maar op zekere avond kreeg ik een telefoontje dat hij in de moeilijkste momenten van zijn leven verkeerde. Nadat hij te lang na het borreluurtje aan de bar was blijven hangen, had hij de fout gemaakt te proberen toch naar huis te rijden. Onderweg was hij de middenstreep overgegaan en had frontaal een auto aangereden. Dat was al erg genoeg; maar in de andere auto was ook nog een dodelijk slachtoffer gevallen.

Met andere woorden, dit was niet één van die dagelijkse aanrijdingen die gebeuren, een overtreding van verkeersreglement art. nr. zoveel. Dit was meer dan rijden onder invloed, dit was doodslag door middel van een voertuig. Als de jury kwaad genoeg zou willen, zouden ze kunnen besluiten dat dit moord was.

Laten we nu de vraag stellen die ons kan helpen te begrijpen wat er met vergeven zonden gebeurt. Stel u voor dat mijn cliënt bijkomt in zijn bewaakte ziekenhuisbed, zich realiseert wat hij gedaan heeft en dan de woorden zegt die een mens zo dikwijls ontvallen als hij een catastrofale fout gemaakt heeft: "Oh God, het spijt me zo". Stel u voor dat hij het *meent*. Stel u voor dat hij verlossing vraagt in de naam van Jezus. Kan mijn cliënt vergeven worden?

Natuurlijk kan dat. Als deze man na berouw niét gered kan worden is Golgotha toch niet die grootse plek waarvoor ik het hield.

Maar verdwijnt zijn zonde op het moment van vergeving op mysterieuze wijze? Ergens in Zuid-Californië moet die morgen een begrafenis worden verzorgd en een moeder moet aan haar kinderen uitleggen waarom papa *nooit* meer thuis komt. Betekent de vergeving van mijn cliënt dat de begrafenis niet hoeft plaats te vinden?

In de echte wereld, waar echte mensen wonen, gaat zonde maar niet zo gemakkelijk weg, zelfs niet als de zonde zelf

[123]

vergeven is. De gevolgen leven voort. Soms eeuwen lang. Soms duizenden jaren lang.

In de morgen van de menselijke geschiedenis, maakte Abraham een klassieke fout, een fout van het soort waartoe ook wij soms verleid worden om die te herhalen. Hij dacht dat God zijn belofte niet kon vervullen zonder een beetje menselijke hulp. Op voorstel van Sara nam hij de verantwoordelijkheid op zich te voorzien in de zoon die God hem had beloofd. Spoedig zag hij in dat dit een tragische fout was geweest. Bijna onmiddellijk bracht dit onenigheid in de familie. Al heel spoedig veroorzaakte het hem kwellende pijn toen hij de zoon die hij liefhad weg moest sturen, een onbarmhartige woestijn in. Ongetwijfeld speet het Abraham, maar de pijn bleef.

De pijn bleef - en bleef, in feite tot op de drempel van de wederkomst, laat in de 20e eeuw, waar de zonen van Abraham in het Midden-Oosten oorlogszuchtig over hun kanonnen naar elkaar staren.

Zonde *verdwijnt zo maar niet*, ook al is die vergeven. Als wij het leven van iemand anders verwonden, zetten wij een reeks omstandigheden in beweging, waarover we dikwijls de controle verliezen, en die omstandigheden kunnen net zo blijvend zijn als de tijd. Dit betekent dat men pas aan het eind van de tijd de gevolgen van een misdaad kan optellen.

Hetgeen op zijn beurt weer betekent, dat het oordeel onmogelijk voor het einde van de tijd kan plaatsvinden. Om rekening te kunnen houden met alle uiteindelijke gevolgen van de zonde, moet het oordeel de laatste gebeurtenis zijn voor de afsluiting van de genadetijd en de komst van Jezus.

Dit alles maakt duidelijk waarom de mensheid een Verlosser nodig heeft. Als de zonde gemakshalve niet verdampt omdat wij spijt hebben, dan kan onze 'vergeving' alleen maar komen als Iemand anders de zondelast voor ons heeft opgenomen. Iemand anders moest de last dragen tot het uiterste einde van de tijd, en dat was de dagelijkse les van de voorhof.

[124]

Als iemand in Israël zondigde, dan bracht hij een dier naar de deur van de voorhof van het Heiligdom. Daar moest hij persoonlijk het offer slachten. Dan sprenkelde de priester het bloed binnen de voorhof. Vergeven zonde werd symbolisch in de tegenwoordigheid van God neergelegd. *Zonde verdween niet; die werd door God Zelf gedragen!*

Dat is wat er op Golgotha gebeurde. Zonde verdween daar niet op mysterieuze wijze, die werd gedragen door het Lam Gods. In 1 Petrus 2:24 maakt de apostel duidelijk dat Jezus de zonde voor ons droeg: *"Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout; opdat wij, der zonden afgestorven zijnde, der gerechtigheid leven zouden: door Wiens striemen gij genezen zijt"*.

"Onze zonden *gedragen* heeft". Hij heeft ze op Golgotha niet vernietigd, hij heeft ze *gedragen* en de woordkeus van Petrus is veelbetekenend. Toen hij beschreef wat Jezus met onze zonde gedaan heeft, had hij het Griekse woord *appolumi* kunnen gebruiken, hetgeen betekent "vernietigen". Dit woord koos hij niet, maar in plaats daarvan gebruikte hij het Griekse woord *anapheroo* en dat betekent "dragen".

Het ontwerp van het Heiligdom is duidelijk. Zonde moet door Iemand gedragen worden, wij hebben een Zondendrager nodig. Zo wordt zelfs Gods Heiligdom door zonden vervuild.

Het Hebreeuwse Heiligdom illustreerde dit met fascinerende duidelijkheid. Eenmaal per jaar zag het Joodse volk de manier uitgebeeld waarop God uiteindelijk het universum van de last van opgestapelde zonden ontdoet. Zoals het oude Joodse Heiligdom, zo zal ook het Hemelse Heiligdom gereinigd worden en Daniël 8:14 voorzegde dat niet alleen, het voorspelde ook precies de *dag* waarop dit zou beginnen.

Alles wat God doet schijnt plaats te vinden in een groot kosmisch schema. Toen Israël Egypte verliet gebeurde dat "juist op de dag af" na vierhonderd en dertig jaar. (116) Toen Jezus

begon te prediken, kondigde Hij aan: *"De tijd is vervuld"*. (117) Toen Hij stierf, gebeurde dat op precies dezelfde dag als voorzegd

[125]

door de Heiligdomssymboliek, en Handelingen 17:31 maakte duidelijk dat hetzelfde zou gebeuren met het oordeel.

"Daarom dat Hij een dag gesteld heeft, op welken Hij den aardbodem rechtvaardiglijk zal oordelen, door een Man, Dien hij daartoe geordineerd heeft..."

Het oordeel zou beginnen op een specifieke dag, voorzegd door de profetie. Om die gebeurtenis aan te kondigen zou er een volk zijn dat aan de wereld zou bekendmaken: *"Vreest God, en geeft Hem heerlijkheid, want de ure Zijns oordeels is gekomen..."* (118) En met die boodschap zouden zij het beste nieuws uit het evangelie bekendmaken. Het oordeel dat begon in 1844, was niet bestemd om de verlorenen te veroordelen, dat zou later gedurende de duizend jaar gebeuren. *Dit oordeel was bestemd om de verlost van blaam te zuiveren.* 119

En in dit oordeel is Jezus niet alleen de rechter, Hij is de advocaat van de verdediging voor hen die de verlossing aanvaardden. Zoals we zullen zien verdedigt Hij een zaak zo briljant dat de zonden van de verlost niet alleen verdwijnen uit de hemelse verslagen - ze verdwijnen ook uit de herinnering!

VI

Johannes schreef in zijn eerste brief hoofdstuk 2:1: *"Mijn kinderkens, ik schrijf U deze dingen, opdat gij niet zondigt. En indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, den Rechtvaardige."*

Een Voorspraak. Hij verdedigt persoonlijk onze zaak. Maar Handelingen 17:31 maakt duidelijk dat hij ook de rechter is! Met andere woorden, in deze rechtszaak is onze rechter ook onze verdedigende advocaat!

In het moderne recht bestaat zoiets niet. Wij hebben rechters en wij hebben advocaten, maar het is één persoon nooit toegestaan in beide functies op te treden. In het oordeel dat echter in 1844

[126]

begon, wordt in onze zaak vonnis gewezen door hetzelfde Wezen Die ons *verdedigt*.

Dit leidt tot het beste nieuws uit het evangelie. Als Jezus in het laatste oordeel iemand verdedigt, doet Hij dat met zo'n vakbekwaamheid, dat de verslagen van iemands misdaden verdwijnen, **ja zelfs uit zijn herinnering!**

Door de hele geschiedenis heen, heeft vergeving altijd een bitterzoete smaak gehad. Natuurlijk, wij mogen volledig overtuigd zijn dat God ons heeft vergeven, maar we leven nog steeds met de herinnering aan onze fouten.

Petrus, verblind door een niet verwachte verleiding, verduisterde op een vroege vrijdagmorgen de hemel, door zijn Heere te vervloeken.

Hoewel hij vergeving had ontvangen, heeft hij tot aan zijn dood bitter spijt gehad dat hij zijn Heere in de steek had gelaten op het moment dat Die hem het hardst nodig had.

Dit is een soort ervaring die het hele menselijke geslacht wel kent. Allemaal hebben wij herinneringen waarvan wij wel wanhopig wensten dat ze er niet waren - zelfs nadat ze al vergeven zijn. Hier biedt het Adventisme wel bijzonder goed nieuws aan, dat direct voortkomt uit de leerstelling van het onderzoekend oordeel. Wanneer het oordeel over de verlost is afgesloten, worden hun fouten uitgewist, niet alleen uit de hemelse verslagen, maar ook uit de gedachten. **Zij verdwijnen uit de herinnering.**

Dat lijkt te goed om waar te zijn, maar het is toch volkomen Bijbels. In Hebreëen 10:16 en

17 belooft God: "*Ik zal Mijn wetten geven in hun harten, en Ik zal die inschrijven in hun verstanden; en hun zonden en hun ongerechtigheden zal Ik geenszins meer gedenken.*"

Die belofte verschijnt in Hebrëen 8 opnieuw en ook in Jeremia 31; en in Jesaja 43:25 verzekert God ons dat: "*Ik, Ik ben het Die uw overtredingen uitdelg, om Mijnentwil, en Ik gedenk*

[127]

uwer zonden niet." De herinnering aan onze fouten verdwijnt, zelfs uit Gods gedachten. 120.

In *Het Grote Conflict* blz.678, beschrijft zr. White een tijd waarin de heiligen "hoewel ze zich ten volle bewust zijn van hun onwaardigheid, geen verborgen zonden te belijden hebben. Hun zonden zijn tevoren in het oordeel gegaan en zijn uitgedelgd, en zij kunnen die zich niet meer herinneren". In een eerder boek drukt zij zich wat vreemd maar krachtig en geruststellend uit: "Hun zonden waren voordien in het oordeel gegaan, en er was vergeving neergeschreven. Hun zonden waren weggedragen in *het land der vergetelheid.*" 121

Het Adventisme wordt er soms van beschuldigd mensen te beroven van de volle verzekerdheid van verlossing. Als dit citaat van zr. White niet overloopt van volle verzekerdheid, kunnen wij ons moeilijk voorstellen wat dit wel *zou* kunnen. Maar er is meer! Tot zoverre heeft het Heiligdom voor de gelovige goed nieuws gebracht. Dit breidt zich nu nog uit en brengt zelfs voor hen met wie de gelovige leeft nog goed nieuws.

Het onderzoekend oordeel reinigt niet alleen de hemelse verslagen; het reinigt ook het leven. En voor onze medemens kan dat het allerbeste nieuws zijn.

Een van de thema's in de Bijbel die het meest terugkeren, is overwinning over de zonde - niet ergens ver weg in de hemel, maar hier en nu, waar andere menselijke wezens ervan kunnen profiteren. Uiteindelijk is het een aardig zelfzuchtig "evangelie", als het alleen vergeving aanbiedt zonder overwinning en dit "goed nieuws" noemt. Als men alleen de schuld kwijtraakt, zonder de zonde kwijt te raken, is dat misschien voor hem goed nieuws, maar dat kan het nauwelijks zijn voor zijn vrouw, die uiteindelijk met hem moet leven. Misschien is het ook wel geen goed nieuws voor zijn burens. Het hoeft zelfs voor zijn hond geen goed nieuws te zijn.

[128]

De functie van het onderzoekend oordeel is niet alleen de zonde uit de hemelse verslagen te wissen, maar ook uit het leven.

"Ziet de dagen komen, spreekt de HEERE..., ...Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven." Na deze belofte van *overwinning* in het leven, gaat God verder in Jeremia 31:34 en zegt: "*...want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven, en hunner zonden niet meer gedenken*". Hetzelfde verband komt voor in Hebr. 8 en 10. Als de zonden in het oordeel zijn uitgedelgd, zijn ze ook uit het leven uitgedelgd.

Dit begrip dat uit de Heiligdomsleerstelling voortkomt, is volkomen logisch. Zelfs in aardse rechtbanken is het meest overtuigende bewijs wat iemand *doet*, niet wat hij zegt. Dus in het hemelse oordeel is iemands leven er het allerbeste bewijs van, of hij werkelijk de verlossing heeft aangenomen. "*En zie, Ik kom haastiglijk*", zei Jezus in Openbaring 22:12, "*en Mijn loon is met Mij, om een iegelijk te vergelden gelijk zijn werk zal zijn*"

Om die reden concludeerden de Adventisten dat de Heiligdomswaarheid de gelovigen een zeer hoge gedragsnorm oplegt. Zij konden zich niet langer bezighouden met sommige dingen, die velen, ook binnen het christelijk geloof, zichzelf hadden toegestaan. Gedrag dat in andere tijden misschien wel aanvaardbaar was geweest, was op de Grote Verzoendag niet gepast. Adventisten pasten deze overtuiging toe op veel praktische manieren, waarvan één voorbeeld voldoende is: zij aanvaardden een zeer conservatieve norm voor hun kleding.

VII

Eenvoudige en bescheiden kleding gedurende tijden van geestelijke pressie is een zeer schriftuurlijk begrip. Door de hele Bijbelse geschiedenis heen had Gods volk de gewoonte om de sieraden af te leggen, wanneer zij diepe geestelijke nood gevoelden. Toen Jacob terugkeerde om de broer waarvan hij vervreemd was weer onder ogen te komen,

[129]

droeg hij zijn huisgezin op *"doet weg de vreemde goden, die in het midden van u zijn, en reinigt u, en verandert uw klederen"*. 122

Dit was niet toevallig nodig. Want naar zijn weten, zou zijn boze broer het probleem van de familie-erfenis oplossen door zijn leven te nemen. Dit was een zaak van leven of dood, en het zou hem deze nacht leiden tot een ontmoeting die de Bijbel later zou vergelijken met de beproeving van Gods volk vlak voor de Wederkomst: de "tijd van Jacobs benauwdheid" dit is een tijd van vreselijke gevaren en ernstig gebed, gekenmerkt door een zo intens geloof, dat de mens geen moment zou loslaten, omdat hij beseft dat hij met God worstelt. Vlak voor die uitdaging nam Jacob een laatste besluit, om er zeker van te zijn dat hij en zijn familie hemelse hulp niet zouden belemmeren door trots te koesteren. *"Reinigt u en verandert uw klederen."*

Het is duidelijk dat zijn gezin precies wist wat hij bedoelde. *"Toen gaven zij Jacob al die vreemde goden, die in hun hand waren, en de oorsierselen die aan hun oren waren, en Jacob verborg ze onder den eikenboom, die bij Sichem is"*.

Voor de tijd van Jacob's benauwdheid veranderden zij hun kleding. Iets soortgelijks vond plaats aan de voet van de Sinaï. *"En de Heere had tot Mozes gezegd: Zeg tot de kinderen Israëls: Gij zijt een hardnekkig volk; in een ogenblik zou Ik in het midden van u optrekken, en zou u vernielen; doch nu, legt uw sieraad van u af, en Ik zal weten, wat Ik u doen zal. De kinderen Israëls dan beroofden zichzelf van hun versierselen, verre van den berg Horeb."* 123

De les was wel duidelijk: als u tegenover de Heere bent tekort geschoten, heeft het weinig zin de aandacht op uzelf te vestigen.

Gedurende het grootste gedeelte van de menselijke geschiedenis heeft Gods volk sieraden gedragen. Maar zij die het dichtst bij de Heere stonden beseften hoe tegenstrijdig zelfverheerlijking

[130]

in werkelijkheid is. Petrus die genoeg reden had om te weten hoe weinig lof wijzelf verdienen, zei het vriendelijk maar duidelijk: *"Welker versiersel zij, niet hetgeen uiterlijk is, bestaande in het vlechten des haar, en omhangen van goud, of van klederen aan te trekken; Maar de verborgen mens des harten, in het onverderfelijk versiersel van een zachtmoedige en stille geest, die kostelijk is voor God"*. 124

In het algemeen is er niets verkeerd aan het bewonderen van de prachtige stenen en metalen die God gemaakt heeft; uiteindelijk zullen de verlost in de hemel kronen dragen, die hen door Jezus gegeven zullen worden. Maar er bestaat een verschil. In de hemel zullen de kronen niet een beloning zijn die wij onszelf hebben toegekend, maar ze zullen door Jezus zijn gegeven. En als de verlost erbij stilstaan wat dit alles gekost heeft, zullen de kronen worden afgenomen en aan Jezus' voeten worden gelegd.

Dus heeft Gods volk zich de hele geschiedenis door, wanneer van de hemel grote dingen moesten worden afgesmeekt, eenvoudig en bescheiden gekleed; en nu bereidde een handjevol mensen - zo weinig dat het waarschijnlijk wel in een getal van twee cijfers kon worden uitgedrukt - zich voor om de machtigste boodschap te brengen die ooit gegeven was: *"Vreest God en geeft Hem heerlijkheid, want de ure Zijns oordeel is gekomen"*. 125

Niet verwonderlijk dat dus de sieraden werden afgelegd.

Onvermijdelijk liet hun overtuiging zich ook gelden in andere gebieden van het leven: rentmeesterschap over geld; de zorg voor de eigen gezondheid, dieet en zelfs vermaak, hetgeen uiteindelijk niet zo vreemd is. In de tijd waarin men in het variété gemakkelijk een glimp kon opvangen van de damesbroeken met ruches, drongen de Adventisten aan op een hogere norm in vermaak voor degenen die toch verwachtten Gods aangezicht te zullen zien.

Als dat toen zo was, hoe veel te meer geldt dat nu!

[131]

VIII

Was er een Heiligdom of was het er niet? En deed het er iets toe? AF. Ballenger had onderwerpen aan de orde gesteld die de mensen in de kerkbanken misschien wel onbelangrijk toeschenen en de moeite van een discussie niet waard, laat staan een crisis. Heilige, Heilige der heiligen, wat kan het schelen waar Christus in het jaar 31 was heengegaan? En als men dan toch zo denkt, waarom al die beroering over 1844? Is het belangrijkste niet dat Hij in hemel is?

Of niet?

Het is misschien goed men zich te herinneren dat Hiram Edson het Heiligdom niet had uitgevonden, of Ellen White of O.R.L. Crosier. Zelfs Mozes had het niet uitgevonden. Het was door God Zelf aan Mozes *geopenbaard*. Toen Hij zijn wet gaf, moest God op een of andere manier voor het afgestompte menselijk intellect iets uitleggen dat zo complex was, dat het zelfs de geest van ongevallen engelen verbijsterde. Volgens Bijbelse definitie, was zonde een "geheimenis", en om toch een intelligente keuze te kunnen maken, moest de mensheid begrijpen wat de zonde werkelijk was en hoe God uiteindelijk deze afschuwelijke Moloch tot staan zou brengen. Met andere woorden, zij moesten een levende kennis hebben van iets dat het meest complexe probleem van het hele universum inhield.

Vaak is het zo dat de ingewikkeldste problemen begrijpelijk gemaakt kunnen worden, wanneer men alles terugbrengt tot een diagram. In de rechtszaal kan zelfs een eenvoudige schets, moeilijke onderwerpen uitleggen aan 12 slaperige juryleden (en soms ook een slaperige rechter). Routinematig zetten professoren alles in schets, van cel-deling tot ingewikkelde economische problemen. Eén plaatje is inderdaad meer waard dan 1000 woorden, en op Sinaï nam God Zijn toevlucht tot een schets, om uit te leggen hoe Hij het gecompliceerde geheimenis van de zonde zou oplossen.

[132]

Als middel koos Hij iets dat praktisch iedereen op aarde snel kon begrijpen; een bouwwerk met twee kamers omgeven door een voorhof. Met maar enkele meubelstukken zou Hij de symboliek tot een diepte voeren, waarvan de menselijke geest voordien nooit gedroomd had. Hij zou aantonen wat er met beleden en vergeven zonden gebeurt. Levendig zou Hij de behoefte van de mensheid aan een Verlosser demonstreren. Hij zou tonen dat zonde op een merkwaardige manier blijvend van aard is, en illustreren waarom het oordeel, zelfs voor mensen die lang geleden hebben geleefd, moet plaatsvinden vlak voor het einde van de menselijke geschiedenis, als de uiteindelijke resultaten van de zonde zichtbaar kunnen worden.

De aandachtige lezer zal nu wel beseffen tot welke conclusie wij komen: als zonden en verlossing geheimenissen zijn die anders onbegrijpelijk zijn voor de menselijke geest, als het Heiligdom de schets is die God verkoos om die geheimenissen voor ons begrijpelijk te maken, dan is het misschien wel van wezenlijk belang om die illustraties precies zo te aanvaarden als Hij ze heeft gegeven - zonder menselijke versiering, en zonder toe te geven aan de

egocentrische drang om de door God geopenbaarde waarheid opnieuw te interpreteren; met andere woorden, onze trots in te slikken en de Heiligdomsvoorbeelden te aanvaarden op precies die manier zoals God ze heeft voorgesteld. Voorhof, Heilige, Heilige der heiligen en ja zelfs Daniël 8:14 en 1844.

Toch kon Albion Fox Ballenger, een vooraanstaand Adventistisch predikant, dat niet langer aanvaarden. Door heel Engeland liet hij de ene na de andere kerk versplinterd en verward achter, daar hij vragen opwierp die kritiek op de Heiligdomsboodschap inhielden, en de broeders moesten nu uitzoeken wat er met hem moest gebeuren.

E.G. White twijfelde niet.

Midden mei 1905, terwijl zij de zitting van de Generale Conferentie in Takoma Park bijwoonde, zag zij Ballenger

[133]

toevallig, en zij had voor hem een duidelijke boodschap. "U bent het die de Heere mij in Salamanca toonde" verklaarde zij. "Uw theorieën die massa's fijne draden hebben, en die zoveel uitleg nodig hebben, zijn de waarheid niet, en mogen niet gebracht worden aan Gods kudde..."

"Laten wij ons allen vasthouden aan de *gevestigde* waarheid van het Heiligdom." 128

Ballenger's antwoord was een samenkost met een commissie van 25 leiders van verschillende kerkgenootschappen, waaruit een document voortkwam dat hij *de negen stellingen* noemde. Hij stelde dat de Adventistische geloofspunten inzake het Heiligdom, "op bijna ieder kardinaal punt" verkeerd waren, en hij stelde zich in het bijzonder op tegen het toepassen van het dienstwerk in de eerste afdeling, de periode na Christus' hemelvaart. Als men de redenering van Ballenger volgde, stortte de profetie van de 2300 dagen in elkaar, evenals de boodschap van 1844 en het onderzoekend oordeel werd plotseling een theologische moeilijkheid, die maar zo gauw mogelijk moest worden vergeten. Zoals A.G. Daniëls het stelde, "alles viel in elkaar" en er was niemand die dat duidelijker inzag dan Ellen White.

"Als deze boodschap zou worden aanvaard, zou het de pilaren van ons geloof ondermijnen", zei ze een paar dagen later. "Zij die proberen theorieën binnen te brengen, die de pilaren van ons geloof inzake het Heiligdom omver halen ... zijn bezig als blinden te werk te gaan. Zij proberen onzekerheden binnen te brengen, zodat het volk van God op drift raakt zonder anker..."

"Stop daar onmiddellijk mee, want God heeft u deze boodschap niet gegeven om aan Zijn volk te brengen." 130

Er is iets vreemds aan dit getuigenis, gegeven aan Ballenger. Let eens op haar woordkeus. Ze zei duidelijk dat zij die verwarring hadden binnen gebracht over het Heiligdom "proberen onzekerheden binnen te brengen", die het volk van God op drift zouden doen raken. Verward raken en onopzettelijk verwarring

[134]

verspreiden is één ding, maar 'het proberen' onzekerheden binnen te brengen, dat is een heel andere zaak. Dat is doelbewust. Als iemand probeert het volk op drift te zetten dan weet hij wat hij aan het doen is.

Waarom?

Waarom zou iemand dat doen?

Waarom een manier te kiezen die met het meeste resultaat het Adventisme kon vernietigen?

IX

Ballenger schreef voor zichzelf een levensgeschiedenis vol pathos. Knap, begaafd en een graag geziene spreker op camp-meetings, was hij gemaakt om voor de Adventbeweging een voorvechter te zijn. De Geest van God had persoonlijk tot hem gesproken onder omstandigheden die zo duidelijk bovennatuurlijk waren, dat het hem tot tranen toe kon roeren. Maar Ballenger had gespeeld met twijfel, zoals iemand die de regenboog achterna reist, en op zekere dag speelde hij te lang. De regenboog bestond alleen in zijn eigen gedachten, en hij joeg er als een blinde achteraan.

Hij had veel gezag zowel door woorden als door emoties, en hij had blijkbaar begrepen dat mensen heel vaak de "underdog" steunen, zelfs als het gaat om godsdienstige waarheid, en toen hij het Adventisme verliet, speelde hij de martelaar door een boek te schrijven getiteld *Uitgeworpen om het kruis van Christus* (Cast Out for the Cross of Christ). Het is belangwekkend dat Kellogg dezelfde techniek zou gebruiken. Nadat hij het Sanatorium van Battle Creek de kerk uit had gedreven, zou hij nog heel overtuigend, 'voorovergevallen en huilend' spreken over het veronderstelde ongelijk dat hem was aangedaan, door A.G. Daniëls en Willie White. Ook Canright had iets van de martelaar toen hij het Adventgeloof verliet.

[135]

Mannen die de kerk verlieten herhaalden over het algemeen hetzelfde patroon; ze zouden plechtig beloven de kerk geen moeilijkheden te bezorgen, alleen gingen ze spoedig nadat zij weg waren in de aanval. Canright schreef er een boek over, evenals Ballenger vanuit Riverside Californië, en hij en zijn broer bazuinden anti-Adventistische propaganda uit in een geschrift genaamd *De verzamelingsoproep* (The Gathering Call). Ballenger had met zijn vele opsommingen van teksten geesten verward, schreef Ellen White eens in haar dagboek. "Deze teksten zijn de waarheid, maar hij heeft ze geplaatst waar ze niet horen. Wij hebben vele mensen ontmoet met precies zulke uitleggingen... waarmee ze door hun gretige praten de gedachten van velen aan het wankelen brengen, en door hun series teksten die zij, om hun eigen ideeën te staven, verkeerd hebben toegepast. *Het is te laat in de geschiedenis van deze aarde om nog iets nieuws te beginnen.*" 131

Vreemd genoeg luisterden er echter nog mensen. Het was bijna niet te verklaren. Mensen die zich verheugd hadden in het grootste godsdienstige licht van de hele geschiedenis, werden nu in gevaar gebracht door dwalingen waardoor ze ongemerkt in de val konden lopen. Bijna tweeduizend jaar hadden christenen de Bijbelse waarschuwingen opgedreund over dwalingen die zo subtiel waren, dat ze, als het mogelijk was zelfs de uitverkorenen zouden verleiden. Net als Petrus, had de ene generatie gelovigen na de andere de Heere plechtig beloofd, dat dit misschien met anderen zou gebeuren, maar nooit met hen, en toch was het nu zover en Ellen White schetste met woorden beelden van grote afval, "Menige ster die wij om zijn schittering hebben bewonderd, zal in de duisternis uitgaan. Als een wolk zal het kaf door de wind worden weggeblazen, zelfs vanuit plaatsen waar wij alleen rijke oogstvelden zien". 132

"Wat, kan het einde zijn?" riep zij uit op 30 oktober 1905. "Steeds opnieuw heb ik dit gevraagd, en altijd heb ik dezelfde opdracht gekregen: Laat nooit één ziel ongewaarschuwd". 133

[136]

Laat nooit een ziel ongewaarschuwd. Temidden van de moeilijkste taken moest Gods volk zijn best doen, nooit een kans te missen de waarheid te vertellen. Het was nu oorlog en dodelijke ernst. Gods werk werd uitgedaagd door iets dat Ellen White noemde: *De Alpha van dodelijke ketterijen*. Dan voegde zij daar voor de toekomst nog een waarschuwing aan toe. Er zou nog een afval komen, zelfs nog verraderlijker voor het werk van God.

De 'Alpha' was gekomen. De 'Omega' wachtte buiten in de toekomst, en Ellen White "beefde voor ons volk". 135.

Verwijzingen:

100. Brief van A.G. Daniëls aan W.C. White, 16 maart 1905.
101. Ballenger redeneerde dal Hebr. 6:19,20, Jezus beschreef terwijl Hij inging "binnen het voorhangsel", en aangezien er een voorhangsel was tussen het Heilige en het Heilige der heiligen, moest dit betekenen dal Hij bij Zijn hemelvaart direct was ingegaan in het Heilige der heiligen. Hiermee veronachtzaamde hij Hebr.9:3, waar wordt duidelijk gemaakt dat er in het Heiligdom twee voorhangsels zijn, één ervan aan de buitenste deur van het Heiligdom. Zijn redenering ging ook voorbij aan de krachtige duidelijkheid van Daniël 7, waaraan we over een ogenblik aan toe zijn. Uiteindelijk wordt ook het feit veronachtzaamd dat God in de Bijbel is afgebeeld op andere plaatsen dan in het Heilige der heiligen. In Ezechiël 10 verschijnt Gods troon voor een tijd meer in het Heilige dan in het Heilige der heiligen, en Ezech. 10 beschrijft "de heerlijkheid van de God van Israël" die de cherubs verlaat en vertoeft op "de dorpel van de tempel". Het schijnt dat Ballenger niet inzag dat Gods troon zich kan bewegen en ook beweegt van de ene plaats naar de andere.
102. Idem.
103. Ellen G. White Manuscript 44, 1890.
104. Ellen G. White Manuscript 29a. 1890.
105. Notities van de schrijver, persoonlijk interview met Grace Jacques, kleindochter van Ellen White, die het verhaal vertelde zoals zij het in het huisgezin van White had gehoord.
106. idem.
107. Ellen G. White Manuscript 19a, 1891.
108. Arthur L. White, Ellen G. White Vol.3 (Hagerstown Maryland; Review and Herald Publ. Assn. 1984)p.480.
109. Idem. Ik ben me er wel van bewust dal critici van dit verhaal erbij blijven dat W.C. White aanwezig was op deze geheime Ballenger vergadering en dat hij aan zijn moeder verteld heeft wat er gebeurd was, zodat zij in staat was de vergadering de volgende morgen te beschrijven". Door even na te denken kan dit argument echter buiten beschouwing worden gelaten. Zowel Ballenger als Eldridge waren oprecht

[137]

verbaasd te horen dat Zr. White zo precies hun discussie van de avond tevoren beschreef. Als W.C. White op de vergadering aanwezig was geweest, zouden zij bijna zeker hebben vermoed dal hij de bron van haar informatie was geweest en zouden zeker niet zo verbaasd zijn geweest Ballenger en ook anderen, waren tenminste tot tranen toe bewogen en dat is niet het soort reactie die men zou verwachten als er een gemakkelijke menselijke verklaring bij de hand was geweest voor wat er die zondagmorgen in Battle Creek gebeurde.

110. De Grote Strijd 384.
111. De Grote Strijd 394.
112. De Grote Strijd 395.
113. Francis D. Nichol, The Midnight Cry (Washington D.C.: Review and Herald Publ. Assn. 1944) p. 460-461. De erkenning van Professor Bush is dubbel interessant omdat, hoewel hij het niet eens was met de voorspelling van William Miller inzake de wederkomst, hij desalniettemin wel instemde met het feit dal de profetie van de 2300 jaren op zijn eind liep.
114. The Midnight Cry p. 263,264, zie ook het manuscript van Hiram Edson "Life and Experience" fol. 8v. en fol. 9r.
115. Critici van het Adventisme beweren soms dat dit Adventisten tot duivel aanbidders maakt, omdat wij satan onze "heiland" maken. Het antwoord is gemakkelijk. Onze Heiland is

degene die de zonde verzoent, nadat wij de zonde aan Hem gegeven hebben door de belijdenis. In het oude ritueel vonden de transacties met de zondebok plaats nadat de zonde verzoend was. Dus kan de transactie van de zondebok niets te doen hebben met de verzoening van de zondaar. Deze verzoening had al plaatsgevonden (Lev. 16:20). Wij geven ze aan Jezus. Wat Hij er daarna mee doet is Zijn zaak en niet de onze.

116. Exodus 12:41.

117. Markus 1:15.

118. Openbaringen 14:7.

119. Ik ben Dr. Mervyn Maxwell dank verschuldigd voor deze zin en dit begrip. Het is vermeld in zijn boek "Magnificent Disappointment", een van de mooiste boeken over 1844, het Heiligdom en het oordeel, die ik ooit gezien heb. Het is leesbaar en duidelijk, en zou door iedere Adventist gelezen moeten worden. Hij geeft ook aan dat het onderzoekend oordeel God van blaam zuivert. Die eens vergeven zondaars zal toestaan in de Hemel te komen.

120. Als God Zich onze zonden niet kan herinneren, is het logisch dat wij dat ook niet kunnen.

121. Ellen G. White, *The Spirit of Prophecy* (Battle Creek, Mich.; Review and Herald Pub. Co., 1870) Vol.1,p.123.

122. Genesis 35:2,4.

123. Exodus 33:5,6.

124. 1 Petr.3:3,4.

125. Openbaringen 14:7.

126. Ellen White heeft zeker gedacht, net als Paulus en Johannes die de Openbaringen schreef, "Als het Heiligdom op aarde twee afdelingen, het Heilige en het Heilige der heiligen had, dan zijn er ook in het Heiligdom in de hemel twee Heilige plaatsen... In een heilig visioen werd het de apostel Johannes toegestaan de hemel binnen te komen, en daar aanschouwde hij de kandelaar en het reukofferaltaar, en toen de tempel van

[138]

God geopend was, zag hij ook de ark des verbonds... Paulus verklaart dat dit voorbeeld het ware Heiligdom was, dat in de hemel is. Johannes getuigt dat hij het in de hemel zag. *Spirit of Prophecy* vol.IV, p.260,261.

127. De beroering die Ballenger veroorzaakte, herinnert aan iets dat gedurende de tegen-reformatie gebeurde.

Daniël 8:9 verwijst naar de macht "een kleine hoorn" die zichzelf verhief "zelfs tegen de vorst van het heir" en die er oorzaak van was dat Gods Heiligdom "werd terneder geworpen". De theologen in de reformatie begrepen dat dit geen heidense macht was; dit was een afvallige macht binnen de christenheid die zij onomwonden identificeerden als het pausdom. Toch waren er twee Jezuïeten theoretici die het onderwerp handig neutraliseerden in de ogen van veel protestanten, door twee alternatieve uitleggingen naar voren te brengen. Eén zei dat Daniël 8:10 al vervuld was door een onbetekenende dictator genaamd Antiochus Epiphanes, die een tijdlang de joodse tempel bezet hield. De ander kwam met een tegenovergestelde oplossing: de door Daniël voorspelde afval lag nog ver in de toekomst zei hij, en had nog niet plaats gevonden. Aan u de keus, beide theorieën gingen in een andere richting dan de werkelijke boodschap. En wonder boven wonder namen vele christenen een van beide ideeën voor waar aan. In 1905 werd door Ballenger een even buitensporig "alternatief" voor de Heiligdomswaarheid geboden, en het resultaat van zijn fout kwam merkwaardig genoeg overeen met dat van de Jezuïtische tegen-reformatoren 350 jaar eerder, de Heiligdomswaarheid werd verduisterd, en op die manier ook het feit dat de kleine hoorn die door Daniël gezien werd, in feite een afval was binnen het christendom.

128. Ellen G. White Manuscript 59, 1905.

129. A.F. Ballenger, "The Nine Theses", p.1,4.

130. Ellen G. White, Manuscript 62, 1905.

131. Ellen G. White, Manuscript 145, 1905.
132. Testimonies vol. 5, p.81.
133. Brief, Ellen G. White aan Brs. Daniëls en Prescott en hun medewerkers, 30 oktober 1905. J.H.N. Tindall collectie.
134. Selected Messages, boek 1, p.200.
135. Special Testimonies, Series B, No.2, p.53.

[139]

Hoofdstuk 7

"Omega"

I

Wat geweest is, dat zal er zijn, en wat gedaan is, dat zal gedaan worden; er is niets nieuws onder de zon." Er is wel gezegd dat zij die nalaten van de geschiedenis te leren, gedoemd zijn de fouten die in de geschiedenis gemaakt zijn te herhalen. Voor Zevende-dags Adventisten is dit meer dan een cliché, het is een realiteit.

Aan het begin van deze eeuw stond de gemeente voor een probleem van geweldige omvang: het verlies van belangrijke instellingen en verlamming van het van wezenlijk belang zijnde medische werk. Afvalligheid op grote schaal onder zeer invloedrijke mensen. Te grote uitbreiding van sommige instituten, veroorzaakte een vermindering in vroomheid, terwijl het werk in behoeftige gebieden moest worstelen om te overleven. Aanvallen op fundamentele waarheden zoals het Heiligdom. En een gezamenlijke poging van een goed georganiseerde groep, om de politieke heerschappij over de gemeente aan zich te trekken.

Het ging om de identiteit en de boodschap van de mensen die zich Zevende-dags-Adventisten noemden. Sterke krachten probeerden de leer te veranderen en de bestuurlijke beheersing over het kerkgenootschap te verkrijgen en gedurende de loop van die crisis schreef Ellen White een waarschuwing voor de toekomstige generatie: *iets dergelijks zou weer gebeuren, op een veel grotere schaal.*

"Wordt niet misleid; velen zullen het geloof verlaten, door acht te slaan op misleidende geesten en leerstellingen van

[140]

duivelen. Vóór ons hebben wij nu de Alpha van dit gevaar. De Omega zal van een veel alarmerender aard zijn". 137

Tientallen jaren hebben Adventisten gespeculeerd over deze Omega-afval. Sommige mensen die erop gebrand waren de problemen veilig achter zich te laten, zeggen dat deze al heeft plaatsgevonden toen de gemeente het Sanatorium van Battle Creek kwijtraakte. Het zou mooi zijn die geruststellende verzekering te kunnen aanvaarden, maar het past eenvoudig niet in de geschiedenis. Toen Ellen White haar waarschuwing gaf over de Omega, was het al duidelijk dat het Sanatorium voor de kerk verloren zou gaan. (In 1906 zou Kellogg onomwonden aan de gemeente vertellen dat de kerk het instituut niet bezat en "het nooit kon bezitten" want het behoorde "aan de gemeenschap"). Als de Omega het verlies van dat instituut was, waarom zei ze dan nooit dat het al gebeurd was? Dat deed ze nooit en op goede gronden, want toen zij in 1915 stierf, had de Omega eenvoudig nog niet plaats gehad. 138.

In ieder geval was haar zoon W.C. White er zeker van dat het nog niet was gebeurd.

In de dertiger jaren gaf Br. White, die gedurende de Alpha-crisis administratief assistent van zijn moeder was geweest, een verklaring uit, getiteld *De Alpha en de Omega* (door het White Estate gecatalogiseerd als document QA-3 l-b-7). Hierin zegt hij dat "gedurende de afgelopen 30 jaar" men abusievelijk verschillende gebeurtenissen als Omega had geïdentificeerd en dat "geen van de dingen die mij zijn voorgelegd van toepassing op de zaak schenen te zijn". Hij

zei: "wanneer de Omega zou komen, leek het mij dat er sprake zou zijn van twee kenmerken, enigszins gelijk aan de Alpha. De beweging die is aangegeven als de Alpha, bevatte een grondig plan van de zijde van de grote tegenstander der waarheid, om valse leerstellingen binnen te brengen die een aanval deden op het wezenlijke van het christelijk geloof. Ook bevatte het een voortdurende en sterk ondersteunde poging om het leiderschap van dit volk aan de Commissie van de Generale Conferentie te ontfutselen en het in handen van andere mensen te geven".

[141]

De analyse van Br. White is het ten minste waard om naar te luisteren. Uiteindelijk had hij de Alpha-afval meegemaakt en stond waarschijnlijk zijn moeder nader dan iemand die toen in leven was. Midden 1930 geloofde hij niet dat de Omega al had plaatsgevonden, maar *als* het zou komen, dan verwachtte hij dat het twee kenmerken zou hebben:

- 1e. Het zou een of andere vorm van ketterij bevatten; en
- 2e. Er zou een bestuurlijke poging worden gedaan controle over de kerk te verkrijgen.

Volgens zijn mening zou er dus in Omega, evenals in Alpha het geval was geweest, *van binnenuit* een aanval zijn, een aanval die nog in de toekomst lag.

Als men erover doordenkt kan het eenvoudigweg niet aannemelijk gemaakt worden dat Omega ergens in een ver verleden ligt. Temidden van een crisis die zo groot was dat het twee grote instellingen en een belangrijke afval kostte, zei Ellen White dat de Omega van een "veel verbijsterender aard" zou zijn en dat zij voor ons volk "beefde". De Alpha was al erg, de Omega zou nog erger zijn. Niets in ons verre verleden past op deze beschrijving. De Alpha was een leerstellige ketterij die van *binnenuit* kwam. Er was een krachtige poging bij betrokken om de controle over de gemeente te grijpen *van binnenuit*. Als Alpha en Omega genoeg op elkaar lijken om als letters van hetzelfde alfabet met elkaar verbonden te zijn, dan moet de Omega-gebeurtenis dus lijken op de Alpha-gebeurtenis.

Plaats het idee van Br. White naast de verklaring van zijn moeder, dan kan men zelfs nog meer details invullen. Ellen White zei dat de "Omega van verbijsterende aard zou zijn". Als, zoals W.C. White zei, leerstellige dwalingen een element van de Omega-afval zullen zijn, dan zullen we moeten uitzien naar een of andere leerstellige afwijking die verbijsterend afwijkend is van het historische Adventisme.

In 1981 wees mijn boek *Omega* op de mogelijkheid van een toekomstig risico voor de gemeente. Tot mijn verrassing was niet iedereen blij dat te horen, en een aantal ijverige critici

[142]

namen er aanstoot aan en uitten dat op een voor geleerden, verrassend emotionele manier. Een professor publiceerde zelfs een aanval waarin het boek historisch gezien onjuist werd genoemd, een kritiek die ik me meer zou hebben aangetrokken, als ik niet toevallig een afschrift had gezien van zijn oorspronkelijke manuscript van het artikel, waarin hij herhaaldelijk verwijzingen maakte naar John Henry Kellogg.

Gelukkig werd ik in die tijd geestelijk ondersteund door talloze telefoontjes van mensen die in Battle Creek hadden gewoond. Zij allen, ook een dame die nog een familielid van Kellogg was en een uitkering ontving van een Kellogg fonds, bevestigden dat de geschiedenis inderdaad waar was. Een van de helderste herinneringen die ik uit die periode nog heb, is een grote vergaderingsdag waar gestudeerde critici, klaagden over de veronderstelde onjuistheden in het boek. Plotseling stond een 102-jaar oude man op, zijn geest was nog uiterst scherp. "Ik weet niet waar jullie in 1905 allemaal waren" zei hij tegen de meer dan veertig critici, "maar ik was toen 25 jaar en ik herinner me deze gebeurtenissen heel goed. Het boek geeft het weer zoals het gebeurd is". Er is mij verteld dat de vergadering daarna verdaagd is en dat de mensen naar huis gingen.

Dus keren wij ons tot onze belangrijke taak: wat kunnen wij van de Alpha afval leren, dat

ons zou kunnen helpen de Omega te herkennen?

II

In het boek *The Living Temple* (De Levende Tempel) worden de dodelijke ketterijen van de Alpha getoond. De Omega zal volgen en worden ontvangen door hen "die niet willen letten op de waarschuwingen die God gegeven heeft." 139.

Omega. Er zou iets anders komen dat genoeg zou lijken op de Alpha, om te rechtvaardigen dat de twee gebeurtenissen aan elkaar verbonden waren als twee letters uit één alfabet. Het was een cryptische waarschuwing, geroepen tegen de wind van een aanlopende crisis in, toen zr. White weinig tijd had voor

[143]

iets anders dan de problemen van het heden. Maar zij heeft genoeg details gegeven om een aandachtige student in staat te stellen de problemen te herkennen, wanneer die zich weer zouden voordoen.

In een fascinerende serie documenten, genaamd *Testimonies Series B*, gaf zij enkele specificaties die het lezen meer dan waard zijn.

Als u ze doorkijkt, krijgt u een gevoel als een onderzoeksbeambte die zojuist een kopie van de vijandelijke handelingen heeft ontdekt.

"De vijand van zielen heeft getracht de veronderstelling te wekken dat er een grote reformatie zal plaatsvinden onder de Zevende-dags Adventisten en dat die reformatie zou bestaan uit *het opgeven van de leerstellingen die staan als pilaren van ons geloof* en uit het bezig zijn met het proces van *reorganisatie*. Als deze hervorming zou plaatsvinden, wat zou dan het resultaat zijn? De waarheidsbeginselen die God in Zijn wijsheid gegeven had aan de laatste gemeente, zouden opzij gezet worden, onze *godsdiensdienst zou veranderd worden*. De fundamentele beginselen die het werk de laatste vijftig jaar hebben gedragen zullen als dwaling worden beschouwd. Er zou een nieuwe organisatie worden opgericht. *Een nieuw soort boeken* zouden worden geschreven. Er zou een systeem van intellectuele filosofie geïntroduceerd worden. De oprichters van dit systeem zouden de steden ingaan en een schitterend werk doen. Aan de *Sabbat* zou natuurlijk weinig aandacht worden besteed, evenals aan de God die hem schiep. *Het zou niet worden toegestaan dat iets de nieuwe beweging in de weg stond.*" 140.

Gedurende de tweede wereldoorlog hebben de geallieerden met succes de Japanse JN-25 code gebroken, waardoor zij de Japanse opdrachten voor militaire operaties konden lezen, ook die waarin de exacte locatie van Japans bekwame Admiraal Yamamoto stond, op de dag dat zij zijn vliegtuig neerschoten. Het bezit van deze informatie gaf hun enorme voordelen.

Het bezit van *Special Testimonies* is voor de kerk hetzelfde als het breken van een code.

[144]

Dat document is een gedetailleerde beschrijving van een kracht die probeert het Adventisme te vernietigen, en het is een knap plan. Het raakt alle fundamentele. Let erop hoe het binnenkomt. **Adventisten gevoelen een speciale verplichting om aanspraken op "nieuw licht" te onderzoeken**, want zo begon het kerkgenootschap, en de afval die door Ellen White is ontmaskerd, vermomt zich als "nieuw licht", en biedt iets "beters" dan de gevestigde waarheden van het Adventisme. Volgens haar zouden de fundamentele beginselen die de kerk van de Zevende-dags Adventisten op gang bracht, "als dwaling worden beschouwd."

Daaraan gepaard gaande zou een goed georganiseerde campagne worden geleid om de meerderheid van de gemeente te overtuigen dat het nieuwe inzicht juist is. "Een nieuw soort boeken zouden de ronde doen in een kruistocht om te trachten de geest en loyaliteit van de kerkleden te winnen. In een truc die speciaal geschikt is om de gestudeerde en vermogende klasse te verlokken, zou "intellectuele filosofie" ongemerkt het eenvoudig geloof in de duidelijke betekenis van de Schriften vervangen. Zoals de alpha al illustreerde, zouden deze pogingen speciaal gericht zijn op de *jeugd* van de gemeente.

Wanneer dit plan zich ontwikkelde zou het openbaar worden door een verval van normen. Aan de Sabbat bijvoorbeeld zou "weinig aandacht worden besteed".

Uiteindelijk zou klaarblijkelijk bestuurlijke macht gebruikt worden om te pogen alles te veranderen, omdat "het niet zou worden toegestaan dat iets de nieuwe beweging in de weg stond". Met gebruikmaking van het voorwendsel van "nieuw licht", zouden sterke krachten proberen de gemeente van God om te buigen tot een onherkenbare nieuwe vorm.

Ónmogelijk? Niet volgens de geschiedenis. Iets dergelijks was al eens gebeurd. Volgens Ellen White zal het alles opnieuw gebeuren, maar gevaarlijker en op een grotere schaal.

Dat maakt het voor ons van wezenlijk belang, zorgvuldig achterom te kijken naar de gebeurtenissen van de Alpha, en deze te vergelijken met de waarschuwingen van de Geest der

[145]

Profetie en op die manier ontdekken wat de aanval, die *Omega* wordt genoemd, zal inhouden.

III

ALPHA EN OMEGA: EEN ANALYSE

In de Alpha afval waren een aantal terugkerende karakteristieken voldoende duidelijk om een scherp beeld te scheppen hoe een dergelijke bedreiging er in de toekomst zou uitzien.

MISLEIDING

Een van de hoofdkenmerken van de Alpha was misleiding. Soms werden er rechtstreekse onwaarheden verteld. Soms werd slechts een deel van de waarheid gegeven en zo kon zelfs de waarheid een verkeerde indruk geven. Op een keer schreef Ellen White aan Kellogg om hem raad te geven over een groot gebouw in Chicago. Dikwijls citeerde hij dat getuigenis als bewijs dat Ellen White zich vergiste, een dergelijk gebouw bestond niet eens, beweerde hij zelfvoldaan, en Zr. White had eenvoudig een vergissing begaan. Dr. Kellogg nam niet de moeite daaraan toe te voegen dat zijn mensen in Battle Creek een volledig *plan hadden* om het te gaan bouwen, dat ging zover dat er al complete plannen door een architect waren getekend, voordat het project gestopt werd.

In het bijzonder waarschuwde Ellen White dat sommige mensen oneerlijk waren over hun geloof in de Geest der Profetie en in de fundamentele leerstellingen van de kerk. Als het waarborgen van hun betrekking of politieke eigenbelang dit vereiste, gaven zij voor loyaal te zijn aan iets waar zij niet in geloofden. In een visioen zag zij groepen mensen in Battle Creek duidelijk plannen maken om hun vijandschap tegen haar en bepaalde fundamentele geloofspunten te verbergen. Op deze manier hielden zij hun ware gevoelens geheim, denkende dat

[146]

zij zo met meer resultaat een beroep zouden kunnen doen op de Adventisten die nooit naar hen zouden luisteren als hun werkelijke motieven meteen al duidelijk waren geweest.

In de Alpha vindt men herhaaldelijk dat de waarheid verdraaid is om een tactisch doel te bereiken. Ellen White beschrijft het heel beeldend: "Kwade tongen en scherpe geesten, geslepen door een langdurige oefening in het vermijden van de waarheid, zijn voortdurend aan het werk om verwarring te zaaien". 141.

Hier kan een interessante psychologische werkwijze worden gezien. Sommigen van hen die zich bezig hielden met misbruik van de waarheid, waren een onzichtbare brug overgegaan in hun eigen gedachten, en hadden een punt bereikt waar zij dachten dat zij absoluut gelijk hadden. Als resultaat hiervan konden zij een ogenschijnlijk indrukwekkende overtuiging aan de dag leggen. Dit was ook het geval met Dr. Kellogg en Zr. White waarschuwde de leiders

van de Generale Conferentie zich niet "te laten misleiden door zijn uitspraken".

"Sommige kunnen waar zijn, andere niet. Hij kan veronderstellen dat al zijn beweringen waar zijn, maar u moet noch denken dat dat zo is, noch hem aanmoedigen te denken dat hij gelijk heeft." 142.

Waarheid. Het meest wezenlijke op de wereld. Ons voortbestaan hangt ervan af. Iedere dag vertrouwen wij op de juiste informatie betreffende zelfs de meest fundamentele dingen, zoals de kleuren van het verkeerslicht of het etiket op een pak voedsel. Waarheid is het enige kanaal waardoor God communiceert. *En de waarheid werd gemanipuleerd door mensen die er aanspraak op maakten nieuw licht te hebben voor Gods gemeente, mensen die zelfs niet eerlijk waren over hun eigen bedoelingen!*

"Vóór de ontwikkeling van de recente gebeurtenissen, was de weg die door Dr. Kellogg en zijn medewerkers zou worden gevolgd al duidelijk voor mij geschetst. Hij en anderen *maakten plannen hoe zij de sympathie van het volk zouden kunnen winnen. Zij zouden proberen de indruk te wekken dat zij al onze geloofspunten ook echt geloofden en dat zij vertrouwen hadden in de Getuigenissen. Zo zouden velen misleid worden,*

[147]

en zouden hun standpunt innemen achter diegenen die het geloof verlaten hadden." 143.

"Sommigen hebben heel handig gewerkt om het resultaat van 'de getuigenissen van vermaning en waarschuwing' te ondermijnen", zei Ellen White op 28 juni 1905 "*tegelijkertijd ontkennen zij dat zij iets dergelijks doen*". 144.

Dit alles zei zij, zou opnieuw gebeuren. "De strijd zal steeds heftiger worden... *de ene geest zal zich tegen de andere opstellen, plannen tegenover plannen, beginselen van hemelse herkomst tegenover beginselen van satan.*" 145

Dit kenmerk van de Alpha is het voornaamste kenmerk dat ook in de Omega te vinden zal zijn.

VERDEELDHEID

De Alpha onthulde de tegenstrijdigheid van mensen die aanspraak maakten op de ontdekking van een waarheid die het historisch Adventisme verre te boven ging, terwijl tegelijkertijd overal waar die ideeën verteld werden, chaos werd geschapen. Gemeenten werden door deze ketterij verdeeld en nationale grenzen schenen op het verschijnsel geen invloed te hebben. De kerk van Battle Creek kwam in opschudding. Ook kerken in Engeland, Schotland en Ierland kwamen in beroering als de theorieën die de Heiligdomswaarheid aanvielen, naar voren werden gebracht. Het kan soms in het begin moeilijk zijn ketterij te herkennen, en speciaal als het kenbaar wordt gemaakt op een manier die past bij de stemming van die tijd. Maar Christus heeft zijn gemeente een andere toets gegeven waarmee onderscheid kan worden gemaakt tussen waarheid en dwaling. Dat is het gedrag, de manier waarop mensen hun ideeën stimuleren, en de effecten van hun leer op het gedrag. Als onenigheid brengende ideeën, zoals die van Ballenger weer het Adventisme zouden binnenkomen, dan leert de geschiedenis dat ons volk bijzonder voorzichtig zal moeten zijn met die leerstellingen die onenigheid aanwakkeren.

Dit soort moeilijkheden vertonen zich met een interessante verdraaiing. Zij die een afvallige theorie voorstaan proberen

[148]

soms hun inzichten te verbergen achter een oproep voor 'eenheid' of 'pluralisme'. Dit argument is echter oppervlakkig. Christenen moeten zich op alle manieren eerder verenigen dan verdelen. Toch kan zelfs de gave van eenheid, net als Gods andere gaven, misbruikt worden. Eerst dwalingen de kerk binnenbrengen, die haar zullen schaden, en ze dan beschermen onder een paraplu van 'eenheid', is een probleem dat Ellen White in 1904 moest aanpakken. "**Wij moeten ons verenigen verklaarde zij, maar niet onder een programma van dwaling.**" 146. De woorden van hen die met een boodschap komen die onze speciale

geloofspunten tegenspreken, moeten wij niet aannemen". 147.

AANVALLEN OP FUNDAMENTELE GELOOFS- PUNTEN

Alle voorname ketterijen hebben gemeenschappelijk dat zij het Adventistische basisgeloof aanvallen, waaronder het Heiligdom, het onderzoekend oordeel en de inspiratie van de Geest der Profetie. Dikwijls zullen de voorvechters van verandering de grondgedachte gebruiken dat zelfs Ellen White pleitte voor ontvankelijkheid voor nieuw licht. Maar zelden voegen zij daaraan de *voorwaarden* toe waarop nieuw licht moet worden beoordeeld; het zal nooit de gevestigde waarheid tegenspreken. "Er zullen mannen en vrouwen opstaan die voorgeven nieuw licht te hebben of een nieuwe openbaring, dat zal echter de neiging hebben het geloof in de oude grenspalen op losse schroeven te zetten... er zullen onjuiste berichten circuleren en sommige mensen zullen voor deze verleiding vallen... hierdoor zal bij vele zielen de balans naar de verkeerde kant doorslaan". 148 Wanneer dit gebeurt, pleitte zij bij Gods volk dat "dit met vastberaden ijver weerstaan zou worden". 149

Een belangrijk punt in de Alpha, was de aanval op het Heiligdom. Canright had het fundament gelegd door het vijftien jaar tevoren te bekritisieren. Ballenger brak openlijk met de gemeente wegens dit onderwerp en Spicer herkende in Kellogg's hersenschimmige nieuwe ideeën onmiddellijk een aanval op het

[149]

Heiligdom. "Steeds opnieuw is het Heiligdom gedurende de laatste vijftig jaar onder vuur genomen", verklaarde Ellen White, en zij waarschuwde dat dit weer zou gaan gebeuren. "In de toekomst zal er misleiding van allerlei aard opkomen... *De vijand zal onjuiste theorieën binnenbrengen, zoals de leer dat er geen Heiligdom is.* Dit is één van de punten waardoor men het geloof zal verlaten." 150

De conclusie schijnt onvermijdelijk. De Omega zal, wat of wanneer het er ook is, bijna zeker ook een aanval op de Heiligdomsleer inhouden. Misschien zullen oude en door mensen als Canright en Ballenger versleten argumenten opnieuw spelen. Misschien zal het iets nieuws zijn. Omdat het een eeuw de tijd gehad heeft om zich verder te ontwikkelen, zal het misschien ingewikkeld genoeg zijn om "ware het mogelijk, ook de uitverkorenen te verleiden."

Maar in die tijd van verwarring zijn er enkele basisprincipes die de voorzichtige student voor misleiding kunnen bewaren. Als iemand spelletjes speelt met de sierlijke eenvoudige helderheid van de afbeelding van Gods Heiligdom met zijn twee afdelingen, als er met de duidelijke taal van de Geest der Profetie geknoeid wordt, of wanneer die wordt weg-verklaard; als de wiskundige precisie van de 2300 dagen en 1844 wordt veronachtzaamd of verduisterd, dan zit er iets fout.

Jezus had goede raad voor Zijn volgelingen in die periode van verwarring in de eindtijd: "Zo zij dan tot u zullen zeggen: *ziet hij is in de woestijn, gaat niet uit; ziet, hij is in de binnenkameren, gelooft het niet*". 151 Totdat Hij terugkeert weet u waar u Jezus kunt vinden, in het Heilige der heiligen van het hemelse Heiligdom, waar Hij is sinds 22 oktober 1844. Als iemand iets anders suggereert, "gaat er niet heen" om te luisteren.

ONDERGANG VAN DE NORMEN

In de Adventgeschiedenis kan men een interessante relatie zien tussen oorzaak en gevolg. Als het **Heiligdom** wordt aangevallen, is er een onvermijdelijke aanval op de **normen** en vice versa.

[150]

Kort na zijn laatste afval van het Adventisme, schreef Dudley Canright een boek getiteld: "Afstand gedaan van het Zevende-dags Adventisme" (Seventh-Day Adventism Renounced - Ja, hij spelde 'Day' met de hoofdletter D). In mijn persoonlijke bibliotheek heb ik twee

exemplaren, de één is een originele uitgave van 1914, en één is een recente herdruk, gepubliceerd door evangelische critici van het Adventisme. Het boek wordt heden nog steeds gedrukt.

In zijn boek viel Canright het Heiligdom ronduit aan. Maar hij deed meer; hij viel ook de Wet en de Sabbat aan. Door dit te doen was hij op intellectueel gebied alleen maar consequent. Het Adventisme is een systeem van waarheden die onderling nauw met elkaar in verband staan; als u er één aanvalt beginnen de dominostenen te vallen. Zo is het ook met normen en het Heiligdom. Als u het Heiligdom aanvalt waar het oordeel plaatsvindt, dan dwingt de logica u om ook de wet aan te vallen, die de basis is voor het oordeel.

Het Adventisme onderscheid zich van andere kerken niet in kleine dingen. Het fluistert niet tegen de wereld, nee, het roept luidt, en het wordt in het boek Openbaringen gesymboliseerd door engelen die uit het midden des hemels luidkeels roepen. Er wordt verklaard dat Gods wet nog steeds van toepassing is, zelfs als dat betekent dat u uw baan moet verliezen, of dat er sociaal onbegrip is, of *nee* moeten zeggen tegen een wanhopig angstige wereld aan het eind der tijden, wanneer er wereldwijd een algemene overeenstemming bereikt is inzake de dag van aanbidding.

Als de wet tot zo'n zichtbare hoogte verheven is, dan zou er voor Adventisten geen grotere huichelarij bestaan dan te handelen alsof de wet niet kan worden gehouden. Als men Gods volk over dit onderwerp in verwarring zou kunnen brengen, dan zou u de wet aan het einde der tijden kunnen reduceren tot een slechte grap.

"Neem me niet kwalijk edelachtbare, ik weet dat ik op Sabbat niet op mijn werk verschenen ben zoals vereist, maar dat is mijn Sabbat volgens Gods wet *die ik niet kan houden*."

[151]

Het is tijd om tot de werkelijkheid te komen, óf de wet van God kan worden gehouden, óf we hebben geen recht de wereld ermee aan te vallen als de zondagswetten worden uitgevaardigd. Als ik een manier kon bedenken om deze kerk te neutraliseren en die zonder boodschap voor de eindtijd te laten staan, dan kon ik geen betere manier verzinnen dan om een flink aantal Adventisten ervan te overtuigen dat de wet niet gehouden kan worden.

Dat is nu precies het effect van een aanval op het Heiligdom of het onderzoekend oordeel. Het Heiligdom en de heiliging zijn onafscheidelijk aan elkaar verbonden. Als u de één aanvalt, kwetst u ook de ander. Neem de Heiligdomswaarheid weg met zijn boodschap van de Grote Verzoendag van ware hervorming, en spoedig blijft u achter met een doolhof van lege theologische termen, die proberen uit te leggen waarom de werken noodzakelijk zijn. Val heiliging aan, en u kunt nooit gerust zijn totdat u dat lastige licht van het Heiligdom weg doet. Dit was het effect van Canright's redenering, en verlaagde normen - speciaal die op moreel gebied - werden waargenomen in de tijd van Kellogg's afval.

Bestaat er een mogelijkheid dat dit ook herhaald zal worden als deel van de Omega? Misschien. Het beste begrip kan worden gevonden in de symboliek die Ellen White gebruikte. Denk eraan dat Alpha en Omega de twee uiterste letters van hetzelfde alfabet zijn. Zij zijn aan elkaar verbonden door iets dat ze gemeenschappelijk hebben, toch kijken ze beide een andere kant uit. Hierin ligt een betekenis die na een beetje nadenken duidelijk wordt.

Om dat te begrijpen moeten we terugkijken naar de theologie van de Alpha. Hoewel hij altijd zijn geloof in het christendom beleed, verwijderde de theologie van Kellogg uiteindelijk de behoefte aan een Verlosser. God zei hij, was in alles, in de lucht die wij inademen, zelfs in het grasveld dat zich buiten zijn huis uitstrekte. Als God in alles is, dan moet Hij ook in de mens zijn en zo wordt het menselijk handelen een daad van God.

Goddelijkheid wordt voor de mens zo inwendig dat zelfs de gedachte aan een Verlosser buiten de mens logischerwijze

[152]

zonder betekenis is. (Het gerucht verspreidde zich, dat enkelen van Kellogg's vurigste aanhangers zich in feite afvroegen of, als iemand zich maar genoeg bezig hield met de

gezondheidshervorming, hij misschien wel aan de dood kon ontsnappen).

Geen Verlosser, buiten de mens is niets. Dat, tot het uiterste doorgedacht, hetgeen Kellogg noch Waggoner zich volledig hebben gerealiseerd, is uiteindelijk de boodschap van de Alpha.

Volg nu de logische symboliek van de twee letters die samen hetzelfde onderwerp delen, maar gelegen zijn aan de tegenovergestelde uiteinden. Als de Alpha een dwaling is betreffende de rol van Christus in de verlossing, en als die letter in het Griekse alfabet de éne kant op wijst, is het dan mogelijk dat de Omega ook Christus' werk verkeerd zal uitleggen, terwijl de andere kant op gewezen zal worden?

Met andere woorden, is er een kans dat "de Omega van dodelijke ketterijen" zal trachten Christus geheel *buiten de mens* te plaatsen, en op deze manier verwarring inbrengen over de noodzaak van heiliging omdat het evangelie geheel *buiten de mens* plaatsvindt?

Het is een gevaar dat zorgvuldige overweging verdient. De rol en het werk van Christus zijn de kern van het christendom - of het nu Zijn werk aan het kruis of Zijn werk in het Heiligdom betreft. Als u in verwarring komt over Christus werk op één van beide plaatsen, "dan valt alles in elkaar" zoals Daniëls het zo knap stelde. In 1904 werd aan de Adventisten gevraagd een leerstelling te aanvaarden die de verlossing helemaal inwendig maakte. Het was een enorm aantrekkelijke val, volmaakt geschikt om mensen, in een eeuw van optimisme waarin iedereen van predikanten tot financiers over de menselijke vooruitgang sprak, te lokken.

Maar wat te denken van een latere tijd, waarin een gedesillusioneerde wereld achterom ziet over de puinhopen van haar eeuw en slechts misdaad, oorlog en economische onzekerheid ziet, nog verergerd door een federale schuld die ertoe zou kunnen leiden dat de gehele inkomsten van Amerika's particuliere inkomsten belasting, alleen moet worden besteed om de rente op de nationale schuld te betalen? Wat te denken van

[153]

Adventisten, moe en ontmoedigd door het lange uitstel, rijp voor iets dat een gemakkelijker manier schijnt te bieden uit de eindeloos durende test?

Aan deze groep mensen kan de duivel niet hopen dat hij het grenzeloos optimisme van de Alpha kwijt kan. Maar hij zou iets anders kunnen proberen. Aan een wereld die door crisis op zijn kop staat, zou hij de Alpha op zijn kop kunnen zetten door het onderwerp van het andere uiterste te benaderen. Hij zou naar de andere kant van het alfabet kunnen grijpen en *Omega* vinden. Zijn woorden die over een vermoeide gemeente zouden vallen, zouden als muziek kunnen klinken: "Ontspan u, houd ermee op u zorgen te maken over werken. Uw enige taak is te geloven." Zijn misleiding zou gevaarlijk zijn omdat het gemengd was met een beetje waarheid. Zeker, verlossing komt alleen door geloof. Maar Hebréeën 11, de mooiste preek die ooit over het onderwerp is gehouden, toont iets interessants over gerechtigheid door het geloof. *Iedereen die het in praktijk brengt doet ook iets.*

"Door het geloof heeft Abel Gode een beter offer gebracht..." "Door het geloof heeft Noach.. de ark *toebereid* ..."

"Door het geloof is Abraham, in gehoorzaamheid *getrokken* ..." "Door het geloof, *weigerde* Mozes ..."

"Door het geloof, *zijn* zij door de Rode Zee *gegaan* ..."

'Door het geloof ... *hebben* zij allen iets *gedaan*.' Dat was gerechtigheid door het geloof, en dat was Bijbels Adventisme. Door de wet onder het verzoendeksel te herontdekken, kwam deze eens zo duidelijk naar voren. Als de duivel in de eindtijd de levende Adventisten in de war kon brengen over de wet, dan zou hij met één slag het Adventisme terug in de tijd kunnen brengen, tot een punt vóór haar begin, net als in Science Fiction, in een tijdmachine.

Het Adventisme was in 1844 begonnen, met één van de diepste opwekkingen sinds Pinksteren. "De scheidsmuren van trots en hoogmoed werden afgebroken. Velen beleden oprecht hun schuld... dikwijls werden er ernstige gebeden tot God opgezonden..." Het resultaat was een kracht om te getuigen,

[154]

die later wel werd geïmiteerd maar zelden werd geëvenaard. Klaarblijkelijk waren de vroege Adventisten experts in kerkgroei: "grote groepen mensen luisterden in ademloze stilte naar de ernstige woorden... Niemand die deze bijeenkomsten heeft bijgewoond, kan ooit de diepe ernst vergeten, die ervan uitging". 153

Als de kerk op die weg voortging, zou de komst van Jezus spoedig volgen. De duivel moest een manier vinden om die boodschap af te zwakken. Het kon hem weinig schelen in welke richting Gods volk dwaalde. Of ze nu zouden denken dat verlossing een geheel innerlijke zaak was, of dat ze uiteindelijk alles opgaven onder de zich samenpakkende donkere wolken, aan het eind der tijden. Het maakte hem niet uit, zolang ze hun vertrouwen maar zouden stellen op iets dat zich als geloof voordeed, maar in werkelijkheid slechts een dekmantel was voor hun geestelijk falen.

Voor Adventisten die moe worden van die hoge normen, kon zo'n Omega aanval op de wet schitterend succes hebben en grote aantallen mensen meeslepen. Maar hoe zou het gaan met de "conservatieve" Adventisten die nog steeds in zowel de wet als de overwinning geloven? Kon het argument op hen worden afgericht om te proberen hen te misleiden?

Ik kan wel een manier bedenken; spreek eerst over iets waar niemand iets tegenin kan brengen: *liefde*. Suggereer daarna zo voorzichtig mogelijk dat normen en liefde met elkaar op gespannen voet kunnen staan. Wijs dan op de normen die schijnbaar een zwaar beroep op ons doen - het betalen van tienden, Sabbatviering, dieet houden. Stel ze op zo'n manier voor, dat onbewust de nadruk komt te liggen op de "last" die men schijnt te dragen, en creëer in één adem een mondeling beeld van een onbuigzaam veroordelend persoon, waaraan u gemakkelijk een hekel kunt krijgen, een tienden betalende vegetariër die diep ongelukkig is en wenste dat ieder ander dat ook was. Nadat die strooman geschapen is, verhef dan de 'liefde', alsof op een of andere geheimzinnige (niet nader te definiëren) manier, de liefde *in de plaats van* normen komt.

[155]

Als u dat slim genoeg doet en sommigen van die conservatieven zeggen ook nog "amen", terwijl ze niet door hebben dat ze zojuist amen hebben gezegd tegen een begrip dat, als het logisch wordt bekeken, betekent dat men een tienden betalende vegetariër kan zijn óf een liefhebbende christen, maar nooit allebei tegelijk.

Zou een dergelijke discussie kunnen ontstaan? Het gebeurde inderdaad al in de dagen van Ellen White, en zij beantwoordde dat als volgt: "Op het ogenblik neemt een valse gedachte, met betrekking tot de liefde van Jezus, overal de overhand - dat wij moeten stilstaan bij de liefde van Jezus en dat geloof in Jezus alles is wat wij nodig hebben - maar aan deze zielen moet worden geleerd *dat de liefde van Jezus in het hart zal leiden tot een nederig leven en gehoorzaamheid aan al Zijn bevelen...* De liefde van Jezus die niet verder komt dan de lippen zal geen mens redden, maar is een *grote misleiding*."

De eenvoudige waarheid is dat normen in acht nemen, de manier is om in het dagelijks leven liefde uit te drukken. Het betalen van tienden en Sabbatviering tonen onze liefde tot God. Eerlijkheid, respect en ja, het houden van het zevende gebod, betonen anderen liefde. En een gezond dieet houden, is een uitdrukking van liefde ten opzichte van zichzelf. (Sinds wanneer wordt liefde betoond door verkalkte bloedvaten en een kater op zondagmorgen?) Het is waar dat u moraal kunt prediken, terwijl u er als mens beroerd aan toe bent, kritisch ten opzichte van anderen. Maar raad eens, u kunt ook een onaangenaam mens zijn en tegelijk liberaal. *Normen* zijn niet in oorlog met de liefde, de gevallen menselijke *natuur* wel. Normen zijn het instrumentenpaneel waarmee wij door de turbulentie van verzoeking vliegen.

Bij de rivier de Jordaan was Gods volk onoverwinnelijk zolang ze gehoorzaam bleven. Koning Balak kon hen met geen mogelijkheid tegenhouden, zelfs niet door een afvallige profeet in te huren, die hulpeloos zegeningen opdreunde over het volk, dat hij verondersteld werd te vervloeken. *En toch was er een manier*. Gods volk kon geneutraliseerd worden als zij ertoe gebracht konden worden op te houden daarnaar te handelen.

[156]

Balak kon dan Israël niet vervloeken, maar hij kon hen wel aan de rand van de ondergang brengen door morele nalatigheid.

Gods zegeningen waren gratis, maar ze konden worden verbeurd.

Dit was het geval, en hier verkiest satan altijd zijn aanval op de gemeente in te zetten, **óf door te zeggen dat de normen niet noodzakelijk zijn óf dat ze niet na te komen zijn.** Het was Canright mislukt, omdat hij openlijk de wet aanviel, de Sabbat en de Geest der Profetie. Dr. Kellogg die dezelfde klip vanuit een andere richting benaderde, leed schipbreuk met zijn geloof in onbewezen ideeën, die het onderzoekend oordeel en het Heiligdom aanvielen. Toen die ideeën zich begonnen te verbreiden, begonnen de normen ineem te zakken. Het Sanatorium week geleidelijk af van een operatieschema dat rekening hield met Sabbatsviering, recreatie op Sabbat voor de patiënten kwam meer en meer in gebruik.

Zelfs in een instituut voor gezondheidszorg, waar de zorg voor de zieken typisch wordt gezien als gepaste Sabbatactiviteit, is het mogelijk zorgeloos te worden met de Sabbatmaatstaf. Voorkeurs procedures - dingen die niet urgent zijn en ook gemakkelijk op andere dagen gedaan kunnen worden - kunnen op de Sabbaturen binnensluipen. Om het in modern taalgebruik te stellen, het is één ding om op Sabbat een gescheurde blinde darm te verwijderen, maar heel iets anders om een face-lift te doen.

Het Sanatorium van Battle Creek begon een achteruitgang in Sabbatbeginselen te vertonen, hetgeen samenging met een valse theologie. Uiteindelijk waren er morele problemen "verwarrende ideeën over vrije liefde" en "immorele praktijken," hetgeen later door Br. Christian zou worden gekarakteriseerd als een "hoofdstuk van schande" (155). Lang voordat het formeel voor de kerk verloren was, was het Sanatorium van Battle Creek als functionerend deel van het Adventisme al verloren. Gods volk stond opnieuw aan de Jordaan, en satan wist heel goed hoe het volk tot staan moest worden gebracht voor het de rivier overstak.

[157]

Vandaar dat het voor ons van vitaal belang is begrip te hebben van wat door sommige mensen is voorgesteld als een paradox (schijnbare tegenstrijdigheid red.) in het Adventisme: de plicht menselijke inspanningen te doen om een evangelie te verwezenlijken, dat volgens de meeste Protestanten een vrije gave van God is, die niet zoveel menselijke inbreng vereist.

Ogenschijnlijk is het een ingewikkelde zaak die gemakkelijk kan worden beantwoord als men de twee beginselen van de wet begrijpt genaamd: *voorafgaande voorwaarden en aansluitende voorwaarden.* Een voorafgaande voorwaarde wordt aan iemand opgelegd voordat hij of zij bezit ontvangt. Om het eigendomsrecht te doen toekennen moet die persoon iets doen (bijvoorbeeld ervoor betalen). In godsdienstige zin is dit een vervalsing van het ware evangelie, en het is de grondslag van alle valse godsdiensten, inclusief het heidendom. Uiteindelijk worden zo menselijke offeranden vereist om de mensheid bij de godheid in de gunst te brengen.

Aansluitende voorwaarden zijn ogenschijnlijk hetzelfde maar in uitvoering een heel verschillende regel. Hierbij kan bezit ineens worden uitgegeven, zonder dat enige voorafgaande handeling vereist wordt. Maar ook hier gebeurt de overdracht op voorwaarden die na de overdracht in werking treden. Het kan zijn dat iemand land geeft aan zijn neef, bijvoorbeeld op voorwaarde dat het nooit zal worden verkocht voor het gebruik van de verkoop van alcoholische dranken; als de nieuwe eigenaar die voorwaarde ooit schendt, keert het land terug naar de oorspronkelijke schenker.

Dit is dan een voorbeeld in de menselijke wet, dat het mechanisme uitbeeldt van het Verlossingsplan. Het is een vrije gave; niemand kan ooit zeggen het te hebben verdiend. Toch kan iemand door overtreding van de voorwaarde waarop het geschonken is, zichzelf ongeschikt maken voor het bewonen van het Nieuw Jeruzalem.

Het begrip rechtvaardig leven ligt onuitwisbaar ingebed in het evangelie. "*Gij zijt het licht der wereld*", zei Christus. "*Laat uw licht also schijnen voor de mensen, dat zij uw goede*

werken mogen zien en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken" (156).

[158]

In de theologie van Christus is geen enkele grond voor onzekerheid over de rol van goede werken, of om gehoorzaamheid aan God "werkheiligheid" te noemen.

Werkheiligheid is ook niet een ander woord voor gehoorzaamheid. Werkheiligheid is het gehoorzaam willen zijn alleen vanwege de beloning die ermee samenhangt.

Er is een verschil.

Gewoonlijk komt de beschuldiging "wettisch" van mensen uit een ander kerkgenootschap, die de Sabbat niet begrijpen en daarom het houden van de Sabbat zien als een zinloze daad, om de "werken". Wanneer die beschuldiging van buiten de gemeente komt, zijn de meeste Adventisten wel in staat het te herkennen en te beoordelen. Maar wat zou het resultaat zijn als deze beschuldiging ooit van *binnen* de kerk kwam? De Geest der Profetie heeft een heel nuchter antwoord, dat *gegeven wordt door de woorden van satan zelf, als hij zich beraadt met zijn gevallen engelen, over hoe de kerk van de Zevende-dags Adventisten het beste kan worden vernietigd.*

"Door hen die een vorm van godzaligheid hebben maar niet de kracht ervan kennen, kunnen wij velen winnen, die ons anders schade zouden toebrengen. Zij die meer houden van genot dan van God zullen onze meest doeltreffende helpers zijn. Mensen die vlug en intelligent zijn, kunnen als lokaas dienen om anderen in onze strikken te trekken. Velen zullen *niet bang zijn voor hun invloed, omdat ze hetzelfde geloof belijden. Zo zullen we hen ertoe brengen te denken dat de eisen van Christus minder streng zijn dan zij ooit geloofden*, en dat zij door gelijkvormig te zijn aan de wereld, een grotere invloed op de wereldlingen zouden kunnen uitoefenen. *Zo zullen zij zich van Christus afscheiden*, dan zullen zij geen kracht hebben onze macht te weerstaan, *en spoedig zullen zij zover zijn dat zij hun vroegere ijver en godsvrucht belachelijk maken.*" 157

Dit is een van de spectaculaire voorbeelden van de gave der Profetie, die hier een opdracht van de vijand decodeert. Deze uitspraak zegt niet dat een aanval op de normen en waarden *misschien* een deel van de schudding zal zijn, er staat *dát* dit zo zal zijn!

[159]

SAMENZWERING EN INTRIGES, EEN HEIMELIJKE STRIJD OM DE CONTROLE OVER DE KERK TE KRIJGEN

Welke moeilijkheden Zevende-dags Adventisten ooit zullen tegenkomen, zij zijn nog steeds heel bijzondere mensen. Zij zijn een wereldwijde familie. Op zekere dag wandelden mijn vrouw en haar ouders in Rabaul, New England, naar hun hotel. Een inwoner kwam naast hen lopen en zei: "U zevende dag?" Hij was ook een Adventist, en in de menigte vreemdelingen had hij zijn medegelovigen herkend!

Op de Solomon eilanden waar wij op bezoek waren, huurden werkgevers gewoonlijk jonge Adventisten, omdat ze eerlijk en betrouwbaar waren.

Doordat zij dit hadden gehoord, gaven sommige sollicitanten zich uit als Adventisten om ook een baan te krijgen, en regelmatig kreeg de president dan ook telefoontjes van werkgevers om te controleren of de sollicitanten inderdaad wel Adventisten waren. Gods mensen zijn bijzonder, en Gods gemeente is bijzonder, en omdat wij aan elkaar denken als familie is het moeilijk voorstelbaar dat ooit iemand binnen de kerk opzettelijk, door samen te zweren, dit zou willen veranderen. Maar het feit blijft dat het wel is gebeurd. Het was deel van de ramp die Alpha genoemd wordt.

Het is heel duidelijk dat Kellogg iets dergelijks een tijd lang in gedachten heeft gehad. Voor de eeuwwisseling had hij handig de statuten voor het Sanatorium van Battle Creek veranderd, in een poging het onder kerkelijk beheer weg te halen. Toen de strijd over zijn boek hoger opliep, hielden zijn pogingen de beheersing over de kerk te krijgen hiermee gelijke tred en zijn

methoden doen denken aan een diepgaand en goed voorbereid plan. Ellen White waarschuwde dat "spionnen" aan het werk waren, en bij een andere gelegenheid dat "er in het kamp vele vermomde verraders geweest waren, en Christus kent ieder van hen. God is onteerd door ontrouwe onderdanen... Tegen hen die zich in Battle Creek ophouden zeg ik, laten terwille van

[160]

uw zielen, zovelen als mogelijk is, weggaan van de ruzie en gevaren." 158

In 1906 werden de "ruzie en gevaren" waarnaar zij verwees acuut te werkelijk om te worden omschreven als "paranoia", omdat door de technieken die aan beide zijden van de Atlantische Oceaan gebruikt werden, kerken begonnen te splitsen, oude vriendschappen begonnen kapot te gaan en wonden achter te laten, die lange tijd van genezing zouden behoeven.

Voor hen die bezig waren de kerk te veranderen was dit een spel waarin schijn telde. Als iemand het kon doen voorkomen dat hij de beweging aan zijn kant had, konden anderen worden overgehaald mee te doen, en een goede manier om de schijn te wekken dat dit zo was, was invloedrijke mensen te bekeren tot hetzelfde gezichtspunt. Het is duidelijk dat Ballenger de kunst van de overreding verstond en dat hij in Engeland het zaad van leerstellige opstand wijd en zijd verspreid had. In zijn rapportage over de Britse eilanden zei Br. Farnsworth dat Ballenger gewerkt had met sleutelfiguren onder de leden en dat hij er aanspraak op maakte dat "Br. Hutchinson in Ierland de zaak net zo bekeek als hij en ook een behoorlijk aantal invloedrijke lekenbroeders. Broeder Meredith die toezicht hield over het werk in Wales zei, dat een groot aantal van de lekenbroeders in Wales ontsteld waren over zijn inzicht, en in Noord-Engeland is het Br. Andross die ernstige moeilijkheden heeft in de gemeente Birmingham en ook in andere plaatsen met sommige leidinggevende broeders over het onderwerp van het Heiligdom." 159

Let op de woorden '*leidinggevende broeders*'. Ballenger was uit op de denkende leiders - een techniek die we ook later in dit boek zullen tegenkomen. Als eenmaal sleutelfiguren de nieuwe inzichten aanvaardden, zouden anderen volgen, en de veranderingen zouden zich binnen de kerk verder kunnen verbreiden.

Dat soort beroering is nooit toevallig. Als grote aantallen Adventisten op verschillende plaatsen plotseling scheef gaan over iets dat zo duidelijk is als het Heiligdom, kan dat alleen betekenen dat er al enige tijd een goed voorbereid werk gaande is geweest. Iemand moet dat soort moeilijkheden veroorzaken

[161]

door zorgvuldig te werk te gaan om de steun van vooraanstaande werkers en lekenleiders te verkrijgen.

Ook Kellogg schijnt met iets dergelijks bezig te zijn geweest. "Voor de ontwikkeling van de recente gebeurtenissen, was de weg, die door Dr. Kellogg en zijn medewerkers zou worden gevolgd, al duidelijk voor mij geschetst. *Hij en anderen maakten plannen hoe zij de sympathie van het volk zouden kunnen winnen. Zij zouden proberen de indruk te wekken dat zij al onze geloofspunten ook echt geloofden en dat zij vertrouwen hadden in de Getuigenissen. Zo zouden velen misleid worden, en zouden hun standpunt innemen achter diegenen die het geloof verlaten hadden*160

Let op, dit waren geen buitenstaanders, dit waren mensen binnen de kerk, die voorgaven iets te zijn dat zij niet waren. Zij geloofden niet in het historisch Adventisme, maar teneinde hun invloed te vergroten, wisten zij de goede woorden te vinden om overtuigend over te komen. Evangelie, Sabbat, Advent, deze termen rolden met bestudeerd gemak van hun lippen, hiermee namen zij de indruk weg dat er werkelijk iets verontrustends gaande was. Waar de toehoorders dit verwachtten werd Zr. White zelfs genoemd (hoewel een waakzaam toeschouwer zou opvallen dat zij zelden werd geciteerd over leerstellige onderwerpen). Voor vele mensen was het genoeg dat een oppervlakkig gebruik werd gemaakt van bekende termen, zodat de werkelijke bedoeling verborgen bleef. Maar het plan was: verandering!

Zelfs in het bespreken van deze zaken met de leiders van de Alpha lag een gevaar en dat lag

in het risico om verkeerd geciteerd te worden. "Als men in een discussie is betrokken inzake deze theorieën, zullen hun voorstanders de woorden die tegen hen worden ingebracht, doen voorkomen alsof ze juist het tegenovergestelde betekenen dan wat de spreker ermee bedoeld had te zeggen". 161 Dus zelfs het spreken met deze mannen bracht het risico mee dat hun woorden werden verdraaid, zodat het zou schijnen alsof zij juist Kelloggs ideeën ondersteunden. Op deze manier konden de samenzweerders het doen voorkomen alsof de geciteerde persoon "bij hen hoorde" en dat hun aantal groter was dan in werkelijkheid het geval was... een

[162]

dodelijk spel, dat gespeeld werd om menselijke trouw, met de uiteindelijke prijs het beheer over de kerk. Het meest duistere deel van dergelijk gedrag was zijn overeenkomst met iets anders: het was dezelfde techniek die Lucifer gebruikte toen hij getracht had in de hemel de overhand te krijgen.

Toen Lucifer's opstand in de hemel gegroeid was, had hij de techniek gevolgd om van de ene engel naar de andere te gaan, terwijl hij hen uitspraken ontlokte die hij dan herhaalde en naar andere engelen verkeerd uitlegde. Dit was een sluwe techniek waardoor het leek alsof hij meer steun had dan hij in werkelijkheid had, terwijl hij tegelijkertijd hen die trouw aan God waren, in diskrediet bracht en hun betrouwbaarheid voor de zijde der waarheid verzwakte. Het hele meedogenloze en betoverende verslag kan men vinden in hoofdstuk I van *Patriarchen en Profeten* (en in *The Spirit of Prophecy*, boek I, voor de Engelstaligen). Toen Ellen White zag hoe Kellogg zijn krijgslist gebruikte, schreef zij hem in grote nood en herinnerde hem aan dezelfde tactiek die de val van een derde van de engelen had veroorzaakt.

EEN SFEER VAN PERSOONLIJKE AANVAL

Lucifer had ontdekt dat hij de invloed van de engelen die God trouw gebleven waren moest uitschakelen; de samenzweerders in de Alpha deden ongeveer dezelfde ontdekking in verband met mede-kerkleden die hun nieuwe theologie niet wilden aannemen, en het schijnt wel alsof zij een bladzijde hadden genomen uit het opstandshandboek van Lucifer. Als u iemand niet kunt overtuigen, vernietig dan zijn of haar reputatie. Kellogg's medewerkers keerden hun creatieve aandacht naar Ellen White, en zij deden hun best haar reputatie te bezoedelen. Subtiel werd twijfel geuit over de betrouwbaarheid van haar boodschappen, soms door medewerkers die terwille van tactiek, of om hun baan, voorgaven haar te ondersteunen. Kellogg kon mensen boeien, wanneer hij ze overspoelde met verhalen hoe hij een "val had gezet voor Zr. White", en hoe haar getuigenissen aan hem waren ingegeven door verkeerde inlichtingen die

[163]

gegeven waren door A.G. Daniëls en "Wenende Willie" White. Dit alles vatte Ellen White nauwkeurig samen: "Sommigen hebben heel handig gewerkt om het effect van de getuigenissen... te niet te doen. Tegelijkertijd ontkennen zij dat zij iets dergelijks doen". 162

Ook anderen ontkwamen niet aan het verderf van de roddel. We hebben al gezien hoe de leider van de Generale Conferentie op een avond werd bedreigd door een arbeider die de nieuwe theologie gretig ondersteunde. Die heer vertelde Br. Daniëls dat, als hij zich niet achter de nieuwe theologie opstelde, hij zijn ambt zou verliezen en "in het stof zou rollen". Tegenstand tegen de Alpha scheen een teken te zijn voor de aanval op iedereen die ertegen was, zelfs zij die de hoogste plaatsen bekleedden in het leiderschap van de kerk. Ellen White beschrijft bedorven vriendschappen en zij kreeg wantrouwen te verduren, zij sprak over "hele families die zich eens hadden verheugd in de waarheid, maar die het geloof verliezen door laster en leugens die hen verteld werden over degenen die zij hadden liefgehad." Tragisch genoeg luisterden zij hiernaar en namen de geruchten voor waarheid aan, terwijl zij hadden moeten spreken met de betrokken personen. Net als bij Eva, was er een tijdje een vreemd

gevoel van vrolijkheid, na hun uitstapje in het roddel-spelletje en de nieuwe theologie: "Een vals soort ijver ging samen met hun nieuwe theorieën, die hun harten tegen de voorstanders van de waarheid verhardden..." 163

Dus het waren dingen als **charisma**, de **verspreiding van roddels** over mensen die aan de goede kant stonden, en de **aantrekkingskracht van leidinggevende mensen**, die factoren waren van een afval die zelfs mensen de kerk uitsleepten die ooit de *Drie-engelen-boodschap* in werkelijkheid hadden verkondigd.

Alle middelen werden te baat genomen om loyaliteit te verkrijgen voor een mens en zijn schoonschijnende ideeën, en die techniek heeft met verschrikkelijk succes gewerkt. Het is een bedreiging waarvoor Gods volk sterk op haar hoede moet zijn. En aan hen die zich voelen aangetrokken door de persoonlijke aantrekkingskracht van iemand, die geïntrigeerd is

[164]

door nieuwe ideeën, die zelfs voor leidinggevende denkers aantrekkelijk zijn, gaat er sinds 1905 een waarschuwing uit: "Ik maak me ongerust over de mannen die de wetenschap zijn gaan bestuderen die satan in de strijd in de hemel heeft gebruikt... als zij eenmaal het lokaas hebben genomen, schijnt het onmogelijk de betovering te verbreken die satan over hen werpt". 164

In dit alles kan men een vastberaden plan waarnemen om de kerk te veranderen en Ellen White's beschrijving hiervan is beeldend: "Het zou niet worden toegestaan dat iets de nieuwe beweging in de weg stond". 165 Er was een vreemd soort meedogenloosheid, die zelden of nooit tevoren zichtbaar was geweest, waarin langdurige vriendschappen niet veel meer schenen te betekenen en traditionele trouw verdween op een geheimzinnige wijze. John Kellogg was bij zijn medische studie financieel geholpen door de familie White en nu keerde hij zich met scherpe aanvallen tegen zijn oude vrienden. A.T. Jones en E.J. Waggoner, die gereisd en gepredikt hadden samen met Ellen White, lieten die oude banden in de steek, ten gunste van de nieuwe theologie. Overall waar de nieuwe theologie heenging schenen Adventisten die hun leven lang vrienden waren geweest, elkaar niet meer te kennen. En op een of andere manier brengt dat een vreemde droom in herinnering die Ellen White eens had gehad.

"Ik droomde dat ik in Battle Creek was en uit het zijraam van de deur naar buiten keek en ik zag een gezelschap dat twee aan twee naar het huis kwam marcheren. Zij keken streng en vastberaden. Ik kende ze goed en ik wilde de deur van de zitkamer opendoen om ze te ontvangen, maar keek opnieuw. Het toneel was veranderd. Het gezelschap zag er nu uit als een katholieke processie. Iemand droeg een kruis in zijn hand en een ander een rietstengel. Toen zij naderden, maakte degene die de rietstengel droeg een cirkel om het huis, terwijl hij driemaal zei: "Dit huis is verbannen. De goederen moeten in beslag worden genomen. Zij hebben tegen onze heilige orde gesproken". Schrik greep mij aan en ik rende het huis door, de noordelijke deur uit, en bevond mij temidden van een gezelschap,

[165]

waarvan ik sommigen kende, maar ik durfde geen woord tot hen te spreken uit angst te worden verraden". 167

Zij zei niet wat zij dacht dat de droom betekende. Nadat zij die beschreven had, ging zij abrupt verder met het vertellen van haar reizen in de begintijd van het Adventisme. De betekenis blijft onverklaard, als er al een betekenis is. Maar de droom hangt als een vraagteken in de gedachten, geheimzinnig en onbeantwoord.

Het is voldoende te zeggen dat in de Alpha afval, veel Adventisten die dachten dat zij elkaar kenden, plotseling als vreemden begonnen te handelen. In het begin van 1902 hadden sommige kerkleden bedreigd de kerk gerechtelijk te vervolgen om te voorkomen dat de Review and Herald opnieuw in Washington D.C. zou worden gevestigd. In 1905 kwam deze geest van geharrewar en dwang opnieuw naar boven. Toen werd de Battle Creek Tabernacle het doelwit van een strijd om het bestuur; er werd een rechtszaak aangespannen bij het

gerechtshof van Michigan om verplaatsing van kerkelijke bezittingen naar de plaatselijke Adventistische Unie te voorkomen. Loyale kerkleden wonnen uiteindelijk, maar pas na een gevecht dat twee jaar duurde.

Zelfs een krant in Chicago bazuinde het onder grote koppen op de voorpagina uit, dat de Adventkerk op het punt stond in tweeën te splitsen en dat verhaal in het nieuws gaf de schuld voor het grootste deel aan Ellen White. De hele erbarmelijke geschiedenis diende, om nog een punt te illustreren dat de Alpha karakteriseerde; waar deze ook ging volgden moeilijkheden.

De les hieruit zou duidelijk moeten zijn wanneer men probeert de Omega te karakteriseren.

MISBRUIK VAN DE SCHRIFT

"Wij moeten de woorden van hen die met een boodschap komen die de speciale punten van ons geloof tegenspreken, niet aannemen. Zij verzamelen veel teksten uit de Schrift bijeen, en stapelen die als bewijs rond hun theorieën... als dergelijke toepassingen ook maar een pijler verplaatsen van het fundament

[166]

dat God deze afgelopen vijftig jaar heeft ondersteund, is dat een grote fout." 168

In de Alpha was één van de ernstige problemen het misbruik van de Schrift. In het bijzonder Ballenger verzamelde de teksten op zo'n verwarrende manier, dat zelfs de duidelijkste Bijbelwaarheden verduisterd werden, hetgeen ons voor de toekomst een waardevolle les leert.

Misbruik van de Schrift is niet nieuw. Het begon al in Eden: "en zij zeide tot de vrouw; God heeft zeker wel gezegd: Gij zult niet eten van enige boom in de hof?" 169 Op die dag toen de mensheid in Eden het paradijs verloor, benaderde de slang Eva met een fascinerend argument. In wezen ging de redenering als volgt:

"Ik erken dat je het woord van God gehoord hebt Eva. Dat weten we allebei. *Maar heb je het wel goed uitgelegd?* Jij denkt dat God gezegd heeft dat de dood in deze boom is. Het is wel duidelijk dat dat niet juist is, want ik heb gegeten en ik ben niet dood.

"Ik lééf niet alleen, ik ben verheven tot een nieuwe bestaanshoogte. Mijn verstand is nu één met God, ik kan de dingen nu zien zoals Hij alleen ze voordien kon zien - Eva, je moet Gods woord *opnieuw uitleggen*, gebaseerd op dit nieuw ontdekte wetenschappelijke bewijs".

Eva had de eerste hogere criticus van Gods Woord ontmoet.

Hogere kritiek verwerpt het idee dat de Bijbel zichzelf het best kan uitleggen, en blijft erbij dat geleerden de Bijbel moeten uitleggen, met gebruikmaking van culturele en humanistische analyses, om te beslissen wat de Bijbelschrijvers '*werkelijk*' bedoelden. Op deze manier wordt getracht Gods Woord opnieuw uit te leggen, gebaseerd op menselijke bewijzen en menselijke redeneringen en zodoende kunnen de duidelijkste waarheden van de Schrift plotseling duister worden gemaakt. Zoals in het geval van Eva, als men niet alle feiten kent, kunnen zulke argumenten oppervlakkig gezien overtuigend schijnen. Eva kon er niets tegenin brengen, de slang *leefde* immers? Het enige wapen dat zij had om zich te verdedigen, was geloof - geloof in precies dat wat God tegen haar gezegd had, zelfs al kon ze

[167]

op dat moment dat niet met haar gevoelens in harmonie brengen. Zij verliet het geloof en koos ervoor menselijke redenering te volgen, en de geschiedenis is het resultaat.

De christelijke wereld is vervuild door genootschappen die eens een bolwerk van Protestantse duidelijkheid waren, maar die nu elk gevoel voor richting schijnen te hebben verloren. Maatstaven zakken in elkaar; morele onderwerpen zijn niet duidelijk meer. Sensationele ethiek heeft de plaats ingenomen van vaststaande moraal. Een van de hoofdoorzaken is geschiedkundige kritiek op de Bijbel, waardoor de heldere betekenis van Gods Woord wordt teruggebracht tot een rommelige warboel van academische theorieën.

Zou dat in het Adventisme kunnen gebeuren? Misbruik van het Woord was een belangrijk punt in 1905. Het kan heel goed een gevaar zijn waar we in de toekomst voor moeten uitkijken.

MYSTIEK

Als iemand alle leerstellige fouten zou willen opnoemen waarvoor het Adventisme immuun zou behoren te zijn, dan zou mystiek wel boven aan de lijst mogen staan. Het idee van een mystieke samensmelting tussen de mens en God - wat vaak gebeurt gedurende meditatie die op trance lijkt - is voor de Adventistische godsdienstoefening ongeveer net zo vreemd als de achterkant van de maan. Toch kreeg de Alpha mystiek voor een korte tijd onder enkele zeer vooraanstaande Adventisten uit die tijd, voet aan de grond. Het Adventisme stootte op een vroege variant van New Age!

"Men komt meer dan eens naar mij toe om te vragen de standpunten uit *De levende Tempel* te verklaren", schreef Ellen White. "Ik antwoord: "die zijn niet uit te leggen... dwaling doet zich voor als waarheid... op een dusdanige aangename wijze dat, tenzij men voorzichtig is, er velen misleid zullen worden. *De mystiek uit dat boek hebben wij niet nodig.*"

Daarna volgt een waarschuwing waarvan de rillingen ons over de rug lopen: "Zij die deze drogredenen koesteren, zullen spoedig zo ver zijn dat de vijand met hen kan spreken..." 170.

[168]

Met andere woorden, sommige Adventisten gingen zich in die Alpha-crisis te buiten aan praktijken die konden leiden tot direct contact met het occulte.

Het is wel de moeite waard te onthouden dat Ellen White gedurende deze periode openlijk heeft gewaarschuwd dat in de strijd om de kerk, bovennatuurlijke wezens bij het gevecht waren betrokken. "Satan speelt het spel des levens om de menselijke zielen. *Zijn engelen vermengen zich met de mensen, en instrueren hen in de geheimen van het kwaad. Deze gevallen engelen zullen volgelingen achter zich trekken, zullen met hen spreken... en zielen leiden op het pad der misleiding.*" 171 Satan was bezig krachten uit de wereld der duisternis binnen te roepen, en onder het mom van "nieuw licht" werden menselijke wezens onwetend medestanders van de krachten van het kwaad.

Er is bijna niets ontmoedigender dan de gedachte dat men met gevallen engelen heeft gepraat. Toch schijnt dit gedurende de Alpha een werkelijk gevaar geweest te zijn - en de binnenkomer daarvoor schijnt mystiek te zijn geweest.

Mystiek komt voornamelijk voor in Oosterse religies. Het kan eenvoudig gekarakteriseerd worden als een speuren naar verborgen wijsheid, en het doel ervan is eenheid te bereiken met het goddelijke. Als u in die betekenis een ondertoon hoort als van de slang in Eden, hoort u het waarschijnlijk goed: "ten dage dat gij daarvan eet, zullen uw ogen geopend worden, en gij zult als God zijn." 172

Dat alleen al zou genoeg moeten zijn om iedere Adventist te waarschuwen daarvan weg te blijven. Ellen White had genoeg te zeggen over de gevaren van deze poort naar het occulte. "Menselijke redeneringen en *inbeeldingen* van het menselijk hart, ondermijnen de inspiratie van het Woord van God, en veroorzaken dat de andere overduidelijke Bijbelwaarheden, worden omringd door een wolk van mystiek... Dit is een van de duidelijke tekenen van de laatste dagen". 173

Let in de bovenstaande citaten op het woord *inbeeldingen*. Er is een reden voor dat ik dit woord benadruk. De verbeelding is een voorname manier waarop mystieke meditatie wordt beoefend. Normaal gesproken denken wij aan mystiek als

[169]

verbonden met oosterse godsdiensten, maar het heeft een veel wijder bereik. Het is zelfs opgedoken in sommige christelijke geloven, en doet zich voor als christelijke "meditatie" (overdenking red.). En nu is het tijd om terug te keren naar Ignatius De Loyola, die bij de aanvang van ons boek de Jezuïeten Orde vestigde. U zult zich herinneren dat in de tijd dat de hervorming over Europa raasde, De Loyola de krachtige tegen-hervorming opbouwde, waarmee hij een groot deel van Europa voor het pausdom terugwon. De kracht achter zijn methode was mystiek.

In zijn jonge jaren was De Loyola soldaat geweest, ernstig geplaagd door een wond, waardoor hij blijvend mank was geworden, verliet hij de militaire dienst en keerde zich uiteindelijk tot het godsdienstige leven als priester.

Vervolgd door schuld uit een verleden dat een behoorlijk aantal soldatenmisstappen zal hebben gekend, zocht hij tevergeefs naar gemoedsrust. Net zoals Maarten Luther, die in ongeveer dezelfde tijd tegen dezelfde onzekerheden vocht, werd hij verzocht te twijfelen of hij ooit vergeving zou kunnen vinden. Als hij en Luther elkaar op dat moment hadden ontmoet, was het best mogelijk geweest dat ze in eikaars armen waren gevallen.

Dat gebeurde echter nooit. In plaats daarvan vond elk van hen een eigen oplossing, alhoewel heel verschillend van elkaar. Luther ontdekte de kracht van het geloof en De Loyola loste zijn twijfel op door mystieke meditatie. Al spoedig zag hij "visioenen". Wat hij tegenkwam bij het beoefenen van zijn kabbalistische kunst. Dit was een kracht uit het bovennatuurlijke.

Luther geloofde het Woord. De Loyola geloofde zijn visioenen. Die beiden zouden elkaar het hoofd bieden, ieder aan een kant van het grote strijdperk 'de Reformatie' geheten.

Het hele religieuze leven van De Loyola draaide om zijn meditatie. Er wordt gezegd dat hij geloofde dat hij dagelijks openbaringen van God ontving, en hij begon andere priesters deelgenoot te maken van zijn techniek. Ook zij ontdekten die vreemde kracht in de mystiek, een discipline die hen in staat stelde ongemak, ongerief en zelfs pijn te negeren in het belang van de verkondiging van hun geloof. Deze kern van priesters

[170]

was de De Loyola's "kleine gezelschap" dat de Jezuïeten Orde zou worden.

Hij stelde een bundel samen die nog steeds gedrukt wordt, getiteld *De geestelijke oefeningen van St. Ignatius*, een serie meditatie, waarmee men verondersteld wordt de ziel te zuiveren en eenheid met God te vinden. Het uiteindelijke doel is de "samensmelting van de ziel met God" (175), een duidelijk mystieke poging tot goddelijk-menselijke vereniging.

De geestelijke oefeningen van De Loyola zijn de eerste stappen op het pad een Jezuïet te worden. Van de ingewijde wordt geëist dat hij voor langere perioden, vaak dertig dagen, volledige stilte bewaart. Hij besteedt uren aan mystieke meditatie, onder toezicht van een directeur, en binnen een maand is zijn geest begonnen het begrip van totale overgave te aanvaarden. Velen hebben over dit proces geschreven, maar de boeiendste beschrijving die ik kan vinden komt van Malachi Martin, die zelf is ingewijd in de Jezuïeten Orde. Martin zegt dat, na het ondergaan van de gestrengheid van *De geestelijke oefeningen* dat "iedere man kwam na dit wekenlange regime te voorschijn als een geestelijk strijder *totaal overgehaald tot de strijd ... een volmaakt gehoorzame dienaar van de paus*". 176

Zelfs als het gedaan wordt in een verondersteld christelijke omgeving, volgt mystieke meditatie een protocol dat veel gelijkenis vertoont met de oosterse vormen. Men bewaart de stilte en brengt geleidelijk het lichaam tot rust. De geest wordt ontledigd van gedachten en richt zich op een gebeurtenis in de Bijbel. Terwijl zij die gebeurtenis gebruiken als het onderwerp voor "meditatie", probeert de volgende het "voor te stellen", door zijn of haar verbeelding te gebruiken. Men stelt zich in zijn verbeelding een landschap voor, in kleur, structuur en zelfs het weer. In dit toneel stelt men zich nu de Bijbelse figuren voor.

Nu neemt het proces een spectaculaire stap vooruit, in het zonderlinge. De persoon die bezig is te "mediteren" begint een gesprek met de mensen die hij zich heeft voorgesteld. Hij stelt ze vragen en zij antwoorden. In dit soort "meditatie" is de persoon die men zich voorstelt vaak verondersteld Jezus te zijn.

[171]

Dit leidt tot een interessante vraag: als u met "Jezus" praat, krijgt u dan niet als antwoord de waarheid in overeenstemming met de Schrift?

Zij die deze kunst beoefenen maken er aanspraak op dat het antwoord "ja" is!

Ons wordt verteld dat wij moeten mediteren (overdenken red.). Hoe maakt men dan onderscheid tussen mystieke "meditatie" en de realiteit? Ik stel een heel eenvoudige test voor

gebruikt u uw bewuste gedachten om over waarheden na te denken die de Bijbel duidelijk heeft geopenbaard? Als dat zo is, beoefent u christelijke meditatie (overdenking red.).

Of probeert u tonelen te "scheppen" die de Bijbel nooit precies omschreven heeft, en heeft u gedurende het verloop misschien geen toegang tot uw bewuste geest, maar tot iets in het onderbewuste? Als dat het geval is, bent u dichterbij Zen dan bij het Adventisme.

Denk nu eens na over de waarschuwing van Ellen White over mystiek. "Zij die deze drogredenen koesteren, zullen spoedig zover zijn dat *de vijand met hen kan spreken*" (177). Vocht zij tegen hersenschimmen? Of is er hier iets heel werkelijks gaande waarover men ongerust moet zijn? Als u gelooft dat u een Bijbelse figuur kunt scheppen vanuit uw verbeelding, met hem of haar kunt praten en een antwoord krijgen gelijk aan dat van de "Schrift", is het duidelijk dat u de deur heeft geopend voor de boodschappen van iemand.

Maar van wie?

Bestaat de mogelijkheid dat mystiek de deur was waardoor in 1904 Adventisten werden uitgedaagd door wezens uit de wereld der duisternis?

Als dat zo is, en als de Alpha een voorbeeld is voor Omega, bestaat dan het gevaar dat we opnieuw dwaas genoeg zouden kunnen zijn om te spelen met deze toegangsdeur naar het occulte?

Het zou onverantwoordelijk zijn dit uit te sluiten. Let eens op dat in de tijd van Kellogg enkelen van de grootste geesten binnen de kerk voor een variant van de mystiek gevallen zijn. Kellogg was een van de meest begaafde artsen die de kerk ooit

[172]

heeft gehad. Onverwacht liep hij in de val. Dat gebeurde ook met oudere werkers in de gemeente, die beter hadden moeten weten. Heden ten dage hebben wij voor dit alles een term: New Age.

Ellen White had een andere, nog betere term: *spiritisme*. Het is goed ons te herinneren dat spiritisme een van de drie kwade machten is, die in de Openbaringen worden afgeschilderd als misleiders van de wereld aan het eind der tijd.

Het zou naïef zijn te veronderstellen dat dit monster niet zou proberen ingang te vinden binnen het Adventisme.

Als dit bizarre probleem zich ooit weer zou blijken voor te doen, dan zou het wijs zijn zich de Alpha te herinneren en aan Omega te denken.

VALSE AANSPRAKEN OP "HERVORMING" EN "REORGANISATIE"

Voorstanders van de Alpha maakten er aanspraak op een hervormingsboodschap voor de kerk te hebben. Er bestaat een vreselijk gevaar dit punt verkeerd te duiden, omdat zowel de Bijbel als de Geest der Profetie tot reveil (opleving red.) en hervorming oproepen. Adventisten zijn een hervormingsgezind volk; vandaar dat, als de vijand langs deze weg tot hen komt, er een mogelijkheid bestaat dat zij daardoor gemakkelijker misleid worden. Gelukkig bestaat er een toets waardoor men echte van valse hervorming kan onderscheiden. Dringt de nieuwe leer aan op hervorming van het leven in overeenstemming met de gevestigde waarheid? Als dat zo is moet het echt zijn. Als het daarentegen aandringt op het verlaten van de gevestigde waarheid, is het in het geheel geen hervorming. Dan is het een poging tot verandering van het Adventisme.

In *Selected Messages*, waarschuwt Ellen White voor onechte hervorming en onechte oproepen tot "reorganisatie".

"De vijand van zielen heeft geprobeerd de veronderstelling binnen te brengen, dat er een grote *hervorming* moest plaatsvinden onder Zevende-dags Adventisten. Deze hervorming zou

[173]

bestaan uit het opgeven van de leerstellingen die gelden als de pilaren van ons geloof en

daarmee in verbinding staande een proces van *reorganisatie*... Onze godsdienst zou veranderd worden... er zou een nieuwe organisatie worden opgericht... het zou niet worden toegestaan dat iets de nieuwe beweging in de weg kwam..." 178.

HET BIJZONDER DOELWIT IS DE JEUGD

De jonge mens is het verleidelijkste doelwit voor ieder die probeert aan te stoken tot verandering. Zo was het in Kellogg's tijd, en zijn krachten ondernamen de juiste stappen. Zij betrokken de jeugd bij de boekverkoop. Zij openden een hogere school om de jonge mensen aan te trekken. Zij gebruikten knappe leiders met een grote uitstraling en aantrekkingskracht. Zij werven de jongeren door vertegenwoordigers uit te zenden die hen uitnodigden naar Battle Creek te komen.

Het resultaat was hartverscheurende brieven van ouders aan Ellen White, waarin ze vertelden over hun kinderen die het geloof hadden opgegeven. Zou dit probleem ooit weer op kunnen duiken? Ellen White geeft ons enkele objectieve toetsen waaraan wij dat kunnen beoordelen.

1. Aan de Hogeschool van Battle Creek begrepen enkele "leiders en leraars" de basis van ons geloof niet "werkelijk". 179
2. Klaarblijkelijk behaalden de studenten van Battle Creek hun diploma met een klein begrip van de Adventistische waarheden. Zij waren zo armzalig onderlegd dat 'velen de eerste grondbeginselen van de tegenwoordige waarheid nog moesten leren." 180
3. Niet alle onderwijzers op Battle Creek waren "veilige en verantwoordelijke leraars". Inderdaad, sommigen zouden de jeugd doordringen met "verkeerde voorstellingen" over de Geest der Profetie en het werk van de kerk. 181
4. Enkelen in Battle Creek hadden persoonlijk "licht verworpen" en waren daarna "satans lokvogels geworden, om zielen van de waarheid weg te leiden". 182

[174]

5. Enkelen "haatten" werkelijk de Geest der Profetie, en weigerden die te volgen. 183
  6. Zij die "het fundament dat God heeft gelegd neerhalen, moeten niet als leraars worden aanvaard" (184). Ergens anders waarschuwt zij dat iemand, die aan anderen theorieën heeft voorgehouden die mensen afleidden van de Heiligdomswaarheid, niet als leraar zou moeten worden aangenomen. 185
  7. Tenslotte was daar de toets van de vruchten. Zij ontving brieven van verschillende ouders wier kinderen in Battle Creek het geloof hadden verloren. 186
- Als een van deze dingen, of een combinatie van gebeurtenissen opnieuw plaatsvinden, dan kan men zich afvragen of er soms een herhaling van het verleden gaande is. Ouders zouden op zijn minst kunnen denken aan Ellen White's waarschuwing voor de Alpha. "Ouders houdt uw kinderen van Battle Creek weg... Als uw kinderen in Battle Creek zijn, roep ze dan zonder uitstel terug". 187

HET GEBRUIK VAN MANIPULATIE TECHNIEK

Het manipuleren van mensen is een van de meer sinistere aspecten van de Alpha. Er werden technieken gebruikt die klaarblijkelijk, zelfs voor hedendaagse maatstaven, ver ontwikkeld waren en die men terug kan zien in de reguliere psychologie van vandaag de dag. Enkele van de grootste geesten in de kerk waren aangetast door technieken die door Ellen White werden geïdentificeerd als van satanische oorsprong, en het gebruik ervan ging klaarblijkelijk vergezeld van een zeer sterke satanische aanwezigheid. Zij beschreef "boze engelen" die Kellogg's geest "gevangen" namen; anderen schenen machteloos om te ontsnappen als ze eenmaal zichzelf hieraan hadden onderworpen.

Ellen White waarschuwde dat er een herhaling van dergelijke manipulatie-technieken zou worden gezien, wanneer het einde van de genadetijd naderde. Maar zouden wij, terwijl wij onze blik richten op dreigingen die door anderen zouden kunnen komen, misschien zelfs een nog grotere bedreiging over het

[175]

hoofd kunnen zien die we, uit sleur, toestaan binnen ons eigen huis?

In hoofdstuk 4 hebben wij gesproken over reclame-spots op T.V. en over de manier waarop zij de geest beïnvloeden, snel van toneel veranderend met ver ontwikkelde lens-technieken en een krachtige filmmuziek die ontworpen is om u mee te sleuren voordat u tijd hebt gehad om na te denken. Bedenk nu eens wat er gebeurt als de T.V.-spots geëindigd zijn en uw favoriete programma wordt hervat. Veel van die manipulatietechniek blijft. Als de camera zich instelt en de tonelen wisselen, moet u zich aanpassen aan een nieuw' beeld en dat ongeveer twintig keer per minuut.

Dit alles verhoogt natuurlijk de dramatiek, zodat de handelingen op het scherm - zelfs bij de gewoonste gebeurtenissen, - overkomen op een wijze die in het dagelijks leven niet bestaat. Dit gekoppeld aan het feit dat de casting-buro's een keuze kunnen maken uit de interessantste en knapste mensen ter wereld. Het resultaat? Na dit zo drie of vier uur te hebben aangezien, komt uw eigen leven u misschien niet zo interessant meer voor als voordien. Uw huis, uw baan, mogelijk ook uw echtgenoot kunnen niet wedijveren met die kunstmatig opgeroepen intensiteit van de televisie. Tenzij u een ongewoon sterk gevoel van uw eigen identiteit hebt, wordt u misschien ontevreden met uw eigen leven en wenst u dat u zo kon zijn als de acteurs op het scherm.

Zodoende heeft televisie het vermogen u te ontdoen van iets dat God speciaal voor u heeft gemaakt: uw eigen unieke identiteit.

Misschien is dat de reden dat het Adventisme een standpunt heeft ingenomen ten opzichte van amusement. Afgezien van het feit dat Hollywood veel van uw tijd kan kosten, en u blootstelt aan bedenkelijke tonelen, is er misschien nog iets dat dieper gaat en waarover u bezorgd moet zijn. De meeste films die u een denkbeeldige meer dan levensechte held voortoveren, kunnen uiteindelijk een aanval doen op uw inzicht, hoe bijzonder uw eigen leven wel is.

[176]

Probeer eens twee weken lang het volgende: Zet de televisie uit *nadat* u het nieuws hebt gezien! Open het Woord van God. Neem er een Concordantie bij, een goed Bijbels woordenboek en een paar goede kaarten van het heilige land in Bijbelse tijden. Begin nu te lezen, één vers tegelijk, vergelijk Schrift met Schrift, terwijl het Bijbels woordenboek en de kaarten u kunnen voorzien van extra begrip voor de mensen en de plaatsen die u in de Bijbel tegenkomt. Bekijk daarna het gedeelte dat u in de Bijbel hebt gelezen opnieuw vanuit de Geest der Profetie.

Het kan zijn dat u uitvindt dat de T.V. geen concurrentie is. De studie van Gods Woord kan uw gewoonten gaan vormen.

EEN VALSE OPWEKKING

Terwijl het einde nadert, zal Gods volk worden gezegend met de uitstorting van de Heilige Geest. Vol van de Geest zullen de gelovigen aan de wereld getuigenis geven in een laatste machtige demonstratie van de kracht van het evangelie. Lang heeft Gods volk op deze gebeurtenis gewacht, en Ellen White beschrijft het met een geweldige belofte die we vinden in *De Grote Strijd* blz. 430 (GC Eng. 464).

"Vóór de laatste uitstorting van Gods oordelen over de aarde zal er onder Gods volk een herleving van de oorspronkelijke godsvrucht zijn, zoals er sinds de tijd van de apostelen geen meer geweest is. De Geest en de kracht van God zullen over Zijn kinderen worden uitgestort.

Velen zullen zich dan distantieren van de kerken, waarin de liefde voor God en Zijn Woord de liefde voor deze wereld de plaats heeft ingenomen. Velen, zowel predikanten als leden, zullen met blijdschap de grote waarheden aannemen die God in deze tijd heeft laten verkondigen om Zijn volk voor te bereiden op Christus' wederkomst."

Die gebeurtenis zal het laatste grote werk van de gemeenten aankondigen, een laatste waarschuwing aan de wereld. *Maar Ellen White waarschuwt dat juist vóórdát dat gebeurt, de duivel zal trachten het te verdoezelen door een vervalsing.*

[177]

De vijand van de mens wil dit werk verhinderen, en *voordat de tijd voor zo 'n beweging is aangebroken, zal hij alles in het werk stellen om het te verhinderen, door iets anders in te voeren dat erop lijkt.* In de kerken die hij onder zijn bedrieglijke heerschappij kan brengen, zal hij het doen voorkomen alsof Gods bijzondere zegen is uitgestort. Men zal de indruk krijgen dat er weer een grote belangstelling is voor alles wat met godsdienst te maken heeft. Veel mensen zullen er zich over verheugen dat God op zo'n wonderbaarlijke manier met hen handelt, terwijl het in feite het werk van een andere geest is. *Satan zal onder het mom van godsdienstigheid zijn invloed op de christelijke wereld proberen te vergroten.*

De afval die zij hier beschrijft is een valse opwekking, die zich voordoeft als het werk van de Heilige Geest. Hele kerken zullen geloven dat zij een uitstorting van de Geest ervaren, en het zal lijken of er "grote belangstelling voor de godsdienst bestaat". Hoe onderscheid men zo'n knappe vervalsing?

Er is natuurlijk de proef van Jesaja 8:20: *"Tot de wet en tot de getuigenis; zo zij niet spreken naar dit woord, het zal zijn dat zij geen dageraad hebben".* Hoe overtuigend iets ook kan schijnen, als het niet de norm van Gods wet handhaaft, is het een vervalsing. Maar er is nog een andere tekst. Een valse opwekking zal de eenvoud van de schriftuurlijke waarheid verlaten en de methoden van de wereld gebruiken.

"Ik heb inlichting ontvangen... dat mensen vreemde voorstellingen in het werk van God zullen invoeren," verklaarde Ellen White, en zij waarschuwde dat niet één jota of tittel van iets dat met theater te maken heeft in ons werk gebracht mag worden".

"Predikanten in het heilige werk hebben geen toestemming om zich te gedragen als toneelspelers... Zij bekleden het heilig ambt niet als toneelspelers, maar als leraars van plechtige waarheden". 188

Eigens anders geeft Ellen White een beschrijving van een valse opwekking, waarbij mensen er aanspraak op maken de Heilige Geest te hebben.

[178]

"Vlak voor het einde van de genadetijd", waarschuwt zij, zou er "geschreeuw zijn, met drums, muziek en dansen. De gevoelens van normaal denkende mensen zullen zó verward worden, dat men er niet meer van op aan kan dat zij de juiste beslissingen nemen. En dit wordt genoemd *de bewegingen van de Heilige Geest.*"

"De Heilige Geest openbaart Zich nooit op een dergelijke manier, in een heksenketel van lawaai. Dit is een *uitvinding van satan.* Een heksenketel van lawaai schokt de zintuigen. ... De satanische krachten *vermengen zich met het kabaal en de herrie* om een feest te vieren, en *dit wordt dan de werking van de Heilige Geest genoemd*". 189

Over het landschap der eeuwen, weerklinken opnieuw de woorden, even levendig als toen ze voor het eerst geuit werden achthonderd jaar voor de geboorte van Christus: *"Blaast de bazuin te Sion, heiligt een vasten, roept een verbodsdag uit. Verzamelt het volk, heiligt de gemeente... Laat de priesters, des Heeren dienaars, wenen tussen het voorhuis en het altaar; en laat hen zeggen: Spaar Uw volk o Heere!..."* 191

HET VERLIES VAN INSTELLINGEN

In de Alpha verloor de kerk een belangrijke instelling, de voornaamste voorziening in de

gezondheidszorg. Zou dit ooit opnieuw kunnen gebeuren? Iedere Adventist die zijn kerk liefheeft zou moeten bidden, dat wij nooit weer een dergelijk soort tragisch verlies zullen behoeven te lijden. Maar het is al eerder gebeurd en de lessen uit het verleden kunnen wij niet negeren.

IV

Tot dusver hebben wij dertien factoren onderzocht die in de Alpha crisis zichtbaar waren. Elk daarvan houdt lessen in die ons kunnen helpen voorbereid te zijn op de Omega. Maar er is er nog één. Helemaal op het laatst zal satan speciaal op de Adventisten een laatste misleiding africhten.

[179]

Hij zal ons willen verleiden tot twijfel aan de gave van de Geest der Profetie.

Verwijzingen:

136. Pred. 1:9.
137. Special Testimonies Series B. No. 2, p.16. Zie ook Selected Messages boek 1, p.197.
138. In Kellogg's tijd bereikten sommige mensen een "persoonlijke" Omega ervaring toen zij afvielen, iets dal E.G.W in haar dagboek noteerde in augustus 1904. Maar "persoonlijke Omega's" waren heel verschillend van de uiteindelijke Omega die de hele gemeente te wachten staat, een gebeurtenis die we ook de "schudding" kunnen noemen. Zoals Mervyn Maxwell aantoont, hebben Alpha-Omega cycli in het Adventisme herhaaldelijk plaats gehad en zullen ook weer gebeuren zoals Ellen White zegt: "Steeds maar weer"! Zo kunnen dus de lessen uit de tijd van Kellogg niet slechts als geschiedenis worden afgedaan.
139. Selected Messages boek 1, p.200.
140. Special Testimonies Series B, no.7, p.39-40
141. Selected Messages boek 1, p.195.
142. Ellen G. White brief 138, 1902.
143. Ellen G. White brief 328, 1906.
144. Special Testimonies, series B, no.7, p.31.
145. Special Testimonies, series A, no.11, p.5.
146. Brief Ellen G. White aan Dr. W.H. Riley, 3 aug. 1904.
147. Selected Messages book 1, p.161.
148. Ellen G. White Counsels to Writers and Editors (Nashville Tenn. Southern Pub. Assn. 1946, p.49,50.
149. Id. p.31.
150. Advent Review and Sabbath Herald, 25 mei 1905. Zie ook Ellen Counsels to Writers and Editors. (Nashville Tenn: Southern Pub. Assn. 1946, p.35.
151. Matth.24:26.
152. De Grote Strijd, p.346.
153. De Grote Strijd, p.346.
154. Ellen G. White, THIS DAY WITH GOD (Washington D.C. Review and Herald. Pub. Assn. 1979, p.299.
155. The fruitage of Spiritual Gifts, p. 291,292.
156. Matth.5:14,16.
157. Ellen G. White Testimonies to Ministers (Mountain View, Cal. Pacific Press Pub. Assn., 1923) p.474.
158. Special Testimonies Series B, nr.7, p.15
159. Brief, A.G. Daniëls aan W.C. White, 16 maart 1905.
160. Ellen G. White, brief 328, 1906.
161. Special Testimonies Series B, No.6, p.42.

- 162. Special Testimonies series B, No.7, p.31.
- 163. Special Testimonies series A, No.11, p.9,10.

[180]

- 164. Brief Ellen G. White aan de broeders Daniëls en Prescott en hun medewerkers, 30 oktober 1905, J.H.N. Tindall Collection.
- 165. Selected Messages boek 1, p.205.
- 166. Idem. p.578.
- 167. 1T. p.577.
- 168. Selected Messages boek 1, p. 161. Zie ook Lorna Linda Messages p.150.
- 169. Genesis 3:1.
- 170. Special Testimonies Series B, No. 2, p.51-52.
- 171. Ellen G. White, Manuscript 145, 1905.
- 172. Genesis 3:5.
- 173. Selected Messages, Book 1, p. 15.
- 174. J.H. Merle D'Aubigne, D.D., History of the Reformation (Glasgow; William Collina, 1846) vol.3, p. 103-105. (persoonlijke bibliotheek van de schrijver).
- 175. The Spiritual Exercises of St Ignatius (New York: Image Books 1989), uit de introductie door Robert Gleason, S.J. p. 14,15.
- 176. Martin, The Jesuits, p.160.
- 177. Special Testimonies, Series B, No.2, p.52.
- 178. Selected Messages, book 1, p. 204,205. Zie ook Battle Creek letters p.81.
- 179. Special Testimonies Series B, No.2, p.21.
- 180. Idem.
- 181. Idem. p.22.
- 182. Special Testimonies Series B, No.7, p.34.
- 183. Idem.
- 184. Idem. p.41.
- 185. Ellen White Manuscript 125, 1907, Zie ook Ellen White THE UPWARD LOOK Washington D.C.: Review and Herald Pub. Assn., 1982. p.199.
- 186. Ellen G. White manuscript 20, 1906.
- 187. Idem.
- 188. Ellen G. White Evangelism (Washington: Review and Herald's Pub. Assn., 1946) p. 37,640.
- 189. Selected Messages, Book 2, p.36
- 190. Joël 2:15-17.

[181]

Hoofdstuk 8

"De allerlaatste misleiding van satan"

I

De allerlaatste misleiding van satan zal zijn het onwerkzaam maken van het getuigenis van de Geest van God... Er zal een haat die satanisch is ontstoken worden tegen de Getuigenissen." 191

De laatste misleiding die door Generaal Lucifer naar de Zevende-dags Adventisten zal worden geslingerd, zal een aanval zijn op de Geest der Profetie. Zoals de aanval van de geallieerden op de plek van Bagdad's radar, is dit een tactische aanval die erop gericht is ons te verblinden. Als we dat laten gebeuren bestaat de kans dat we er niet in slagen de Omega te herkennen.

"In het boek "Living Temple" wordt de Alpha van dodelijke afval gepresenteerd. De Omega zal volgen en *zal worden aanvaard door diegenen die niet gewillig zijn acht te slaan op de waarschuwingen die God gegeven heeft.*" 192

Als u daar even over nadenkt, is dat niet zo verwonderlijk; dat is precies waar de Alpha mee begon.

II

Bekijk het van welke kant u maar wilt, één ding staat als een paal boven water, de Alpha-crisis vond zijn oorsprong in verwaarlozing van de Geest der Profetie. Deze ramp vond niet plotseling plaats, het was het resultaat van jarenlange zorgeloosheid die uiteindelijk tot een tragische

[182]

afval heeft geleid. Voordat de kerk ooit de uiteindelijke duizelingwekkende val maakte in schulden en leerstellige crisis, waren er herhaaldelijk waarschuwingen gekomen van de pen van Ellen G. White.

"Geen zelfzucht, geen persoonlijke ambitie mag ooit het werk binnenkomen dat gedaan wordt voor het uitzoeken van de locaties voor onze herstellingsoorden", werd in 1902 aan de kerk gezegd. "Het is Gods wil dat deze instellingen buiten de steden zullen worden gevestigd".

Dit advies ging direct in tegen de voorkeuren van zeer machtige pressiegroepen in de kerk, maar deze raad was maar niet willekeurig gegeven, er was een *reden* voor, die in verband stond met de doelstelling van de kerk inzake gezondheid-evangelisatie. Omgeven door de natuur, "zullen de patiënten gemakkelijker door Gods Geest worden beïnvloed", zei Ellen White... "hun zielen zullen verheven worden... lichaam en ziel zullen verlichting krijgen. De steden uit, is mijn boodschap. Lang geleden hadden onze artsen op dit punt al klaarwakker moeten zijn". 193

Deze vreemde raadgeving, die zo geheel uit de pas liep met het grootse programma van

Battle Creek, werd zorgeloos terzijde geschoven omdat het niet leek te passen in de zakelijke gewoonten van die dagen. Maar ironisch genoeg was in die raad toch een punt vervat dat aan het eind van de twintigste eeuw de krantenkoppen zou halen, toen een bijna failliet Amerika zou ontdekken dat het de kosten van zijn eigen ziekten niet langer kon dragen: "Hoe langer patiënten buiten de deur gehouden kunnen worden", verklaarde Ellen White, "*hoe minder zorg zij vereisen*". 194

Voor deze gevormachte, die twee ziekenhuizen heeft vertegenwoordigd, en de problemen heeft gezien die de moderne gezondheidszorg industrie tegenkomt, springt deze zin bijna van het papier. In de spreektaal van het tegenwoordige gezondheidsbeleid bestaat zelfs een uitdrukking, die gaat over het begrip dat Zr. White beschrijft. Dat heet *duur van het verblijf*. Des te langer een patiënt ziekenhuiszorg nodig heeft,

[183]

des te groter de druk is op het systeem van de gezondheidszorg. Ontsla de patiënt eerder en men bespaart het systeem kostbaar geld. Onder het huidige Amerikaanse systeem worden patiënten eerder ontslagen en zo houdt het ziekenhuis het hoofd boven water.

Met andere woorden, al in 1902 omschreef Ellen White het antwoord op de miljoenen dollar vraag: hoe levert men de hoogste kwaliteit aan zorg tegen zo laag mogelijke kosten, en het Adventisme had kunnen voorzien in het antwoord!

In datzelfde jaar 1902, toen de gemeente tegen de goddelijke raadgeving in bezig was te besluiten, een duur bouwprogramma te ondernemen in Battle Creek, gaf zij een raad inzake ziekenhuisbeleid, die de moeite van het beluisteren wel waard was.

"God wil niet dat één van Zijn dienstknechten zich begeeft in onnodig kostbare ondernemingen, *die een schuld op het volk leggen...* Zo lang als zij die er aanspraak op maken de waarheid voor deze tijd te geloven in de weg des Heeren wandelen, mogen zij verwachten dat de Heere hen voorspoed geeft. Maar als zij ervoor kiezen van het smalle pad af te dwalen, brengen zij ondergang over zichzelf en over hen die hun leiding volgen ..." 195

Schuld, zij waarschuwde tegen het monster dat vele ziekenhuisinstellingen in de stormachtige toekomst in gevaar zou brengen. Voor hen die de moeite namen ernaar te luisteren, was het alsof zij de cijfers van de effectenbeurs van morgen, vandaag las. Josafat heeft het eens in een prachtige en eenvoudige zin samengevat: "*Geloof aan Zijn profeten, en zij zult voorspoedig zijn*".

Kort daarna heeft zij nog meer raad gegeven die velen hartzeer had kunnen besparen (en een behoorlijk aantal verloren zielen had kunnen redden). "Mij is herhaaldelijk getoond dat het niet verstandig is enorme instituten op te richten... Een kolossaal herstellingsoord vraagt veel medewerkers... *het is bijzonder moeilijk om een hoge geestelijke norm te handhaven.*" 196

[184]

Men hoeft alleen maar te kijken naar de gebeurtenissen in Battle Creek die daarop volgden, om te zien of zij gelijk had. Heden ten dage treft de bezoeker in Battle Creek, als hij de stad binnenkomt, een enorme verschijning aan, een torenhoog gebouw dat boven de horizon opdoemt, Kellogg's gebouw, dat net voor de crisistijd met dappere animo was gebouwd, en een laatste hoofdstuk toevoegde aan de trieste afval in Battle Creek. Als een instelling zijn godsvrucht verliest, is die vroeg of laat voor het werk van God verloren. Dat gebouw dient nu als kantoor en opslagruimte voor de federale regering.

III

De afvalligheid in Battle Creek is een klassieke gevalsanalyse hoe afwijzing van de Geest der Profetie voortgang vindt, en waar het uiteindelijk toe leidt. In het begin werden de getuigenissen tegemoet getreden met minzame veronachtzaming; het was niet nodig met de vrouw te argumenteren, zolang men kon negeren wat zij zei. Maar toen de

problemen zich verdiepten en sommige mensen de problemen konden zien, die werden veroorzaakt door verwerping van de Geest der Profetie, begon zich tegenstand te ontwikkelen. Sommigen steunden Ellen White, anderen vielen haar aan. Toen dat eenmaal gebeurde, nam de afwijzing van de Geest der Profetie een agressievere vorm aan. Allerlei gekonkel was er gaande om haar ongelijk te trachten te bewijzen. Haar eigen neef probeerde haar ertoe te bewegen een vals getuigenis uit te geven; de truc mislukte. Herhaaldelijk viel Kellogg haar aan met de opmerking, dat haar zogenaamde visioenen waren ingegeven door informatie, die zij van anderen kreeg. Machtige en invloedrijke mensen begonnen iets samen te stellen dat *De Blauwdruk* genoemd werd, om haar in diskrediet te brengen.

Anderen die niet zo openlijk te werk durfden te gaan, ondermijnden haar op meer subtiële wijze. "Sommige mensen zijn heel handig te werk gegaan om de getuigenissen van

[185]

waarschuwingen en berisping, die al een halve eeuw de toets hebben doorstaan, onwerkzaam te maken. Tegelijkertijd ontkennen zij dat ze iets dergelijks doen". 197

Let wel dat er een verschil bestaat tussen rechtstreekse openlijke tegenstand, en subtiële verdraaiing die Gods boodschappen "onwerkzaam" kunnen maken. Zij beschrijft een paradox. Sommige mensen waren heel vakkundig bezig de werkzaamheid van de Geest der Profetie te vernietigen, terwijl ze oppervlakkig er aanspraak op maakten daarin te geloven.

De strijd liep hoog genoeg op om tenminste de voorpagina van één krant uit Chicago te halen. Haar vijanden bliezen een oud argument van Dudley Canright nieuw leven in, een onderwerp dat bijna iedere keer dat iemand zich door de Geest der Profetie bedreigd voelde naar voren kwam: men kon de vrouw niet al te serieus nemen, zo redeneerden zij, want zij is iemand die *plagiaat* pleegde.

IV

Wat te zeggen van de aantijging van plagiaat? Is Ellen White niet geïnspireerd geweest omdat zij, zoals vele Bijbelschrijvers, de mooi uitgedrukte ideeën van andere mensen gebruikte? Die vraag is wel een ogenblik van juridische analyse waard.

Geen enkel copyright is absoluut. Zelfs nu zegt het Amerikaanse recht dat onder de juiste omstandigheden een schrijver gedeelten van het materiaal van een andere schrijver, waarop copyright is, mag gebruiken. Dit principe kan wettig gebruikt worden onder de naam 'eerlijk gebruik'. Dit recht gaat terug tot de vroegste jaren van de Amerikaanse wetgeving op het copyright. In werkelijkheid gaat het terug tot midden 1840, toen Ellen White begon te schrijven.

Toen zij in 1844 voor het eerst haar visioenen begon op te schrijven, kopieerden schrijvers gewoonlijk nog uitgebreid van elkaar. Het was een gewoonte die men herhaaldelijk ziet als men kranten en tijdschriften uit die tijd leest, en het gebruik

[186]

van het materiaal van de ene schrijver door de andere, was juridisch erkend. In 1845 behandelde rechter Joseph Story van het Hooggerechtshof een zaak, waarin plagiaat het onderwerp was. In de loop van het betoog gaf hij een duidelijke samenvatting van de wet op het copyright in die dagen.

Het kan zijn, zegt rechter Story, "dat een schrijver veel van zijn materiaal van anderen heeft geleend, maar als dat werkelijk verbeteringen zijn van de bestaande spreekwijzen, dan heeft hij recht op copyright ..."

"Ieder boek in de literatuur, wetenschap en kunst, leent en *moet ook noodzakelijkerwijs lenen*... Niemand scheidt een nieuwe taal voor zichzelf, tenminste als hij verstandig is... De gedachten van ieder mens zijn min of meer een combinatie van wat andere mensen hebben

gedacht en uitgedrukt, hoewel die kunnen zijn gewijzigd, verheven, of verbeterd door zijn eigen talent of overwegingen". 198

Laten wij er zeker van zijn dat wij begrijpen wat rechter Story zei. Het gebruik van het literaire werk van iemand anders is toegestaan, zolang hij of zij echt eigen onderzoek doet, en zijn eigen creativiteit gebruikt om iets nieuws te produceren.

Nu terzake: Heeft Ellen White met gebruikmaking van materiaal dat voordien door anderen was geschreven, echt creatieve verbeteringen gemaakt van het soort dat door rechter Story is omschreven? Laat mij een voorbeeld geven, dan kunt u zelf oordelen.

In 1842, publiceerde een schrijver genaamd John Harris een boek over het leven van Christus, dat getiteld was *De grote leraar*. Op pagina 51 schrijft hij de volgende zin.

"Hij had een enkele zin kunnen uiten, die door een sleutel tot menige verborgenheid of lichtstraal voor de onwetenden te verschaffen, de bezige gedachten van elke opeenvolgende generatie tot het einde der tijden, erop zou hebben gericht en geconcentreerd".

Dit is klassiek, verdraaid Victoriaanse proza. Ellen White is ervan beschuldigd deze zin te hebben gebruikt in *Fundamentals of Christian Education*, p.237. Als dat zo is, let dan eens op wat zij ermee deed:

[187]

"Hij had verborgenheden kunnen openen, waarin patriarchen en profeten inzicht verlangden en welke de menselijke nieuwsgierigheid ongeduldig begeerd heeft te begrijpen."

Is dit duidelijker? Is het een verbetering? Is het creatief? Als dat zo is, dan past het precies in de omschrijving van goed schrijven, die wordt gevonden in de opvatting van rechter Story.

Er is nog een belangrijker vraag: *is het waar?* Als dat zo is, dan kunnen we het maar beter aanvaarden, net zoals wij andere geleende literatuur in de Bijbel aanvaarden. Openbaringen schijnt herhaaldelijk taal te gebruiken die men in het niet kanonieke boek Henoch kan vinden. Paulus citeerde mensen als Aratus en Menander en bewerkte enkele van hun ideeën in de Schrift. Toen Jezus de Gouden Regel gaf, gebruikte Hij ook een gedachte die eerst was uitgedrukt door Rabbi Hillel. (Ook leende Hij uit heidense bronnen om tegemoet te komen aan de gedachten van zijn toehoorders, toen hij de gelijkenis van de rijke man en de arme Lazarus gaf, een feit dat genegeerd wordt door degenen die deze gelijkenis gebruiken om te "bewijzen" dat wij bij de dood ergens heengaan). Als we onszelf toestaan om meer bezig te zijn met de herkomst van de taal, dan met de waarheid daarin uitgedrukt, dan zullen wij uiteindelijk aan de Schrift zelf gaan twijfelen, en zullen wij de trieste geschiedenis hebben herhaald van de mensen die de weg zijn kwijtgeraakt in de tragedie, die de Alpha genoemd wordt.

V

Vroeg of laat zal iedere christen een standpunt moeten innemen betreffende een onderwerp dat niet kan worden genegeerd: Is de gave der profetie een vitaal kenmerk van Gods gemeente in de eindtijd?

De Bijbel staat vol beloften dat, vlak voordat Jezus komt, de gave der profetie in de kerk gezien zal worden: Joel 2:28 zegt het zo:

"En daarna zal het geschieden, dat Ik Mijn Geest zal uitgieten over alle vlees, en uw zonen en uw dochteren zullen profeteren: uw ouden zullen dromen dromen, uw jongelingen zullen

[188]

gezichten zien; Ja, ook over de dienstknechten en dienstmaagden, zal ik in die dagen Mijn Geest uitgieten." 199

In de volgende twee verzen maakt Joel duidelijk dat dit een profetie voor de eindtijd is, voor eindtijd mensen.

"En Ik zal wondertekenen geven in den hemel en op de aarde: bloed, en vuur, en rookpilaren. De zon zal veranderd worden in duisternis, en de maan in bloed, eer dat die grote en vreselijke dag des Heeren komt." Joël 2:30,31

Voor de komst van Christus zegt Joel, zal de gemeente gezegend worden met de gave van profetie. Zijn woorden weerklinken voort in Handelingen 2:18. In 1 Cor. 1:6,7 geeft Paulus aan dat *“Gelijk de getuigenis van Christus bevestigd is onder u; Alzo dat het u aan gene gave ontbreekt, verwachtede de openbaring van onzen Heere Jezus Christus”*. En Openbaring 12:17 maakt duidelijk dat Gods laatste gemeente, die de toorn van satan tegemoet treedt, ze allebei heeft, zowel de 'wet van God', als 'het getuigenis van Jezus'.

Het punt is eenvoudig niet te vermijden; een herhaald thema in de Bijbel is de zekerheid dat aan het eind van de tijd, de gave van profetie deel van de ware kerk zal uitmaken.

In feite is dat niet zo verrassend, als u het patroon overdenkt dat God door de geschiedenis heen heeft gevestigd. Een terugblik in de Bijbelse geschiedenis ontsluit een onveranderd patroon: *iedere keer als God profetisch een komende gebeurtenis van enig belang heeft voorgezgd, heeft Hij ook een profeet verwekt om die gebeurtenis aan te kondigen, wanneer die op het punt stond plaats te vinden.*

In de morgen van de menselijke geschiedenis vond God het noodzakelijk om de aarde te vernietigen met een vloed. Vóór Hij die zond, gebruikte Hij de gave der profetie om de wereld te waarschuwen voor het begin. Noach predikte deze boodschap en het is bijna zeker dat Henoch dat ook deed. De gebeurtenis was een volle 120 jaar tevoren voorgezgd.

Maar toen de tijd voor de zondvloed dichterbij kwam, liet God de wereld niet achter zonder een laatste profetische

[189]

waarschuwing. Henoch was toen al opgenomen, maar Noach bleef achter, een levende profeet om een laatste oproep te doen.

In Genesis 15 werd de lange gevangenschap van Israël in Egypte aan Abraham geopenbaard, lang voordat het gebeurde. Hiermee samen kwam een profetie van Israël's verlossing. En toen de tijd voor de uittocht kwam, verwekte God een andere profeet in de persoon van Mozes.

Mozes op zijn beurt voorgezde de gevangenschap van Israël indien zij ongehoorzaam zouden zijn. Toen zij God in de steek lieten, en de Babylonische ballingschap op het punt stond te beginnen, sprak God opnieuw tot zijn volk door profeten als Jeremia. Op zijn beurt voorgezde Jeremia de uiteindelijke terugkeer naar Jeruzalem, en toen de tijd voor die gebeurtenis er was, verwekte God mannen als Ezra en Nehemia om de gebeurtenis aan te kondigen en te helpen bij de vervulling ervan.

Overdenk nu de eerste komst van Christus. Die was herhaaldelijk in het Oude Testament voorspeld. Voor Zijn geboorte gingen 400 jaar van stilte voorbij, waarin Israël van de Heere geen visioen ontving. Maar kort voordat Jezus Zijn dienst zou beginnen, verscheen de gave der profetie opnieuw in de persoon van Johannes. De wereld werd herinnerd aan het begin van een zich vervullende profetie.

De zondvloed, de slavernij en de uittocht van Israël. Israël's ballingschap in Babylon. Hun verlossing uit de ballingschap. De eerste komst van Jezus. Iedere keer als een belangrijke profetie zijn vervulling naderde, verwekte God één of meer profeten om de gebeurtenis aan te kondigen, en om het volk eraan te herinneren dat de gebeurtenis voor de deur stond.

Nu naar de vraag waar tegenover christenen van ieder geloof moeten komen te staan: Als God profeten verwekte om aan al deze gebeurtenissen aan te kondigen, is het dan logisch om aan te nemen dat precies voor de grootste gebeurtenis aller tijden de wederkomst van Christus, waarvoor de hele wereld beslissingen voor leven of dood zal moeten nemen, God zijn patroon zal verlaten en de wereld zonder profetische leiding achterlaten?

Een dergelijke conclusie past niet.

[190]

Het is ook niet Bijbels. Joël voorgezde dat in de eindtijd de Geest der Profetie zou terugkeren en onder hen, waarop de Geest zou vallen, waren *dienstmaagden*.

Op zekere dag in december 1844 was een groep ernstige christelijke vrouwen bij elkaar om

te bidden. Toen zij baden werd een jonge vrouw van 17 jaar plotseling in visioen opgenomen tot achter het gordijn dat gewoonlijk onze blik tegen het bovennatuurlijke beschermt.

Niet onderlegd en in slechte gezondheid, werd zij des niettegenstaande onderricht, om anderen deelgenoot te maken van de waarheden die de hemel haar had getoond. Het was niet verwonderlijk dat zij verbijsterd was door deze opdracht.

Zelfs in haar latere leven toen zij bezig was met het schrijven van *De Grote Strijd tussen Christus en satan* en *Jezus, De Wens der Eeuwen*, voelde zij zich nog steeds ongeschikt voor die taak. "Ik ben maar een slecht schrijfster", zei zij in de brief no. 67, 1894, "en kan noch in spraak of geschrift de grote en diepe geheimen van God onder woorden brengen op de manier zoals ik graag zou willen". Dus herinnerde zij de Heere aan het begin van haar dienstbaar leven, hoe armzalig zij als schrijfster was voorbereid. Later vertelde zij, dat de Heere haar als antwoord had gezegd te doen wat iedere jonge schrijver zou moeten doen: lees- en blijf lezen. Er was veel dat zij kon leren van het taalgebruik van de gevestigde schrijvers, en in hun materiaal vond zij waarheden die heel goed waren verwoord, die zij op haar beurt weer kon gebruiken om de waarheid die zij mee te delen had duidelijker te verkondigen.

Soms hadden die andere schrijvers het bij het verkeerde eind en als dat gebeurde vertelde de Heere haar dat ook, Zijn Geest hielp haar de waarheid te gebruiken en de dwalingen weg te laten.

Dat is tenminste het verslag zoals het is weergegeven door W.C. White en D E. Robinson op pagina 6 van hun brochure Korte Verklaringen (Brief Statements), en als we naar haar critici gaan luisteren, gebiedt de eerlijkheid ook dat we zouden moeten luisteren naar haar kant van het verhaal. Nu naar de vraag: Is haar uitleg geloofwaardig?

[191]

Gelukkig voor ons is er een manier om dit met wetenschappelijke precisie vast te stellen. Toen zij voor het eerst over het onderwerp begon te schrijven, was de medische wetenschap nog slechts een paar stappen verwijderd van de donkere Middeleeuwen. Soms werd aderlating nog wel eens toegepast, op grond van de theorie dat ziekte het gevolg was van te veel "vitaliteit". Zieke baby's werden behandeld met schadelijke drankjes als "antimoniale wijn", een mengsel van alcohol, een misselijkmakend vergif, dat ervoor zorgde dat het kind ging overgeven. Met hun geringe lichaamsgewicht waren er maar weinig kinderen die dat soort vochtverlies en elektrolytische onevenwichtigheid overleefden, en de resultaten ziet men op de negentiende eeuwse begraafplaatsen, waar kleine grafstenen, versierd met uitgehouwen lammetjes, een epidemie van kindersterfte aantonen.

In die tijd, druipend van medische onwetendheid, gaf Ellen White beginselen die moderne epidemiologen met verrukte belangstelling bestuderen; een levensstijl die automatisch een teveel aan cholesterol, door gebruik van een bepaald dieet, uitsluit en het gebruik van verzadigd vet vermindert; die aan voorzichtige Adventistische mannen zeven maal minder kans biedt om aan hartziekten te sterven; dat een vermindering geeft van de kans op een heel spectrum van kankersoorten, die een gemiddelde van 6.2 extra levensjaren oplevert.

Als het niet de Heilige Geest was die haar toonde, welke informatie zij moest gebruiken en welke zij terzijde moest leggen, *hoe kon zij dit alles dan weten?*

VI

En toch, zelfs toen God werkte door haar leven met zichtbare bovennatuurlijke kracht werd triest genoeg, het wezenlijke van haar boodschap toch maar al te vaak genegeerd. Hierdoor kwam de kerk in de Alpha-crisis, zij verloor een grote medische instelling en het uitgevershuis brandde af; de kerk kwam in een financiële crisis en daarna

[192]

kwam er een leerstellige ketterij, die zich uitwerkte in een nachtmerrie. Hierdoor werd een

OMEGA II Gods gemeente op het randje Versie 3.0

gouden gelegenheid om het werk te beëindigen niet benut. Het veroordeelde de wereld tot een lange reis in een nachtmerrie.

Zouden aanvallen op de Geest der Profetie een deel kunnen zijn van de toekomstige crisis voor de gemeente? Volgens Ellen White *ja, vast en zeker!*.

"De allerlaatste misleiding van satan zal zijn om de Geest van God onwerkzaam te maken... Satan zal op verschillende manieren vernuftig te werk gaan en doormiddel van verschillende krachten, om het vertrouwen van Gods laatste gemeente in het getrouwe getuigenis aan het wankelen te brengen. Er zal een haat worden ontstoken tegen de getuigenissen die satanisch is". 200

Verwijzingen:

191. Selected Messages, boek 1, p.48.
192. Special Testimonies, Series B, No.2, p.50, zie ook Selected Messages boek 1, p.200
193. Testimonies Vol. 7, p.81-83.
194. Id.p.82.
195. Testimonies Vol. 7, p.90-91.
196. Testimonies Vol. 7, p.102.
197. Special Testimonies, Series B, no. 7, p.31.
198. Federal Cases, Circuit and District Courts of the Unites States, case no. 4.436. Cited as 8 Federal Cases 615. Rehearing denied, 8, Federal Cases 626, Case No. 4437.
199. Joël 2:28,29.
200. Selected Messages boek 1, p.48.

[193]

Hoofdstuk 9

“Tot iedere ziel zal de test komen”

I

Het was één uur in de morgen en Ellen White zat op, waarschijnlijk gebruikte zij haar bekende knietafel als bureau, en ze schreef zo snel ze kon. Gewoonlijk stond zij op voordat de zon opkwam om haar werk te beginnen, maar deze morgen, precies een uur na middernacht, voelde zij een drang om te schrijven als ze nooit tevoren had ervaren. Het volk van God ging op een grote schudding af, een botsing met dwaling, waarin menigeen verdwaald zou raken, en zij werd gedrongen om hen, voor het werkelijk gebeurde, een laatste duidelijk inzicht op het gevaar te geven.

Het was al eerder die nacht begonnen met een levendige droom, waarvan zij begreep dat die een Goddelijke boodschap inhield en zij kan het verhaal het beste maar met haar eigen woorden vertellen:

“Kort voordat ik de getuigenissen uitzond betreffende de pogingen van de vijand, om de grondslag van ons geloof te ondermijnen door de verspreiding van misleidende theorieën, had ik een voorval gelezen van een schip dat in de mist een ijsberg tegenkwam. Meerdere nachten sliep ik maar weinig. Het scheen dat ik doorboog als een kar onder een lading schoven. Een nachtgezicht werd mij duidelijk getoond. Een vaartuig was in zware mist op het water. Plotseling riep de uitkijk: "Ijsberg recht vooruit!" Daar torende hoog boven het schip een gigantische ijsberg uit. Een gezaghebbende stem riep uit: "Erop af". Er was geen moment van aarzeling. Het was tijd voor ogenblikkelijke actie. De machinist gaf volle kracht en de man aan het roer stuurde het schip recht de ijsberg in. Met een klap raakten zij het ijs. Er volgde een vreselijke schok, en de ijsberg brak in grote stukken, die met een derderend lawaai op het dek vielen.

[194]

De passagiers werden heel heftig geschokt door de kracht van de botsing, maar *er* gingen geen levens verloren. Het schip was beschadigd, maar niet onherstelbaar. Het stootte terug na de botsing en trilde van voor tot achterstevan, als een levend wezen en bewoog zich daarna voort op koers. Ik ken de betekenis van dit voorbeeld. Ik had mijn orders. Ik had de woorden gehoord als de stem van onze Kapitein: "Erop af". Ik kende mijn taak... De volgende paar dagen werkte ik van vroeg tot laat, om voor ons volk de gegeven instructies gereed te maken die mij gegeven waren inzake de dwalingen die bij ons binnen zouden komen." 201

Een tijdlang is Ellen White onthutst geweest, terwijl zij zich afvroeg wat ze moest doen met de valse nieuwe ideeën die Kellogg de gemeente opdrong. Voor haar was de gemeente Gods grootste schat op aarde. Dikwijls dwaalde die, en vele malen gaf zij ernstige boodschappen aan de leiders, waarin zij om hervorming smeekte. Toch wankelde haar loyaliteit nooit. Nu, terwijl Kellogg tot scheiding opstookte, scheen het dat het ingaan op de uitdaging, een splitsing zou kunnen veroorzaken, met als resultaat een verschrikkelijk verlies aan talent,

middelen en zelfs zielen.

Zij vond het moeilijk om een beslissing te nemen.

Vele maanden had zij gewacht, hopen de dat iets dat zij gezegd had een gevoelige snaar zou raken in Kellogg's hart en hem nog voor de zaak zou redden. Maar er kwam een signaal, Goddelijk bepaald, waardoor zij weten kon dat de confrontatie niet langer kon worden uitgesteld. Dat zou zijn "toen de leiders in Battle Creek een openlijke aanval op de Getuigenissen deden, dit was toen de Geest der Profetie onder open aanval kwam te liggen. Er was eens een andere gelegenheid geweest, waarbij de Heere deze kwestie met zijn uitverkoren volk het hoofd moest bieden... Vijftien eeuwen lang had Hij tedere zorg gehad voor Israël en had hen de ene na de andere kans gegeven, om de heerlijke droom die Hij voor hen had tot vervulling te brengen: heilige, gezonde, gelukkige mensen, door Hem geplaatst op de kruising van de beschaving om een getuige voor de wereld te zijn. En toch maakte Hij hen, - één dag verwijderd van de Olijfberg - duidelijk dat de gelegenheid nu voorbij was. *"Jeruzalem, Jeruzalem! Gij, die de profeten doodt, en stenigt, die tot u gezonden zijn! Hoe menigmaal heb Ik uw kinderen*

[195]

willen bijeenvergaderen, gelijkerwijs een hen haar kiekens bijeenvergadert onder de vleugelen; en gijlieden hebt niet gewild. Ziet, uw huis wordt u woest gelaten." 202

Israël had vele manieren gevonden om van Gods ideaal af te wijken. Maar let eens op, dat op die verdrietige dag op de Olijfberg, Jezus maar één zonde noemde: **verwerping van Zijn profeten!**

Op zekere dag werd in Battle Creek diezelfde geheimzinnige lijn overschreden. Er werd openlijk een aanval gedaan op de Geest der Profetie - die uiteindelijk een van de kenmerken is van de laatste gemeente. Toen dat gebeurde, stuurde de hemel Ellen White een boodschap, gekleed in de symboliek van een schip dat uit de koers was en op het punt stond op een ijsberg te lopen. "Broeders" schreef zij, "nu moeten wij de kwestie onder ogen zien. Erop af, met alle kracht en macht van God". Men sloot zich aaneen, de gemeente ging uit de vijand tegemoet, en met de woorden van Ellen White, genomen uit het voorbeeld van Gideon, "de kruiken werden gebroken en het licht scheen in heldere stralen". 203

Zo doorstond de gemeente een verschrikkelijke schudding in de tijd van de afvalligheid van Kellogg. Zoals een schip, door ijs in gevaar gebracht, was er uiteindelijk maar één mogelijkheid: recht op een botsing af. De schok was verbijsterend. De mensen waren geschokt. Het vaartuig zelf was beschadigd, "maar niet onherstelbaar". De gemeente overleefde.

II

Nooit eerder is de Bijbel begrijpelijker geweest. In de lap-top-computer die ik gebruik om dit boek voor te bereiden, zitten drie versies van de Bijbel, een concordantie, een Bijbels woordenboek en enkele van de beste kaarten uit Bijbelse tijd die ik ooit heb gezien. Met twee of drie toetsen op mijn toetsenbord, krijg ik toegang tot informatie, die me een paar jaar geleden uren tijd gekost hadden om ze te verzamelen. In dezelfde kleine computer heb ik meer dan honderd titels uit de Geest der Profetie ogenblikkelijk beschikbaar om te worden geraadpleegd waar ik ook ben. *Informatie?* Nog nooit was er zoveel waarheid voor de mensen beschikbaar.

Toch voorspellen deze beide bronnen, de Bijbel en de Geest der Profetie een tijd dat, sterren die we ooit bewonderd hebben,

[197]

zullen uitgaan en dwalingen in staat zijn zo mogelijk de uitverkorenen te misleiden. Hoe zouden dwalingen knap genoeg verpakt kunnen worden om zulke mensen in verwarring te brengen? In een getuigenis dat we in dit boek al eens hebben onderzocht geeft Ellen White een

antwoord dat een tweede overweging waard is.

"De vijand van zielen heeft geprobeerd de veronderstelling ingang te doen vinden, dat onder Zevende-dags Adventisten een grote reformatie zal plaatsvinden en dat deze reformatie zal bestaan uit het opgeven van de leerstellingen die staan als pilaren van ons geloof... De beginselen der waarheid die God in Zijn wijsheid aan de laatste gemeente heeft gegeven zullen worden weggedaan. Onze godsdienst zal veranderd worden... Er zal een nieuwe organisatie worden opgericht. *Een nieuw soort boeken zullen worden geschreven. Een systeem van intellectuele levensbeschouwing zal geïntroduceerd worden.* De oprichters van dit systeem zullen de steden ingaan en een wonderbaarlijk werk doen. De Sabbat zal natuurlijk licht geacht worden..." 207.

Misschien krijgen wij in de laatste drie zinnen het antwoord op de raadselachtige vraag, hoe zelfs geletterde Adventisten in de eindtijd in zo grote getale zouden kunnen vallen voor deze misleiding. *Intellectuele filosofie.* De vijand valt het Adventisme niet tactloos aan met een of andere ruwe aanval die zelfs nonchalante Adventisten bang zou maken. Deze truc is aangepast voor de Adventist met een academische graad en een garage met drie auto's. Het komt verpakt in filosofisch intellectualisme, een benadering speciaal ontworpen voor de pientere, goed opgeleide mensen. Om de geloofsbrieven van dit filosofisch intellectualisme aantrekkelijk te maken, toont het maatschappelijke betrokkenheid in het tegengaan van sociale euvels, doordat ze de steden ingaan om een 'wonderbaarlijk werk te doen'. Maar in deze steden, die zich bevinden op de drempel van de eeuwigheid, zou dit 'wonderbaarlijke werk' slechts weinig eerbied tonen voor de Sabbat, want de Sabbat wordt 'licht geacht'.

Men moet zich afvragen hoe iemand een 'wonderbaarlijk werk' in de steden kan doen, het klinkt immers als een soort menslievende poging het evangelie te brengen terwijl tegelij-

[198]

kertijd de Sabbat 'licht wordt geacht'. Ons is verteld dat het helpen van anderen een juist gebruik van de Sabbatsuren is; het redden van een os uit een sloot werd ook gezien als juiste inachtneming van de Sabbat, zelf door de wettische farizeeën. Toch waarschuwde Ellen White voor een zorgeloze naleving van de Sabbat en onmiddellijk daarna volgt haar omschrijving van een soort werk in de stad en op die manier verbindt zij die twee ideeën met elkaar.

Is het mogelijk dat mensen zorgeloos worden met beginselen, zelfs terwijl zij bezig zijn 'anderen te helpen'? Zeker, Jezus genas op de Sabbat. Maar genezen is een zeer geestelijk dienstwerk. En de os in de sloot is een noodgeval. Het is één ding om een gestrande automobilist te helpen op de Sabbat, maar het is heel wat anders om de binnenstad in te gaan en een Sabbatschoolklas les te geven in autotechniek, of routine werk te doen als het schilderen van een huis. Als we aan het eind van de tijd zelfs naar de armen willen gaan en vertellen dat we liever de doodstraf zouden krijgen dan op de Sabbat te werken, hoe zullen zij dan reageren wanneer zij zich herinneren dat wij vroeger, toen wij 'getuigden', zonder gewetensbezwaar gewoon werk deden op de Sabbat? Ik heb voor de armen gewerkt door ze pro deo rechtskundige hulp te geven in de binnenstad en ik heb dienst gedaan in het bestuur voor rechtshulp en ik kan u uit persoonlijke ervaring vertellen, dat deze mensen niet zo simpel zijn als wij wel willen geloven. Misschien hebben ze weinig geld, maar dom zijn ze niet. In werkelijkheid zijn ze vaak heel scherp van geest - scherp genoeg, tenminste om tegenstrijdigheden te zien, zelfs wanneer wij te afgemat zijn geworden om dat zelf te doen.

Zou het kunnen zijn dat in een algemeen klimaat van zorgeloosheid inzake beginselen, misschien veroorzaakt door de leer dat de wet toch niet kan worden gehouden - de mensen zo beneveld raken, dat ze zelfs in hun pogingen anderen met het evangelie te bereiken, niet langer meer duidelijk kunnen zien, wat de juiste inachtneming van de Sabbat betekent? Het schijnt dat Ellen White dit suggereert.

[199]

III

Er zijn filosofische begrippen, die door eeuwen denkwerk geslepen zijn, en maar weinig Adventisten zijn voorbereid om daar mee om te gaan. Kellogg stootte op zo'n begrip en er bestaan aanwijzingen dat hij nooit heeft geweten waarop hij gestoten was. Tot het einde toe heeft hij volgehouden dat hij een gelovig christen was die alleen meer inzicht had in de natuur van God, en oppervlakkig gezien waren vele van zijn ideeën echt aantrekkelijk. Een hele generatie van verondersteld Adventistische leiders werd weggevaagd door het boeiende denkbeeld dat de persoon van God zo dicht bij ons zou kunnen zijn als de materiële wereld om ons heen, en dat de Heilige Geest fysiek in ons kwam in de vorm van goede frisse lucht van gezondheidshervorming. Het verlaten van de letterlijke duidelijkheid van het Woord van God en afdwalen naar wijsgerige speculaties ging zelfs Kellogg's begaafde brein verre te boven. Daarom, als iemand werkelijk het Adventisme wenste te saboteren, zou hij waarschijnlijk een of andere vorm van filosofische speculatie introduceren, op een dergelijk niveau dat het door de meeste mensen niet werd herkend en uiteindelijk onverenigbaar met de Adventistische waarheid zou zijn.

In de ochtend van het menselijk leven werd een vrouw met een door Gods eigen handen gemaakt brein, in Eden, tegenover deze uitdaging geplaatst. Zij maakte de fout te willen flirten met de filosofische argumenten die op haar werden afgevuurd vanuit de geest van een gevallen engel, en zelfs haar geweldige intellect kon hier niet mee omgaan. Zelfs Jezus talmde in de woestijn niet bij Lucifer, Zijn enige antwoord aan de duivel was de Schrift.

Door de eeuwen heen heeft de mensheid met deze verleiding gespeeld; Kaïn die de werking van verlossing wilde herschrijven, om het meer ter zake dienend voor zijn leven en werken te maken; de eerste Babyloniërs die twijfel koesterden, en besloten dat hun geesten (en lichamen) bestand waren tegen een klim

[200]

naar de hemel. De Grieken vielen ervoor en ook de Romeinen en spoedig na de eerste eeuw, overviel een aantrekkingskracht voor filosofie zelfs hen die zichzelf christenen noemden. Ik geloof dat het de verleiding is de rede te gebruiken tot ver buiten de gestelde grenzen, die deel uitmaakt van wat de Bijbel 'Babylon' noemt.

Aan het eind van de tijd zullen wij geconfronteerd worden met bovennatuurlijke gebeurtenissen die niemand menselijkerwijs kan verklaren. Dan zullen wij zelfs onze zintuigen moeten verloochenen en op geloof alleen vertrouwen. Dat is waardoor Eva gered had kunnen worden. In plaats daarvan maakte zij, toen zij geconfronteerd werd met ogenschijnlijk wetenschappelijk bewijs, de fout het eenvoudige geloof in wat God heel duidelijk had gezegd, te verlaten. Zij probeerde het Woord *opnieuw te vertalen*. En dat is, vrees ik, het gevaar dat vastzit aan de eindtijdwaarschuwing van Ellen White voor de gemeente.

Het verklaart alles. Waarom de knapsten en de besten tekort schieten. Waarom wij verward raken over waarheden, die zo duidelijk zijn als het Heiligdom en de Sabbat. En waarom er zo'n vijandschap tegen Ellen White wordt ontwikkeld. Men kan haar woorden niet *opnieuw uitleggen*, door te stellen dat zij dit heeft gesproken voor een verre toekomst; wat zij te zeggen had was duidelijk. En zoals alle profetische geschriften is het soms 'snijdende waarheid'.

Het snijdt dwars door onze verontschuldigen heen en laat ons achter zonder psychologische verdediging tegen de grootste grondwaarheid uit de Schrift: verlossing is een ontsnappen uit de zonde

IV

Wat Ellen White beschrijft is verbazingwekkend: het verlaten van de basis leerstellingen. Het opzijzetten van de gevestigde waarheid. Een ‘verandering’ in onze godsdienst. Het begin van het historisch Adventisme voor een intellectuele filosofie. In de stilte de Sabbat verlaten. *Niets* over deze dingen is aan het toeval overgelaten - zelfs niet de

[201]

manier waarop het aan de gemeente wordt verkondigd. ‘Een nieuw soort boeken’ worden over het Adventisme uitgestrooid, een handige manier om een mediacampagne te beschrijven, om de meerderheid achter zich te krijgen. Klaarblijkelijk duiken gezaghebbende figuren op met een storm van materiaal om de Adventisten te overtuigen dat het tijd is voor iets ‘nieuws’. En het wordt kennelijk met grote vastbeslotenheid gedaan, want ‘niets mag deze beweging in de weg staan’.

Hoe graag men het ook zou willen, dit kan niet als een ongelukje worden afgedaan. Dit is niet maar een kracht van de geschiedenis die op goed geluk het Adventisme tegenkomt. Dit is een vooropgezet plan. Net als in de Alpha gebeurt hier iets heel ergs. Iemand - of iets - probeert de kerk onder controle te krijgen. En zoals Ellen White het beschrijft, dit plan richt zijn aanval op onze knapsten en onze besten.

Nu nog de vreemdste samenloop van omstandigheden: dit plan dat zo lang geleden door Zr. White is onthuld, is bijna identiek aan een plan dat ik gelezen heb in een recent geschreven boek, een plan ontworpen om de Reformatie weg te vagen en het hele christendom te herenigen onder de ‘bescherming’ van de paus.

V

Aan het begin van dit boek zagen wij Paulus III, die de onverbiddelijke uitdaging van de Reformatie onder de ogen moest zien. Toen hij zijn katholieke wereld ineen zag krimpen, had hij wanhopig behoefte aan een macht om de hervormers, die zoveel van Europa onder zijn beheer hadden weggenomen, tegen te staan. En op een zekere septemberdag in 1540 vond hij die kracht in een handjevol knielende mannen, die beloofde overal heen te gaan waar hij gebod, op elk moment, zonder vragen te stellen. Zo werd de Jezuïeten Orde geboren.

Ik moet bekennen dat ik heel lang geboeid ben geweest door deze zeer speciale groep priesters, die hun geloof liefhebben

[202]

en die (meestal maar niet altijd) een heel gedisciplineerd leven leiden. Ik ken ze beter dan de meeste mensen. Ik bezocht geen Jezuïeten-universiteitsterrein, maar veel van mijn medestudenten uit het examenjaar, waren door Jezuïeten opgeleid. Het waren formidabele concurrenten.

En - ik moet het toegeven - ik houd van deze mensen; niet omdat ik het met hen eens ben, maar ik heb respect voor hun discipline en bekwaamheid. Ik wil niet de suggestie wekken zoals u soms hoort, dat zij zich in onze kerk hebben genesteld. Ik zou willen suggereren dat niet alleen het Adventisme, maar het hele Protestantisme door een IDEE zal worden uitgedaagd.

Als ik een boek van de Jezuïeten zie dat als onderwerp een eindtijdthema heeft, doe ik mijn best het te lezen. In de stapels researchmateriaal op de universiteit vond ik zo’n boek. (208). Hoewel het niet meer gedrukt werd, was het zo boeiend, dat ik het hele land heb afgezocht, tot ik in New York een exemplaar voor mijn eigen bibliotheek vond. De schrijvers waren

Europese Jezuïeten, waarvan één zo beroemd was dat in theologische kringen zijn naam veel genoemd werd: Karl Rahner. De titel van het boek was *Eenheid der kerken, een actuele mogelijkheid*, en het bevat een plan om de Protestantse kerken terug te brengen onder de paraplu van Rome. De details zijn het aankijken waard.

De acht 'theses' van het boek komen als ze worden samengevat neer op een plan met vele stappen.

Ten eerste erkende Rahner dat vele Protestanten behoorlijk sceptisch zouden zijn over hereniging met Rome. Daarom moet een strategie worden ontworpen om die weerstand te overwinnen en het plan van Rahner is sluw. Voordat het idee openbaar gemaakt wordt, zoek dan eerst rustig naar de leiders in de kerken die u wilt beïnvloeden en maak hun het hof. "Op basis van hun theologische deskundigheid", verklaart Rahner dat deze kerkleiders, "kunnen beslissen ten gunste van de éénwording van kerken". (209). Let op het plan: de beslissing tot vereniging zal door enkele leiders afzonderlijk genomen worden.

Daarna verwacht hij dat zij bestuurlijk aan het werk gaan om het idee te verkopen aan hun eigen mensen - waarbij ze natuurlijk de terminologie en de ideeën gebruiken die bij hun kerkmensen

[203]

vertrouwd zijn. Niemand kan de taal van een kerk beter spreken dan een insider. Eerst gematigd, maar ze blijven volhouden het idee aan de mensen voor te houden - in vergaderingen, in publicaties, met subtiele verschuivingen van de terminologie en de nadruk. In de manipulerende wereld van vandaag wordt zo'n verandering 'model verschuiving' genoemd.

In het plan van Rahner is ook wat bestuurlijke intrige opgenomen. Als eenmaal de leiders in een bepaalde kerk hebben besloten de eenheid na te streven, dan moeten zij hun politieke huiswerk zorgvuldig doen. Zoals Rahner het stelt, kunnen zij 'ijverig werken onder de kerkleden' (210), zodat zij zeker zijn van de steun van hun leden voordat ze de zaak in stemming brengen. 211

Ten tweede geloofde Rahner dat verandering heden ten dage veel gemakkelijker kan worden bereikt dan een paar jaar geleden. Hij was ervan overtuigd dat Protestanten zo 'liberaal' zijn, om zijn term te gebruiken, dat zij zich geen zorgen maken over leerstellingen, als er maar een paar bekende christelijke ideeën aanwezig zijn. (212). Verder is de gemiddelde gemeente in de protestantse kerken even gehoorzaam aan hun kerkleiders, als dat in de Rooms Katholieke kerk gebruikelijk is. Daarom moet het gevaar van opstandigheid niet overschat worden... 213

Ombuigen? Als hun leiders zouden kunnen worden gewonnen, bestaat de kans dat de meeste doorsnee Protestanten blindelings zullen volgen. Bij een andere gelegenheid zei Rahner dat de Protestantse leken 'passief zijn en daarom kan worden verwacht dat zij hun leiders naar de eenheid met Rome zullen volgen". 214

Ten derde als het idee van hereniging eenmaal zou aanslaan bij de christelijke geloven, zou een oecumenisch verbond van kerken kunnen worden gevormd. Dit zou op zichzelf enkele Protestanten kunnen opschrikken, dus is in het plan een slimme manier opgenomen om hun bezorgdheid te neutraliseren. *Individuele kerkgenootschappen* zouden blijven bestaan. De kerkorganisaties zouden intact blijven en het zou lijken alsof men dezelfde kerken had als vroeger. Maar in 'Thesis FV A' van het boek wordt duidelijk dat van iedereen wordt verwacht het pauselijk leiderschap te erkennen. "Alle partner-kerken erkennen

[204]

de betekenis en het recht van de Petrusdienst van de roomse paus als de echte borg van de eenheid van de kerk..." 215

Met andere woorden, *al deze ogenschijnlijk onafhankelijke kerkgenootschappen, zouden de paus als 'borg' van de kerkelijke eenheid moeten aanvaarden.*

Om dit oecumenisch proces te versnellen, stelt het boek voor om veel onderlinge uitwisselingen tussen de kerken aan te brengen. Predikanten van verschillende

kerkgenootschappen kunnen dan van preekstoel ruilen; een Baptistenpredikant zou in een Presbyteriaanse kerk kunnen spreken op zondag, terwijl zijn Presbyteriaanse collega de preek bij de Methodisten kan doen. Als dat plan eenmaal voet aan de grond zou krijgen in het Adventisme, dan kan men regelmatig predikanten van andere kerkgenootschappen op Adventistische kansels verwachten.

De techniek van de kanselruil is opgezet om de oecumenische gedachte te bevorderen. Stel de mensen maar bloot aan de invloed van andere geloven en de grenzen zullen weg smelten. De geestelijke van een andere kerk die op die zondagmorgen op de kansel staat is plotseling een werkelijk mens van vlees en bloed, met een vrolijk gevoel voor humor, die na de dienst een kopje koffie met u drinkt in de gemeenschappelijke ruimte; als men dit een beetje invoert is het onvermijdelijk dat de mensen dan gaan vragen: hoe belangrijk is de leer nu eigenlijk? Waarom verenigen wij ons niet onder het idee dat we allemaal van Jezus houden?

En dat zou wel eens het lokaas kunnen zijn waarin Adventisten bijten. Liefde is een aantrekkelijk woord. Het is het wezenlijke van het Evangelie: "want alzo liefhad God de wereld..." Maar liefde is breekbaar net als andere menselijke woorden. Het kan worden verdraaid om verbazingwekkende menselijke begrippen te dekken. In mijn beginjaren in de rechtspraak, waarin ik behoorlijk veel gerechtelijk onderzoek deed naar huiselijke relaties, zag ik soms gebroken gezinnen en verwonde kinderen, vanwege vaders nieuwe 'liefde'.

In theologisch verband is de term bijna onaantastbaar. Als u die slim gebruikt beëindigt u de woordenwisseling met: die ander heeft geen 'liefde'. Daarom vergeten de meeste christenen

[205]

dat de uiteindelijke formulering van de liefde uitkomt bij de Tien Geboden. De eerste vier zijn er om de liefde tot God aan te tonen; en de laatste zes drukken de liefde ten opzichte van de medemens uit.

En het is ook nog zo dat de Tien Geboden leerstellig zijn. Eén ervan, het vierde gebod, zal het leerstellig onderwerp zijn in de eindtijd, om aan te tonen dat wij God meer liefhebben dan de mogelijkheid om te kopen en te verkopen.

Toch bevat het door twee Jezuïeten met grote precisie geformuleerde plan om de Christenheid te herenigen, een verborgen plan dat zelfs door sommige Adventisten niet herkend wordt. Het presenteert zich als een vraag: *Waarom zullen wij toestaan dat 'leerstellige' onderwerpen ons van andere christenen scheiden?*

Dit alles leidt tot een volgende stap in het voorstel van Rahner: Schaf de leerstellingen als bron van strijd af. In zijn plan mag geen lid-kerk in dit verbond worden toegestaan, de dogma's van een andere kerk af te wijzen. Alles moet op tafel mogen komen zonder dat het door iemand anders kan worden verworpen.

Let maar eens op twee veelbetekenende kenmerken van het Jezuïetenplan:

1. Het neemt aan dat de meeste Protestanten nu zo 'liberaal' zijn, dat zij hun leiders in het nieuwe verbond zullen volgen.
2. Diezelfde leiders zullen hun politieke huiswerk goed doen, zorgvuldige voorbereidingen maken en de meerderheid achter zich krijgen.

Het plan valt heel goed samen met de doelstellingen van Vaticanum II. In het Post Conciliaire Dokument van Vaticanum II blz. 515, vindt men de volgende doelstelling: "Als de obstakels die kerkelijke gemeenschap in de weg staan overwonnen zijn, kan de eenheid van alle Christenen eindelijk hersteld worden, en *de viering van het eucharistisch mysterie.*"

Deze laatste woorden heb ik schuin gedrukt omdat die onthullen in hoeverre het Protestantisme verondersteld wordt zich weer te gaan herenigen met Rome. Het hart van de katholieke

[206]

eredienst is de eucharistie. Rome heeft de droom dat 'alle Christenen' weer eens zullen

deelnemen aan het misoffer.

Waarom is de Rooms Katholieke mis vanuit een Protestantse zienswijze zo'n probleem? Omdat het een menselijke priester 'de leiding' geeft over Christus. Als de priester de hostie opheft, 'offert' hij Christus opnieuw - een symbolische fout, die Mozes zijn opneming kostte. Daarom bevat iedere versoepeling in het onderscheid tussen de Protestantse en Katholieke avondmaalsdiensten het zaad voor de vernietiging van het Protestantisme.

Hoe zou men kunnen aanvoelen dat een dergelijke beweging in een Protestantse kerk op gang is gekomen? Een vingerwijzing zou kunnen zijn de langzame veranderingen in de avondmaalsdiensten van die kerk, met Katholieke termen of geheimzinnig opduikende communie-technieken.

Bekeer de leiders van het Protestantisme. Verwacht liberale en onderdanige leken. Vorm een oecumenisch verbond, waarin predikanten van kansel wisselen. Aanvaard de leerstellingen van andere kerken. Erken de paus als borg voor de eenheid. Dat is in het kort samengevat het plan.

Vergelijk dit alles eens met *Testimonies to Ministers* blz.474, waarin Ellen White satans plan beschrijft om het Adventisme te neutraliseren:

"Wij moeten al onze wijsheid en voorzichtigheid aanwenden om hen die de ware Sabbat eren te misleiden en te verstrikken... Door hen die een vorm van godsvrucht hebben, maar niet de kracht ervan, kunnen wij velen winnen die ons anders grote schade zouden toebrengen... *Dit soort mensen die begaafd en intelligent zijn*, zullen als lokaas dienen om anderen in de val te laten lopen. Op dat terrein zal ik mannen als mijn agenten hebben, die valse leerstellingen onderhouden die vermengd zijn met net genoeg waarheid om zielen te misleiden."

Wie is de doelgroep? Zij die '*begaafd en intelligent*' zijn. Waarom worden die uitgekozen? Omdat zij de leiders van de gedachten zijn, en zij zijn al binnen de kerk, waar zij geloofwaardigheid hebben. "Velen zullen hun invloed niet vrezen, omdat zij hetzelfde geloof belijden."

[207]

Het resultaat? Op deze manier zullen wij hen tot de conclusie leiden, dat de eisen van Christus minder streng zijn dan dat zij eens hebben geloofd en dat, door op de wereld te gelijken zij op de wereldlingen een grotere invloed kunnen uitoefenen. Zo zullen zij zich van Christus afscheiden... en spoedig zijn zij zover dat zij hun vroegere ijver en eerbied belachelijk maken.

Dat is een plan om het Adventisme te vernietigen. Zal het werken? Het verschrikkelijke antwoord is *dat het er dichtbij zal komen*. Ellen White waarschuwt openlijk dat 'het zal lijken alsof de kerk op het punt staat te vallen'.

Maar zij voegt daar een belofte aan toe: "Zij valt niet. Zij blijft, terwijl de zondaars in Sion zullen worden uitgezift... Dit is een vreselijk Godsgericht, maar desalniettemin moet het plaatsvinden." 216

Merk op dat in de schudding de rechtvaardigen niet degenen zijn die weggaan, en daarom is iedere oproep om het Adventisme voor iets 'reiners' te verlaten, een dwaling. De kerk 'valt niet'. Waarom? Omdat het nog steeds Gods gemeente is, waarbinnen nog steeds gelovigen zijn die toegewijd zijn aan de Adventboodschap! "Het overblijfsel, die hun zielen reinigen door de waarheid te gehoorzamen, *doen kracht op* uit het moeilijke proces, terwijl zij de *schoonheid van heiligheid tentoon spreiden, temidden van de hen omringende afval*." 217

VI

Wat moet u doen als de storm losbreekt? Zouden individuele Adventisten zich bezorgd genoeg voelen om te handelen? En als dat zo is, hoe dan?

Op 25 juli 1904, in het diepst van de Kelloggcrisis, had Ellen White de uren vóór de dageraad, buitengewoon veel pijn. "Ik voelde dat mijn kracht mij verliet", zei zij. "Ik ervoer groot lijden door mijn hele lichaam... Iedere pees en zenuw deed pijn." Op een zeker ogenblik

dacht zij eraan de familie wakker te maken, maar zij bedacht zich. "Zij kunnen mij geen verlichting geven", zei zij hardop, en toen bad zij om hulp. De verlichting

[208]

kwam, samen met een boodschap voor het Adventisme, die zegt wat er gedaan moet worden als de waarheid in gevaar komt. Die boodschap kan men vinden in *Special Testimonies*, Series B, Nr. 2, beginnende op blz.5, en het zou door iedere Adventist moeten worden gelezen.

Zij begint met de machtige opwekkingsroep uit Jesaja 58.

"Roep luidkeels, houd niet in, verhef Uw stem als een bazuin en maak Mijn volk zijn overtreding bekend en het huis van Jacob zijn zonde." Dan geeft zij een verrassend oprecht advies over wat gedaan moet worden met dwalingen die de waarheden van het Adventisme bedreigen.

"In Zijn werk op deze aarde, zag Christus hoe, door de veronachtzaming van Gods geboden, met betrekking tot rechtvaardigheid en ware leerstellingen, *het kwade bijna niet te onderscheiden was van het goede*. Van tijd tot tijd zag Hij naar de misleidende kracht van satan, en zag dat de verkeerdheden van de werkers van het kwaad weerstaan moesten worden... zullen wij ons stilhouden uit angst hun gevoelens te kwetsen?

Is het voor hen die met dergelijke mensen verbonden zijn juist, om ze zo te behandelen alsof er volkomen harmonie tussen hen beiden bestaat en dat er geen verschil gemaakt wordt tussen hen die God dienen en die Hem niet dienen? Of zij nu predikanten of mensen in het medisch evangelisatiewerk zijn, zij hebben Christus onteerd ten overstaan van de groepen getrouwen en ontrouwen. Openlijke berisping is noodzakelijk, om te voorkomen dat anderen verstrikt worden."

Voor een dame die tact en medelijden leerde, die er bij de mensen op aandrang bereid te zijn voor iemand te sterven, voordat ze hen zou proberen te corrigeren, schijnt dit taalgebruik wel uitzonderlijk sterk. Maar klaarblijkelijk zal er een tijd komen dat liefde zal moeten worden uitgedrukt op een vreemd openhartige manier, wanneer de toekomst van de kerk nog niet beslist is, en de mensen eenvoudig moeten kiezen. "Er zal een voortdurende strijd zijn tussen goed en kwaad", zei zij. "Als deze zaak goed begrepen wordt en er nauw op wordt toegezien, zullen Gods dienaren een aanhoudende last van verantwoorde-

[209]

lijkheid voelen om de pogingen van mannen die ...betoverd zijn door de misleidende verlokkingen van satan, tegen te werken." 218

Temidden van de Alpha, waarin instellingen afvallig werden en jonge mensen werden blootgesteld aan invloeden die hun ouders er toe brachten hartverscheurende brieven te schrijven aan Ellen White, schreef zij een raadgeving die evengoed met dezelfde kracht zou kunnen worden toegepast op de Omega. Uit haar toon voelt men aan dat er een tijd komt dat men op moet staan, wat de gevolgen ook mogen zijn.

"De vertegenwoordigers van de vijand werken onophoudelijk om over de waarheid te zegevieren," riep zij uit. "Waar zijn de getrouwe beschermers over des Heeren kudde? *Waar zijn zijn wachters?* Staan zij op de toren en geven zij het teken van gevaar, of staan zij toe dat de grote gevaren onopgemerkt voorbijgaan? 219

Zullen de mannen in onze instellingen zich stilhouden en toestaan dat verraderlijke drogredenen worden verkondigd, ter verwoesting van zielen?

De meningen van de vijand worden overal verbreid. Het zaad van onenigheid, van ongeloof, van ontrouw, wordt met milde hand gezaaid *Zullen onze medische evangelisten tegen dit kwaad geen barrière opwerpen?*

"Engelen van God die uitmunten in kracht, wachten op ons dat wij hen te hulp roepen, opdat ons geloof doof de heftigheid van de strijd niet zal worden overschaduwd... *Mijn boodschap aan u is deze: luister niet langer zonder te protesteren naar verdraaiing van de waarheid.*" 220

Wat zouden Adventisten dan moeten doen als zij bezorgdheid gevoelen over het welzijn van

de kerk die zij liefhebben?

De meest fundamentele regel van alles is bij de kerk te blijven. "Verzwakt en gebrekkig, voortdurend behoeftig aan waarschuwingen en raad. Desondanks is de kerk het voorwerp van Christus' uiterste aandacht" *Testimonies for the Church, Vol 7, p.16.*

Zelfs Dr. Kellogg heeft, lang na zijn breuk met de kerk, een vroegere student het advies gegeven bij het kerkgenootschap te blijven. Dat was een van de beste adviezen die hij ooit gegeven heeft.

[210]

Toen ik eens over Californië vloog, kwam ik in een ernstige turbulentie terecht, door onverwachts wisselvallige winden. Toen ik de landingsbaan naderde gedroeg het vliegtuig zich als een rodeo-stier. Ik paste de snelheid aan, liet het landingsgestel zakken en keek nerveus naar de verticale snelheidsmeter, toen windvlagen ons afwisselend de lucht in schoten en ons dan weer lieten vallen. Ik gebruikte iedere truc die ik uit mijn vliegersjaren kende om de controle te handhaven, en ik bad. Maar één ding *deed ik niet*, ik deed niet de deur open, ik stapte niet uit.

Hoe ruw de tocht ook verliep, in het vliegtuig was de enige plek waar ik wilde zijn. En zo moet het ook zijn met de kerk.

Wij zijn dit boek begonnen met een vraag die ik graag wil herhalen. Waar anders in de wereld kan men een georganiseerd kerkgenootschap vinden, die de Sabbat houdt, de boodschap heeft van het oordeelsuur, de wet verkondigt, Jezus' wederkomst verwacht, de gave der profetie heeft ontvangen en als bonus een gezondheidsboodschap heeft, die goed is voor meer dan een zes jaar langere levensverwachting?

Blijf in de gemeente! D.M. Canright gaf dat advies vanaf zijn stervensbed, onder erbarmelijke omstandigheden. Hij had het Adventisme verlaten, ervan dromend een groot man te worden, maar hij was zelfs niet in staat geweest een baan van enige betekenis te houden. "Ik weet dat ik stervende ben als een verloren man", gaf hij droevig toe aan zijn broer, en als u erover nadenkt is hier sprake van een dubbele tragedie. Niet alleen verloor hij het eeuwige leven, maar hij miste ook de vreugde, zijn opmerkelijke talenten te kunnen gebruiken in een kerk die gedurende zijn afval zevenmaal zo groot werd. Ten tweede kunnen wij de waarheid alleen maar verdedigen op een manier waar Christus het mee eens kan zijn. "Van alle mensen in de wereld zouden hervormers het onzelfzuchtigst moeten zijn, het vriendelijkst, het hoffelijkst. In hun leven zou de ware goedheid van onzelfzuchtige daden gezien moeten worden. De werker die een gebrek aan hoffelijkheid aan de dag legt, ten opzichte van de onwetendheid of eigenzinnigheid van anderen, die haastig is met spreken of ondoordacht handelt, kan de deur naar harten sluiten zodat hij ze nooit meer kan bereiken." *Gospel*

[211]

Workers p. 507. Uit ervaring weet ik dat het gemakkelijk is, om terwijl u bezig bent de waarheid te verdedigen, dingen op een manier te zeggen waarvan u later spijt hebt.

Ten derde, moeten wij onze bezorgdheid op een vriendelijke en christelijke manier naar voren brengen bij de kerkleiders. Als wij nalaten te spreken, hoe kunnen zij dan weten wat wij denken?

Ten slotte, het kan zijn dat er een tijd is dat wij wanhopig zijn, als beginselen op het spel staan en onze zorg voor de goede zaak in de storm wordt weggevaagd. Op dat moment hebben wij de krachtigste mogelijkheid die er bestaat: **bemiddelend gebed.**

In Daniël 9 vinden wij de oude profeet bezig met het inzien van de geschriften van Jeremia, zich realiserend dat een tijdprofetie op zijn eind loopt. Het was tijd voor Gods volk om naar huis te gaan. Het is nu precies zo. De geschiedenis begint samen te werken met de profetie. De Babyloniërs waren vervangen door de Perzen, die gewillig waren Israël de tempel voor de Ene ongeziene God te laten herbouwen. De profetie was gereed. De Perzen waren gereed. Maar Gods volk niet. Het leven in Babylon was gemakkelijk geworden en er waren maar weinigen die wilden vertrekken.

Toen hij zo zijn nalatige kerk onder de loupe nam, deed Daniël het enige wat hem nog was overgebleven: hij hield zich bezig met een bemiddelend gebed. *En in plaats van vol eigendunk te zijn, nam hij ook zichzelf op in zijn zondigende gemeente.* Hier merken wij ook dat alleen na die christelijke tussenkomst, hij van Gabriël eindelijk de sleutel ontving die de 2300 jaar profetie ontsloot.

Bemiddelend gebed. Ezechiël 9 beschrijft Gods getrouwe gelovigen die in een tijd van afval en gevaar door gebed in beslag genomen zijn. En dit maakt ook het verschil uit tussen hen die verzegeld zijn en zij die dat niet zijn.

Blijf in de gemeente. Laat de broeders op een volhardende christelijke manier weten, wanneer u bezorgdheid gevoelt. Bid voor de kerk die u liefhebt, en blijf die ondersteunen met uw aanwezigheid, uw tijd en uw middelen.

[212]

VII

Hoe herkent iemand het begin van de problemen die een dergelijk soort moed en overtuiging behoeven? De lessen uit de Alpha brengen ons een paar ideeën in gedachten. Als u de toekomst in de kerk die u liefhebt tegemoet ziet, stel uzelf dan een paar bepaalde vragen.

Zijn wij nog steeds duidelijk over de Adventboodschap? Wat horen wij op Sabbatmorgen? Is de boodschap als de toon van een luidklinkende trompet die ons eraan herinnert, dat Jezus komt en dat het tijd is een volk voor te bereiden voor Zijn komst?

Maakt de wet van God nog steeds deel uit van ons evangelie? Of worden wij uitgedaagd door het onzinnige idee dat de wet van God, die ons uiteindelijk zal onderscheiden van de hele wereld, niet kan worden gehouden?

Hebben wij nog steeds een gevoel van eerbied als wij de kerk binnen gaan om God te aanbidden? "Mij is de volmaakte orde getoond, de volmaakte orde des hemels", schreef Ellen White in *Testimonies, Vol.1, p.146*, "en ik was verrukt toen ik daar naar *de volmaakte muziek* luisterde... het is melodieus, hemels, goddelijk, terwijl van ieder gelaat het beeld van Jezus schijnt, stralend met onuitsprekelijke heerlijkheid." Vormen wij gewoonten die met die omgeving onverenigbaar zijn?

Is er nog steeds geloof in de Geest der Profetie - en wordt dit nog steeds gepredikt? Ellen White is ervan beschuldigd dat zij gezegd heeft dat haar geschriften *nooit* op de kansel mogen worden gebruikt. Mij is gemeld dat een dergelijke uitspraak niet bestaat.

Als leerstellige vragen opkomen, wordt de Geest der Profetie dan als gezaghebbende bron aanvaard? Of zijn er mensen die redenen bedenken om deze juist te vermijden?

Zijn de punten zoals 'het jaar 1844', 'het Heiligdom' en 'het onderzoekend oordeel' nog steeds duidelijk voor ons? Worden deze waarheden gebracht in preken die vol zijn van het Woord en de kracht van de Heilige Geest?

[213]

Welke richting gaan onze conferenties, onze universiteiten en onze instituten op? Wordt er een duidelijke boodschap verkondigd, of is er een subtiele drijfkracht naar iets anders merkbaar? Is het werk op een goede manier bezig. Of zijn er de merkbare tekenen van stress: minder kerkleden, scholen die gesloten worden, terugtrekken uit gebieden waar wij eens voortgang boekten? Wie zijn onze 'leiders' en wat zeggen zij?

Hoe staat het met onze publicaties? Ellen White voorzegt 'een nieuw soort boeken'? Zijn daarvan tekenen waar te nemen? Is de stroom van Adventistische literatuur nog steeds duidelijk over onze waarheden?

Zijn onze instellingen nog steeds uitgesproken *Adventistisch*, met een onmiskenbare eigen identiteit?

Komen onze kinderen thuis van school of van de universiteit met een duidelijke overtuiging en goed opgeleid in de Schriften?

Als u een student bent, wat hoort u dan in het klaslokalen - speciaal in de godsdienstlessen? Stel uzelf uiteindelijk ook een paar vragen.

Besteedt u evenveel tijd aan het Woord van God als aan de t.v.?

Leeft u werkelijk de waarheid uit die Adventisten zo uniek maken, of gunt u uzelf zo af en toe - net als de broeders in de dagen van Kellogg - de luxe een compromis te maken, met de gedachte dat een foutje niet zo erg is als we het maar 'klein' houden?

Ondersteunt u het werk van God met uw tijd, uw energie en uw middelen? Of is het zo gemakkelijk uzelf luxe artikelen te veroorloven die u wellicht aanschaft, ten koste van de hulpbronnen die broodnodig zijn om de Adventboodschap te brengen?

Wilt u werkelijk dat Jezus terug komt? Bent u werkelijk gereed Hem te ontmoeten?

VIII

Mensenkind! *Ik heb u tot een wachter gesteld over het huis Israëls; zo zult gij het woord uit Mijn mond horen, en hen van Mijnentwege waarschuwen.*
Als

[214]

Ik tot den goddeloze zeg: Gij zult den dood sterven, en gij waarschuwt hem niet, en spreekt niet, om de goddeloze van zijn goddelozen weg te waarschuwen, opdat gij hem in het leven behoudt; die goddeloze zal in zijn ongerechtigheid sterven, maar zijn bloed zal Ik van uw hand eisen." Ez. 3:17,18.

Te staan om waarheid en gerechtigheid te verdedigen als de meerderheid ons verlaat, de strijd van de Heere te strijden als er maar weinig medestanders zijn, - dat zal onze toets zijn." 221

Verwijzingen:

201. Special Testimonies, Series B, No.2, p.55-56. Zie ook Sel. Messa ges Boek 1, p.205-206.
202. Matth.23:37,38.
203. Ellen G. White brief 328, 1906.
204. Ellen G. White, Testimonies tot Ministers (Mountain View, Calif. Press Pub. Assn., 1923) p. 112.
205. Testimonies, vol.5, p.81.
206. Testimonies, vol.5, p.80.
207. Special Testimonies, Series B, No.2, p.54-55.
208. Heinrich Fries, Karl Rahner, Einigung der Kirchen - reale Möglichkeit (Freiburg im Breisgau, Germany: Verlag Herder, 1983).
209. Heinrich Fries en Karl Rahner, Unity of the Churches, An actual Possibility, trans, by Ruth C.L. Gritsch en Eric W. Gritsch (New York, Paulist Press 1985) p.54.
210. Idem
211. George Anderson, James Crumley eds., Promoting Unity; Themes in Lutheran-Catholic Dialogue. (Minneapolis Augsburg Press, 1989).
212. Unity of the Churches, p.54.
213. Idem.
214. Promoting Unity p. 53,54.
215. Unity of the Churches, p.59.
216. Ellen G. White, brief aan G.I. Buttler en S.N. Haskell, 8 dec. 1886. Zie: The Upward Look (Washington: Review and Herald Pub. Assn. 1982. p.356.
217. Idem.

- 218. Special Testimonies Series B, No.2, p.11.
- 219. Idem.
- 220. Special Testimonies Series B, No.2, p. 13-15.
- 221. Testimonies Vol.5, p.136.

[215]

Epiloog

"Als een verwoestende cycloon"

I

Het was het jaar 1914. Over de stad Battle Creek, stoffig in de vroege zomerzon, bleven slechts herinneringen over van wat geweest was - en van wat *had kunnen zijn*. Op de hoek van de Washington- en Mainstreet was een kleine aanduiding dat het uitgevershuis van de Review and Herald daar ooit had gestaan, en dat dit eens de plaats voor de Generale Conferentie was geweest. Battle Creek College, eens met grote verwachtingen door Dr. Kellogg heropend, was gesloten, een troosteloze mislukking. Nu waren er naar verhouding weinig Adventisten, en ouderen konden zich de vele bordjes "te koop" nog voor de geest halen, die verschenen toen de kolonie uit elkaar was gevallen. "De wereld zal de oorzaak weten", had Ellen White eens gewaarschuwd, en nu publiceerde D.M. Canright een nieuwe uitgave van zijn boek *Zevende-dags Adventisme verworpen* (Seventh-Day Adventism renounced), en verzekerde hiermee onwetend de vervulling van haar voorspelling.

"Battle Creek, Michigan, leverde een goede illustratie van mislukking van het Adventisme na een eerlijk proces ... Toen ik mij in 1887 terugtrok, waren er hier bijna tweeduizend Sabbatvierders, allen eensgezind. Vaak, sprak ik in de grote tabernakel en dan was iedere zitplaats, beneden en op de galerij, bezet. Op de hogeschool gaf ik in een klas les aan ongeveer tweehonderd jonge mannen en vrouwen die bezig waren zich voor te bereiden om te gaan werken als predikanten of evangelisten. Nu in 1914 is de hogeschool gesloten en voor de zaak verloren; het herstellingsoord is tegen het kerkgenootschap in opstand geko-

[216]

men, en bijna allen van het bestuur, de dokters, verpleegkundigen en hulpen zijn zondagvierders. De uitgeverij is afgebrand en zij die overbleven zijn verhuisd; het aantal kerkleden is achteruit gegaan tot ongeveer vier of vijfhonderd; de tabernakel is voor het grootste deel leeg en een blok aan hun been... Veel mensen zijn afvallig geworden, hebben het geloof in alles verloren, en gaan nergens naar de kerk. Het was *als een verwoestende cycloon*." 222

Sinds die heldere januari-ochtend, bij het aanbreken van een nieuwe eeuw, toen de wereld gereed stond en de Adventboodschap een kans had door te breken net als het zonlicht, waren veertien jaren voorbij gegaan. Nu was die dag voorbij en de laatste schaduwen ervan stonden op het punt te worden buitengesloten door een 19-jaar oude Servische nationalist met een pistool. In de Bosnische stad Serajewo ging een chauffeur een verkeerde bocht om en reed met de open limousine een drukke straat in. Achter hem zat, beschermd door een parasol tegen de intense zomerzon, een koninklijk paar. Hun leven was als een klassiek liefdesverhaal en voor hen was deze dag hun veertiende trouwdag. De chauffeur aarzelde een moment, begon toen de wagen te keren, en terwijl hij daarmee bezig was klonken twee schoten.

Aartshertog Frans Ferdinand en zijn vrouw zakten in hun stoel in elkaar, en de lange dag van mogelijkheden voor het Adventisme was ten einde.

De eerste twee schoten van de eerste Wereldoorlog waren afgevuurd. Van nu af aan zou de

kerk moeten werken in een wereld die afgleed in waanzin.

II

Eens, een twaalfstal jaren eerder, moesten de broeders een beslissing nemen. Zouden zij de Geest der Profetie onvoorwaardelijk volgen, of wat lapwerk verrichten met naar het scheen een onschuldig compromis?

In 1902 had het onbelangrijk geleken, maar er was zoveel veranderd. *Zoveel lichten waren uitgegaan.* J.H. Kellogg, de

[217]

leider van het medische werk, voor wie de kosten van zijn medische studie gedeeltelijk was afbetaald door James en Ellen White; Albion Ballenger, die besloten had de Heiligdomswaarheid te herzien en daarbij liever beschouwingen gebruikte dan de Geest der Profetie; de broeders A.T. Jones en E.J. Waggoner, die met Ellen White gereisd en gepredikt hadden; Br. George Tenney, uitgever, predikant en evangelist; Br. L. Mc.Coy, als geestelijke verbonden aan het herstellingsoord te Battle Creek - waaraan nog werden toegevoegd, zoals Canright ons haastig onder de aandacht bracht "velen op belangrijke posten, zoals zakelijke leiders, professoren van de hogeschool, artsen etc. *Deze allen zijn nu uit de kerk, en al hun invloed gaat uit tegen de gemeente.*" 223

Het was een vreselijk verlies geweest, en zoals de rook van de brand van de Review and Herald, bleef er nu ook een vraag boven de gemeente hangen: Hoe heeft dit kunnen gebeuren? Wat kan de oorzaak zijn van zo'n grote afval onder de grootste leiders van de gemeente?

Het antwoord was ontwapenend, simpel en ironisch genoeg had de kerk dat antwoord al die tijd al in haar bezit gehad. In de nog vredige dagen van 1898 had Ellen White duidelijk gewaarschuwd wat zou kunnen gebeuren. "Er zal in de geschiedenis van de kerk nooit een tijd komen dat Gods arbeiders hun handen kunnen vouwen en op hun gemak zeggen: "Alles is vrede en veiligheid" ... Het kan zijn dat alles voorwaarts gaat temidden van ogenschijnlijke voorspoed; maar satan is klaarwakker, en studeert en houdt raad met zijn kwade engelen over een nieuwe aanvalsmethode die succesvol zal zijn. Van satan's kant zal de strijd steeds feller worden ... *Geesten zullen tegenover elkaar staan, plannen tegenover plannen, beginselen van hemelse oorsprong tegenover de beginselen van satan. De waarheid, in al haar hoedanigheid, zal staan tegenover de dwaling, in al haar hoedanigheid en in haar toenemende vormen, die zo mogelijk zelfs de uitverkorenen zal verleiden.*" 224

Het hele verhaal van de crisis bestond al, als men de moeite had genomen om erover na te denken; vijf jaar geleden was het gepresenteerd, nog voordat het boek van Kellogg ooit was

[218]

uitgegeven. Satan zelf had deze aanval geleid; de slag was uitgevochten op een bovennatuurlijk vlak, en zonder bovennatuurlijke hulp zouden zelfs de helderste geesten zijn verstrooid als bladeren door de herfstwind.

Kellogg, Jones, Waggoner, McCoy - **allen waren uitgegaan om de vijand tegemoet te treden, zonder dat zij eerst op een of andere manier hadden besloten hun eigen oordeel te vervangen door de waarschuwingen van Gods boodschapper, en zodoende hadden zij zichzelf ontdaan van de enige verdediging van betekenis.** Ergens in de loop der gebeurtenissen waren zij er absoluut zeker van geworden dat zij gelijk hadden, dat het tijd was om te ontsnappen uit een "dood lichaam van dode profetieën," en nu zij uit het Adventisme gingen deden zij dit met vrome gebeden om Gods zegen op hun vertrek.

En over de tijdvallei weerklonken de woorden van Ellen White die zij al in 1903 gesproken had, voordat het voor de meesten van hen te laat was: "Satan heeft in mensen zijn bondgenoten. *En boze engelen in mensengedaante zullen aan mensen verschijnen.* Zij zullen zulke mooie voorstellen geven van wat zij zullen kunnen doen, als zij alleen maar hun

suggesties navolgen, dat mensen dikwijls hun trouw inruilen voor de uitdaging. Zonde heeft het redeneringsvermogen verduisterd en het verderf triomfeert. O, zal de mens niet ophouden op menselijke wezens te vertrouwen?" 225

Boze engelen in mensengedaante. Er was geen enkele hoop om een dergelijke uitdaging te overleven in menselijke kracht. De mensheid heeft geen antwoord op de logica van een engelenverstand, waar herinneringen aan het paradijs zo grotesk verdraaid zijn, in een misleiding die zo krachtig was, dat een derde van de hemelse engelen vernietigd werden. Geen enkele opleiding of ervaring kan een mens toerusten om zo'n valstrik onder ogen te zien, en John Kellogg bijvoorbeeld, liep er regelrecht in terwijl waarschuwingsbellen rinkelden en lichten flitsten vanuit de bladzijden van Ellen White's boodschappen aan hem gericht.

Aan Kellogg richtte zij de waarschuwing dat hij "gehypnotiseerd" werd door de macht van satan, iets dat hij spottend

[219]

absurd noemde. Met dergelijke waarschuwingen voor ogen dook hij steeds verder de diepte in, vergezeld van een groeiende kudde aanhangers. Hun gedachten werden gesust door de verzekering van de dokter dat de getuigenissen van Ellen White niet altijd betrouwbaar waren. Zo waren zij uiteindelijk aangekomen bij een tragische vervulling van één van haar andere voorzeggingen: "Als het hen wordt toegestaan, zullen boze engelen inwerken op de geest van de mensen, *totdat zij geen geest of wil van zichzelf meer over hebben ...* Zo zal het gaan met artsen of predikanten die voortgaan zich te verbinden met hem die ooit licht gehad heeft, die waarschuwingen heeft gekregen, maar die ze niet heeft opgevolgd." 226

Het verhaal van Dr. Kellogg eindigt met een triest vraagteken. Ondanks de spanning van de Alpha, schijnt het toch dat Ellen White nooit persoonlijk haar achting voor hem verloren heeft. Jaren later herinnerde een Adventistische arts zich nog hoe zij tot hem gezegd had: "Dr. Kellogg kan verloren zijn, maar ik hoop het niet. Maar als hij verloren is, laat hem dan gaan met uw hand op zijn schouder". Enige tijd daarna zag de arts dokter Kellogg toevallig in de eetzaal van een Adventistisch ziekenhuis. Zich Ellen White's verzoek herinnerend, wandelde hij naar de ouder wordende arts toe, legde zijn hand op diens schouder en zei: "Dr. Kellogg wilt u niet bij ons komen?" Een ogenblik bleef Kellogg stil in gedachten, en men zegt dat hij daarna antwoordde: "Misschien ben ik niet zo ver van u af als u denkt."

Toch onthullen andere verslagen een triester slot. Niet lang geleden kreeg ik een telefoontje van een gepensioneerd Adventistische arts, die door Dr. Miller in China was opgeleid en hij liet een verhaal horen dat hij persoonlijk van Miller had.

Miller was ooit een student van Kellogg geweest. Bij een bezoek aan de Verenigde Staten was hij gekwetst door een onenigheid met de broeders en toevallig ontmoette hij de oude professor.

"Dr. Miller", zei Kellogg, "ik hoor dat u van de broeders een pak slaag heeft gehad. Laat mij u een raad geven. Neem het aan en kom niet in opstand; en wat u ook doet, verlaat nooit de kerk. Als ze het mij vroegen, zou ik niet terug kunnen gaan, maar ga jij nooit weg, en geef de Geest der Profetie niet op."

[220]

De gedachte aan mannen als Dr. Kellogg, die de kerk hebben verlaten, en de nacht zijn ingegaan waarna geen morgen volgt, is verdrietig. Het hield Ellen White nachtenlang wakker, terwijl zij door de kamer ijsbeerde en God smeekte om een manier te vinden ze terug te brengen, want zij gingen een meervoudig verlies tegemoet. Niet alleen zetten zij hun zielen op het spel, maar zij zouden het mooiste avontuur kwijtraken dat deze wereld te bieden heeft; deel uit te maken van Gods laatste georganiseerde werk op deze aarde.

De kerk zou overleven. Zij zou in feite ondanks de afvalligheid, snel groeien. Maar de mensen zouden de vreugde missen daar deel aan te hebben, en zo verspeelden zij niet alleen de hemel, maar ook de voldoening hier.

III

Dezelfde verdrietige les kan gezien worden in het leven van Albion Ballenger. Op een avond tijdens een evangelisatie-bijeenkomst in Londen, had hij geprobeerd het onderwerp van het Heiligdom te presenteren. Verschrikkelijk ontmoedigd over de manier waarop hij geprekeerd had, zwoer hij dat hij "er nooit meer over zou spreken, totdat ik weet waarover ik spreek". En toen maakte hij een fatale fout. "Ik ga het niet uit onze boeken halen," verklaarde hij. "Als onze broeders het uit de oorspronkelijke bronnen konden verkrijgen, waarom zou ik dat dan niet kunnen?"

Br. Ballenger maakte dezelfde fout die al eerder door Kellogg was gemaakt nl. de aanmatiging dat hier niets anders voor nodig was dan menselijke redenering, en dat het onderzoek van de een, net zo goed zou moeten zijn als dat van ieder ander. Om dit te bewijzen (misschien wel aan zichzelf), weigerde hij materiaal van het kerkgenootschap te gebruiken. "Ik zal zelf boeken of commentaren uitkiezen en verscheidene andere bronnen", verklaarde hij, en terwijl hij dit zei, liep hij regelrecht de duisternis in, want de Adventistische leerstelling van het Heiligdom, was niet te vinden in boeken of commentaren

[221]

daarbuiten. Het was nergens anders te vinden dan bij de Bron waar de kring van biddende mannen en vrouwen het hadden gezocht. Zij hadden zovele koude herfstnachten van 1844 gestudeerd en in hun midden was ook de speciale boodschapster geweest die nu Ballenger waarschuwde om te keren voordat het te laat was.

Hij verkoos deze smeekbede te veronachtzamen en het was niet verbazingwekkend dat hij eindigde met wat Ellen White noemde "stapels" verkeerd geïnterpreteerde teksten, verzameld uit de "boeken en commentaren" van mannen die niet het minste idee hadden van het hemelse Heiligdom. Net als Kellogg verliet hij het geloof van de Adventisten ("buitengeworpen voor het kruis van Christus" klaagde hij), en in Riverside Californië - slechts een paar mijl verwijderd van de vitale nieuwe medische school van de Adventisten, besteedde hij zijn laatste paar jaar aan het uitgeven van aanvallen op de Advent-waarheid. 227

Als een verwoestende cycloon. Deze woorden had Canright bedoeld voor Gods gemeente, maar hoe duidelijk omschreven zij de levens van hen die de gemeente hadden verlaten... Een heel melkwegstelsel van Adventistische lichten ging uit, elk op zijn eigen manier, allen met de anderen verbonden door het verwerpen van Gods boodschapster in een tijd dat satanische technieken werden gebruikt tegen de menselijke geest. De kerk en de wereld gingen een nieuw tijdperk binnen. Zij, die van nu af de fout zouden maken zich buiten Gods speciale bescherming te begeven, zouden een steeds groeiend risico op zich nemen.

IV

Negentien veertien. Bijna vijftien jaar heeft Gods volk geleefd in het zonlicht van de laatste zomerdag van deze aarde. Nu verduistert de lucht door de eerste winterstormen. Over de kwetsbare vlakten van België klinkt het gerommel van zware artillerie die in beweging is. Een stofwolk en een eindeloze rij grijze uniformen kenmerken het

[222]

tweede leger van Generaal Karl von Bülow. In Berlijn paraderen de geestdriftige troepen voor de laatste keer. Een jonge vrouw in een witte blouse met kantjes gaat in de groep lopen en geeft een soldaat een arm. Een paar stappen daarachter, doet een goed geklede zakenman hetzelfde, terwijl hij het geweer van een soldaat draagt - lachende gezichten die blindelings op weg zijn naar de verschrikkelijke nacht van de Marne en Verdun, een nachtmerrie nooit eerder getoond, behalve aan een kleine dame die jaren eerder haar kerk had gesmeekt om actie, voordat het te laat was.

"Spoedig zal er dood en vernietiging zijn, toenemende criminaliteit, en slechtheid gericht tegen de rijken die zichzelf boven de armen hebben verheven... Zij die zonder Gods speciale bescherming zijn zullen nergens veiligheid vinden... laten de middelen en de arbeiders verspreid worden". 228

Eens was er zonlicht geweest, een gouden ogenblik vol van gunstige gelegenheden voor Gods volk, verloren omdat een vakkundige vijand erin geslaagd was de aandacht af te leiden van de enige boedschap die zij werkelijk te brengen hadden. En uit deze tragedie komt een vraag naar voren die boven het Adventisme blijft hangen: **Zullen wij het opnieuw laten gebeuren?**

Verwijzingen:

222. Canright Seventh-day Adventism Renounced, p.411.

223. Idem p.412.

224. Special Testimonies, Series A, No.11, p.5.

225. Special Testimonies, Series B, No,7, p.21.

226. Special Testimonies, Series B, No.6, p.42,43.

227. Voor eerdere informatie over Ballenger, zie Dokument File 178 E.E. Andross, "Bible Study II," 13 juli, 1911, p.13,14.

228. Testimonies Vol. 8, p.50.

[223]

Het is de wereldgelijkvormigheid die er de oorzaak van is, dat ons volk zijn eigen karakter verliest.

Het bederf van de ware beginselen is niet plotseling teweeggebracht. De engel des Heeren heeft mij deze zaak getoond in symbolen. Het leek wel alsof een dief ongemerkt steeds dichterbij kwam om langzaam maar zeker de identiteit van Gods werk weg te stelen door onze broeders ertoe te leiden een wereldgelijkvormig beleid te voeren ...de Heere verwacht van ons dat wij ijverige pogingen doen om ons vrij te maken van de wereldse geest die bij ons binnengekomen is... de Heere roept op tot hervorming. Hij wil dat overal waar gelovigen wereldse beginselen hebben aangenomen, zich een waarschuwende stem verheft."

*Een lezing in de vroege ochtend voor de Pacific Union Medical
Missionary Counsel te St. Helena, Californië, 7 juli 1902.
The Upward Look, p.202.*